

THE SRÎ VANCHI SÊTU LAKSHMÎ SERIES.

No. 9.

JYOTSNIKA

(Visha Vaidya)

EDITED

WITH INTRODUCTION, EXPLANATIONS, COMMENTARIES,
NOTES, APPENDIX AND GLOSSARY

BY

KOLATTERI SANKARA MENON, M. A., L. T.,

*Director of Ayurveda, Travancore
and*

*Curator for the Publication of Ayurveda, Jyotisha (Astronomy and Astrology)
and Malayalam Manuscripts.*

THE SRÎ VANCHI SÊTU LAKSHMÎ SERIES.

No. 9.

JYOTSIKA

(Visha Vaidya)

~~U. 122~~
~~607~~
I
123
794

EDITED

WITH INTRODUCTION, EXPLANATIONS, COMMENTARIES,
NOTES, APPENDIX AND GLOSSARY

BY

KOLATTERI SANKARA MENON, M. A., L. T.,

*Director of Ayurveda, Travancore
and*

*Curator for the Publication of Ayurveda, Jyotisha (Astronomy and Astrology)
and Malayalam Manuscripts.*

PUBLISHED UNDER THE AUTHORITY OF THE GOVERNMENT OF
TRAVANCORE.



ശ്രീവഞ്ചിക്ഷ്ണാലവാലാ കനകമയലതാ
കാപി! കല്പദ്രുസക്താ
കാലേ നീതിപ്രവാളാ സുരഭിലസുകൃതോ-
പാത്തബോധപ്രസൂനാ
ഭൂരിശ്രേയഃഫലാസ്ത്യാ ദ്വിജകലകലിതാ
ഛായയാചാസ്തതാപാ
സേയം ഭദ്രശ്യാകസാരാ വിലസതി സകലാ-
ഭീഷ്ടദാ സജ്ജനാനാം.

തയാജ്ഞപ്ലോ ലക്ഷ്മണാ ധരണീഗതയാ ജ്യോതിഷമുഖ-
പ്രബന്ധാൻ പ്രാചീനാൻ പ്രകടയിതുമന്തവിനിഹിതാൻ
സദാസോയം ചിന്താൻ വിദധദവി ശുദ്ധാൻ നയതി താൻ
പ്രകൃഷ്ടാൻ പ്രാകാശ്യാ; തമിമമനഗ്രഹ്ണന്തു സുധിയഃ.

കൊളുത്തേരി ശങ്കരമേനോൻ.

അവതാരിക.

അഷ്ടാംഗചികിത്സാത്മകമായ ആയുർവേദത്തിന്റെ ഒരു പ്രധാനമായ അംഗം വിഷചികിത്സയാണ്. ആ വിഷയത്തിൽ ഭാരതീയർ, വളരെ പ്രയത്നംചെയ്തു പരീക്ഷിച്ചുനൂറുവെപ്പിട്ടിട്ടുള്ള തത്വങ്ങളേയും, ചികിത്സകളേയും ക്രോഡീകരിച്ചുവിശിഷ്ടഗ്രന്ഥങ്ങൾ എഴുതിട്ടുണ്ട്. അനേകം ശതാബ്ദങ്ങൾക്കു മുൻപുതന്നെ ഭാരതീയർക്കു വിഷവൈദ്യത്തിൽ അസാമാന്യനൈപുണ്യമുണ്ടായിരുന്നു. മഹാനായ അലക്സാണ്ടർമഹാരാജാവു ഭാരതഖണ്ഡത്തിൽ പാളയമടിച്ചു പുരുഷോത്തമനോടു യുദ്ധംചെയ്യുവാൻ വേണ്ട സംഭരണവും ശേഖരിച്ചുവരുന്നതിനിടക്കു് ആ മഹാന്റെ സൈന്യത്തിലുൾപ്പെട്ട അനവധി യോദ്ധാക്കൾ സപ്പ്തംശനം നിമിത്തം കാലഗതിയെ പ്രാപിച്ചു. യവനന്മാർക്കു് വിഷചികിത്സാസമ്പ്രദായം യാതൊന്നും അറിവാൻ പാടില്ലാതിരുന്നതുമിമിത്തം ദഷ്ടന്മാർക്കു് യാതൊരുസഹായവും ചെയ്യാൻ അവർ ശക്തന്മാരായില്ല. സപ്പ്തംശനംനിമിത്തം മരിക്കുന്നവരുടെ സംഖ്യ ദിനംപ്രതി വർദ്ധിച്ചുവരുന്നതു കണ്ടു മഹാരാജാവു ഭയന്നു തിരിയെ സ്വപരാജ്യത്തേക്കുതന്നെ പോകുവാൻ ഉറച്ചു. എന്നാൽ പുറപ്പെടുന്നതിന്നു മുൻപായി ഭാരതീയരുടെ കൈയിൽ ഈ വ്യാപത്തിൽനിന്നു രക്ഷപ്രാപിക്കുവാൻ വല്ല മാർഗ്ഗമുണ്ടോ എന്നു മഹാരാജാവു് അന്വേഷണം നടത്തി. അവർക്കിതു നിഷ്പ്രയാസമായി സുഖപ്പെടുത്തുവാൻ കഴിയുമെന്നു മനസ്സിലാക്കിയപ്പോൾ ചില ഭാരതീയനരേന്ദ്രന്മാരെ മഹാരാജാവു ശരണം പ്രാപിച്ചു. അവർക്കു് വലിയ വേതനം കൊടുത്തു ദഷ്ടന്മാരായ യോദ്ധാക്കളെ രക്ഷിപ്പിച്ചു. സൈന്യങ്ങൾക്കു് സപ്പ്തംശനത്തിൽനിന്നു രക്ഷപ്രാപിക്കുവാൻ മാർഗ്ഗമുണ്ടായപ്പോൾ മഹാരാജാവു തിരിച്ചുപോകാതെ പുരുഷോത്തമനോടു യുദ്ധംചെയ്തു. അതിന്റെ ഫലം ചരിത്രപ്രസിദ്ധവുമാണല്ലോ. ഭാരതീയരുടെ സഹായത്തോടുകൂടി അലക്സാണ്ടർ മഹാരാജാവു ഭാരതീയരെ തോല്പിച്ചു. അദ്ദേഹം മൂന്നു വിഷവൈദ്യന്മാരെക്കൂടെ സ്വദേശത്തേക്കു കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോയി. അന്നു് അലക്സാണ്ടർമഹാരാജാവു വിഷവൈദ്യന്മാർക്കു് കൊടുത്ത വേതനം ഇന്നു ഭാരതഖണ്ഡത്തിലെ ഒരു ഉദ്യോഗസ്ഥനും ലഭിക്കുന്നില്ലെന്നു ധരിച്ചിരിക്കേണ്ടതാണ്.

ഈ ചരിത്രപ്രസിദ്ധമായ സംഗതിയിൽനിന്നു ഭാരതീയർക്കു വിഷവൈദ്യത്തിൽ അസാമാന്യമായ നൈപുണ്യം അലക്സാണ്ടർ മഹാരാജാവിന്റെ കാലത്തുതന്നെ ഉണ്ടായിരുന്നു എന്നു വ്യക്തമാകുന്നു. എന്നാൽ ഭാരതീയരിൽ കേരളീയർക്കുണ്ടായിട്ടുള്ളതു പോലെ വിഷവൈദ്യത്തിൽ നൈപുണ്യം ഇതരദേശീയന്മാർക്കുണ്ടായിട്ടില്ല. അതിന്നു ചില പ്രത്യേകകാരണങ്ങളും ഉണ്ട്.

പരശുരാമൻ സമുദ്രത്തിൽനിന്നു വീണ്ടെടുത്തതുനിമിത്തം പരശുരാമക്ഷേത്രമെന്നു പ്രസിദ്ധമായ കേരളത്തെ സമുദ്രത്തിന്റെ ആക്രമണത്തിൽനിന്നു രക്ഷിക്കുവാനായി അനവധി നിധികൾ അവിടവിടെ സ്ഥാപിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നാണ് പ്രസിദ്ധി. പരശുരാമൻ പ്രതിഷ്ഠിച്ച രക്ഷിച്ചുപോരുന്ന കേരളത്തിന്റെ രക്ഷ മുഴുവനും ഈ നിധികളിൽ അന്തർവിച്ചിരിക്കുന്നതായും വിശ്വസിച്ചുപോരുന്നു. ആ നിധികളിൽ നിക്ഷേപിച്ചിട്ടുള്ളതു രാശികൾ എന്നു പറയുന്ന ചെറിയ സ്വർണ്ണനാണയങ്ങളാണ്. രാശികൾ റെറവാലൻ, ഇരട്ടവാലൻ എന്നു രണ്ടുവിധത്തിലുണ്ട്. ഈ രാശികളെ കേരളീയർ ഐശ്വര്യദേവതയുടെ ആവാസഭൂമിയായി ഇന്നും കരുതിപ്പോരുന്നു. റെറവാലനേക്കാൾ ഐശ്വര്യം ഇരട്ടവാലനു കൂടുതലാണ് അവരുടെ വിശ്വാസം. ഇരട്ടവാലൻ രാശികൾ പരശുരാമന്റെ കൈകൊണ്ടുവാരി നിക്ഷേപിച്ചവയും, റെറവാലൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഹസ്തസ്തംഭം ലഭിക്കാത്തവയുമാണത്രേ. ഏതായാലും രാശികളെ കേരളീയർ വലിയ വില കൊടുത്തുവാങ്ങി മോതിരങ്ങളിലും കണ്ണാഭരണങ്ങളിലും പതിച്ചു കേതിവിശ്വാസപൂർവ്വം ധരിച്ചുപോരുന്നുണ്ട്. വിഷുദിവസം കണികാണുന്നതിന്നും, കൈനീട്ടം മാറുന്നതിന്നും രാശിവേണമെന്നു നിബന്ധിച്ചുണ്ടായിരുന്നു.

പശ്ചിമസമുദ്രത്തിന്റെ ആക്രമണത്തിൽനിന്നും കേരളത്തെ രക്ഷിക്കുവാൻ രാശികളെ സ്ഥാപിച്ചിട്ടുള്ളതുപോലെ കിഴക്കുനിന്നുള്ള പരദേശികളുടെ ആക്രമണത്തിൽനിന്നു രക്ഷിക്കുവാൻ മലമുകളിൽ അവിടവിടെ ശാസ്താവിനേയും പ്രതിഷ്ഠിച്ചു. ശാസ്താവിന്റെ ആനുകൂല്യമില്ലാതെ കേരളത്തിൽ കടക്കുന്ന പരദേശികൾ ജപരബാധനിമിത്തം മരിച്ചുപോവുകയോ, അല്ലെങ്കിൽ കേരളത്തിൽ വിജയത്തോടും, ഐശ്വര്യത്തോടുംകൂടി ജീവിതം നയിക്കുവാൻ സാധിക്കാതെ വരികയോ ചെയ്യുമെന്നുള്ള ഭയം നിമിത്തം

പരദേശികൾ കേരളത്തിൽ കാലെടുത്തു കത്തുന്നതിന്നുമുൻപു തന്നെ ശാസ്താവിനേ സേവിച്ചു പ്രത്യക്ഷപ്പെടുത്തി കൂടെ സഹായത്തിനു കൊണ്ടുപോന്നു. അവർ താമസം ഉറപ്പിച്ച സ്ഥലങ്ങളിൽ സമൂഹംമറം സ്ഥാപിച്ച് ആണ്ടുതോറും ശാസ്താവിനെ പ്രീതിപ്പെടുത്തുന്നതിലേക്കു വേണ്ട ശാശ്വതനിധിയും സമ്പാദിച്ചു വഴിയാകുംവണ്ണം അടിയന്തിരം ഇന്നും നടത്തിപ്പോരുന്നു. അങ്ങനെ ശാസ്ത്രപ്രീതി വിധിപോലെ നടത്തിപ്പോരുന്ന സ്ഥലങ്ങളിലെ പരദേശികൾക്കു സമ്പത്തു ക്ഷയിച്ചുകാണുന്നില്ല.

കേരളഭൂമിയുടെ രക്ഷയ്ക്കു സ്ഥാപിച്ചിരിക്കുന്ന രാശികളുടെ പരിരക്ഷയ്ക്കു സപ്പ്ങ്ങളേയും പരശുരാമൻതന്നെ ഏല്പാടുചെയ്തു ഗൃഹംതോറും സപ്പ്ക്കാവുകളും അതിന്നു പൂജ നിവേദ്യം മുതലായതും നിശ്ചയമനുസരിച്ചു ചെയ്തുകൊടുക്കേണ്ടതാണെന്നുശാസിച്ചു. അതുനിമിത്തം കേരളത്തിൽ സപ്പ്ക്കാവുകളും, സപ്പാരാധനയും പ്രതിഷ്ഠയേ പ്രാപിച്ചു.

കേരളത്തിലെ കുടുംബങ്ങളിൽ രാശികൾ വച്ചു സൂക്ഷിക്കുകയും, കുടുംബാംഗങ്ങൾ അവയെ ധരിക്കുകയും, സപ്പ്ക്കാവുകൾ സ്ഥാപിച്ചു നീരും പാലും കൊടുത്തുപോരികയും ചെയ്തിരുന്നതുപോലെ പരദേശബ്രാഹ്മണരുടെ സങ്കേതസ്ഥാനങ്ങളിൽ “ശാസ്താ പ്രീതി”യും വഴിപോലെ നടത്തിപ്പോന്നിരുന്നു. കാലക്രമത്തിൽ ഇതിന്നെല്ലാം ചോപാദികൾ വന്നുപോയിട്ടുണ്ടെങ്കിലും ഈ ആചാരങ്ങൾ തീരമാനം ഇല്ലാതായിട്ടില്ല.

കേരളത്തിൽ സപ്പ്ങ്ങൾക്കുള്ള പ്രാധാന്യം അറിയേണമെങ്കിൽ പാമ്പുംമേയ്ക്കുംടൊ, മണ്ണാർശാലയിലൊ പോയാൽ മതിയാകുന്നതാണ്. സപ്പപ്രീതിയെ ഉദ്ദേശിച്ചു പല ക്ഷേത്രങ്ങളിലും കേരളീയർ വഴിവാടുകൾ ഇന്നും ചെയ്തുപോരുന്നുണ്ട്. അതിനെക്കുറിച്ചു പ്രതിപാദിക്കുന്നതു പ്രകൃതത്തിനു യോജിച്ചതല്ലായ്യാൽ മറ്റൊരവസരത്തിലേക്കു മാറിവയ്ക്കുന്നു.

കേരളത്തിൽ “ചാൺ ഭൂമിക്കു മുഴം പാമ്പു” എന്നാണ് പറഞ്ഞുവരുന്നതു്. ഇതു അസംഖ്യം സപ്പ്ങ്ങളുള്ള ഭൂമിയിൽ ജനങ്ങൾക്കു സല്പോപദ്രവം കൂടക്കൂടെ ഉണ്ടായിക്കൊണ്ടിരിക്കുമെന്നതിന്നു സംശയമില്ല. അവയുടെ ഉപദ്രവങ്ങളിൽനിന്നു വിമുക്തമാക്കു മോചിപ്പിക്കുന്നതിന്നു വേണ്ട ജ്ഞാനം സിദ്ധിച്ചവർ അല്പോൾ ആവശ്യമായിത്തീർന്നു. അതിനാൽ മലയാളികൾ

വിഷചികിത്സയിൽ വ്യാപൃതനായി ആയുർവ്വേദഗ്രന്ഥങ്ങളെ ക്രമംകക്ഷമായി അഭ്യസിച്ചശേഷം പരീക്ഷണനിരീക്ഷണങ്ങൾ കൊണ്ടുതന്നെ അവർ അനേകം ഔഷധങ്ങളേയും, പ്രയോഗങ്ങളേയും കണ്ടുപിടിച്ച ലോകോപകാരമാക്കിത്തീർത്തു. കേരളീയർ മറ്റുള്ള ശാസ്ത്രങ്ങളിലെന്നപോലെ വിഷവൈദ്യത്തിലും അനേകം ഗ്രന്ഥങ്ങൾ എഴുതിട്ടുണ്ട്. കേരളത്തിൽ പുരാതനകാലംമുതൽ പഠിച്ചുപരാമുള്ള വിഷവൈദ്യഗ്രന്ഥങ്ങൾ ഏഴെണ്ണമാണ്.

നോരായണീയമുസുഡീശ-
മുല്ലലം ഹരമേഖലാ
ലക്ഷണാമൃതമഷ്ടാംഗ-
ഏദയം കാലവഞ്ചനം.

വിഷസംഹരണത്തിനം-
വിശേഷിച്ചിവയേഴിലും
ഉപായമുണ്ടു ചൊല്ലുന്നു
വിസ്തരേണ വിപശ്ചിതഃ.”

മേൽപറഞ്ഞ ഏഴുഗ്രന്ഥങ്ങളും സംസ്കൃതഭാഷയിൽ എഴുതിട്ടുള്ളവയാണ്. ഇവയ്ക്കുപുറമേ കേരളഭാഷയിൽ അനേകം ഗ്രന്ഥങ്ങൾ ഓരോരുത്തർ എഴുതിട്ടുണ്ട്. അവയെല്ലാം പ്രായേണ മേൽ പറഞ്ഞ ഗ്രന്ഥങ്ങളെ അവലംബിച്ചുതന്നെ എഴുതിയിരിക്കുന്നു. ഭാഷാവിഷവൈദ്യഗ്രന്ഥങ്ങൾ പല ഭ്രാവിഡവൃത്തങ്ങളിലും, സംസ്കൃതവൃത്തങ്ങളിലും എഴുതിട്ടുള്ളവ കണ്ടിട്ടുണ്ട്. സ്രീകൾക്കും, കുട്ടികൾക്കും എളുപ്പത്തിൽ വായിച്ചു പഠിക്കുവാൻതക്കവണ്ണം ലക്ഷണങ്ങളും, ചികിത്സയും കിളിപ്പാട്ടുരീതിയിലും, കുറത്തിപ്പാട്ടുരീതിയിലുംമറ്റും ചിലർ എഴുതിട്ടുണ്ട്. ഈ വിഷയത്തേക്കുറിച്ച് എഴുതിട്ടുള്ള ഗ്രന്ഥങ്ങൾ ഒട്ടധികം കാണുന്നു. എന്നാൽ അവയെല്ലാം പ്രായേണ അപൂർണ്ണവും, അബലപ്രചുരവും ആയിട്ടാണ് കാണാൻ ഇടയായിട്ടുള്ളതു്. ഓരോ ഗ്രന്ഥവും പ്രത്യേകം വായിക്കുന്നതായാൽ അനേകം പുതിയ കാര്യങ്ങളെ ഗ്രഹിക്കുവാൻ സാധിക്കും. അനവധി വൈദ്യന്മാരുടെ അനുഭവങ്ങളെ രേഖപ്പെടുത്തിട്ടുള്ള മേൽപറഞ്ഞ ഗ്രന്ഥങ്ങളെ നിസ്സാരമായി കരുതുവാൻ പാടില്ല. കവിതയിൽ പല അററകുറങ്ങളുണ്ടെങ്കിലും കാര്യഭാഗം അവയിൽ വിലയുള്ളതായി കാണാം. കേരള

ത്തിൽ സുലഭമായിക്കിട്ടുന്ന അനേകം പച്ചമരുന്നുകളുടെ ഉപയോഗം അതിൽനിന്നു കാണാൻ കഴിയും. വിഷവൈദ്യം മന്ത്രം കൊണ്ടും, ഔഷധംകൊണ്ടും സാധിക്കാം. ഈ രണ്ടുവിധചികിത്സയിലും അവർ അദപിതീയന്മാരായിരുന്നു എന്നു കാണിക്കുവാൻ അവരുടെ കൃതികൾ മതിയായ ലക്ഷ്യങ്ങളാണ്. എല്ലാവിഷങ്ങൾക്കും സിലെഔഷധങ്ങൾ ഉണ്ട്. അവയിൽ ചിലതെല്ലാം ഇന്നുള്ളവരിൽ ചിലർക്കറിയാം. അവർ പ്രയോഗിച്ചു ഫലിപ്പിക്കുന്നുമുണ്ട്.

പേപ്പട്ടിവിഷത്തിനു സിലമായ ഏകമൂലികാപ്രയോഗം കൊണ്ടു പേരട്ടത്തിട്ടുള്ള മഹാമാർ തിരുവിതാംകൂറിൽ അനേകംപേർ ഇന്നുമുള്ളതായറിയാം. ഒരുനേരത്തെ ചികിത്സയും അന്നത്തേപ്പശുവും കഴിഞ്ഞാൽ പിറേദിവസം ഭക്ഷണത്തിന്നു നാരങ്ങ നിരപായമായി ഉപയോഗിക്കാം. ആ ചികിത്സാക്രമം കേരളത്തിൽ മറ്റൊരിടത്തും നടത്തിവരുന്നതായി അറിഞ്ഞിട്ടില്ല. പേപ്പട്ടിവിഷത്തിനു ചികിത്സിക്കുന്നവരെല്ലാം നാരങ്ങ തൊണ്ണൂറു ദിവസത്തേക്കുപയോഗിക്കേണ്ടതെന്നു രോഗികളെ നിബന്ധിക്കും. ആ ചികിത്സാസമ്പ്രദായപ്രകാരം തൊണ്ണൂറുദിവസത്തിനകം നാരങ്ങ ഉപയോഗിച്ചാൽ വ്യാപത്തുണ്ടാവുകയും ചെയ്യും. തിരുവിതാംകൂറിൽ നടത്തിവരുന്ന മുൻപറഞ്ഞ ചികിത്സാസമ്പ്രദായം ഏറ്റവും നിരപായമായിട്ടുള്ളതാണെന്ന് എനിക്കു പലപ്പോഴും അനുഭവമുണ്ടായിട്ടുണ്ട്.

ഇതുപോലെ സപ്പ്വിഷചികിത്സയിലും അനേകം സിലമായ പ്രയോഗങ്ങൾ ഇന്നും നടപ്പിലുണ്ട്. ദാഷ്യന്റെ ശിരസ്സുകത്തികൊണ്ടു കീറി ഒരു പച്ചമരുന്നിന്റെ നീരു മൂന്നുതുള്ളി ഒഴിക്കുകയോ, മറ്റൊരു പച്ചമരുന്നു കടിവായിൽ അരച്ചു തേയ്ക്കുകയോ ചെയ്താൽ കടിവായിൽകൂടി രക്തവും വിഷവും യാമാലംകൊണ്ടു പുറത്തുചാടുകയും അതോടുകൂടി വിഷം ജീവിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ഇപ്രകാരം ചികിത്സിക്കുന്നവർ ഇന്നും ജീവിച്ചിരിപ്പുണ്ട് സിലമായ ഈ ചികിത്സാസമ്പ്രദായം എനിക്കനുഭവപ്പെടാതിരുന്നിട്ടുള്ളതല്ല. പാരമ്പര്യക്രമമനുസരിച്ചുള്ള ഈ ചികിത്സാസമ്പ്രദായങ്ങൾ ധരിച്ചിട്ടുള്ള വൃദ്ധന്മാർ രണ്ടുളുടെ പാടവത്തേ പരസ്യംചെയ്തു പേരുസന്മാദിക്കുവാൻ ആഗ്രഹമില്ലാത്തവരായതുനിമിത്തം അവരുടെ യോഗ്യതകളെക്കുറിച്ചു വളരെപ്പേർക്കറിവാൻ സാധിച്ചിട്ടില്ല. വിഷ

ചികിത്സയെല്ലാ പ്രതിഫലം തേടിക്കൊണ്ട് പാടില്ലെന്നുള്ള നിഷേധവും അവരുടെ വൈമുഖ്യത്തിന്റെ മറ്റൊരുകാരണമാണ്.

വിഷശാന്തിവരുത്തുന്നതിനു മന്ത്രവും ഔഷധവും ഒരു പോലെ ഉപയോഗപ്രദമാണ് ഈ രണ്ടുമാറ്റവും കേരളീയവിഷ വൈദ്യന്മാർക്കു സുപരിചിതമായിട്ടുള്ളതാകുന്നു. സുപ്തവേദത്തിൽ കൈമാറ്റിച്ച വിഷമിറക്കുന്ന സമ്പ്രദായം കേരളത്തിൽ ഒരുകാലത്തു ധാരാളം പ്രചാരമുണ്ടായിരുന്നതായി തോന്നുന്നുണ്ട്. അതിന്റെ മന്ത്രങ്ങളും, പ്രയോഗങ്ങളും വിവരിക്കുന്ന താളിയോലഗ്രന്ഥങ്ങൾ ഇപ്പോഴും അപൂർവ്വമല്ല. ഇപ്രകാരമുള്ള ചികിത്സാമാറ്റങ്ങളെ പ്രയോഗിക്കാവുന്നവർ ഇന്നു തിരുവിതാംകൂറിൽ ഇല്ലാതായിട്ടുണ്ടോ എന്ന് സംശയമാണ്. വിഷശാന്തിപ്രയോഗമായ „കരുത്തുകൾ“ പതിനെട്ടെന്നാണ് പ്രസിദ്ധി അന്നു കരുത്തു, വെറിലകരുത്തു, കഞ്ഞിക്കരുത്തു മുതലായവയിൽ വിദഗ്ദ്ധന്മാരായവർ ഇന്നും കാണാനുണ്ട് അവയെ പ്രതിപാദിക്കുന്ന ഗ്രന്ഥങ്ങൾ അപൂർവ്വമല്ല.

കേവലം മന്ത്രംകൊണ്ടു വിഷമിറക്കുവാൻ സാധിക്കുന്ന പലരേയും എറിക്ക നേരിട്ടറിയാം. തിരുവിതാംകൂർ ആയുർവേദവകുപ്പിലുൾപ്പെട്ട പരായ എഴുത്തുകാരൻ വിഷവൈദ്യൻ കൃഷ്ണപിള്ള അവർകളും തിരുവനന്തപുരം പെരുന്താണി വിഷവൈദ്യൻ നയനാടത്തു ഗോപാലകൈമളവർകളും മന്ത്രംകൊണ്ടും ഔഷധംകൊണ്ടും വിഷമിറക്കുവാൻ വൈദഗ്ദ്ധ്യവും ചിരകാലപരിചയവുമുള്ളവരാണ്. അവരുടെ ഗുരുത്വവും, കൈപ്പണ്ണവും, ഈശ്വരവിശ്വാസവുംകൊണ്ടു അവർ ഏറ്റെടുക്കുന്ന ചികിത്സകളിലെല്ലാം അവർക്കു വിജയം സിദ്ധിക്കുന്നുണ്ട്. ഇത് എനിക്കും മറ്റനേകം പേർക്കും പലപ്പോഴും അനുഭവപ്പെട്ടിട്ടുള്ള സംഗതിയാണ്. പലരും ചികിത്സിച്ചുപേക്ഷിച്ചിട്ടുള്ള സുപ്തവിധന്മാരെ എഴുത്തുകാരൻ വിഷവൈദ്യൻ ശ്രീമാൻ കൃഷ്ണപിള്ള അതുതമാകുംവണ്ണം ചികിത്സിച്ചു രക്ഷിച്ചിട്ടുള്ളതിന്നു സന്തോഷപുരസ്കാരം രോഗികൾ ഗവണ്മെന്ററനുവാദത്തോടുകൂടി കൊടുത്തിട്ടുള്ള സ്വർണ്ണകീർത്തിമുദ്രകളുടെ എണ്ണം തത്കാലം നിർണ്ണയിച്ചിവിടെ ചേർക്കുവാൻ എനിക്കു സാദ്ധ്യമല്ല. ശ്രീമാൻ കൃഷ്ണപിള്ളയെ അറിയാത്തവരോ, അദ്ദേഹത്തിന്റെ പേരുകേൾക്കാത്തവരോ മദ്ധ്യതിരുവിതാംകൂറിൽ ആരുമുണ്ടാകുമെന്നു തോന്നുന്നില്ല.

ഇതുപോലെ കർമ്മകശലന്മാരായ അനേകം വിഷവൈദ്യന്മാർ ഇന്നു തിരുവിതാംകൂറിലുണ്ട് അവരുടെ പേരുവിവരവും മറ്റും ഇവിടെ ചേർക്കുന്നതു സുസാദ്ധ്യമല്ലായ്കയാൽ അതിനായി യതിക്കുന്നില്ല. ഈ ശാസ്ത്രവും കലയും നശിച്ചുപോകാതിരിക്കുന്നതിന്നും, ജനങ്ങൾക്ക് ഉപകാരപ്രദമായിത്തീരുന്നതിന്നും ഗവണ്മെന്റിൽനിന്നും ഉചിതമായപ്രോത്സാഹനം ചെയ്തുപോരുന്നുണ്ട്.

ഈ രാജ്യത്തിൽ നിഷ്കർഷയായി അന്വേഷണം നടത്തുവാൻ സാധിക്കുന്ന ഒരുവൻ പലേ പഴയ വിലയേറിയകാർയ്യങ്ങളും മനസ്സിലാക്കുവാൻ സാധിക്കും. അനേകം കുടുംബക്കാർ അവർക്കു പാരമ്പര്യമുൾമുതലിന്നു സിലിച്ചിട്ടുള്ള ചില യോഗങ്ങളെക്കൊണ്ടോ, ചികിത്സകളെക്കൊണ്ടോ മാത്രം ഇന്നും മാനമായി ഉപജീവനം കഴിച്ചുപോരുന്നു. ആവക യോഗങ്ങളും ചികിത്സാക്രമങ്ങളും പരിശോധിച്ചുനോക്കിയതിൽ അവ പ്രാപ്രതിഷേധങ്ങളും, അമൂല്യങ്ങളുമെന്നുതന്നെ കണ്ടിരിക്കുന്നു

കേരളീയർ എഴുതിട്ടുള്ള വിഷവൈദ്യഗ്രന്ഥങ്ങളെല്ലാമെന്നു പറയുന്നതുതന്നെ ക്ഷിപ്രസാദ്ധ്യമല്ല. അവർ ഈ വിഷയത്തിൽ പരീക്ഷണനിരീക്ഷണങ്ങളെക്കൊണ്ടു കണ്ടുപിടിച്ചു സമ്പാദിച്ചിട്ടുള്ള സ്വത്തുക്കൾ ഏതെല്ലാമെന്നു പറയുവാൻ ഒട്ടും സാദ്ധ്യമല്ല. അനേകംപേർ വളരെക്കാലം ഏകോപിച്ചു പരിശ്രമിച്ചാൽ പക്ഷേ സാധിച്ചേക്കാം.

പ്രകൃതപസ്തകമായ ജ്യോത്സംനിക പ്രായേണ സംസ്കൃതഗ്രന്ഥങ്ങളെ അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തി ഭാഷയിൽ എഴുതിട്ടുള്ളതാണ്. ലക്ഷണാമൃതത്തിലെ അഭിപ്രായങ്ങൾ ഏകദേശം മുഴുവനും ജ്യോത്സംനികയിൽ കാണുന്നുണ്ട്. നാരായണീയം മുതലായ ഗ്രന്ഥങ്ങളിലേയും പല അഭിപ്രായങ്ങളും കാണാൻ കഴിയും. ജ്യോത്സംനിക അനുഭവസിലമായ കാർയ്യങ്ങളെ പ്രതിപാദിക്കുന്നതുനിമിത്തമാണ് വിശിഷ്ടവിഷവൈദ്യഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ കൂട്ടത്തിൽ മഹാമാർ അതിനേയും ഗണിച്ചുപോരുന്നതു്. സുപ്രസിദ്ധമായ ഈ ഗ്രന്ഥത്തെ യല്ലവണ്ണം മനസ്സിലാക്കി പഠിച്ചു വിഷചികിത്സയിൽ ജാഗരൂകന്മാരായിരിക്കുന്നവരുടെ പ്രയത്നം സഫലമായിത്തീരാതിരിക്കയില്ല. അനുഭവസിലമായ കാർയ്യങ്ങളെ അറിയിൽ വളരെ വ്യക്തമായി പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുണ്ട് അതാണ് അതിന്റെ മറ്റൊരു വലിയ

മെച്ചം. അടുത്തകാലംവരെ ജ്യോത്സ്മനികയ്ക്കു തിരുവിതാംകൂറിൽ വലിയ പ്രചാരം സിദ്ധിച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്നതായിത്തോന്നുന്നില്ല. ഈ ദിക്കിൽ പ്രചാരം സിദ്ധിച്ചിട്ടുള്ള അനേകം വിഷവൈദ്യ ഗ്രന്ഥസമാധായ പാട്ടുകളും ശ്ലോകങ്ങളും ജ്യോത്സ്മനികയുടെ പ്രചാരത്തിന്നു പ്രതിബന്ധമായിരുന്നിരിക്കാം. ഈ ദിക്കിൽ നിന്നു ജ്യോത്സ്മനികയുടെ ഒരു കയ്യെഴുത്തുപ്രതിപോലും കിട്ടുവാൻ സാധിച്ചിട്ടില്ലെന്നുള്ളതുതന്നെ മുൻപറഞ്ഞ അഭിപ്രായത്തേ ബലപ്പെടുത്തുന്നു.

ജ്യോത്സ്മനികയെ ഇടംപ്രഥമായിട്ടല്ല അച്ചടിക്കുന്നത്. കോഴിക്കോട്ടുനിന്നു നടത്തിപ്പോന്നിരുന്ന 'കവനോദയ' ഗ്രന്ഥം വലിയിൽ ഇതിനെ മുൻപുതന്നെ അച്ചടിച്ചു പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിട്ടുള്ളതിനുംപുറമെ മറ്റുചിലരും ഈ ഗ്രന്ഥത്തേ അച്ചടിച്ചിട്ടുള്ളതായിക്കണ്ടിട്ടുണ്ട്. എന്നാൽ വിഷവൈദ്യവിശാരദപരീക്ഷയ്ക്കു ജ്യോത്സ്മനികയുടെ പാഠ്യപുസ്തകങ്ങളുടെ കൂട്ടത്തിൽ ഗണിച്ചിട്ടുള്ളതുനിമിത്തം വിദ്യാർത്ഥികളുടെ ആവശ്യത്തേ പ്രമാണിച്ചാണ് ഈ പ്രസിദ്ധീകരണത്തിനുസാഹിച്ചത്. അഷ്ടാംഗം, ഹൃദയം, സംഗ്രഹം, ചരകം, സുശ്രുതം, ലക്ഷണാമൃതം മുതലായ ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽനിന്നു ആവശ്യമുള്ള പദ്യങ്ങളെ ഉദ്ധരിച്ചുവിടവിടെ ചേർത്തു വിദ്യാർത്ഥികളുടെ ശ്രമത്തേ ലഘൂകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. അവർക്കു ആവക നോട്ടുകളെല്ലാം ഉപയോഗപ്രദമായിത്തീരുന്നെ വിശ്വസിക്കുന്നു. ചില വാഷമപദങ്ങളുടേയും ഔഷധികളുടേയും വിവരണം അകാശാദിക്രമത്തിൽ അവസാനം ചേർത്തിട്ടുണ്ട്. മന്ത്രാധ്യായത്തേ വിട്ടുകളയാതെ കഴിയുന്നതും ശരിപ്പെടുത്തി യഥാസ്ഥാനംതന്നെ ചേർത്തിരിക്കുന്നു. അതിൽനിന്നു മന്ത്രശാസ്ത്രത്തിന്റെ സ്വരൂപം മുതലായതു ഗ്രഹിച്ചാൻ സാധിക്കും. മന്ത്രങ്ങളൊന്നുംതന്നെ ഈ ഗ്രന്ഥത്തിൽ ചേർത്തിട്ടില്ല. അവയെല്ലാം ഗുരുമുഖത്തിൽ നിന്നുതന്നെ ധരിച്ചുകൊള്ളേണ്ടതാണ്. ധ്യാനം മുതലായവയെല്ലാം ഈ ഗ്രന്ഥത്തിൽ വിട്ടുകളയാതെ ചേർത്തിട്ടുണ്ട്.

ജ്യോതിഷം വിഷവൈദ്യത്തിനു് അത്യന്തം ഉപയോഗമുള്ളതാണ്. ഭൂതലക്ഷണാദിവിഷയങ്ങളെല്ലാം ജ്യോതിഷപരിജ്ഞാനമില്ലാത്തവർക്കു മനസ്സിലാക്കുവാൻ പ്രയാസമായതുകൊണ്ടു് അവയിലുള്ള സൗന്ദര്യപദങ്ങളെ സ്പഷ്ടമാക്കുന്നതിനു് ഒരു വിവ

രണ്ടുംകൂടി എഴുതിച്ചേർത്തിരിക്കുന്നു. അതിൽ 200 ശാസ്ത്രങ്ങളിൽ നിന്നും ഉപയുക്തഭാഗങ്ങളെ ഉദ്ധരിച്ചുചേർത്ത വിഷയത്തെ സ്പഷ്ടമാക്കുവാൻ ശ്രമിച്ചിട്ടുണ്ട്. അതും വിദ്യാർത്ഥികൾക്ക് ഉപയോഗപ്രദമായിത്തീരുന്ന വിശ്വസിക്കുന്നു. ഇതിനുംപുറമെ വിഷ്ണുതന്മാർക്കുണ്ടാകാവുന്ന ഉപദ്രവഭേദങ്ങളുടെ ചികിത്സകളെ വ്യാഖ്യാനസഹിതം ഒടുവിൽ അനുബന്ധമായിച്ചേർത്തിട്ടുണ്ട്. ഈ ഉപദ്രവങ്ങളെ ചികിത്സിക്കുന്ന കാർയുത്തിൽ വിഷവൈദ്യന്മാർക്കു യാതൊരുപ്രയാസവും മേലാൽ ഉണ്ടാവരുതെന്നുള്ള വിചാരത്തോടുകൂടി മൂലശ്ലോകങ്ങളെ കഴിയുന്നതും സ്പഷ്ടമായി വാഖ്യാനിച്ചിരിക്കുന്നു. ഇതു വൈദ്യന്മാർക്കും വൈദ്യവിദ്യാർത്ഥികൾക്കും ഉപയോഗപ്രദമായിരിക്കും.

ജ്യോത്സുനികയുടെ കർത്താവു നോരായണനാണെന്നു് ഒടുവിലെ പാരമ്പര്യാധികാരത്തിൽ നിന്നറിയാവുന്നതാണു്.

“നോരായണേന ഭാഷേയം
ചികിത്സാ ജ്യോത്സുനികാഭിധാ.”

എന്ന പദ്യമണ്ഡലം കാക്കെ.

ഈ ഗ്രന്ഥത്തിലെ താഴെ ചേർത്തിരിക്കുന്ന പദ്യങ്ങളിൽ നിന്നു്,

“താവുളളു വാസുദേവോഖ്യേത
വാസുദേവശിവപ്രിയേത
സ്വകർമ്മണാ ച തപസാ
ദ്യോതമാനേ ഭപിജോത്തമേത

കാശ്യപാനപയവീർ്യാച്ച
സംപ്രദായബലേന ച
വിഷസംരക്ഷണേ ഭക്ഷാ-
വേതേത ഭൂസുരസത്തമേത

താദ്യം ഗുരുദ്യോമാജ്ഞപ്ലഃ
കൃപയാ വൈദ്യകർമ്മണി
വിശേഷാന്മാതുലേനാപി
നിയുകേതാ ഹംസയോഗിനാ

തേഷോം കൃപാബലാവപ്തം-
വൈദ്യലേശേന നിർമ്മിതാ
നാരായണേന ഭാഷേയം
ചികിത്സാ ജ്യോത്സാനികാഭിയാ.”

വാസുദേവൻ നമ്പൂരിപ്പാടും, അദ്ദേഹത്തിന്റെ പുത്രനായ വാസുദേവൻ നമ്പൂരിപ്പാടും ഗ്രന്ഥകർത്താവിന്റെ ഗുരുഭൂതന്മാരായിരുന്നു എന്നു സിദ്ധിക്കുന്നു. കാശ്യപഗോത്രത്തിൽ ജനിച്ചു വലിയ വാസുദേവൻ നമ്പൂരിപ്പാട് “ശ്രീഗിരീശപരീശസ്വ പുജായാം തല്പരഃ” എന്നു പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതിൽ നിന്നു തൃശ്ശിവപേരൂർ വടക്കുനാഥനെ പതിവായി പൂജിച്ചു പോന്നിരുന്നു എന്നൊ, ആക്ഷേത്രത്തിൽ ശാന്തികഴിച്ചിരുന്നു എന്നൊ അനുമാനിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. വടക്കു നമ്പൂരിമാരു പൂർവ്വകാലങ്ങളിൽ വടക്കുനാഥക്ഷേത്രത്തിൽ ശാന്തിക്കാരായിരുന്നിട്ടുണ്ടായിരുന്നു എന്നു കേൾവിയുണ്ട്. വലിയവാസുദേവൻ നമ്പൂരിപ്പാട് അവരിൽ ഒരുവനായിരുന്നുവോ എന്നു തീർത്തുപറയാൻ മതിയായ ലക്ഷ്യമില്ല. എങ്ങനെയായാലും അദ്ദേഹത്തിനു തൃശ്ശിവപേരൂരും വടക്കുനാഥനുമായി ബന്ധമുണ്ടായിരുന്നു എന്നതിനു വാദമില്ല.

ഗ്രന്ഥകാരനായ നാരായണനെക്കുറിച്ചധികമൊന്നും അറിവാൻ ഇടയായിട്ടില്ല. അദ്ദേഹം കേരളബ്രാഹ്മണനായിരുന്നുവോ എന്നുതന്നെ നിശ്ചയമില്ല. നാരായണന്റെ ഗുരുക്കന്മാർ കേരളബ്രാഹ്മണരായിരുന്നു എന്നതിനു “ഭിജോത്തമെ” എന്നും “ഭൂസുരസത്തമെ” എന്നും പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതുതന്നെ മതിയായ തെളിവുകളാണ് എന്നാൽ ഗ്രന്ഥകാരൻ ആ ഭൂസുരസത്തമന്മാരിൽ നിന്നു വളരെ അകന്നുപുറത്തു ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ ആ ഭാഗം വായിക്കുമ്പോൾ തോന്നുവാനിടയാകുന്നതു പക്ഷേ ഗുരുനാഥന്മാരെക്കുറിച്ചദ്ദേഹത്തിനുണ്ടായിരുന്ന ബഹുമാനാതിശയം നിമിത്തം വന്നുപോയതായും വിചാരിക്കാം. “മാതൃലേനാപി നിയുക്തോ ഹംസയോഗിനാ” എന്നു പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതിൽനിന്നും പലതും അനുമാനിക്കാൻ സാധിച്ചു കാണാം. എന്നാൽ അതെല്ലാം ആന്തരമായ തെളിവുകളൊന്നും ഇല്ലാതിരിക്കുമ്പോൾ അബദ്ധമായിത്തീരാനും ഇടയുണ്ട്. അതുകൊണ്ടു ജ്യോത്സാനികയുടെ കർത്താവ് ഒരു നാരായണനാണെന്നു മാത്രമേ ഉറപ്പായിപ്പറ

വാൻ സാധിക്കയുള്ളു. ഇവർ ജീവിച്ചിരുന്ന കാലമേതായിരുന്നു എന്നും ഖണ്ഡിച്ചുപറവാൻ സാധിക്കയില്ല.

ജ്യോത്സ്പനികയിൽ വടക. ന്വാക്കുകൾ ധാരാളമായിക്കാണുന്നതുകൊണ്ടു ഗ്രന്ഥകർത്താവു മലബാർകാരനായിരുന്നു എന്നു മാത്രം അനുമാനിക്കാം. അല്ലെങ്കിൽ മലബാർകാരായ ബ്രാഹ്മണ ഗുരുക്കന്മാരിൽനിന്നു കിട്ടിയ ഉപദേശമനുസരിച്ചെഴുതിയ ഗ്രന്ഥത്തിൽ അവരുടെ ഭാഷ വന്നുപോയതായി വിചാരിച്ചാലും അബദ്ധമൊന്നും വരുവാനില്ല. ഈ വിഷയത്തേക്കുറിച്ച് ഖണ്ഡിത മായൊരഭിപ്രായം പറയുവാൻ വേണ്ട തെളിവുകൾ ഗ്രന്ഥത്തിൽനിന്നു കിട്ടാതിരിക്കുന്ന സ്ഥിതിക്കു ചിലതെല്ലാം ഉഴുഹിച്ചു പറഞ്ഞാൽതന്നെ അവ വാദഗ്രസ്തമായിരിക്കാനെ തരമുള്ളു. അതിനാൽ ഗ്രന്ഥകാരനെക്കുറിച്ച്ത്രമാത്രമുള്ള അറിവുകൊണ്ടു തൃപ്തിപ്പെടേണ്ടതാചിട്ടാണു് ഇരിക്കുന്നതു്.

ഈ പ്രസിദ്ധീകരണത്തിനു് ആദർശമായി സ്വീകരിച്ചിട്ടുള്ളതു് എൻറെ കൈവശം ഉണ്ടായിരുന്ന ഒരു പഴയതാളിയോല ഗ്രന്ഥമാണു്. ഗ്രന്ഥം വൃത്തിയായി എഴുതീട്ടുള്ളതായിരുന്നു എങ്കിലും ലേഖകന്മാർക്കു സാധാരണമായിക്കാണുന്ന പ്രമാദങ്ങൾ അതിലും ഇല്ലാതിരുന്നില്ല. ആ ആദർശഗ്രന്ഥം സമഗ്രമായിരുന്നതു നിമിത്തമാണു് മന്ത്രാധികാരം കൂടി ഈ പ്രസിദ്ധീകരണത്തിൽ ചേർത്തു് അച്ചടിക്കുവാൻ സാധിച്ചതു്. അച്ചടിച്ച ഒന്നു രണ്ടു പഴക്കമുള്ള പുസ്തകങ്ങളും ഗ്രന്ഥവുമായി ഒത്തുനോക്കുവാൻ ഉയോഗപ്പെടുത്തിട്ടുണ്ടു്. ഇവയെല്ലാം കഴിയുന്നവിധം പരിശോധിച്ചു ജ്യോത്സ്പനിക ഈവിധം അച്ചടിപ്പിച്ചു സജ്ജനസമക്ഷം അവതരിപ്പിച്ചുകൊള്ളുന്നു.

തിരുവനന്തപുരം, }
൧൨-൯-൧൧൦൩.

കെ. ശങ്കരമേനോൻ,



വിഷയാനുകൂലം.

വിഷയം.

ഭാഗം.

വിവരണം.

വിവരണം

൧-൩൪

അധികാരം ൧.

ശുഭഗണേശാഭിവാദനം	൧
വിഷചികിത്സകലക്ഷണം	൨
അചികിത്സ്യവിഷാതുരന്മാർ	”
ചികിത്സാഹിന്മാർ	”
വിഷാർത്തരക്ഷണമാഹാത്മ്യം	”
വിഷസാമാന്യവിഭാഗം	൩
വിഷയസംഗ്രഹം	”

അധികാരം ൨.

വിഷപ്രതിക്രിയാപ്രകാരം	൫
കൊള്ളരുതാത്ത നാടുകൾ	”
വജ്രതിമികൾ	”
വജ്രങ്ങളായ വാഹങ്ങൾ	”
ഓഷ്ഠയോഗങ്ങൾ	൬
ശുഭയോഗങ്ങൾ	”
മുക്തയോഗം	”
ദഗ്ദ്ധയോഗം	”
കഷ്ടയോഗങ്ങൾ	൭
അശുഭകൃതന്മാർ	”
ശുഭകൃതന്മാർ	”
അശുഭസൂചകകൃതവചനങ്ങൾ	൮
ഔതോക്തിഭേദംകൊണ്ടുള്ള സപ്താഭിഭേദജ്ഞാനം	”
ശ്വാസപരീക്ഷണം	൯
ഔരസ്സുൾന ദംശജ്ഞാനം	”
കാലഭേദന ദംശഭേദം	൧൦
ശരഭേദങ്ങളും ഊതചേഷ്ടാവചനങ്ങളും	”
ഔതോക്തചണ്ഡവിചാരം	൧൧
അസാധ്യദംശഭേദശാസ്ത്രങ്ങൾ	൧൨
അസാധ്യദംശഭേദഹരണങ്ങൾ	൧൩
ശുഭാശുഭനിമിത്തങ്ങൾ	൧൪

അധികാരം ൩.

സവിഷാവിഷദംശലക്ഷണം	൧൫
സപ്താഗ്നാപ്തവിഷലക്ഷണം	”

വിഷയം.	ഭാഗം.
മുഖ്യകരകൃതദംശലക്ഷണം	൧ ൫
മണ്ഡലിതദംശലക്ഷണം	൧ ൬
രാജീവകൃതദംശലക്ഷണം	”
സങ്കരസസ്ഥിദംശലക്ഷണം	”
വിഷപ്പല്ലുകൾ, പേരുകൾ, വിഷവൃദ്ധിക്രമങ്ങൾ	”
കരാളാഭിതദംശലക്ഷണഭേദങ്ങൾ	൧ ൭
കാലാവസ്ഥകളെ അനുസരിച്ചു മുർഖാഭിക്ളമെ വിഷഭേദങ്ങൾ	”
വിഷത്തിന്റെ ദോഷപ്രധാനലക്ഷണഭേദങ്ങൾ	൧ ൮
വിഷത്തിന്റെ ഗതിഭേദപ്രകാരങ്ങൾ	”
വിഷവേഗം	൧ ൯
രസാദിയാതുകളും, സ്ഥിതിഭേദവും	”
രസാദിയാതുകളിൽ വിഷംനിന്നായുള്ള പ്രത്യേകലക്ഷണങ്ങൾ	൨ ൦
ചീനജീവൻ	
നാശോൽമുഖലക്ഷണങ്ങൾ	”
നഷ്ടജീവലക്ഷണം	൨ ൧

അധികാരം ൪.

സാമാന്യചികിത്സാപ്രാരംഭം	൨ ൨
സദ്യഃകരണീയങ്ങൾ	൨ ൩
ധാതുഗന്ധിഷചികിത്സ	൨ ൪
ശ്ലോത്രാദികളിൽ ഊതുവാനുള്ള ക്രമവും മരണം.	”

അധികാരം ൫.

ചേപയോഗങ്ങൾ	൨ ൫
അരച്ചുകലക്കിക്കടിക്കുവാൻമരണകരം	”
നസ്പാഞ്ജനാദികൾക്കു മരണകരം	൨ ൬

അധികാരം ൬.

മണ്ഡലിഭേദങ്ങൾ	൨ ൭
പാനചേപനാദിയോഗങ്ങൾ	”
വിഷസുപ്തനണരവാൻ നസ്പയോഗങ്ങൾ	൨ ൮
വിഷമേഹിതനണരവാൻ അഞ്ജനയോഗങ്ങൾ	൨ ൯
വിഷോപദ്രവചികിത്സ	
കിഴിപ്രയോഗം	”
വീക്കത്തിനുപുരട്ടുവാൻ (സിദ്ധൗഷധം)	൩ ൨
ധാരാപ്രയോഗങ്ങൾ	”
തുക്കധാര	൩ ൩
നാല്പാമരാദിചേപനങ്ങൾ	”
വ്രണത്തിൽ ധാരചെസ്സാൻ തൈല(വെളിച്ചെണ്ണ)യോഗങ്ങൾ	൩ ൪
ഓപ്പാസാദി	
സ്രവീരസാദി	”
നെട്ടാഴ്ത്തുടങ്ങാദി	”
	”

വിഷയം.

ഭാഗം.

അധികാരം ൧൦.

അമൃതകല	൭൩
അമൃതകലാസ്ഥാനങ്ങൾ	”
വിഷസ്ഥാനം	൭൪
വിഷാമൃതശുഭോശുഭവേഷങ്ങൾ	”
ഔഷധദേവതാപ്രാദുർഭാവം	൭൭
ഔഷധഗ്രഹണക്രമം	”
മന്ത്രം	൭൬
വിധിപ്രകാരമെടുക്കുന്ന ഔഷധങ്ങളുടെ മാഹാത്മ്യം	”
മരുന്നുകൊടുക്കേണ്ടക്രമം	”
ഔഷധസേവാസങ്കല്പം	൭൭
ഇരപ്പരസേവാദികൾ	”

അധികാരം ൧൧.

മൃഷികഭേദങ്ങൾ	൭൮
മൃഷികവിഷലക്ഷണം (സാമാന്യം)	൭൯
എഖിവിഷത്തിനുള്ള തല്പ്രാചികീത്സ	൬൦
അനന്തരകരണീയങ്ങൾ	”
അരചിക്കു തിച്ചുണ്ണം	൬൧
നവനീതപ്രയോഗം	”
ശിവമല്യാഭിച്ചുണ്ണം	൬൨
അക്വതൃംഭി	”
വീക്കത്തിന്	”
പനിക്കു്	”
എല്ലാ എഖിവിഷങ്ങൾക്കും പറ്റിയ ക്വാഥയോഗങ്ങൾ	”
തൈലയോഗങ്ങൾ	൬൩
എഖിവിഷം ചരട്ടിക്കുവാൻ	൬൪
ചരട്ടിനില്ക്കുവാൻ	”
സരിപ്പിക്കുവാൻ	”
സരണംനിറുത്തുവാൻ	൬൫
ഘൃതയോഗങ്ങൾ	”

അധികാരം ൧൨.

വൃശ്ചികവിഷലക്ഷണം	”
വൃശ്ചികവിഷ ചികിത്സ (സാമാന്യം)	൬൭
ഘൃതാവിഷവിജ്ഞാനപ്രതിഷേധങ്ങൾ	”
നക്ഷത്രവിഷവിജ്ഞാനപ്രതിഷേധം	൭൧
മാജാരവിഷലക്ഷണചികിത്സകൾ	”
ശ്യാനവിഷലക്ഷണചികിത്സകൾ	൭൨
പേപ്പട്ടിവിഷചികിത്സ	൭൩
ഭ്രോഷ്ടകവിഷചികിത്സ	൭൫
കുതിരയുടെ വിഷത്തിന്	”
വാനരവിഷത്തിന്	”

വിഷയം.

ഭാഗം.

അധികാരം ൧൬.

സർവ്വമാവിഷചികിത്സ	൯൪
ചൂണ്ണരാജൻ	”
ഭജഗചൂണ്ണം	൯൫
വേളാപ്രയോഗം	”
സസ്തഗ്രഹണാദിപ്രയോഗങ്ങൾ	൯൮

അധികാരം ൧൭.

നാഗാലൃത്തിക്രമം	൧൦൦
അഷ്ടനാഗങ്ങളും, വിഭാഗാദികളും	൧൦൧
ഭൂമിവാസി നാഗങ്ങളും, വഴിഭേദങ്ങളും	൧൦൨
ഗർഭകാലാദിവിവർത്തനം	”
ദന്തോല്പത്തിയും, ദംഷ്ട്രാഭേദാദികളും	൧൦൩
വേന്തിരമൂർഖാദികളുടെ പ്രത്യേകലക്ഷണം	൧൦൪
സാമാന്യലക്ഷണങ്ങൾ	”
ആയുഷ്കാലനിർണ്ണയം	”

അധികാരം ൧൮.

സസ്തലക്ഷണം	൧൦൫
വിപ്രാദിസസ്തങ്ങളുടെ സഞ്ചാരവാസലക്ഷണാദിഭേദങ്ങൾ	”
പാമ്പുകടിക്കുവാനുള്ള കാരണങ്ങൾ	൧൦൭
വിഷബലാബലഹേതുവിചാരം	൧൦൮

അധികാരം ൧൯.

മന്ത്രസ്വരൂപാദിക്രമം	൧൦൯
മന്ത്രഭേദങ്ങളും, അവയുടെ ലക്ഷണപ്രയോജനാദികളും	”
നാശഹേതുക്രമങ്ങൾ	”
ആചാര്യലക്ഷണം	൧൧൦
ശിഷ്യഗുണങ്ങൾ	”
മന്ത്രവിചാരവും, മന്ത്രഗ്രഹണസമ്പ്രദായവും	”
മന്ത്രസേവാവിധാനം	”

അധികാരം ൨൦

മന്ത്രപ്രയോഗം	൧൧൨.
പുഥിപ്രാദികളുടെ ബീജാക്ഷരങ്ങൾ	”
ധ്യാനക്രമം	൧൧൩
ഗന്ധമന്ത്രപ്രകരണം	”
ഗന്ധപഞ്ചാക്ഷരമഹാമന്ത്രവും, അംഗന്യാസാദികളുമ്പുറം	”
ഗന്ധധ്യാനം	൧൧൪
ജീവരക്ഷാവിധി	൧൧൬
പഞ്ചകർമ്മങ്ങൾ	൧൧൭

വിഷയം.	ഭാഗം.
സങ്കല്പബന്ധനവും, സുപ്തമുഖബന്ധനാദിയും	൧൧൮
പാമ്പിനെ കെട്ടുവാൻ മന്ത്രം	”
സുധാഘൃതയപ്രയോഗം	൧൧൯
ഗന്ധമന്ത്രപ്രയോഗാന്തരം	൧൨൧
നീലകണ്ഠശൃംഗരീ	൧൨൩
ധ്യാനം	”
അധികാരം ൨൧.	

വൈദ്യപാരമ്പര്യം	൧൨൫
അനുബന്ധം.	

വിഷാൽത്തന്മാർക്കുണ്ടാവുന്ന ഉപദ്രവരോഗങ്ങൾ	൧൨൭
വിഷജ്വര ചികിത്സ	”
വിഷകാസ	൧൨൯
വിഷമരദ്ദി	൧൩൦
വിഷശ്വാസ	൧൩൧
വിഷഹിംശ	”
വിഷതൃഷ്ണ	൧൩൨
വിഷമൂർച്ഛ	”
വിഷജാതിസാര	൧൩൩
വിഷോദാവർത്ത	൧൩൪
വിഷാനാഹ	”
വിഷജവസ്തിശ്രവ	൧൩൫
വിഷശിരോരോഗ	൧൩൬
വിഷശ്ചയമു	”
പുതിലംശ	൧൩൭
രക്തസ്രാവ	൧൩൮
വിഷാനില	൧൩൯
ക്ഷാരാഗമം	൧൪൨
സുഗന്ധാഖ്യാഗമം	൧൪൪
മഹാസുഗന്ധാഗമം	൧൪൫
അകാരാഭി.	

അകാരാഭി	൧൪൭
---------	-----

വിവരണം.

ഹിന്ദുക്കളുടെ സർവ്വകർമ്മങ്ങളും ശ്രുതികളെ അനുസരിച്ചു വിധിച്ചിട്ടുള്ളവയാണ് ദൈവപ്രാർത്ഥനയെ പുരസ്കരിച്ചും, വേദോക്തധർമ്മമാർഗ്ഗത്തെ അനുസരിച്ചും ചെയ്തുപോരുന്ന കർമ്മങ്ങളെല്ലാംതന്നെ അനുരൂപഫലപ്രദങ്ങളായിട്ടാണ് കണ്ടുവരുന്നത്. നിരന്തരമായ ഈശ്വരവിചാരംകൊണ്ടും, സദാചാരതല്പരത കൊണ്ടും ധർമ്മമായ മാനസികകർമ്മങ്ങളോടുകൂടിയവനെ ജനങ്ങൾ ഗുരുത്വമുള്ളവനെന്നോ, പീയൂഷപാനിയെന്നോ പഠിപ്പിച്ചുവരുന്നു. ആന്തരശുചിത്വത്തിന്റേയും, ബാഹ്യശുദ്ധിയുടേയും പ്രത്യക്ഷഫലമാണ് കൈപ്പറ്റം. ആന്തരശുദ്ധി ബാഹ്യശുദ്ധിയെ ഏകദേശം ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്നതുകൊണ്ടു ധർമ്മശാസ്ത്രകർത്താക്കന്മാർ അതിന്റെ പ്രാധാന്യത്തെ വിധിപൂർവ്വകം ശാസിച്ചിരിക്കുന്നു.

ഉഷസ്വത്വമായ സ്വസ്ഥമാത്മാ.

പ്രബോധനത്തിനു പഠിപ്പിച്ചത് ഉഷഃകാലമെന്നാണ് സിദ്ധിച്ചിരിക്കുന്നത്. ഉഷഃകാലത്തേയാണ് ബ്രാഹ്മമുഹൂർത്തം എന്നു ശാസ്ത്രാന്തരങ്ങളിൽ പറഞ്ഞിട്ടുള്ളത്.

“ബ്രാഹ്മേ മുഹൂർത്ത ഉത്ഥായ
ചിന്തയേദാത്മനോ ഹിതം.”

എന്നുള്ള ശാസ്ത്രവചനം കാണുക.

“രജനീപ്രാന്ത്യയാമാലം
ബ്രാഹ്മം സമയ ഉച്യതേ.”

എന്നുള്ള സ്കാന്ദവചനപ്രകാരം ഉദയാസ്തമ്യം മൂന്നേമുക്കാൽ നാഴിക ബ്രാഹ്മമുഹൂർത്തമാകുന്നു.

“രാത്രോ പശ്ചിമയാമസി
മുഹൂർത്തോ യസ തൃതീയകഃ
സ ബ്രാഹ്മ ഇതി വജ്രേണയോ
വിഹിത്യസഃ പ്രബോധനേ.”

എന്നു വിഷ്ണുപുരാണത്തിലും,

“രാത്രേസ്തു പശ്ചിമോ യാമോ
മുഹൂർത്തോ ബ്രാഹ്മ ഉച്യതേ.”

എന്നു ചന്ദ്രികയിലും ബ്രാഹ്മമുഹൂർത്തകാലത്തേക്കുറിച്ച് അഭിപ്രായവ്യത്യാസം കാണുന്നു.

“ഉത്തമായ പശ്ചിമേ യാമേ
രാത്രിവാസഃ പരിത്യജേത്
പ്രക്ഷാല്യ ഹസ്തപാദാസ്മയാ-
സ്പൃപസ്പൃശ്യ ഹരിം സ്മരേൽ.”

എന്ന് അംഗിരസ്സു പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

മേൽപറഞ്ഞ ഋഷീശ്വരവാക്യങ്ങളും കൈല്യാം തുല്യപ്രാമാണ്യമുള്ളതുകൊണ്ട് അവയിൽ കാണുന്ന അഭിപ്രായഭേദങ്ങളെ കാലഭേദശാസ്ത്രവസ്ഥാനുസാരം അധികാരിഭേദേണ സമരസപ്പെടുത്തിക്കൊള്ളേണ്ടതാകുന്നു.

പ്രാണായാമപരായണഃ.

സകലജീവികളും ഇഹലോകവുമായി ബന്ധിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതു ശ്വാസോച്ഛ്വാസംവഴിക്കാണ്. ശ്വാസോച്ഛ്വാസം സ്വാധീനമാക്കുവാൻ സാധിക്കുന്നവനു ചോകം ജയിക്കുവാൻ സാധിക്കും. ശ്വാസോച്ഛ്വാസം സ്വാധീനമാക്കുവാനുള്ള മാർഗ്ഗമാണ് പ്രാണായാമം. പൂരകകംഭകരേചകങ്ങൾ പ്രാണായാമത്തിന്റെ അംഗങ്ങളാണ്. അതിനെ നിയമിക്കുന്നതിനും പരിശീലിക്കുന്നതിനുമുള്ള മാർഗ്ഗങ്ങളെ ഗുരുമുഖത്തിൽ നിന്നറിഞ്ഞുകൊള്ളേണ്ടതാകുന്നു.

വിചിന്തയേൽ സ്വമാത്മാനം.

ഇവിടെ “ആത്മാ” ക്ഷേത്രജ്ഞനേയും, ശരീരത്തേയും കുറിക്കുന്നു.

“ആത്മാ പുംസി സ്വഭാവേ ച
പ്രയത്നമനസോരപി
ധൃതാവപി മനീഷായാം
ശരീരബ്രാഹ്മണോരപി.

എന്നു മേദിനീകോശത്തിൽ കാണുന്നു. “ക്ഷേത്രജ്ഞ ആത്മാപുരുഷഃ” എന്ന് അർത്ഥം.

“ആത്മാനമാത്മന്വചോക്യന്തം” എന്നു പറഞ്ഞിട്ടുള്ള പ്രകാരം അവ്യഗ്രചിത്തനായിരസ് ആത്മാവിനെ പരമേശ്വര തേപന ധ്യാനിക്കണമെന്നും,

“ബ്രാഹ്മേ മുഹൂർത്ത ഉത്തിഷ്ഠേത്
സ്വസ്ഥോ രക്ഷാത്ഥമായുഷഃ
ശരീരചിന്താം നിവൃർത്യ
കൃതശ്ശേഷവിധിസ്തുതഃ.”

എന്ന പ്രമാണപ്രകാരം

“സമദോഷഃ സമാഗ്നിശ്ച
സമധാതുമലക്രിയഃ
പ്രസന്നാത്മേന്ദ്രിയമനഃ
സ്വസ്ഥ ഇത്യഭിധീയതേ.”

മേൽപറഞ്ഞ സ്വസ്ഥലക്ഷണമുള്ളവൻ ബ്രാഹ്മമുഹൂർത്തത്തിൽ എഴുന്നേറ്റു ജിണ്ണാജിണ്ണാദി ശാരീരകാര്യങ്ങളെ വിചിന്തനം ചെയ്യണമെന്നും സിദ്ധിക്കുന്നതായി ധരിച്ചുകൊള്ളണം.

ബാഹ്യാദികം ച കർത്തവ്യം
തത്തൽ സർവ്വം പുനഃ ക്രമാൽ.

എന്നു പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതിനെ വാഹ്യാചാര്യൻ

“കൃതശ്ശേഷവിധിസ്തുതഃ.”

എന്നപ്രകാരം സംഗ്രഹിച്ചു പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

“ജാതവേഗഃ സമുത്സരേത് .
ഉദങ്മുഖോ മുത്രശക്രദി
ദക്ഷിണാഭിമുഖോ നിശി
വാകം നായമ്യ പ്രയതഃ
സംവീതാംഗോവഹുണ്ണിതഃ .
പ്രവർത്തയേത് പ്രചലിതം
ന തു യതാഭിരയേത് .”

എന്ന സംഗ്രഹോക്തവചനാനുരോധേന പ്രവർത്തിച്ചുകൊള്ളേണ്ടതാകുന്നു.

വിധിപ്രകാരം ശൈലാദികളെല്ലാം നിർവ്വഹിച്ചശേഷം ശാസ്ത്രോക്തരീത്യാ സ്നാനവും, നേപഷ്ടദേവതായാനപൂർവ്വം ഉപദേശക്രമമനുസരിച്ച മന്ത്രജപാദിയും ചെയ്തു നരേന്ദ്രൻ ക്ഷേപളപ്രതിക്രിയയിൽ വ്യാപൃതനായിരിക്കേണ്ടതാണ്. അതിന്റെ സാല്യാ.സാല്യങ്ങളെ എളുപ്പത്തിൽ അറിയുന്നതിന്നുതകുന്നതായ ചില സംഗതികളെക്കുറിച്ച് പൂണ്ണബോധമുണ്ടായിരിക്കേണ്ടതത്രാ. വശ്യമാകയാൽ അവയെക്കുറിച്ചുള്ള വിവരണം താഴെ ചേർത്തുകൊള്ളുന്നു.

൧. നക്ഷത്രം.

ആയില്യം ചിത്രയും കേട്ടതൊട്ടു മുമ്മൂന്നനാളിഹ നാലു നാളാദിയിൽപിന്നെ തിരുവാതിരയോണവും. പൂരൂട്ടാതിയും പഠറാ ഫണിദംശേ വിശേഷതഃ.

എന്നു പറഞ്ഞതിൽനിന്നു് ആയില്യം, മകം, പൂരം, ചിത്തിര, ചോതി, വിശാഖം, കേട്ട, മൂലം, പൂരാടം, അശ്വതി, ഭരണി, കാർതിക, രോഹിണി, തിരുവാതിര, ഓണം, പൂരൂട്ടാതി എന്നീ പതിനാറു നാളുകളും സപ്തദശനവിഷയത്തിൽ നിന്ദ്രങ്ങളായി ഗണിച്ചിരിക്കുന്നു.

∴ ചിത്രാസപാതിമഘാശ്ലേഷാ
ജ്യേഷ്ഠാവണകൃത്തികാഃ
ഭരണ്യാദ്രം വിശാഖശ്ച
മൂലാ പൂർവാത്രയം തഥാ.
അശ്വ.നീ രോഹിണീ ചേതി
യോഗാ മരണസംജന്തിതാഃ.”

എന്ന പ്രമാണവും മേൽപറഞ്ഞ അഭിപ്രായത്തോടു യോജിച്ചതന്നെ കാണുന്നു. ഈ നക്ഷത്രത്തിലുണ്ടാകുന്ന സപ്തദശനം മുതിവ്രദമാകുന്നു എന്നു സാരം.

൨. രിഥി.

ചതുർവൃഷ്ടമിയും വാവും നവമീ പതിന്നാങ്കപി പഞ്ചമീ ച തഥാ കഷ്ടം കൃഷ്ണപക്ഷേ വിശേഷതഃ.

ചതുർഥി, പഞ്ചമി, അഷ്ടമി നവമി, പതിനാൽ, വാവ് എന്നിവ സുപ്തദശത്തിൽ നിന്ദം. കൃഷ്ണപക്ഷത്തിൽ ഇവ വിശേഷിച്ചും വജ്രനീയം.

“ചതുർത്വം ച ചതുർത്വം
പഞ്ചദശാമമാപി വാ
അഷ്ടമ്യം ച നവമ്യം ച
കൃഷ്ണപക്ഷേ വിശേഷതഃ.”

എന്നവിധം ലക്ഷണാമൃതത്തിൽ കാണുന്നു. ഇവിടെ പഞ്ചമി ത്യാജ്യകോടിയിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിപ്പറഞ്ഞിട്ടില്ല.

വജ്രിക്കേണ്ട നക്ഷത്രതിമികളെക്കുറിച്ച് ഒരു പഴയ വിഷവൈദ്യഗ്രന്ഥത്തിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നപ്രകാരം താഴെ ചേർക്കുന്നു.

“ഓണം ചിത്തിര ചോതിയോടു മകവും
തുക്കേട്ട മൂലം തഥാ
മുപ്പൂരം തിരുവാതിരാശപതിഭര
ബ്യാശ്ലേഷവും രോഹിണീ
ശുക്ലം തീയിവ നാള, അഷ്ടമി പതി-
ന്നാങ്കം ചതുർഥീ നവ-
മ്യേവം പഞ്ചദശീ കരുത്തവ വിശേഷിച്ചും വിവജ്രിക്കണം.”

ഇതിലും പഞ്ചമി വജ്രമായി ഗണിച്ചിട്ടില്ല.

൩. വാരം.

മന്ദാരവാരം കഷ്ടം ച സൂര്യവാരം ച മധ്യമം.

ശനിയാഴ്ചയും, ചൊവ്വാഴ്ചയും കഷ്ടം. ഞായറാഴ്ച മധ്യമം.

“വാരേ ച കജമന്ദയോഃ.”

എന്നു ലക്ഷണാമൃതത്തിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. സുന്ദരഭട്ടാചാര്യൻ ഞായറാഴ്ച മദ്ധ്യമമായി ഗണിച്ചിട്ടില്ല ആദിത്യൻ പാപഗ്രഹമാകയാലായിരിക്കാം ഞായറാഴ്ച മദ്ധ്യമമെന്നു ജ്യോത്സുനികയിൽ പറഞ്ഞത്.

സൂത്രചന്ദ്രമസ്സുകളുടെ മണ്ഡലത്തിനുചുറ്റും വർത്തുളാകാരമായിക്കാണ്ണന്നതു പരിവേഷം.

സൂത്രനോ ചന്ദ്രനോ പരിവേഷമോ, ഗ്രഹണമോ ഉള്ള സമയം സപ്തദശനമുണ്ടായാൽ അതു് അസാദ്ധ്യമായിത്തീരമെന്നു സാരം. സൂത്രഗ്രഹണം കഴിഞ്ഞാൽ അന്നോടുകൂടി അഞ്ചു ദിവസവും, ചന്ദ്രഗ്രഹണം കഴിഞ്ഞാൽ മൂന്നു ദിവസവും ശുഭമുഹൂർത്തങ്ങളെ വർജിച്ചുവരുന്നു.

„സൂത്രേന്ദ്രഗ്രഹണാഭ്യാം തു
വർജ്ജയേദ്ദിനപഞ്ചകം
ദിനത്രയം ക്രമാദപിദ്വാ
ദിത്യേകേ ബ്രൂവതേ ബുധഃ.”

ഗ്രഹണദോഷം തട്ടിട്ടുള്ള മേൽപറഞ്ഞ ദിവസങ്ങളിൽ ഉണ്ടാകുന്ന സപ്തദശനം അസാദ്ധ്യമല്ലെങ്കിലും കൃച്ഛ്രസാദ്ധ്യമെന്നാണ് പ്രമാണവൈദ്യന്മാരുടെ അഭിപ്രായം. അനുഭവവും ഏതാണ്ടു തിന്നോടുകൂടുന്ന യോജിച്ചുകാണുന്നു.

3. വിഷ്ടി.

വിഷ്ടിയുടെ സ്വരൂപം മനസ്സിലാക്കുന്നതിന്നു കരണങ്ങളെ കുറിച്ചു സാമാന്യജ്ഞാനം ഉണ്ടായിരിക്കേണ്ടതത്യാവശ്യമാണ്.

എല്ലാപ്പക്കങ്ങളെക്കൊണ്ടും ഒപ്പിച്ചു് ഇയരണ്ടു കൂറിട്ടു് അവ റാലോരോകൂറുകൾക്കു കരണമെന്നുപേർ. 'തിഥ്യർദ്ധം കരണം' എന്നു പ്രമാണം.

സിംഹം, പുലി, പന്നി, കഴുത, ആന, പശു, വിഷ്ടി എന്നീ ഏഴു ചരകരണങ്ങളും, പുളുട്ടു്, നാലുപാലി, പാമ്പു്, പുഴു് എന്നീ നാലു സ്ഥിരകരണങ്ങളും ഉൾപ്പെടെ ആകെ കരണങ്ങൾ പതിനൊന്നാകുന്നു. അവയെ കണക്കാക്കേണ്ട ക്രമത്തെ താഴെ ചേർക്കുന്നു.

„ശുക്ലപ്രതിപദാന്ത്യാർദ്ധാത്
കരണാനി പുനഃ പുനഃ.
സിംഹോ വ്യാപ്രോ വരാഹശ്ച
ഖരേഭപശുവിഷ്ടയഃ.”

വെളുത്തപ്രതിപദത്തിന്റെ ഉത്തരാർദ്ധം മുതൽ കറുത്തചതുർശിയുടെ പൂർ്വാർദ്ധം കൂടി പക്ഷങ്ങൾ ഇരുപത്തെട്ടാകുന്നു. തിമ്രാർദ്ധം കരണമായതുകൊണ്ട് ഇരുപത്തെട്ടു തിമികൾക്കുകൂടി അൻപത്തിയാറുകരണങ്ങളുണ്ട്. ഇവയ്ക്കു വെളുത്തപ്രതിപദത്തിന്റെ ഉത്തരാർദ്ധം മുതൽ ക്രമത്താലെ സിംഹം, പുലി, പന്നി, കഴുത, ആന, പശു, വിഷ്ടി എന്നീ ഏഴു ചരകരണങ്ങളെ കണക്കാക്കിക്കൊള്ളേണ്ടതാകുന്നു. ഈ ഏഴു ചരകരണങ്ങളും അൻപത്താറു തിമ്രാർദ്ധങ്ങളിൽ എട്ടുതവണ ആവർത്തിച്ചു വരുന്നതാണ്. പിന്നെ ശേഷമുള്ള കറുത്തചതുർശിയുടെ ഉത്തരാർദ്ധം, കറുത്തവാവിന്റെ രണ്ടാർദ്ധം, വെളുത്തപ്രതിപദത്തിന്റെ പൂർ്വാർദ്ധം എന്നീ നാലു തിമ്രാർദ്ധങ്ങൾക്കും പള്ളു, നാലുപി, പാവു, പുഴ എന്നീ നാലു സ്ഥിരകരണങ്ങളും ഒരിക്കൽമാത്രം വരും.

“സ്ഥിരകരണാന്യസിതചതു-
ദ്രശ്യപരാർദ്ധാനി ചതപാരി
പ്രാഹുശ്ശകനിച്ചതുഷ്ടാ-
ദ്രചിരസനകിംസുപ്ലനാമാനി.”

എന്നു പ്രമാണം.

മേൽ പറഞ്ഞിട്ടുള്ള ക്രമത്തിൽ ചരകരണങ്ങളെ കണക്കാക്കുന്നപക്ഷം പൂർ്വപക്ഷത്തിൽ പ്രതിപദത്തിന്റെ ഉത്തരാർദ്ധത്തിന്നു സിംഹം കരണം എന്നു സിദ്ധിക്കുന്നു. ദ്വിതീയക്കു പുലി, പന്നി. തൃതീയക്കു കഴുത, ആന. ചതുർത്ഥിക്കു പശു, വിഷ്ടി. ഇത്യാദി കണ്ടുകൊൾക. അപ്പോൾ പൂർ്വപക്ഷത്തിൽ അഷ്ടമി, വാവു എന്നിവയുടെ പൂർ്വാർദ്ധത്തിലും, ചതുർത്ഥി, ഏകാദശി എന്നിവയുടെ ഉത്തരാർദ്ധത്തിലും കരണം വിഷ്ടിയാണ്. കൃഷ്ണപക്ഷത്തിൽ സപ്തമി, ചതുർശി എന്നിവയുടെ പൂർ്വാർദ്ധത്തിലും തൃതീയ, ദശമി എന്നിവയുടെ ഉത്തരാർദ്ധത്തിലും വിഷ്ടി കരണം വരുന്നു.

“ശുക്ലേഷ്ടമീ പഞ്ചദശ്യാഃ
പൂർ്വാർദ്ധേ വിഷ്ടി,രുത്തരേ
ഏകാദശീ, ചതുർത്ഥ്യാശ്ച;
കൃഷ്ണേ തത് പ്രാക് തിമിഷ്ഠപി.”

എന്ന പ്രമാണം കാണുക.

൬. ജന്മനക്ഷത്രം.

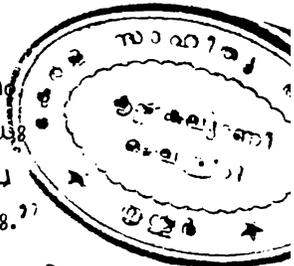
ജന്മനക്ഷത്രം മൂന്നാളും കഷ്ടമൈത്രയും
അഞ്ചാംനാളുമിതേഴാംനാളിവയും ശുഭമല്ലിവ

ജന്മനക്ഷത്രത്തിൽ സപ്തദശനമുണ്ടായാൽ ജീവിപ്പാൻ പ്രയാസം. അതുപോലെ ജന്മനക്ഷത്രംമുതൽ മൂന്നാംനാളും, അഞ്ചാംനാളും, ഏഴാംനാളും കഷ്ടപ്രദമാണ്. അശ്വതി ജന്മനക്ഷത്രമായാൽ കാർത്തിക മൂന്നാംനാളും, മകീരം അഞ്ചാംനാളും, പുണർതം ഏഴാം നാളുമാകുന്നു. അപ്രകാരം മറ്റു നക്ഷത്രങ്ങളോടുകൂടി കണക്കാക്കിക്കൊൾക.

“ജന്മനി പ്രത്യരേ ചൈവ
വിപത്തേ വധക്യേപി ച.”

എന്നപ്രകാരം ലക്ഷണാമൃതത്തിൽ കാണുന്നു. ജ്യോത്സ്മനികയിലെ ‘ജന്മനക്ഷത്രം’ പിറന്നാളിനെ മാത്രമെ കുറിക്കുന്നതായി തോന്നുന്നുള്ളൂ. എന്നാൽ മേൽ ഉദ്ധരിച്ച ലക്ഷണാമൃതത്തിലെ ‘ജന്മ’ശബ്ദം പിറന്നാളിനേയും പക്കപ്പിറന്നാളുകളേയും കുറിക്കുന്നു. അതെങ്ങനെ എന്നാൽ,

“ജന്മസമ്പദിപത്ക്ഷേമം
പ്രത്യരേ സാധകോ വധഃ
മൈത്രം പരമമൈത്രം ച
ജന്മാദീനി പുനഃ പുനഃ.”



പിറന്നാളും, പക്കപ്പിറന്നാൾ രണ്ടും ഇവ മൂന്നിന്നും ജന്മം എന്നു പേർ. ഇവ മൂന്നിന്റേയും അടുത്ത മേലേ നാളുകൾക്കു സമ്പത് എന്നു പേർ. മൂന്നാംനാളുകൾക്കു വിപത്തു്. നാലാമതു ക്ഷേമം. അഞ്ചാമതു പ്രത്യരം. ആറാമതു സാധകം. ഏഴാമതു വധം. എട്ടാമതു മൈത്രം. ജന്മനക്ഷത്രങ്ങളുടെ ഒൻപതാം നാളുകൾക്കു പരമമൈത്രം എന്നു പേർ.

അശ്വതി, മകം, മൂലം; ഭരണി, പൂരം, പൂരാടം; കാർത്തിക, ഉത്രം, ഉത്രാടം എന്ന ക്രമത്തിൽ മേൽപറഞ്ഞ പക്കപ്പിറന്നാൾകളുകൊൾക. അനുജന്മനക്ഷത്രങ്ങളോടുകൂടി പൂർവ്വകാലങ്ങളിൽ പക്കപ്പിറന്നാൾ എന്നു പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതു കൊണ്ടാണു ആ സംജ്ഞയെ ഇവിടെ ഉപയോഗിച്ചിരിക്കുന്നതു്.

ജ്യോത്സ്മികയുടെ മുഖഗ്രന്ഥം ലക്ഷണാമൃതം മുതലായ പൂർവ്വതന്ത്രങ്ങളാകയാൽ അവയിലെ ആശയങ്ങളെ അനുസരിച്ചു ജ്യോത്സ്മിക ചിലേടത്തെല്ലാം വ്യാഖ്യാനിക്കുന്നതു നന്നായിരിക്കുമെന്നു തോന്നുന്നു.

9 പ്രദോഷം.

അസ്തമിച്ചാൽ മൂന്നേമുക്കാൽ നാഴിക, നിത്യവും പ്രദോഷമാകുന്നു.

“ഭിനേ ഭിനേ ച യാമാലം
പ്രദോഷോ രജനീമുഖേ.”

ഏകദേശം ആരോടുകൂടി കാണുന്നു. അസ്തമിച്ചാലാറുനാഴിക പ്രദോഷമെന്നൊരു പക്ഷം.

“പൂർവ്വം ഷഡ്ഘടികാം പ്രഭാതമുദയാദ്
ഭാനോഃ പ്രദോഷസ്തഥാ
പശ്ചാദസ്തമയാദ്”

മേൽപറഞ്ഞ വിധം നിത്യമുള്ള പ്രദോഷസമയത്തു സപ്തദശനമുണ്ടായാൽ - അതായതു മൂന്നേമുക്കാൽ നാഴിക കഴിഞ്ഞു് ആറുനാഴികകൈയായാൽ കഷ്ടമെന്നും, മൂന്നേമുക്കാൽ നാഴികകഴിയുന്നതിന്റെ മുൻപായാൽ കഷ്ടതരമെന്നും ധരിച്ചുകൊള്ളണം.

ഇനി ത്രയോദശിനാളത്തേ പ്രദോഷത്തേക്കുടി പ്രദോഷശബ്ദം ധ്വനിപ്പിക്കുന്നു. ത്രയോദശിപ്രദോഷം മൂന്നേമുക്കാൽ നാഴികപ്പകലെ തുടങ്ങി ആറുനാഴിക രാ ചെല്ലുവോളമുണ്ടു്. പതിനഞ്ചു നാഴിക രാ ചെല്ലുവോളമെന്നു പക്ഷാന്തരം. ത്രയോദശി പ്രദോഷസമയത്തുണ്ടാവുന്ന സപ്തദശനം കഷ്ടതമമത്രെ.

10. സംക്രമം.

സൂര്യസംക്രമകാലത്തുണ്ടാവുന്ന സപ്തദശനം മൂതിപ്രദമാകുന്നു. രാശിസംക്രാന്തി എന്നും ബിംബസംക്രാന്തി എന്നും സംക്രാന്തി രണ്ടുവിധം. സൂര്യൻ സ്തംഭത്തിങ്കലുണ്ടു് ഒരു രാശിയിൽനിന്നു് അടുത്തരാശിയിൽ പ്രവേശിക്കുന്ന സമയത്തിന്നു രാശിസംക്രാന്തി എന്നു പേർ. രാശിസംക്രാന്തിക്കുമുൻപു പതിനാറു നാഴികയും അതിന്നു പിൻപു പതിനാറു നാഴികയും കൂടി മുപ്പത്തിരണ്ടു നാഴിക ബിംബസംക്രാന്തികാലമാകുന്നു.

“രവിസംക്രമണാൽ പൂർ്വ്വം
പരതശ്ചാപി ഷോഡശ.”

ഈ സമയത്തുണ്ടാവുന്ന സ്പർഭംശനം പ്രായേണ മരണദശയിൽ എത്തിക്കും.

ൻ. സന്ധ്യ.

പ്രാതഃസന്ധ്യ, മദ്ധ്യാഹ്നസന്ധ്യ, സായംസന്ധ്യ, അർദ്ധരാത്ര സന്ധ്യ എന്നിങ്ങനെ സന്ധ്യ നാലു വിധത്തിൽ ഉണ്ട്. ഇതിൽ പ്രാതഃസന്ധ്യയും, സായംസന്ധ്യയും പ്രധാനം. മറ്റു രണ്ടിന്നും പ്രാധാന്യമില്ലായില്ല. ഈ സമയങ്ങളിലുണ്ടാകുന്ന സ്പർഭംശനം പ്രായേണ ദുഃഖപ്രദമായിത്തീരുന്നതാണ്.

നക്ഷത്രങ്ങളുടെ കറവുതുടങ്ങുന്ന കാലം മുതൽ ആദിതാന്റെ അലോഭയം വരെ പ്രാതഃസന്ധ്യയും, ആദിത്യന്റെ അലാസ്തമയം മുതൽ നക്ഷത്രങ്ങൾ വൃക്തങ്ങളായി ഭവിക്കുന്നതുവരെ സായം സന്ധ്യയുടേതാണ് എന്നു ശാസ്ത്രസിദ്ധാന്തം.

“അലാസ്തമയാദൃഗ്ലംഘം
വാക്തീഭൂതാ ന താരകാ യാവത്
സായംസന്ധ്യാ താവത്
പ്രാതഃസന്ധ്യാപി താരണാം.
തേജഃപരിഹാണമുഖാദ്
ഭാനോരലോഭയോ യാവത്.”

എന്നു പ്രമാണം.

സന്ധ്യാകാലത്തിന്റെ ദൈർഘ്യത്തേക്കുറിച്ചു പല അഭിപ്രായങ്ങളുമുള്ളതിൽ സമഞ്ജസമെന്നു തോന്നിയവമാത്രം താഴെ ചേർക്കുന്നു.

“ഉദയാൽ പ്രാശ്തനീ സന്ധ്യാ
ഘടികാരായമുച്ചതേ
സായംസന്ധ്യാ ദ്വിഘടികാ
അസ്താദഹരി ഭാസപതഃ.
മദ്ധ്യാഹ്നേ ചാർദ്ധരാത്രൗ ച
വജ്ജ്യാ ദശവിനാഡിനാഃ,”

എന്നും പ്രമാണങ്ങൾ കാണുന്നു.

൧൦. അഷ്ടമരക്ഷം.

ജനനസമയത്തു ചന്ദ്രൻനില്ക്കുന്ന രാശിമുതൽ ഏട്ടാമത്തേ രാശിക്ക് അഷ്ടമരാശി എന്നു പേര്. അശപതിയും, ഭരണിയും, കാർത്തികക്കുംലും മേടശ്ശുരായതുകൊണ്ട് ആ നക്ഷത്രത്തിലേതി ചെങ്കിലും ജനിച്ചവന്റെ ജന്മരാശി മേടമാകുന്നു. മേടം മുതൽ ഏട്ടാമത്തേ രാശി വൃശ്ചികമാകയാൽ ആ രാശിക്ക് അഷ്ടമ രാശി എന്നോ അഷ്ടമരക്ഷമെന്നോ പേര്. ആ രാശി ഉദയത്തേ പ്രാപിച്ചിരിക്കുന്ന സമയം സപ്തദശനമുണ്ടായാൽ അത് അസാദ്ധ്യമായിത്തീരും.

൧൧. അഷ്ടമരാശിദ്രുവ്

തദ്ദൈവ ചന്ദ്രൻ നില്ക്കുന്നനേരവും

അഷ്ടമരാശിയിൽ ചന്ദ്രൻനില്ക്കുന്ന സമയത്തുണ്ടാകുന്ന സപ്ത ദശനം മൂതിലൂദം. വൃശ്ചികം അഷ്ടമരാശിയാകുമ്പോൾ അതിൽ ചന്ദ്രൻനില്ക്കുന്നതു വിശാഖത്തിൽ കാലും, അനിഴവും, തൃക്കേട്ടയും നക്ഷത്രങ്ങളിലാകുന്നു. ആ നക്ഷത്രങ്ങളിലുണ്ടാവുന്ന സപ്തദശനം മേടം ജന്മരാശിയായിട്ടുള്ളവനു മരണപ്രദമായതീരും.

൧൨. വാപശ്രദ്ധോദയാദി.

കുജമന്ദാഹരിഗുളികത്രികോണം ദൃഷ്ടിയും തഥാ തേഷാമുദയവും പഠന സപ്തദശേ നൃണാമിഹ.

കുജൻ എന്നു ചൊല്ലു. മന്ദൻ എന്നു ശനി. അഹരി എന്നു രാഹു. ഗുളികൻ ഇവരിൽ ആരെങ്കിലും ദശരാശിയുടെ ത്രികോണത്തിൽ നിന്നാൽ ആ ദശം മരണപ്രദമായിത്തീരും. ലഗ്നത്തിന്റെ അഞ്ചും, ഒൻപതും രാശികൾക്കു ത്രികോണമെന്നുപേർ.

‘‘ലഗ്നാൽ സുതം ച നവമം ച വിദൃശ്വീകോണം.’’

എന്നു പ്രമാണം.

തേഷാമുദയവും പഠനം എന്നു പറഞ്ഞതുകൊണ്ടു കടിച്ച സമയത്തുദിച്ചിരിക്കുന്ന രാശിയിൽ ഇവരിൽ ആരെങ്കിലും നില്ക്കുന്നതും അതുഭവിക്കുന്നു. ചൊല്ലു, ശനി, രാഹു, ഗുളികൻ എന്നിവരിലാരെങ്കിലും കടിച്ചരാശിയിലോ, അതിന്റെ അഞ്ചാൻ

പതാംരാശികളിലൊ നിന്നാൽ വൈഷമ്യം സംഭവിക്കുമെന്നു സാരം.

ദൃഷ്ടിയും തഥാ—എല്ലാഗ്രഹങ്ങളും ഏഴാം രാശിയിലേക്കു പൂണ്ണദൃഷ്ടിയുള്ളതുകൊണ്ടു മേൽപറഞ്ഞ ചൊവ്വ, ശനി, രാഹു, ഗുളികൻ എന്നിവരിലാരെങ്കിലും കടിച്ചുരാശിയുടെ ഏഴാം രാശിയിൽ നിന്നാൽ ദംശരാശിയെക്കുറിച്ചു പൂണ്ണദൃഷ്ടി ഭവിക്കുന്നതുനിമിത്തം ആ ദംശവും മുതിപ്രദമായിത്തീരും. ഇതുകൊണ്ടു വന്നുകൂടിയ സാരമെന്തെന്നാൽ ചൊവ്വ, ശനി, രാഹു, ഗുളികൻ എന്നിവരിൽ ആരെങ്കിലും ദംശരാശിയിലൊ, അതിന്റെ അഷ്ടം, ഏഴ്, ഒൻപത് എന്നീ രാശികളിലൊ നില്ക്കുന്നതുകൊണ്ടു ദംശം മുതുകല്പമായിത്തീരുന്നതു എന്നുള്ളതാണ്. ചൊവ്വക്കു നാലിലും, എട്ടിലും ശനിക്കു മൂന്നിലും, പത്തിലും ഉള്ള വിശേഷദൃഷ്ടികളെ ഇപ്രകാരമുള്ള സന്ദർഭങ്ങളിൽ പരിഗണിക്കുമാറില്ലെന്നുള്ളതു സമ്പ്രദായസിദ്ധമാകുന്നു. എന്നാൽ അവയെക്കൂടി ഔചിത്യം പോലെ നരേന്ദ്രൻ പരിഗണിക്കുന്നതു നന്നായിരിക്കുമെന്നു തോന്നുന്നു.

ദൃഷ്ടിയോഗങ്ങളേയും കഷ്ടയോഗങ്ങളേയും ചേർത്തു ഭാഷാവിഷയവെളുത്തിൽ ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു

„ദൃഷ്ടിസ്യാഷ്ടമരാശി വിഷ്ടി കരണം മന്ദാരവാരങ്ങളും സംക്രാന്തീ രവിചന്ദ്രയോർഗ്രഹണവും കഷ്ടം പരീവേഷവും ചൊവ്വാമാന്ദിശനൈശ്വരാഹ്വദയവും ദൃഷ്ടിത്രികോണങ്ങളും ജന്മപ്രത്യരവും വിപത്തുവധമെന്നത്രുന്തമൊല്ലാതവ.“

൧൩. ശുഭഗ്രഹോദയാദി.

ശുഭഗ്രഹാണാം ദൃഷ്ടിപ്രാദിഭവിച്ചിടുകിലുത്തമം.

ഇ്ചിടെ ശുഭഗ്രഹസംജ്ഞകൊണ്ടു പക്ഷബലമുള്ള ചന്ദ്രനേയും, ബുധനേയും, ഗുരുവിനേയും, ശുക്രനേയും ധരിച്ചുകൊള്ളേണ്ടതാണ്.

കൃഷ്ണപക്ഷദശമിമുതൽ ശുക്ലപക്ഷപഞ്ചമിവരെ ചന്ദ്രന പക്ഷബലമില്ല. പാപസഹിതനായ ബുധനെ പാപിയായി ഗണിച്ചുവരുന്നുണ്ടെങ്കിലും ഈ ശാസ്ത്രത്തിൽ ബുധന്റെ നൈസർ്ഗ്ഗികശുഭത്വം നിമിത്തം പാപസഹിതനായാലും ബുധനെ പാപിയായി ഗണിക്കേണ്ടതില്ല. അതുപോലെതന്നെ ചന്ദ്രനെ നിസർ്ഗ്ഗ

ശുഭരൂപം നിമിത്തം എല്ലായ്പ്പോഴും ശുഭനായി ഗണിക്കാവുന്ന
താണ്

“രാഹുഭയമാർക്കുമാർ വാവാഃ
കേതപക്ഷേ ച; പരേ ശുഭഃ.”

എന്നപ്രമാണമൊഴുത രാഹു, ചൊവ്വ, ശനി, കേതു, ആദിത്യൻ
എന്നിവർ പാപന്മാരാണെന്നും ശേഷമുള്ള ചന്ദ്രൻ, ബുധൻ,
ഗുരു, ശുക്രൻ എന്നിവർ ശുഭന്മാരാണെന്നും സിദ്ധിക്കുന്നു.

‘ദൃഷ്ട്യാദി’ എന്നു പറഞ്ഞതിൽനിന്നു ശുഭന്മാരുടെ
ഉഭയവും, ദൃഷ്ടിയും, ത്രികോണസ്ഥിതിയും ശുഭപ്രദമെന്നു ധരിച്ചു
കൊള്ളണം.

“ഭൂതൻ വരുന്നനേരത്തു
ദേവാസുരപുരോഹിതൈ
ചന്ദ്രാലോഢാമെടത്തേകിൽ
തീൻപാപം വിഷമഞ്ജസാ.

സ്വക്ഷേത്രസ്ഥിതിയും നന്നു്
തയോരുഭയവും തഥാ.”

എന്നൊരു ഭാഷാഗ്രന്ഥത്തിൽ കാണുന്നുമുണ്ടു് .

ചന്ദ്രദൃഷ്ട്യാദയം രണ്ടും വിശേഷിച്ചും ശുഭപ്രദം.
ചന്ദ്രൻ സുധാംശുവാകയാൽ ചന്ദ്രന്റെ ഉഭയവും ദൃഷ്ടിയും
വിശേഷിച്ചു ശുഭപ്രദമായി ഗണിച്ചിരിക്കുന്നു.

൧൪. വിഷഘടിക.

ഓരോ നാളിന്നു നന്നാലുനാഴികാ വിഷമുണ്ടതും
നന്നല്ലെന്നു ധരിക്കേണം വിഷദംശേ മൃതിപ്രദം.

ഓരോ നാളിന്നും നന്നാലുനാഴിക വിഷമുള്ളതു താഴേ
പേർത്തിരിക്കുന്ന ശ്ലോകത്തിൽനിന്നു നിഷ്പ്രയാസം ഗ്രഹിക്കാവുന്ന
താണ്.

“അംഗേ, നൈവ, വിയൽ, പയോ, നില, നരോ,
രാശീ, നഗം, നാഖനാ,
ദിവ്യം, രാഷ്ട്ര, നരോ, ഭയം, ദിട, നദോ, വാ-
ചൈ, ന്നദോ, വീരനാൽ

നിഷ്യാ, നിത്യ, നയോ, ദയം, തുക, വാരാട്,
നിബോ, നിശാ, വക്ത്രനരത്
ഠവ്യാശാദിഷു താന്ത്രീത്യ പരതോ
നാഡ്യശ്ചതസ്രോ വിഷം.”

അംഗേ, നൈവ, ഇത്യാദി ഈരണ്ടക്ഷരംകൊണ്ട് ഓരോ വാക്യം. ഒൻപതാമതും, പതിനെട്ടാമതും, ഇരുപത്തേഴാമതും ഇവ മൂന്നു വാക്യങ്ങൾക്കും മുമ്മുന്നക്ഷരങ്ങൾ. ഇരുപത്തുവാക്യവും പരൽ പേര്. ഹവ്യാശ എന്നു കാർത്തിക. കാർത്തികയാദിയായി ഇരുപത്തേഴുനാളിനും ക്രമത്താലെ അംഗേ എന്നു തുടങ്ങിയുള്ള വാക്യങ്ങൾ ഓരോന്നു് ഈ വാക്യങ്ങളെക്കൊണ്ടു നാളിലെ നാഴികയുടെ സംഖ്യകളാൽ അതിന്നടുത്തു മീതെ എല്ലാനാളിലും നന്നാലുനാഴിക വിഷഘടിക. അപ്പൊഴൊ കാർത്തികയിൽ മുപ്പതുനാഴികകഴിഞ്ഞാൽ നാലുനാഴിക വിഷഘടിക. രോഹിണിയിൽ നാല്പതുനാഴികകഴിഞ്ഞാൽ നാലുനാഴിക. ഭരണിയിൽ ഇരുപത്തിനാലുനാഴികകഴിഞ്ഞാൽ നാലുനാഴിക വിഷഘടിക. വിഷഘടികകളിലുണ്ടാവുന്ന സപ്തദശനം മുതിപ്രദമാകുന്നു.

൧൫. അമൃതഘടിക.

നക്ഷത്രങ്ങളുടെ അമൃതഘടികകളിലുണ്ടാകുന്ന സപ്തദശനം സൂചികിത്യാമെന്നതു പ്രകൃതവശാൽ സിദ്ധിക്കുന്നതുകൊണ്ടു് അതിന്റെ വിവരം താഴെ ചേർക്കുന്നു.

ഭീമോ, രാമ, ജലം, മൃഗോ, വിശ, വിഭൂ,
ക്ഷീണോ, വമൻ, വിശപനരത്,
രണ്ടോ, ശംഭു, ഭവോ, ജലം, ജല, ഭൂർ,
ദുർഗ്ഗാ, ഭവം ദേവനരത്,
വിചാനൻ, വേഗ, ഭഗ, പ്രഭു, ന്വ, ദിവാ,
വിഷ്ണു, പ്രഭു, ജീവന-
നാഗേഷാദിഷു താന്ത്രീത്യ പരതോ
നാഡ്യശ്ചതസ്രോ വിഷം.”

വിഷത്തിനു പറഞ്ഞതുപോലെ കാർത്തികതുടങ്ങി ഭീമാദികളായ വാക്യങ്ങളിൽ പറഞ്ഞ നാഴികകഴിഞ്ഞു നന്നാലുനാഴിക അമൃത ഘടിക യെന്നറിഞ്ഞുകൊള്ളേണ്ടതാണ്.

൧൬. മൃത്യുയോഗം.

മൃത്യുയോഗമിവ ഞായറാഴ്ചതൊ-
ട്ടേഴിനോട്ട മകവും വിശാഖവും
രൈദ്രമുലശതതാരരോഹിണീ
വൈശ്വദേവമിവയൊത്തുകൂടുകിൽ.

എന്നു പറഞ്ഞിരിക്കുന്നതിൽനിന്നു ഞായറാഴ്ചയും മകവും, തിങ്കളാഴ്ചയും വിശാഖവും, ചൊവ്വാഴ്ചയും തിരുവാതിരയും, ബുധനാഴ്ചയും മൂലവും, വ്യാഴാഴ്ചയും ചത്തയവും, വെള്ളിയാഴ്ചയും രോഹിണിയും, ശനിയാഴ്ചയും ഉത്രാടവും കൂടുന്നേരത്തു മൃത്യുയോഗമുണ്ടെന്നു സിദ്ധിച്ചു.

൧൭. ദശയോഗം.

ബുധദിതീയാ, കജപഞ്ചമീ ച.
ഷഷ്ഠീ ഗുരോ,രഷ്ടമി ശുക്രവാരേ:
ഏകാദശീ ചന്ദ്ര,ശനിൻവമ്യാം
പോദശ്രമാക്കേണ ച ദശയോഗം.

ബുധനാഴ്ചയും ദിതീയയും, ചൊവ്വാഴ്ചയും പഞ്ചമിയും, ഷഷ്ഠിയും വ്യാഴാഴ്ചയും, അഷ്ടമിയും വെള്ളിയാഴ്ചയും, ഏകാദശിയും തിങ്കളാഴ്ചയും, ശനിയാഴ്ചയും നവമിയും, പോദശിയും ഞായറാഴ്ചയും കൂടുന്നേരത്തു ദശയോഗമുണ്ട്.

വാർഷികയോഗംകൊണ്ടുണ്ടായിട്ടുള്ള മൃത്യുയോഗത്തിന്നും, ത്രിഥിവാരയോഗംനിമിത്തമുണ്ടായ ദശയോഗത്തിന്നും സൂത്രോദയമുതൽ മൂന്നേമുക്കാൽ നാഴികകഴിവോളംമാത്രമെ യോഗഫലമുള്ളു.

‘‘ത്രിഥിവാരർഷികയോഗാനാം
ഫലമേകോദയാദിതഃ
അദ്ധയാചാത് പരം നാസ്തി
ശുഭം വാപ്യശുഭം ച യത്.’’

എന്നു പ്രമാണം.

തിഥിവാർഷികയോഗങ്ങൾ സൃഷ്ടാദയാൽപരം മൂന്നേ
മുക്കാൽ നാഴികകളത്ര സന്ദവിഷകിൽമാത്രമെ മൃത്യുദശാദി
യോഗസംജന്തയുള്ളു. അവയുടെ ഫലവും മൂന്നേമുക്കാൽനാഴികകള
മേപില്ല. മൃത്യുദശാദിയോഗങ്ങളുള്ള ദിവസം ഉദയാൽപരം
മൂന്നേമുക്കാൽ നാഴികകളത്ര ദംശം സന്ദവിച്ചാൽ മാത്രമെ
ആ ദൃഷ്ടയോഗങ്ങൾനിമിത്തം ഹാനിയുണ്ടാകുന്നുള്ളു. മൂന്നേ
മുക്കാൽ നാഴിക കഴിഞ്ഞാൽ ഈ യോഗങ്ങളെക്കൊണ്ടുള്ള ദോഷ
ശങ്കക്കവകാശമില്ല.

പ വ. ആദി.൮നക്ഷത്രസ്ഥിതി.

അർക്കൻനില്ക്കുന്നനാൾ കഷ്ടം ഒൻപതാംനാളമങ്ങനെ
പതിനഞ്ചാകുമെന്നാളം കഷ്ടം കീഴേതുമങ്ങനെ.

ആദിത്യൻനിന്നനാളിലും, അതിനുമേലും കീഴുമുള്ള ഒൻപ
താമത്തേയും, പതിനഞ്ചാമത്തേയും നാളുകളിലും വിഷദംശമുണ്ടാ
യാൽ കഷ്ടമാകുന്നു.

“മൃതിരക്കിണിഭേ തസ്മാ -
നകയോർ്വാ ധയോരപി
ശമസ്മ വക്ഷപരയോ
രോഗാസ്തപന്ത്രേഷു രോഗിണാം.”

എന്നു ലക്ഷണാമൃതം. ഇവിടെ മക പതിനഞ്ചും, ധ ഒൻപതും
പരൽപേർപ്രകാരം ധരിച്ചുകൊള്ളേണ്ടതാണ്.

ആദിത്യൻനില്ക്കുന്ന നാളിന്റെ മേലും കീഴുമുള്ള നാലാ
മത്തേയും, ആറാമത്തേയും നക്ഷത്രങ്ങളിലുണ്ടാവുന്ന സപ്തദംശനം
വേഗത്തിൽ ശമനത്തെ പ്രാപിക്കുന്നതാകുന്നു.

മറ്റുള്ള നക്ഷത്രങ്ങളിലുണ്ടാവുന്ന വിഷം ദീർഘകാലത്തേ
ക്കനുവർത്തിക്കുന്നതാണ്.

“ആദിത്യൻനിന്ന .നാൾതൊട്ടു
മേൽകീഴ് മൂവഞ്ചിലൊൻപതിൽ
മരണം; നാലിലും പിന്നെ -
യാറിലും തീൻപോം വിഷം.
നീളം രോഗം ഇണാം മറേറ
നാളാകിലതു നിണ്ണയം.”

എന്ന് ഒരു ഭാഷാവിഷവൈദ്യഗ്രന്ഥത്തിൽ കാണുന്നു,

അശപതിയും, ഭരണിയും, കാത്തികക്കാലും മേടക്കൂറായതു കൊണ്ടു മേടത്തിൽ ആദിത്യൻ പ്രവേശിക്കുന്നത് അശപതിനക്ഷത്രത്തിലും മേടത്തിലുള്ള ആദിത്യന്റെ ഗതി അവസാനിക്കുന്നതു കാത്തികക്കാലിലുമാകയാൽ ആദിത്യൻ ഒരു നക്ഷത്രത്തിൽ പ്രായേണ പതിമൂന്നുദിവസം സ്ഥിതിചെയ്യുമെന്നു ധരിച്ചുകൊള്ളേണ്ടതാണ്. ഇതു ആദിത്യന്റെ നക്ഷത്രസ്ഥിതിയെക്കുറിച്ച് ഒരു സ്വരൂപജ്ഞാനമുണ്ടാകുവാൻവേണ്ടി മാത്രം നിദ്ദേശിക്കുന്ന ഒരു സ്ഥൂലമാഗ്ഗമാണ്. സൂര്യനുംകൊണ്ടുമാത്രമേ സൂക്ഷ്മമായി അറിവാൻ സാധിക്കയുള്ളൂ. വിസ്താരഭയംനിമിത്തം അതിനായി ഒരുങ്ങുന്നില്ല. ആദിത്യന്റെ നക്ഷത്രസ്ഥിതി ചില പഞ്ചാംഗത്തിൽ കൊടുത്തിട്ടുള്ളതിൽനിന്നും ധരിക്കാവുന്നതാണ്.

൧൯. ത്രിയോഗം.

കേട്ട, ചോതി, ചിത്തിര, ഭരണി, ആയില്യം, കാത്തിക, പൂരം, പൂരാടം, പൂരുഷാതി, ചതയം എന്നീ പത്തുനക്ഷത്രങ്ങളിലൊന്നും, ചൊവ്വ, ഞായർ, ശനി എന്നീ മൂന്നു വാരങ്ങളിലൊന്നും, ഭാദശി, ഷഷ്ഠി, ചതുർഥി, നവമി എന്നീ നാലു തഥികളിലൊന്നുംകൂടിവരുന്നാകിൽ വിഷപ്പെട്ടാൽ മരിച്ചുപോം.

തിഥിവാരനക്ഷത്രങ്ങളുടെ ചില പ്രസിദ്ധമായ കഷ്ടയോഗങ്ങളെക്കൂടെ താഴെ ചേർത്തുകൊള്ളുന്നു.

“പഞ്ചമീ ഭരണി മന്ദവാരവും
തിങ്കളപ്പമിയുമുത്രവും തഥാ
വാവുമോണമപി ഞായറാഴ്ചയും
കേട്ടയോടു ബുധനം ചതുർഥിയും.
തീയതഞ്ചമിവയേറെനിന്ദിതം.”

൨൦ ശുഭദൂഷാന്മാരാറെല്ലാമെന്നറിവാൻ.

വെളുത്തവസ്രപുഷ്പങ്ങൾ ധരിച്ചോൻ നിമ്മലൻ തഥാ വാക്കിന്നിടച്ചുകൂടാതെ ചൊല്ലുന്നോന്നും പ്രസന്നനും, വണ്ണലിംഗങ്ങളൊന്നായി വരുന്നോന്നും സമന്വനം ഭൂതരായി വരുന്നാകിൽ ശുഭമകാർയ്യമെത്രയും.

മേൽപറഞ്ഞ ശുഭദൂതന്റെ ലക്ഷണങ്ങളെ ലക്ഷണാമൃതത്തിൽ സംഗ്രഹിച്ചുപറഞ്ഞിട്ടുള്ളതു താഴെ ചേർക്കുന്നു.

“പുഷ്പാദിഹസ്തശ്ശുഭവാ-
ശരീരശ്ശുക്ലാഞ്ചരോർമലഃ
ലിംഗവണ്ണസമാനശ്ച
ഘൃഷ്ടോ ഭൂതശ്ശുഭോ മതഃ.”

൨൧. ഭൃഷ്ടാനാരാരല്ലാമെന്നറിവാൻ.

മാറ്റംവിട്ടുവരുന്നോണം ഭീനനം ശസ്ത്രപാണിയും കൃഷ്ണരക്തങ്ങളാപസ്രുകസുമാദി ധരിച്ചവൻ.

യഷ്ടിപാശാദികൾ കൈയിൽ ധരിച്ചോനെണ്ണതേച്ചവൻ തുണ്ണും ഗർഭവാക്യങ്ങളും ചൊല്ലുന്നോണം തഥൈവ ച.

കാൽകരങ്ങളും പിണപ്പോറും കരയുന്നവനും പുനഃ ശുഷ്കകാഷ്യാശ്രിതന്മാരുമാർദ്ദവസ്രുമുടുത്തവൻ.

വസ്രം ചുമലിലിട്ടോറും കേശപാശമഴിച്ചവൻ നഖസ്തനാക്ഷിഗുഹ്യാദി മട്ടിക്കുന്നവനേകനും.

അംഗവൈകല്യമുള്ളോറും മാണിയും മുണ്ഡിതൻ തഥാ ഭൂതന്മാരിവരായീടിലശുഭംതന്നെ കേവലം.

ഇവയുടെ മൂലം താഴെ ചേർക്കുന്നു.

“അപദാരഗതശ്ശസ്ത്രീ
പ്രമാദീ ഭൂഗതേക്ഷണഃ
വിവണ്ണവാസാഃ പാശാദി-
ഹസ്തോ ഗർഭഭയഭയവാക്.
ശുഷ്കകാഷ്യാശ്രിതഃ ഖിന്ന-
സ്തൈലാകൃതഃ കന്ധരാശ്ശുകഃ
ആർദ്ദവാസാഃ കൃഷ്ണരക്ത-
പുഷ്പോ മുക്തശിരോരുഹഃ.
കുചമട്ടി നഖചേഛദി
ഗുദസ്തുക പാദലേഖകഃ
കേശലുഞ്ചരീ തുണാദിച്ഛദി-
ഭാടുവംഗഃ ഖരാദിഗഃ.

അദിപിതീയോ രുദൻ മുണ്ഡീ
ഭൂതാ ഭുജ്യാസ്സപുരീഭുശാഃ.”

അശുഭഭൂതന്മാരെ മറൊരാൾഗ്രന്ഥത്തിൽ താഴെ ചേർക്കും പ്രകാരം പറഞ്ഞുകൊണ്ടു.

„രോഗിതാൻ മുടവൻ കൂനൻ
ഭീനനായുധപാണിയും
അംഗഹീനതപുണ്ടോന്നു-
മാകാ ഭൂതരിലൊട്ടുമേ.

ഭൂതൻ മുരിനിവന്നു കൈകടകിലും
ശുഷ്കമരം ചാരിലും
കൈകൊണ്ടൊന്നു നരുകിലും ധരണിമേൽ
കാൽകൊണ്ടു കീറീടിലും
കാലുകൈകൾ പിണയ്കിലും നഖനവ-
ഭാരങ്ങൾ തൊട്ടീടിലും
വ്യഗ്രംപൂണ്ടു നടക്കിലും വിവശനായ്
മിണ്ടാഴ്ത്തിലും നിന്ദിതം.”

൨൨. അശുഭപ്രദേശങ്ങൾ.

വനേ ശുന്യാലയേ വാപി ശൂശാനേ ജലസന്നിധൗ
ഛന്നദേശേഽഥവാപ്യശ്വേതാ യദി മൃത്യുർവിഷ്യാതി.

മേൽപറഞ്ഞതിനെത്തന്നെ ഒരു ഭാഷാഗ്രന്ഥത്തിൽ താഴെ ചേർത്തിരിക്കുന്നപ്രകാരം എഴുതിക്കൊണ്ടു.

„ശൂശാനേ വാ ജലാന്തേ വാ
വനേ വാ ശുന്യാമന്ദിരേ
സങ്കേതത്തിൻപുറത്തുനും
ചൊല്ലുകിൽ മൃതി നിണ്ണയം.”

൨൩. അശുഭസമയങ്ങൾ.

പിതൃകാശ്ചേ ച യാത്രായാം വിവാദേ ക്ഷൗരകർമ്മണി
സ്നാനാശനേ വാ നിദ്രായാമശുദ്ധസമയേ തഥാ.

ബലിക്കണച്ചയില്ലാതേ വസിച്ചീടുന്നനേരവും
വന്നുചൊല്ലീടുകിൽ പാരം കഷ്ടകാർത്തമതൈത്രയും.

ഇവയെത്തന്നെ ഒരു ഭാഷാഗ്രന്ഥത്തിൽ ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞു കാണുന്നു.

“യാത്രാകാലേ, വിവാദേ, പുനരാപി വചനേ,
പ്രേതകാശ്ചേ, പൃശുലേ,
നിദ്രായാം, സ്നാനകാലേ, പരമശനവിധൗ,
മൈഥുനേ, ഭുജകാലേ,
മുത്രാദ്യാശൌചകാലേ, തിലരസസഹിതേ,
ചോരകാലേ, ച ഭാഗേ,
എന്നീച്ചൊന്നോരുനേരം വരികിലത്തുഭമാം
ഭൂതനാൽ ചൊന്നുകാശ്ചം.”

൨൪. കടിച്ചു ജന്തുവിനെ അറിവാൻ.

കിഴക്കാദിയതായുള്ള നാലുദിക്കിലൊന്നിലോ
ഭൂതൻ വന്നുപറഞ്ഞീടിൽ നല്ലുസപ്പം കടിച്ചതു്.

തഥാ കോണേഷു നിന്നിട്ടു ചൊന്നാൽ ഘോരസമാസ്തരം
അവററിൻ മദ്ധ്യഭാഗത്തു നിന്നീടിൽ പാമ്പു രാജിലം.

അതിലും സൂക്ഷ്മമായുള്ളോരന്തരത്തിങ്കൽ നില്ക്കിലോ
എലിത്തേളാദിയായുള്ള ജന്തുവാൽ കടിപട്ടതു്.

ഇതിന്റെ മൂലം താഴെ ചേർക്കുന്നു.

“ഭൂതോ ദിക്ഷു പ്രധാനാസു
സൂചയേൽ ഫണിനം സ്ഥിതഃ
കോണേഷു ഘോരസം വിദ്വാ-
ത്തന്മദ്ധ്യേഷു ച രാജിലം.
തന്മദ്ധ്യേഷു സ്ഥിതോ ഭൂതോ
മൂഷികാദീംശ്ച സൂചയേൽ
ഏതാന്വേവം സുസൂക്ഷ്മാണി
ലക്ഷണാനീ വദേദ് ബുധഃ.”

ഇതിനേത്തന്നെ ഒരു ഭാഷാവിഷ്ണവവല്ലഭഗ്രന്ഥത്തിൽ താഴെ
ചേർത്തിരിക്കുന്നപ്രകാരം പറഞ്ഞുകാണുന്നു.

“നാലുദിക്കിന്നുവന്നീടിൽ ഭൂതൻ മുർഖനസംശയം
മുക്കിൽനിന്നുവരുന്നാകിൽ ചൊല്ലാം മണ്ഡലിയെന്നതു്.

ദിക്കോടുമുക്കോടിടയിൽ കാണേണം രാജിലങ്ങേട്ട്
അവററിന്നിടയിൽ ചൊല്ലാം വൃന്തിരാദികടിച്ചുതു്.
അതിന്നമല്ലേ ദേശേഷു മുഷികാദികൾ ചൊല്ലുക.”

൨൫. അരെക്കടിച്ചു എന്നറിവാൻ.

വായുകോണേ ചതുഷ്ഠാത്തങ്ങെന്നും ചൊല്ലീടു മുണ്ടിഹ.

ഇതിന്നുമുൻപേ രണ്ടു വരി വിട്ടുപോയിട്ടുണ്ടായിരിക്കാമെന്നു
താഴേ ചേർത്തിരിക്കുന്ന മൂലശ്ലോകംകൊണ്ടു് ഉറഹിക്കാം.

„ചതുർദിക്ഷു സ്ഥിതോ ഭൂതഃ
പുമാംസം വിഭിദി ദാഹ്യകം
സ്രിയമന്വേഷു കോണേഷു
തിരശ്ചിൽ ശപസനേ തഥാ.”

ഇതിനെ ഒരു വിഷവൈദ്യഗ്രന്ഥത്തിൽ താഴേ കാണു്
പ്രകാരം ഭാഷാന്തരപ്പെടുത്തി ചേർത്തിരിക്കുന്നു.

„ചതുർഷു ദിക്ഷു ഭൂതശ്ചേത്
കടിച്ചു പാമ്പൊരാണിനേ
പെണ്ണിനെ ത്രിഷു കോണേഷു
പശപാദീൻ വായുകോണിലും.

൨൬. കടിച്ചുസപ്പത്തിന്റെ ജാത്രിയറിവാൻ.

മുൻപിൽനിന്നു പറഞ്ഞീടിൽ സപ്പം ബ്രാഹ്മണവംശമാം
ദക്ഷിണേ രാജസപ്പം താൻ പൃഷ്ടഭാഗേ ച വൈശ്യാനാം.
സവൃഭാഗത്തു നിന്നീടിൽ ശുഭസപ്പം കടിച്ചതു്.

ഈ അഭിപ്രായത്തേ ഭാഷാവിഷവൈദ്യഗ്രന്ഥത്തിൽ
താഴേ ചേർത്തിരിക്കുന്നപ്രകാരം പറഞ്ഞുകാണുന്നു.

„അഗ്രതോ വരികിൽ ഭൂതൻ
സപ്പം ബ്രാഹ്മണവംശമാം,
ദക്ഷിണേ ക്ഷത്രിയൻ, പൃഷ്ഠേ
വൈശ്യൻ, വാമേ തു ശുഭസപ്പം.

൨൭. കടിച്ചുസപ്പത്തിന്റെ ലിംഗഭേദമറിവാൻ.

ഭക്ഷിണാംശ്രീയുറച്ചിട്ടുനിന്നു ചൊന്നാൽ പുമാനഹി
രണ്ടുകാലമുറച്ചിട്ടു നിന്നാൽ പാമ്പു നപുംസകം.

തഥാ കല്പിക്ക പെണ്ണെന്നും വാമഭാഗമുറച്ചിടീൽ
ശ്യാസംകൊണ്ടുതീവണ്ണം കണ്ടുകൊടുവു യഥാവചെ.

ഇതിനെത്തന്നെ കുറിക്കുന്ന ഭാഗം ഭാഷാവിഷയവെളി
ഗ്രന്ഥത്തിൽ കാണുന്നപ്രകാരം താഴെ ചേർക്കുന്നു.

“വലത്തുകാലേരെയുറച്ചുനിന്നു
ചോദിക്കിലാൺ, പെണ്ണഥ വാമപാദം
രണ്ടും വിശേഷാലമരുന്നതാകിൽ
നപുംസകം ചൊല്ലു ശരങ്ങരുകൊണ്ടും.”

ഇതിന്റെ മൂലം,

“ഭൂതസ്ഥിതശ്ചേദാമാംശ്രേയ
ഭക്ഷിണേ വാ തയോരഥ
ഇന്ധാന്യാ വാ വഹേദ്രോ വാ
യദി ഭൂതസ്യ ചാത്മനഃ.

ആദ്യം പാദ്യം പൃഥക് സപ്താൻ
വിദ്വാൽ സ്രീപുനപുംസകാൻ.”

൨൮. കടിച്ചഭാഗം അറിവാൻ.

ശ്യാസം നില്ക്കുന്നഭാഗത്തിന്നന്യഭാഗം കടിച്ചതു്.
ഭൂതൻ തൊട്ടോരു ഭാഗത്തങ്ങെന്നും കല്പിക്കണം തഥാ.

എന്നതിന്റെ മൂലം,

“യത് സ്യാംഗം സംസ്പൃശേഭൂത-
സ്തദൃഷ്ടം ദഷ്ടകസ്യ ച.”

എന്നു ലക്ഷണാമൃതത്തിൽ കാണുന്നു.

മുൻപിൽവച്ചുപുറത്തെന്നും കല്പിക്കാം കടികൊണ്ടതു.

എന്നുള്ളതിനെ ഭാഷാവിഷയവെളിത്തിൽ,

“ഭൂതൻ യാതൊരുഭാഗത്തേ
മുന്നിലിട്ടറിയിച്ചിതോ

ഭാഗേ തസ്തിൻ കടിച്ചു പാ-
മ്പെന്നു ചൊല്ലുക നിശ്ചയം.”

എന്നവിധം പറഞ്ഞുകൊണ്ടു.

മൻ ശരഭൂതസ്ഥിതിഭേദങ്ങളെക്കൊണ്ടു ശമന
മരണാദികൾ നിണ്ണയിക്കുവാൻ.

ശ്യാനം ഭൂതനമങ്ങിടത്തുവരികിൽ
ചിന്തിച്ചു കാരകോളമ-
ങ്ങില്ലെന്നുള്ളതു ചൊല്ലു മുൻപിലുടനേ
ഭഷ്യന്റെ പേർ ചൊല്ലിലും;
പാമ്പിൻപേരുരചെയ്തിലുണ്ടു വിഷവും
തീർത്തീടൊലാമഞ്ജസാ
ഭക്ഷേ താനവിടുനു ഭോധകിലധികം
മോഹിച്ചു നഞ്ചേറാവൻ.

എന്ന ശ്ലോകത്തിന്റെ മൂലം ലക്ഷണാമൃതത്തിൽ കണ്ടലുകാരം
താഴെ ചേർക്കുന്നു.

“വാമേ മരുതി ഭൂതേ ച
നിവിഷം

* * *
പശ്ചിമേ വാമഭാഗേ വാ
ഭൂതോ ഗതപാ വഭേദദ്വദി
ഭഷ്യാഖ്യാപൂർവ്കം നാസ്തി
വിഷമസ്തി വിപര്യയേ.

* * *
വാമസ്ഥഃ പന്നഗം പൂർവ്-
മുക്തപാ ഭക്ഷിണഗശ്ച സഃ
യദി തം മോഹിതമിതി
വഭേദേഷുമതശ്രീ തഃ.”

സാരം—ശ്യാസവും, ഭൂതനം ഇടത്തുഭാഗത്താകിൽ ഭഷ്യന
വിഷമില്ല. ഇടത്തുഭാഗത്തുനില്ക്കുന്നഭൂതൻ ഭഷ്യന്റെപേർ ആദ്യം
പറഞ്ഞാൽ വിഷമില്ല. പശ്ചിമഭാഗത്തുനിന്നു ഭൂതൻ ഭഷ്യന്റെ
പേർ ആദ്യം പറഞ്ഞാലും വിഷമില്ലെന്നു മൂലശ്ലോകത്തിൽനിന്നു

കിട്ടുന്നു. വിഷവൈദ്യന്റെ ഇടത്തുഭാഗത്തുനിന്നു ഭൃതൻ പാമ്പിന്റെ പേർ പറഞ്ഞാൽ വിഷമുണ്ട്. അതു ശമിക്കും. ഇടത്തു ഭാഗത്തുനിന്നു ഭൃതൻ പാമ്പിന്റെ പേർപറഞ്ഞു വലത്തുഭാഗത്തേക്കു പോയാൽ ദഷ്ടൻ മോഹമേന്തെ പ്രാപിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നു നിസ്സംശയംപറയാം.

ഭാഷാവിഷവൈദ്യത്തിലെ പ്രകൃതോപയോഗികളായ വാക്യങ്ങളെ താഴെ ചേർക്കുന്നു.

“പ്രാണനും ഭൃതനും കൂടി-
ധിടത്തെങ്കിൽ വിഷം നഥി.

* * *

ഇടത്തുവന്നുനിന്നിട്ടു
ദഷ്ടൻപേർ മുൻപുരയ്ക്കിലോ
ഇല്ലയെന്നതു ചൊല്ലീടാം
വിഷം കല്പിച്ചുവന്നതു്.

അവിടെപ്പൊന്നു മുന്നിട്ടു
ചൊല്ലിലുണ്ടു വിഷം തഥാ.

* * *

ഇടത്തുനിന്നു പാമ്പിൻപേർ
മുൻപിൽ ചൊല്ലിട്ടു ദക്ഷിണേ
ഭൃതൻ നീക്കുകിൽ മോഹിച്ചാൻ
ദഷ്ടനെനങ്ങു ചൊല്ലുക.”

തന്നെത്തരം,

ഭൃതൻ മാരുതനും വലത്തുവരികിൽ
സ്വപ്നം വിഷം, തീർക്കാ-
മാമൈ ദഷ്ടകനാമധേയമതിനെ
ചൊന്നാലു മവുണ്ണമേ
ഇതഥം ചൊല്ലു ധിടത്തുപോകിലവിട-
ന്നന്ത്രൻ വിഷം നീക്കിനാൻ
പാമ്പിൻ പേരുരച്ചെയ്യിലുണ്ടു മരണം
താനെന്നുമോർത്തിടണം.

ഇതിന്റെ മൂലശ്ലോകങ്ങൾ താഴെ ചേർന്നു.

“വാമേ മരുതി ഭൂതേ ച
നിർ്ഷിഷം വിഷമന്യഥാ.

* * *

ദക്ഷിണേ വാഗ്രതോ ഗതപാ
ദഷ്ടാഖ്യാമവദൽ പരാ
യദി ഭൂതോ വിഷം സാഖ്യം
തദസാഖ്യം വിപയ്യയേ.

* * *

ഭൂതസ്തു ദക്ഷിണം പ്രാപ്യ
ദഷ്ടാമുക്തപാപനശ്ച സഃ
വാമേ ഗതശ്ചേദന്വേന
ശമിതം തദിഷം വദേൽ.”

സാരം:--ഭൂതനും, ശ്യാസവും വിഷവൈദ്യന്റെ വലത്തു വരികിൽ വിഷം സ്വല്പമുള്ളതു തീർക്കാം. ഭൂതൻ വലത്തുഭാഗത്തു വന്നു ദഷ്ടന്റെ പേർ മുൻപേ പറഞ്ഞാൽ വിഷം സാഖ്യം. ഭൂതൻ അഗ്രഭാഗത്തുവന്നു ദഷ്ടന്റെ പേർ മുൻപേ പറഞ്ഞാലും വിഷം സാഖ്യമെന്നു മൂലശ്ലോകത്തിൽനിന്നു കിട്ടുന്നു. ഭൂതൻ വിഷ വൈദ്യന്റെ വലത്തുഭാഗത്തുവന്നു, ദഷ്ടന്റെപേർ മുൻപേ പറഞ്ഞു് ഇടത്തുഭാഗത്തേക്കു പോയാൽ അന്വേൻ വിഷമിറക്കി എന്ന് പറയാം. വലത്തുഭാഗത്തുനിന്നു ഭൂതൻ പാനിൻപേർ അദ്ദൃം പറഞ്ഞാൽ ദഷ്ടൻമരിച്ചുപോകും.

ഭാഷാവിഷവൈദ്യഗ്രന്ഥത്തിലെ പ്രകൃതോപയോഗികളായ പദ്യങ്ങളെത്താഴെ ചേർന്നു.

‘പ്രാണനം ഭൂതനം ക്രൂടെ
വലത്തെങ്കിൽ കൃശം വിഷം.

* * *

ഭൂതൻ വലത്തുനിന്നിട്ടു
ദഷ്ടൻപേർ മുൻപുരസ്തീലൊ
വിഷമുള്ളതുതീരും താ-
ന്നെൻ ചൊല്ലുക ബുദ്ധിമാൻ

* * *

ഭൂതൻ വലത്തുനിന്നിട്ടു
ദണ്ഡൻപേർ മുൻപിലുകുതവാൻ
ഇടത്തുനീങ്ങിനാനെങ്കിൽ
തീർത്താൻ മരൊരുവൻ വിഷം.

നദനന്തരം

ഭീനംചൊന്നവനും തനിക്കു ശരവും
വേറിട്ടുനിന്നിടുകിൽ
ചൊല്ലാമാതുരനാശ്രുതനെ മരണം-
വന്നിട്ടമെന്നുള്ളതും
ന്നെച്ചതു വസിച്ചിതെങ്കിലവന-
ങ്ങായസ്സുമാരോഗ്യവും
വർത്തിച്ചിട്ടമതോത്തുചാങ്ങു വിഷവും
വേഗേന നീക്കീടലാം.

ഇതിനെക്കുറിച്ച് ഭാഷാവിഷവൈദ്യഗ്രന്ഥത്തിൽ പറഞ്ഞി-
ട്ടുള്ളതു താഴെ ചേർക്കുന്നു.

“പ്രാണനും ഭൂതനും കൂടി
ഇടത്തെങ്കിൽ വിഷം നന്ദി
പ്രാണൻ വലത്തിടത്തല്ലോ
ഭൂതനെങ്കിൽ ചാരാൻമൃതി.

ഭൂതൻ വലത്തിടത്തുടേ-
പ്രാണൻ മരണവും ഭൂതനും
പ്രാണനും ഭൂതനും കൂടെ
വലത്തെങ്കിൽ കൃശം വിഷം.”

ഇതിനെ സംഗ്രഹിച്ചു ലക്ഷണാമൃതത്തിൽ,

“വാമേ മരതി ഭൂതേ ച
നിവ്വിഷം വിഷമന്യഥാ
അന്യത്ര മരതി ക്ഷേപളം
വിപരീതേ മൃതിം വദേൽ.”

എന്നർത്ഥം പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

൩൦ . ഭൂതവാക്യംകൊണ്ടു സാദ്ധ്യാസാദ്ധ്യാദി
നിരൂപണം.

മുൻപിൽ ചൊല്ലിയൊരക്ഷരങ്ങളഖിലം
മൂന്നിൽ കിഴിച്ചിട്ടുടൻ
ശേഷിച്ചൊന്നു വരുന്ന താകിലധികം
വേദഗന നീക്കം വിഷം
രണ്ടായിട്ടകിലേറമുണ്ടു വിഷവും
തീക്കം പണിപ്പെട്ടതും
മൂന്നാകിൽ ഫലമില്ലവന്റെ ജനനി
ക്കണ്ടാത്തും കണ്ണനീർ.

എന്നതിന്റെ മൂലം,

“ഏതേഷു ഭൂതവാക്യസ്യ
വണ്ണേഷു ഗുണസംഖ്യയാ
ശേഷൈസ്സാദ്ധ്യഞ്ച ഭസ്സാദ്ധ്യ-
മസാദ്ധ്യം തദപിഷം ഭവേത് ”

എന്ന ലക്ഷണാമൃതശ്ലോകമാകുന്നു.

൩൧ . ഭൂതവാക്യംകൊണ്ടു കുടിച്ചജന്തുവിനേ
നിണ്ണയിപ്പാനും.

എട്ടിൽകണ്ടു കഴിക്കു ചൊന്നവചനം
മുമ്പേതു മുന്നേക്കണ-
ക്കെന്നാലുള്ള ഫലങ്ങളും ലിപികളിൽ
ചൊല്ലാം ക്രമത്താൽ പുനഃ
മൂർഖൻമണ്ഡലിരാഡപിയന്തിരക്ഷലം
ചാവുക്കുൾ കീടങ്ങളും
ഭോഷും നിർമ്മിഷമേവമെട്ടു ഫലവും
ചിന്തിച്ചുകൊടവു ഭിഷക്.

ഇതിന്റെ മൂലം ലക്ഷണാമൃതത്തിൽ,

“ഭൂതോക്താക്ഷരസംഖ്യായാം
ഏതായാമം വസുസംഖ്യയാ
തചേഽക്ഷൈശ്ശ്ചണ്ണയേന്മന്ത്രീ
സപ്താനന്ത്യാംശ്ച തദ്യഥാ.

ദർപ്പിമണ്ഡലിരാജീല-
സങ്കരാനവി മുഷികം
കീടഞ്ചാറ്റതകം ചൈവ
നിർപ്പിഷം ച വദേത് ക്രമാത്.”

എന്നവിധം കാണുന്നു.

൩൨. ഭൂതവാക്യാദികളിൽനിന്നു പാഞ്ഞ പല്ലിനെ
സംഖ്യ നിണ്ണയിക്കുവാൻ.

പല്ലൊന്നുപാഞ്ഞു പരകിൽ കകാരം
വാക്യാദി കീയാകിലതിന്നു രണ്ടും
മൂന്നും തറച്ചു പരകിൽ കകാരം
കേയെന്നതിന്നുണ്ടിഹ നാലുപല്ലം.

ശേഷിച്ചവണ്ണങ്ങളുമിപ്രകാരം
നിന്നച്ചുകൊൾവു വചനാദിയിങ്കൽ.

ഇതിന്റെ മൂലം ലക്ഷണാമൃതത്തിൽ പറഞ്ഞതു താഴെ ചേർക്കുന്നു.

“യദി ഭൂതസ്യ വാക്യാദൌ
കഃ കിഃ കഃ കേച്ഛി കോ ഭവേത്
ചന്ദ്രദൃഗ്ഗണവേദാംശ്ച
ഒത്താൻ കിഞ്ചിദപിഷാൻ ക്രമാത്.”

സാരം: —വാക്യാദിയിൽ ഹല്ലുകളെവിട്ട് അച്ചുകളെമാത്രം കണക്കാക്കേണ്ടതാകുന്നു. അകാരത്തിന്നു പല്ലൊന്ന്; ഇകാരത്തിന്നു രണ്ടു്; ഉകാരത്തിന്നു മൂന്നു്; ഏകാരത്തിന്നു നാലു്; കൊാരത്തിന്നു വിഷം കുറയ്ക്കും.

ഭാഷാവിഷവൈദ്യത്തിൽ ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

“അകാരം പ്രഥമം പശ്ചാദ്
ദികാരഞ്ചൊപ്പുകാരവ്യം
ഏകാരഞ്ചൊപി സംഗ്രഹ്യ
ചൊല്ല പൽപാഞ്ഞതഞ്ചസാ.”

൩൩. ക്ഷതത്തിൽനിന്നു സപ്പത്തന്റെറ ബാല്യ
യൗവനാഭ്യവസ്ഥകളറിവാൻ.

പൽപാഞ്ഞവററിന്നിടയി-
ലംഗുലംവച്ചു കണ്ടുടൻ
ഒന്നാകിൽ ബാല്യം, രണ്ടാകിൽ
യൗവനം, പിന്നെ മൂന്നിലു്.

വാങ്ക്യ,മിക്രമത്താലേ
പൂർവാഹ്നാദികളിൽ ബലീ.”

എന്നുള്ള വിവരങ്ങൾ ഉപകാരപ്രദമാകയാൽ ധരിച്ചിരിക്കേണ്ട
താണ്.

൩൪. ഭൂതവാക്യാഭ്യക്ഷരങ്ങളിൽനിന്നു ദഷ്ടന്റെറ
ശുഭാശുഭമങ്ങറിവാൻ.

മരുത്കൃശാന്ത്രധരണീജലങ്ങൾ
വദ്യേഷ്വ നന്നാലുടനക്ഷരങ്ങൾ
നപുംസകം പഞ്ചമമായ വണ്ണം
സ്വരങ്ങൾ ഭൂമ്യംബുമയങ്ങൾ തലത്.

ഇതിന്റെറ മൂലം,

“വാതാഗ്നിഭൂജലാത്മാനോ
വദ്യേഷ്വണ്ണചതുഷ്ടയാഃ
നപുംസകാഃ പഞ്ചമാസ്സു-
സ്വരൗ ഭൂമ്യംബുയോനയഃ.”

ക, ച, ട, ത, പ, യ, ഷ എന്നീ അക്ഷരങ്ങൾമുതൽ അയ്യഞ്ച
ക്ഷരങ്ങൾ ഓരോവട്ടും. ഈ വിഭാഗം വിഷവൈദ്യത്തിൽ സമ്പ്ര
ദായസിദ്ധമാണ്. ഓരോവട്ട്ത്തിലും ആദ്യമുതൽ നാലക്ഷര
ങ്ങൾ ക്രമത്താലെ വായു, അഗ്നി, ഭൂമി, വരണൻ എന്നിവർ
ദേവതമാരായും അഞ്ചാമത്തേ അക്ഷരം നപുംസകമായും കല്പിച്ചു
രിക്കുന്നു.

ക, ച, ട, ത, പ, യ, ഷ	വായു ദേവത.
ഖ, ഘ, ഞ, ഡ, ഫ, ര, സ	അഗ്നി ,,
ഗ, ജ, ഡ, ദ, ബ, ല, ഹ	ഭൂ ,,

ച, ഡ, ഡ, ധ, ഭ, വ, ഉ
ഔ, ഞ, ണ, ന, മ, ശ, ഷ

ജലവേതം.
നപുസകം.

ഇവിടെ പൃഥ്വിവ്യവർത്തനോപാകാശമെന്ന അഞ്ചു ഭൂതങ്ങളേയും ദേവതമാരായി കല്പിച്ചു വണ്ണങ്ങളെ വിഭജിച്ചിരിക്കുന്നു. ആകാശം ശൂന്യമാകയാൽ ആകാശദേവതയായ വണ്ണങ്ങൾ നപുസകങ്ങളായി കരുതിയിരിക്കുന്നു. മന്ത്രശാസ്ത്രത്തിൽ സ്വീകരിച്ചിരിക്കുന്ന വണ്ണവിഭാഗത്തെയാണ് ഇവിടെ അംഗീകരിച്ചിരിക്കുന്നത്. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ വിഷവൈദ്യം മന്ത്രശാസ്ത്രത്തോടു ബന്ധിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നുണ്ടല്ലോ.

വസ്ത്രങ്ങളെല്ലാമിഹ ദേഹമല്ലോ
സ്വപരങ്ങൾ ജീവങ്ങളുമെന്നു കേൾപ്പൂ
തന്നാൽ സ്വപരത്തോടഥ കൂടിയുള്ള
വണ്ണങ്ങൾ വാക്യാദിയതിൽ ഗുണങ്ങൾ.

ഇതിന്റെ മൂലം,

“ആദ്യൈസ്സപരൈസ്തു കാദൈസ്തു
വദ്യൈർഭീന്നാ ലിപിർപിയാ
സ്വപരാ ജീവസ്തന്നർച്ചുഗ്ഗാ
ഈതി ജേന്തയാശ്ച മാതുകാഃ.”

സാരം:—അകാരമുതലായ സ്വപരങ്ങൾ ജീവൻ. കകാരം മുതലായ ഹല്ലകൾ ശരീരം.

ജലാക്ഷരങ്ങൾ വചനേ ശുഭങ്ങൾ
ധരാക്ഷരം മദ്ധ്യമപക്ഷമല്ലോ
നന്നല്ല വണ്ണം മരുഭഗ്നിമാരേ-
തൃത്വന്തകഷ്ടങ്ങൾ നപുസകങ്ങൾ.

ഇതിന്റെ മൂലം

“ദൃഷ്ടൗ ഭൂതസ്യ വാക്യാദൈഃ
വാതാഹീ മദ്ധ്യമാ ധരാ
പ്രശസ്താ വാരണാ വണ്ണാഃ
അതികഷ്ടാ നപുസകാഃ,

൩൫. മൃത്യുസ്ഥിതിരറിവാൻ.

കിഴക്കുമുതൽ ക്രമത്താലെ എട്ടു ദിക്കുകളുടേയും അധീശന്മാർ ഇന്ദ്രൻ, വഹ്നി, പിതൃപതി, നിരൃതി, വരണൻ, മരുത്, കബേരൻ; ഇശരൻ എന്നിവരാണല്ലോ. ഈ എട്ടു ദിക്കിലും മൃത്യു സഞ്ചരിക്കും. ഓരോദിക്കിലും മൂന്നേമുക്കാൽ നാഴികനേരം മാത്രമേ സ്ഥിതിചെയ്യുള്ളൂ. മൃത്യുവിന്റെ സഞ്ചാരക്രമം ഒരു സൂത്രംകൊണ്ടു് എളുപ്പത്തിൽ അറിവാൻ സാധിക്കും.

“സ്തവൈസ്സേവ്യോ ഹേരംബഃ.”

മേൽ എഴുതിയസൂത്രത്തിലെ ഓരോ അക്ഷരവും ഞായറാഴ്ച മുതൽ ഓരോ ആഴ്ചയ്ക്കുമുള്ളതാകുന്നു. സ്ത എന്നതു് ആറു്; അതുകൊണ്ടു ഞായറാഴ്ച ആദ്യത്തേ യാമാലത്തിൽ മൃത്യു സ്ഥിതിചെയ്യുന്നതു് ആറാമത്തേ ദിക്കായ വായുകോണിലാണെന്നറിയണം. വായുകോണം മുതലെണ്ണിയാൽ വരുന്ന ആറാമത്തേ ദിക്കിലാണു് മൃത്യു അന്നു രണ്ടാമത്തേ അലയാമത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നതു് വായുകോണതുടങ്ങി എണ്ണിയാൽ ആറാമത്തേ ദിക്കു കിഴക്കുമുതൽ മൂന്നാമത്തേതു്—അതായതു പിതൃപതിയുടെ. മൂന്നാമത്തേ അലയാമത്തിൽ മൂന്നാമത്തേദിക്കായ പിതൃപതിമുതൽ ആറാമത്തേതായ ഇശാനകോണിൽ. ഇപ്രകാരം മറ്റുള്ള യാമാലങ്ങളിലും കണക്കാക്കിക്കൊൾക. പക്ഷത്തേപ്പോലെ രാത്രിയും.

തിങ്കളാഴ്ച പ്രഥമാലയാമത്തിൽ മൃത്യു “വൈ” എന്നു നാലാമത്തേ ദിക്കായ നിരൃതികോണിൽ. അവിടെ ആറാമത്തേതാറാമത്തേതു മേൽപ്പോട്ടു കണക്കാക്കിക്കൊൾക. ഇപ്രകാരം ശേഷം ആഴ്ചകളിലും.

ഭൂതൻവന്നുപറയുന്നതു മൃത്യുസ്ഥാനത്തുനിന്നാണെങ്കിൽ ദൃഷ്ടനു കഷ്ടംതന്നെ.

മേൽപ്രകാരം കണക്കാക്കിയെടുക്കുന്നതു ബുദ്ധിമുട്ടാണെന്നു തോന്നുന്നവർ താഴെ ചേർത്തിരിക്കുന്ന വാക്യങ്ങളുടെ സഹായത്താൽ ഗണിച്ചുകൊൾക. വായുകൽ പ്രായേണ എട്ടു് അലയാമമുണ്ടു്. ഞായറാഴ്ച കാലത്തുമുതൽ ഓരോ അലയാമത്തിലും ക്രമത്താലെ മൃത്യു നില്ക്കുന്ന ദിക്കുകളെ ഓരോ അക്ഷരംകൊണ്ടു സൂചിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നതു കടപയാദിയായി ധരിച്ചുകൊള്ളണം.

തൈലജാമരസംഭ്രവഃ
ഭ്രവതിഗ്ഗജമാരസഃ
സഭായാം തു ഗജോ മുർഖഃ
പീതാംഗോ ഭിശി രാസഭഃ.

ഭംശോരഥഭയോ. തുംഗഃ
ശാസഭോ യാതി ജലാഹിമേ
ഗജോ മുർഖസ്സഭായാം തു
സ്യുവാരാഭിഷ്ഠ ക്രമാത്."

പേപ്പട്ടിവിഷത്തിന്.

കരയുക്തമോടും വേടിക്കും കടിക്കും പൽകടിച്ചിടും
പല്ല നീളും ചുരുണ്ടങ്ങു കിടക്കും കൺ ചുവന്നുപോം.
ഇരിക്കും കത്തി നാഴുപാലെ കഴുറ്റും ചുണ്ടുചങ്ങനെ
വസ്ത്രം കളഞ്ഞിടും കണ്ണ ചിമിടും തൊലി ഞാന്നുപോം.
മരണത്തിന്നങ്ങണഞ്ഞാഴോത്തുകൊള്ളണമെപ്പൊഴും.

പാണൽപാതിരിചരത്തിസർവ്വം
പാട മുഞ്ഞ കരളേകമുലവും
വാകപഞ്ചകമിരിപ്പു കൂവളം
താറുതാവലമരീ ഫചത്രയം
നല്ലവൽപ്പൊരിയശീരവും തഥാ
വച്ചുകൊള്ളുക കഷായമിങ്ങനെ
വ്യാഘ്രപാദി കടലാടി നെയ്യതും
ബ്രഹ്മി ബിംബിയില പത്തുപുഷ്പവും
കത്തിയങ്ങു ചിഴിവാൻ കഷായനീർ
തന്നിലെന്നു വിഷഹാരിണാം മതം.
താമരക്കുരു കടുത്രയം വയ-
മ്പുള്ളിയെട്ടിമധുരഞ്ച കായവും
ജീരകദപയമമുക്കിരഞ്ച ത-
ക്കോലപുട്ടിലൊട്ട മുന്തിരങ്ങയും
ചന്ദനം ത്രുഫല കൊട്ടവും ക്രമാൽ
കല്പമായ ഹൃതമങ്ങു സേവിതം

സാരമേയ വിഷമാശു നാശയേൽ
സാരമേതദതിഗൊപനീയമാം.

മുക്താപ്പീരഞ്ച പാശ്ചോറി
യുമതുതം പാണലെന്നിവ
കഷായംവച്ചു രാമച്ചം
കല്പമാകുന്നതൈലവും.

സാരമേയ വിഷത്തിന്നു
സാരമായുള്ളൊരൈഷധം.

പേപ്പട്ടികടിച്ചവനു ഭ്രാന്തനായാൽ പൂർവ്വകാലങ്ങളിൽ
വിഷവൈദ്യന്മാർ ചെയ്തിരുന്ന ചികിത്സാക്രമത്തേ വിവരിക്കുന്ന
പട്ടം ഗോപ്യമായിട്ടുള്ളതാണെങ്കിലും ബഹുജനോപകാരാർത്ഥം
താഴെ ചേർക്കുന്നു. ഇതിലന്തർവിച്ചിട്ടുള്ള ചികിത്സാക്രമത്തേ
ശരിയായി മനസ്സിലാക്കി വിധിപോലെ പ്രവർത്തിക്കുന്ന വിഷ
വൈദ്യന്റെ ചികിത്സ സഫലമായിത്തീരുന്നതാണ്.

വർഷാദിമഹിഷസ്യ വിൺമുഗമദ-
ശ്ലേൺദിഃ കൃതാഭിഃ ക്രമാൽ
സിക്കതാഭിസ്സപഥ നാളികേരതിലഗോ
ജാതൈർഘൃതൈർധൃപയേത്
ആളക്തേ ഗരളേ തു ശീതളജലൈർ-
ഭൂയോഽപി സിഞ്ചിച്ച തം
യാവന്നശൃതി തോയദർശനഭയം
ദഷ്ടസ്യ താവൽ സുധീഃ.



ജോർജ്ജ് ക

(വിഷയവെളിച്ചം).

അധികാരം ൧.

ഗുരുഗണേശാഭിവാദനം.

വന്ദേ വരദമാചാര്യമന്തരായോപശാന്തയേ
ഗണനാഥം ച ഗോവിന്ദം കമാരകുലോത്ഭവൈശ്വ. ൧

മുടിയിൽ തികളും പാമ്പും മടിയിൽ ഗൌരിയും സഭാ
കുടിവെക്കണമേ ഭേദമന്തരനടിയൊ പങ്കജം ഭജേ. ൨

ഗതപാ സ്വസ്ഥമതദ്രിതസ്സരവരോർ
ജിതപാ സുധാം ബാഹുഭിർ-
ധൃതപാ മാതരമേത്യ വിദ്രുതതാം
ദൃതപാ തസ്യൈ തതഃ
ഛിതപാ ദാസ്യമനേകകുദ്രുതനയാൻ
ഹൃതപാ മുഹൂർമ്മാതരം
നൃതപാ യസ്മു വിരാജതേ തമനിശം
വന്ദേ ഖഗായീശപരം. ൩

യേന വിഷ്ണോർലാഭം സാക്ഷാദ്രാജതേ പാമാത്മനഃ
തസ്മൈ നമോസ്തു സതതം ഗരുഡായ മഹാത്മനേ. ൪

വിഷ്ണുപീഡിതരായുള്ള നരാണാം ഹിതസിദ്ധയെ
തച്ചികിഞ്ചാം പ്രവക്ഷ്യാമി പ്രസന്നാസ്മു സരസ്വതീ, ൫

*വിഷചികിത്സകലക്ഷണം.

ഗുരുദേവദിജാതീനാം ഭക്തശ്രദ്ധോദയാപരഃ
സ്വകർമ്മാഭിരതഃ കർച്ചാദ് ഗരവീഡിതരക്ഷണം. ന്ന

അചികിത്സ്യവിഷാതുരന്മാർ.

സദാ ബഹുജനദ്രോഹം ചെയ്തോനം ബ്രഹ്മഹാവിനം
സ്വധർമ്മാചാരമർച്ചാദാഹീനനം ദിഷതാമചി. ൭

കൃതപ്ലഭീരുശോഭാത്ത്വചണ്ഡാനാം വ്യഗ്രചേതസാം
ഗതായുഷ്യാനമവൃണ്ണമവിധേയന്നമിങ്ങനെ. ൮

രാജകോപമതുളോനം ഹീനോപകരണസ്യ ച
രാജവിഭേഷിണാം തന്നെപ്പരീക്ഷിക്കുന്നവന്നപി. ന്

ചികിത്സിപ്പാൻ തുടങ്ങാല്ലാ †വിപർയാസമതാം ഫലം
സമൃഗ്ഗപിചാർച്ച നിതരാമൊഴിഞ്ഞീടുക ബുദ്ധിമാൻ. ൧൦

(വിശിഷ്ട) ചികിത്സാർന്മാർ.

ഗുരുദിജമഹീപാചവന്ധുപാന്നമവിപശ്ചിതാം
രക്ഷണം യത്തതഃ കർച്ചാദ് ഗവായാപി മഹീയസാം. ൧൧

വിഷാത്സംരക്ഷണമാഹാരത്വം.

ഭാനയാഗാദികർമ്മങ്ങൾ പലതും ചെയ്യിലും തഥാ
വിഷാത്സംരക്ഷണത്തോടു സാമ്യമല്ലെന്നു കേൾപ്പിതു്. ൧൨

തന്യാദാരഭതാഞ്ചേതി മനുഷ്യാണാം വിശേഷതഃ
അവിപ്ലമസ്തു വിഖ്യാതകീർത്തിശ്ച ഭവനേഷപിഹ. ൧൩

* “മൈത്രി കാരണ്യമാന്തേഷു ശക്ത്യ പ്രീതിരപേക്ഷണം
പ്രകൃതിസ്ഥേഷു ഭൂതേഷു വൈദ്യവൃത്തിശ്ചതുവിധാ.” (ചര-സു.).
“അഭേദ്യോനുദ്ധൗഃ സ്തുണ്യഃ സൂര്യഃ പ്രിയമർന്നഃ
ബഹുശ്രൗഃ കാചവേദീ ജ്ഞാതഗ്രന്ഥോ/തർശാസ്രവിൽ.
അനാമാൻ രോഗിണോ യഃച പുത്രവൽ സമുപാചരേൽ
ഗുരണാ സമനുജ്ഞാതഃ സ ഭിഷഗ് ശബ്ദമശ്നതേ.” (അ-സം.).
(വിഷവൈദ്യനം പൂർവ്വാകതഗുണങ്ങൾ ഉണ്ടായിരിക്കേണ്ടതാണ്).
† “സ്വാർത്ഥവിദ്യായശോഹാനിമന്ത്യാമാധ്രുവമാപ്തനയാൽ.” (അ-സം.)
(ഇത്യാദി ഭോഷങ്ങൾ ഉണ്ടാകാവുന്നതാണ്).

വിഷസംമാന്യചിഭംഗം (സ്ഥാവരജംഗമഭേദങ്ങൾ).

*സ്ഥാവരം †ജംഗമം ചോതി ‡വിഷം രണ്ടുപ്രകാരമാം
‡സ്ഥാവരം ലതവൃക്ഷാദിസംഭവം വിഷമുച്യതേ. ൧ ൪

¶ജംഗമം സ്പ്പകീടാഖ്യാലൃതാദിജനിതം വിദുഃ
വിഷമുളോരു ജന്തുക്കൾ പലതുണ്ടിഹ ഭൂമിയിൽ. ൧ ൫

പാമ്പും മൂഷികനും തേളും ചിലന്തി കീരി പൂച്ചയും
മണ്ഡൂകമർക്കടാശ്വങ്ങൾ വിശ്വകർമ്മക്കുട്ടം പുനഃ. ൧ ൬

നരന്മാരരണാ ഗൌളി കൃകലാസം കടന്നപ്പം
അദ്വ ചേരട്ടയും തൊട്ടാരട്ടി വേട്ടാളിയൻ ത്വഷം. ൧ ൭

മറ്റും പലതുമുണ്ടേവം വിഷമുള്ളതു ഭൂതപേ
തത്തച്ഛിഹ്നം ചികിത്സാം ച ജ്ഞാതപാ കർമ്മാഭിഷഗ്വരഃ.

[൧൮

വിഷയസംഗ്രഹം.

അതിൽ ഏപ്രധാനം പാമ്പിന്റെവിഷമിന്നതുകാണ്ടു
[ഞാൻ

മുൻപിനാലതിനുള്ളോരു ലക്ഷണങ്ങൾ ചികിത്സയും ൧൯

* “തതസ്തൽ സ്ഥാവരാനു മൃത്തിഷ്വധിവസനാൽ സ്ഥാവരമിത്യുച്യതേ”.

† “ജംഗമം പുനഃ പ്രഥിവ്യഃ ഭാരാവതാരംമുരഗാദിരൂപേണ വിഷ്ണു
നീർമ്മേ.”

‡ “തദ്ദർശനാദേവ യതോ ദേവദാനവായേ വിഷ്ണുസ്തസ്മാത്തലിഷ്ക-
സംജ്ഞാമവാപ.”

§ “തതോഃ സ്ഥാവരം മൂലപത്രപുഷ്പഫലചക്ഷുസാരനിർമ്മാസകീരയാതു-
കന്ദഭേദാലശാധിഷ്യാനം.”

¶ “ജംഗമസ്യ ത്യാഗ്രായഃ ചോധശ * ഭൃഷ്ടിനിശ്ചാസസ്തുർഭംഷ്ഠാമുഖ-
നഖാസ്ഥിമൂത്രപുഴിഷ്കൃഷ്ണാർത്തവലാലാശ്രകപിത്തശോണിതശവാന്തി.”
(അ-സം.).

§ പാമ്പിൻവിഷത്തിന്റെ പ്രാധാന്യം:—
“ദിവ്യഭൗമവിഭാഗേന ദിവീധഃ പനഗഃ നൃതഃ
വാസുകിസ്തക്ഷകോക്തനഃ സഗരഃ സാഗരാലയഃ.
തഥാ നന്ദോപനന്ദാലഃ സമീലാഗ്നിനാമപ്രഭോഃ
ദിവ്യാ ഗജജന്തി വർഷ്ണി ഭ്യോതന്തേ ഭ്യോതയന്തി തേ.
ധാരയന്തി ജഗൽ കൃസ്തം കുർവ്വഃ ക്രുദ്ധായ്വ് ഭസ്മസാൽ
ഓന്തിശ്വാന്തേസർന്നമസ്തേഭ്യോ ന തേഷാസ്തി ചികിത്സിതം.”
(അ-സം.).

ചൊല്ലുന്ന പിഴയെന്നാലും ക്ഷമിച്ചിടുവാൻ സുരികൾ
കററം മററുള്ളവർ ചൊന്നാൽ ചേതമെന്തു നമുക്കിട. ൨ ൦

ആദൗ ശ്യാസവിഭാഗഞ്ച ദൂതചേഷ്ടകളും തഥാ
നിന്ന ചൊന്നോരുദേശത്തിൻഭേദവും വചനങ്ങളും. ൨ ൧

വജ്രങ്ങളായ താരങ്ങൾ തിഥി വാരങ്ങളും തഥാ
ദൃഷ്ടയോഗങ്ങൾ ഭോഷാണാം ബലാബലവിശേഷവും. ൨ ൨

ഉപശ്രുതിയതിൽ ചേർന്ന ശുഭാശുഭഫലങ്ങളും
നല്ലതല്ലാതശകനം തഥാ കല്പശാസ്ത്രമായതും. ൨ ൩

കാലഭേദമതും പിന്നെ നിന്ദ്രമാകും പ്രദേശവും
മർമ്മസ്ഥാനമതും പിന്നെ ദന്തക്ഷതവിശേഷവും. ൨ ൪

തേഷാം ഗന്ധം വിഷാണാം ച വേഗവും വണ്ണഭേദവും
ധാതുക്കളിൽ വിഷംചെന്നാലുണ്ടാകുന്ന വികാരവും. ൨ ൫

മൃതിവന്നിടുമെന്നുള്ളതറിയേണ്ടും പ്രകാരവും
മൃത്യുവന്നോരു ദേഹത്തിന്നുള്ള ലക്ഷണവും തഥാ. ൨ ൬

സിലൌഷയങ്ങളും നസ്യപാനലേപാഞ്ജനാദിനാം
ക്രമവും, ധാരചെയ്യേണ്ടും പ്രകാരങ്ങളുമങ്ങനെ. ൨ ൭

പഥ്യാശനത്തിൻവസ്തുക്കളുപഥ്യാശനവസ്തുവും
ആജ്യതൈലാദിപാകത്തിന്നൌഷധങ്ങൾ ക്രമങ്ങളും. ൨ ൮

സേപദപ്പവാദികർമ്മാണി രക്തംനീക്കും പ്രകാരവും
ൌഷധങ്ങൾ ചതച്ചിട്ടു ധൂപികേണ്ടും പ്രകാരവും. ൨ ൯

സപ്പോൽ പത്തിയതും തേഷാം ദേഹലക്ഷണവും പുനഃ
വസിച്ചിടുന്ന ഭേശം ച സഞ്ചരിക്കുന്ന കാലവും. ൩ ൦

ഭക്ഷണദ്രവ്യവും പിന്നെ വീക്ഷണാദിവിശേഷവും
ജനനത്തിങ്കലുള്ളൊരു ഭേദവും മന്ത്രഭേദവും. ൩ ൧

തത്ര തത്ര പറഞ്ഞിടുന്നുണ്ടു മറ്റുള്ളതും പുനഃ
അറിഞ്ഞതെല്ലാം ചൊല്ലുന്നേനസ്തുവ്ശ്രീഗുരവേ നമഃ. ൩ ൨

ഇതി ജ്യോത്സനികയഃ
മുരളിനാഥാജിവിന്ദനാധികാരം സമാപ്തം.

അധികാരം ൨.

ദൂതാദിലക്ഷണം.

വിഷ്വപ്രതിക്രിയപ്രകാരം.

ഉഷസ്സുത്ഥായ സ്വസ്ഥാത്മാ പ്രാണായാമപരായണഃ
വിചിന്തയേത്സമാത്മാനഃ ചേതസാനന്യഗാമിനാ. ൧

ബാഹ്യാദികം ച കർത്വം തത്തൽ സവം ക്രമാൽ പുനഃ
സ്വാചാര്യവാക്യനിഷ്യാത്മാ കർയാൽ ക്ഷേപളപ്രതിക്രിയാം. ൨

* ഫണിദശത്തിൽ കൊള്ളത്താങ്ങുന്നില്ലേ.

ആയില്യം, ചിത്രയും, കേട്ടതൊട്ടു മുമ്മുനു നാളിഹ
നാലുനാളാദിയിൽപിന്നെ തിരുവാതിര ഓണവും. ൩

പൂരത്താതിയും പറ്റാ ഫണിദംശേ വിശേഷതഃ.

† വജ്ര്വതിമികരം.

ചതുർവൃഷ്ടമിയം വാവും നവമീ പതിന്നാങ്കപി
പഞ്ചമീ ച തഥാ കഷ്ടം കൃഷ്ണപക്ഷേ വശേഷതഃ. ൪

‡ വജ്രങ്ങളായ വാരങ്ങൾ.

വാരങ്ങളുവയും ചൊല്ലാം കഷ്ടമധ്യമഭേദവും. ൫

* “ചിത്രാസ്വാതിമഖാശ്ലേ കാഷ്ടേഷ്യാശ്രവണകൃത്തികഃ
രേണ്യാർദ്രാവിശാഖായ മൂലം പൂർവ്വാര്യം തഥാ
അശ്വിനീ രോഹിണീ ചേതി യോഗാ മരണസംജ്ഞകഃ.”

(ലക്ഷണാമൃതം).

† “ചതുർവൃഷ്ടൗ ചതുർവൃഷ്ടാം പഞ്ചമശ്ലാമഥാപി വാ
അഷ്ടമൃഷ്ടൗ നവമൃഷ്ടൗ കൃഷ്ണപക്ഷേ വിശേഷതഃ.” (ലക്ഷണാമൃതം).

“ശൂശാന്തചീതിചൈത്ര്യം പഞ്ചമീ പക്ഷസന്ധിഷു
അഷ്ടമീ നവമീ സന്ധ്യാ മദ്ധ്യരാത്രിദിനേഷു ച.
യാത്രാഗേതമഘാശ്ലേഷാ വിശാഖാ പൂർവ്വൈരതേ
രേണുതാഖ്യേ മുഹൂർത്തേ ച കഷ്ടം മർദ്ദസു ച ത്രഭേൽ.” (അ.സം.).

‡ “സംക്രമേ ചാഷ്ടമേ രാശൌ വാരേ ച ക്ഷമന്ദയോഃ
ഉദയേ ച തയോ രാഹോരഭയേ ച വിശേഷതഃ.”

(ലക്ഷണാമൃതം).

(വജ്ര്വവാരങ്ങളെ സംബന്ധിച്ച് ഇപ്രകാരവും പ്രമാണം കാണുന്നു).

മന്ദാരവാരം കഷ്ടം ച സൂര്യവാരം ച മദ്ധ്യം

ദൃഷ്ട്യാംഗങ്ങൾ.

പരിവേഷോപരാഗൗ ച വജ്രജ്യൗ സോമാക്യോരപി. ന്ന

വിഷ്ടിയം ജന്മനക്ഷത്രം മൂന്നാളും കഷ്ടമെത്രയും
അഞ്ചാന്നാളമിത്രേണാളിവയും ശുഭമല്ലിവ.

൭

പ്രദോഷേ സംക്രമേ ചൈവ സന്ധ്യാസ്വപി വിശേഷതഃ
അഷ്ടമർഷേ ച തത്രൈവ ചന്ദ്രൻനിപ്ലന്നനേരവും.

൮

കജമന്ദാഹിഗുളികത്രികോണം ദൃഷ്ടിയം തഥാ
തേഷാമുദയവും പഠാ സപ്തദശേ നൃണാമിഹ.

൯

ശുഭയോഗങ്ങൾ.

ശുഭഗമാണാം ദൃഷ്ട്യാദി ഭവിച്ചീടുകിലുത്തമം
ചന്ദ്രദൃഷ്ട്യാദയം രണ്ടും വിശേഷിച്ചും ശുഭപ്രദം.

൧൦

* മൃത്യുയോഗം.

ഓരോനാളിന്നു നന്നാലുനാഴികാ വിഷമുണ്ടതും
നന്നല്ലെന്നു ധരിക്കേണം വിഷദംശേ മൃതിപ്രദം.

൧൧

സൂര്യവാരേ മകംവന്നാൽ ഡോമവാരേ വിശാവവും
കജവാരേ തഥാ ചാദ്രാ ബുധവാരേ ച മൂലവും.

൧൨

ഗുരുവാരേ ച ചതയം ഭൂഗുവാരേ ച രോഹിണി
മന്ദവാരത്തൊടുതാടം കൂടുകിൽ മൃത്യുയോഗമാം.

൧൩

† ദശയോഗം.

പന്തിരണ്ടും പതീനൊന്നുമഞ്ചും രണ്ടുമൊരാറപി
എട്ടുമൊന്നും മൂന്നുമണ്ണും ചെന്നുവന്നപക്ഷം പുനഃ ക്രമാൽ.

൧൪

സൂര്യാദിവാറും തന്നോടങ്ങൊന്നിച്ചാൽ ദശയോഗമാം.

* “മൃത്യുയോഗമിച്ഛ ഞായരാഴ്ചതൊട്ടേഴിനേടേ മകവും വിശാവവും
രൗദ്രമൂലശതതരരോഹണീവൈശ്വദേവമിവയൊത്തുകൂടുകിൽ.”

† “ബുധദിനീയാ കജപഞ്ചമീ ച ഷഷ്ഠീ ഗുരോരഷ്ടമി ശുക്രവാറേ
ഏകാദശീ ചന്ദ്രശനിർനവമ്യാം ചാഭയ്യമാകേണ ച ദശയോഗം.”

മൃത്യുദശാദിയോഗങ്ങൾ കഷ്ടം മൃത്യുപ്രദങ്ങൾ. ൧൫

കഷ്ടയോഗങ്ങൾ.

അർക്കൻനില്ക്കുന്നനാൾ കഷ്ടമൊൻപതാന്നാളമങ്ങനെ
പതിനഞ്ചാകമന്നാളം കഷ്ടം കീഴേതുമങ്ങനെ. ൧൬

തുക്കേട്ട ചോതിയും ചിത്ര ഭരണ്യാശ്ശേഖകൃത്തികാ
പുരതയഞ്ച ചതയമിന്നാളൊന്നുവരൂ പുനഃ. ൧൭

ആരസ്യുക്തപുത്രാണാമൊരു വാരമതും വരൂ
മൂന്നുകൂടി വരുന്നാകിൽ വിഷ്ണുപ്പട്ടാൽ മരിച്ചുപോം. ൧൮

* ശുഭഭൂതന്മാർ.

വെളുത്തപുഷ്പവസ്രങ്ങൾധരിച്ചോൻ നിമ്ബലൻ തഥാ
വാക്കിനിടച്ചുകൂടാതെ ചൊല്ലുന്നോനും പ്രസന്നനും. ൧൯

വണ്ണലിംഗങ്ങളൊന്നായിവരുന്നോനും സമന്വനം
ഭൂതരാധി വരുന്നാകിൽ ശുഭകാർമ്മ്യമതത്രയും. ൨൦

† അശുഭഭൂതന്മാർ.

മാറ്റംവിട്ടു വരുന്നോനും ഭീനനും ശസ്ത്രപാണിയും
കുണ്ഠരക്തങ്ങളാം വസ്രകസുമാദി ധരിച്ചവൻ ൨൧

‘ദധ്യക്ഷതേക്ഷുനിഷ്ഠാവപ്രിയംഗമധുസുഷ്ടിഷാം
യാവകാഞ്ചനഭംഗാരഘ്നാദീപസരോരുഹാം,
ഭൂവാർദ്രമന്യമാംസാനാ ചാജാനാം ഫലക്ഷേയോഃ
രതേപുണ്ണിഷംഭാനാം കന്യായാഃ സ്വന്ദനസ്വ ച
നരസ്വ വർമ്മാസ്വ ദേവതാനാം നൃപസ്വ ച
ശുക്ലാനാം സുമനോബാലചാമരാംബരവാജിനാം,
ശഃഖ സാധുലിംഗജാഷ്ടീഷതോരണസ്വീകസ്വ ച
ഭുമേഃ സമുദ്യുതായാശ്ച വഹേഃ പ്രജ്ജലിതസ്വ ച,
മനോജ്ഞസ്യാനപാനസ്വ പുണ്ണിസ്വ ശകടസ്വ ച
നൃഭീർധേനാഃ സവത്സായാ ബദ്ധവായാഃ സ്ത്രീയാ അപി.’

(ഇത്യാദി അ--ഘ-ശാഭീരം ന്നാം--ഘ്യാം.)

† “തത്രാതുരാലണ്ണോത്തമോസ്ത്യാശ്രമഃ പാഷണ്ഡഃ ഷണ്ഡോ മുണ്ഡീ ജ.
ടിഖഃ സ്ത്രീപ്രാധിതോന്തേകോജീണ്ണവിവണ്ണമലിനച്ഛരീനാശ്ശൈവനനഃ പ.
കന്തൈലഭിശ്ശോ രക്തമാച്ഛാനുലേപനോ വികൃതാംഗരൂപകർമ്മാ ഖരോഷ്ട്രേ

യഷ്ടിപാശാദികൾ കയ്യിൽ ധരിച്ചോനെണ്ണതേച്ചവൻ
തുണ്ണഗർഭവാക്യങ്ങൾ ചൊല്ലുന്നോണം തഥൈവ ച. ൨ ൨

കാൽകരങ്ങൾ പിണച്ചോണം കരയുന്നവനും പുനഃ
ശുഷ്കകാഷ്യാശ്രിതന്മാരുമാദ്വസ്രമുട്ടത്തവൻ. ൨ ൩

വസ്രം ചുമലിലിട്ടോണം കേശപാശമഴിച്ചവൻ
നഖസ്തനാക്ഷിഗൃഹ്യാദിമട്ടിക്കുന്നവനേകനും. ൨ ൪

അംഗവൈകല്യമുള്ളോണം മാണിയും മുണ്ഡിയും തഥാ
ഭൃതന്മാരിവരായീടിലശുഭംതന്നെ കേവലം. ൨ ൫

അശുഭസൂചകഭൂതവചനങ്ങൾ.

വനേ ശുന്യാലയേ വാപി ശൂശാനേ ജലസന്നിധൗ
ഛന്നദേശേ തഥാപ്യകേതാ യദി മുത്യുദ്വിഷ്യതി. ൨ ൬

പിതൃകാശ്ചേ ച യാത്രായാം വിവാദേ ക്ഷൗരകമ്ബണാ
സ്താനാശനേ ച നിദ്രയാമശുഭസമയേ തഥാ. ൨ ൭

ബുദ്ധിക്കണമുയില്ലാതെ വസിച്ചിടുന്നനേരവും
ചന്ദ്രം ചൊല്ലിടുകിൽ പാരം കഷ്ടം കാതു്തതൈത്രയം. ൨ ൮

* ഭൂതാക്കിഭേദേന സപ്താഭിഭേദവിജ്ഞാനം.

കിടക്കാദിയതായുള്ള നാലുദിക്കിലൊന്നിലോ
ഭൃതൻനിന്നു പറഞ്ഞീടിൽ നല്ലസപ്തം കടിച്ചതു്. ൨ ൯

മഹിഷമാഹനോ വിക്രമഃ ശ്വസൻ അദൻ നിഷ്കരാമംഗലാഭിധായി, ഭൂ-
രാജാഹവയനസ്തുണലോക്യതുഷാഗാരഭസ്യതുഷസീസാസ്ഥികേശശിരോചലാട..
നാ സികാസ്ത്രദന്തജിഹ്വാഗ്രീവനഖാനാമികാഗ്മഹിസ്തനജരന്താഭിപുഷ്പകടീമേഹന
ജണ്ഘാകപാലചലലോപലമുസലശ്രുപ്പോപാനന്മാർജ്ജനീശ്ശ്രുവസ്രാന്തദശാക-
പ്പാസനേച്ചുതസ്തുകാക്യയഷ്ടീചലാരജ്ജപാശചർവേണരിക്കഭാജനസ്തേഹഭാജ-
നധരഃ പാദാഭ്യാം ഭവം മുഞ്ചൻ വിചിഖൻ ശ്രമിതാപകപം ഫചമസാരം വാ
തദിധമന്ത്രലാ വിമാരതുല്യഗ്നേ ച ദേശേ കാലേ വാ ഭൂതാ വൈദ്യമുപ-
സപ്തനശുഭഃ. (അ-സം.).

“യസ്മിഞ്ച ഭൂതേ ബുവതി വാക്യമാതുരസംശ്രയം
ഘശ്രേണിമിത്തമശുഭം തം ച നാനവ്രജേദ് ഭിഷക്.” (അ-ഐ).

* “ഭൂതോ ഭിക്ഷു ലധാനാസു സുചയേൽ ഫണിനാ സ്ഥിതഃ
കോണേഷു ഘേണസം വിദ്വാൽ തന്മദ്ധ്യേഷു ച രാജീപം,

തഥാ കോണേഷു നിന്നിട്ടു ചൊന്നാൽ ഘോരസമാസ്തമം
അവററിൻ മധ്യഭാഗത്തു നിന്നീടിൽ പാമ്പു രാജിലം. ൩൦

അതിലും സുകൃതമായുള്ളോരന്തരത്തിങ്കൽ നില്ക്കിലോ
ഏലി തേളാദിയായുള്ള ജന്തുവാൽ കടിയെടുത്തു്. ൩൧

വായുകോണേ ചതുഷ്ഠാത്തങ്ങെന്നു ചൊല്ലിട്ടുമുണ്ടിഹ
മുൻപിൽനിന്നു പറഞ്ഞീടിൽ സപ്പം ബ്രാഹ്മണവംശം. ൩൨

ഭക്ഷിണേ രാജസപ്പംതാൻ പൃഷ്ഠഭാഗേ ച വൈശ്യനാം
സവഭാഗത്തു നിന്നീടിൽ ശുഭ്രസപ്പം കടിച്ചതു്. ൩൩

ഭക്ഷിണാംബ്രിയറച്ചിട്ടു നിന്നു ചൊന്നാൽ പുമാനിഹ
രണ്ടുകാലമുറച്ചിട്ടു നിന്നാൽ പാമ്പു നപുംസകം. ൩൪

തഥാ കല്പിക്ക വെണ്ണെന്നും വാമഭാഗമുറച്ചിടിൽ.

*ശ്വാസപരീക്ഷണം.

ശ്വാസംകൊണ്ടുമതിവണ്ണം കണ്ടുകൊൾവു യഥാവലേ. ൩൫

ശ്വാസം മേല്പെട്ടുകൊള്ളുമ്പോൾ ചൊന്നാൽ ജീവികുമാങ്ങവൻ
വിപരീതമതായിടിൽ ഫലവും വിപരീതമാം. ൩൬

ശ്വാസംനില്ക്കുന്ന ഭാഗത്തുനന്ദഭാഗേ കടിച്ചതു

ഊതസ്തമേന ദംശജ്ഞാനം.

‡ഊതൻ തൊട്ടോരുഭാഗത്തങ്ങെന്നും കല്പിക്കണം തഥാ. ൩൭

തന്മഃഖ്യേഷു സ്ഥിതോ ഊതോ മൂഷികാദിഞ്ച സൂചയേൽ
ഏതാന്വേദം സുസൂക്ഷ്മാണി ലക്ഷണാനി വദേദ് ബുധഃ.
ചതുർഭിക്ഷു സ്ഥിതോ ഊതഃ പുമാംസം വിധി ദക്ഷകം
സ്മിയമന്വേഷു കോണേഷു തിരശ്ചിത് ശ്വാസനേ തഥാ.''

(ലക്ഷണാമൃതം).

* "ഊതസ്ഥിരവേദപാമാംലേഖ്യ ഭക്ഷിണേ പാദയോരഥ
ജഡാന്ത്രം വാ വഹേദ്" മേ വാ യദി ഊതസ്യ ചാത്തമഃ
അത്രാമം ദ്വാത്രാമം പൃഥക് സപ്പാൻ വിദ്വാൽ സ്മിപുനപുംസകാൻ.''

(ലക്ഷണാമൃതം).

† "മന്ത്രിവാക്യാൽ സ്വയം വാചി തത്ത്വംഗം യത്തു സംസ്തമേൽ
തസ്മിൻ ദംശോ വിസംവാദേ നാഹിസ്തു ദാനാസ്തി വാ വിഷം.''

(ലക്ഷണാമൃതം).

കാലഭേദേണ ഭംഗഭേദവിജ്ഞാനം.

കർക്കടകമാസത്തിൽ പൂർവ്വപക്ഷത്തിലൊക്കെയും
വലത്തേഭാഗമാം ഭംഗം പുരുഷന്മാർക്കതൊക്കെയും. ന. വ

കൃഷ്ണപക്ഷേ കടിച്ചീടിവിടത്തേഭാഗമായ്യാതും
ഭാഗം മറിച്ചു കാണേണം മകരാദ്രാമാസവും. ന. ന്

വൃശ്ചാസമായിക്കല്പിച്ചു ഭാഗം നാരീജനത്തിന്
മുൻപിൽ വച്ചു പുറത്തേണം കല്പിക്കാം കടികൊണ്ടു്. റ്. റ്

* ശരഭേദങ്ങളും ഭൂതചേഷ്ടാവചനങ്ങളും.

ശ്വാസം ഭൂതനമങ്ങിടത്തുവരികിൽ
ചിന്തിച്ചു കാകോളമ -
ങ്ങിലെന്നുള്ളതു ചൊല്ലു മുൻപിലുടനേ
ദൃഷ്ടന്റെ പേർചൊല്ലിലും
പാമ്പിൻപേരുരചെയ്തിലുണ്ടു വിഷവും
തീർത്തിടിലാമഞ്ജസാ
പക്ഷേ താനവിടന്നു പോകിലധികം
മോഹിച്ചു നഞ്ചേററവൻ. റ്. പ

ഭൂതൻ മാരുതനും വലത്തുവരികിൽ
സ്വപ്നം വിഷം തീക്കിലാ-
മാദൈ ഭക്തകനാമധേയമതിനെ-
ച്ചൊന്നാലുമുണ്ണമേ
ഇതഥം ചൊല്ലിയിടത്തുപോകിലവിട-
ന്നന്യൻ വിഷം നീക്കിനാൻ
പാമ്പിൻപേരുരചെയ്തിലന്നു മരണം
തന്നെന്നു മോത്തിടണം. റ്. റ്

* “വാമേ മരുതിഭൂതേ ച നിശ്ചിഷം വിഷമന്ത്രമാ
അന്യത്ര മരുതിക്ഷേപളം വിപരീതേ മൃതിം വദേൽ.
പശ്ചിമേ വാമഭാഗേ വാ ഭൂതോ ഗന്ധാ വദേദ്യദി
ദഷ്ടാഖ്യാപ്യവകം നാസ്തി വിഷമന്ത്രി വിപത്യേ.
ക്ഷിണേ വാഗ്രതോ ഗന്ധാ ദഷ്ടാഖ്യാമവദൽ പുരാ
യദി ഭൂതോ വിഷം സാഖ്യം തദസാഖ്യം വിപത്യേ.
ഭൂതസു ക്ഷിണം പ്രാപ്യ ദഷ്ടമുക്താ പുനശ്ച സഃ
വ്യാഘ്രോ ഗന്ധേമന്ത്രേണ ശമിതം തദിഷം വദേൽ.” (ലക്ഷണ.ഓട്ടം)

* ഭീനംചൊന്നവനും തനിക്കു ശരവും
 വേറിട്ടു നിന്നീടുകിൽ
 ചൊല്ലാമാതരനാശു തന്നെ മരണം
 വന്നീടുമെന്നുള്ളതും
 ഒന്നിച്ചത്ര വസിച്ചതെങ്കിലവന-
 ഞായസ്സുമാരോഗ്യവും
 വർച്ചിപ്പീടുമതോത്തു കാണു വിഷവും
 വേഗേന നീക്കീടിലാം.

ര ന

† ളതോക്കവണ്ണവിചാരം.

മുൻപിൽ ചൊല്ലിയൊരക്ഷരങ്ങളിലും
 മൂന്നിൽ കിഴിച്ചിട്ടുടൻ
 ശേഷിച്ചൊന്നവരുന്നതാകിലിലും
 വേഗേന നീക്കാം വിഷം
 രണ്ടായിട്ടുകിലേററമുണ്ടു വിഷമം
 തീക്കാം പണിപ്പെട്ടതും
 മൂന്നാകിൽ ഫലമില്ലവന്റെ ജനനി-
 കണ്ടൊണ്ണയും കണ്ണനീർ.

ര ര

* ഭീനംചൊന്നവൻ=ഓതൻ.

† “എതേഷു ളതവാക്യസ്യ വണ്ണേഷു ഗുണസംഖ്യയാ ശേഷൈസ്സാഖ്യഞ്ച ടസ്സാഖ്യമസാഖ്യം തദിഷം വദേൽ.

ഓതോക്കതാക്ഷരസംഖ്യായാം ഏതായാം വസുസംഖ്യയാ തചേഛരൈസ്കൃണയൻ മന്ത്രീ സച്ഛാനന്ത്യാഘോരതദ്യഥാ.

ഭൂമിമണ്ഡലിരാജീലസങ്കരാനപി മൂഷികാൻ കീടഞ്ചാനുതകരഞ്ചൈവ നിവൃഷഞ്ച വദേൽ ക്രമാൽ.

യദി ളതസ്യ വാക്യാദൌ കഃ കിഃ കഃ കേപി കോഭവേൽ ചന്ദ്രാക്ഷീ ഗുണവേദാന്വേ ദന്താൻ കിഞ്ചിദിഷം ക്രമാൽ.

വാതാഗ്നീന്ദ്രജചാരമാനോ വഗ്ഗേഷുണ്ണചയുഷ്ടയാഃ നപുസകഃ പഞ്ചമാസ്സപുസ്സപരാശ്ശക്രാംബുയോനയഃ.

ആളൈസ്സുപരൈസ്തു കാദൈസ്തു വഗ്ഗൈർന്നാ ചിപിച്ഛിയാ സ്വരാ ജീവസ്തുസച്ഛക്രാ ഇതി ജേതയാ ച മാതുകാ.

ഓഷ്ഠേ ളതസ്യ വാക്യാദൌ വാതാഗ്നീ മല്യമോ ഹരിഃ പൃശസ്യാ വരണോ വണ്ണേ അതിദൃഷ്ടോ നപുസകഃ.”

(വക്ഷണമൂതം).

എട്ടിൽക്കണ്ടു കിഴിക്ക ചൊന്നവചനം

മുൻപേതുമുന്നേക്കണ-

ക്കെന്നാലുള്ള ഫലങ്ങളും ലിപികളിൽ

ചൊല്ലാം ക്രമത്താൽ പുനഃ

മൂർഖൻ മണ്ഡലിരാൽവിയന്തിരകലം

ചാഖക്കരം കീടങ്ങളും

ഭോഷ്ട്രം നിവിഷ്യ,മേവമെട്ടു ഫലവും

ചിന്തിച്ചു കോരവു ഭിഷക്.

ര ൫

പല്ലൊന്നുപാഞ്ഞു പരകിൽ കകാരം

വാക്യാദികീയാകിലതിന്നു രണ്ടും

മൂന്നും തറച്ചു പരകിൽ കകാരം

നിനച്ചുകോരവു വചനാദിയിങ്കൽ.

ര ൬

ദീഘങ്ങളോടേ പറയുന്നതെങ്കിൽ

രണ്ടാമതും കഞ്ചന പാഞ്ഞുവെണം

മരുൽകൃശ്യാന്തയരണിജ്ചങ്ങരം

വദ്യേഷ്യ നന്നാലുടനക്ഷരങ്ങരം.

ര ൭

നപുംസകം പഞ്ചമമായ വണ്ണം

സ്വരങ്ങരം ഭൂച്ചംബുമയങ്ങരം തദപൽ

വദ്യങ്ങളെല്ലാമിഹ ദേഹമല്ലോ

സ്വരങ്ങരം ജീവങ്ങളുമെന്നു കേൾപ്പൂ.

ര ൮

തന്മാൽ സ്വരത്തോടതു കൂടെയുള്ള

വണ്ണങ്ങരം വാക്യാദിയതിൽഗുണങ്ങരം

ജലാക്ഷരങ്ങരം വചനേ ശ്രുഭങ്ങരം

ധരാക്ഷരം മധ്യമപക്ഷമല്ലോ.

ര ൯

നന്നല്ല വണ്ണം മരുതഗ്നിമാരേ,

തത്ത്വന്തകഷ്ടങ്ങരം നപുംസകങ്ങരം.

* അസാഖ്യദംശഭൂദേശങ്ങരം.

ഉദ്യാനദേശേ ജലസന്നിധൌ ച

ശ്രുന്ത്യാലയേ ഭൂതന്ദകോടരേ ച

* "ഉദാനേ ച നദീരീരേ ശ്രുന്ത്യരേണ ചതുഷ്ടമേ
ദോചയേ ശൃണാനേ ച നപുംസകേ ഭൂതന്ദകോടരേ.

ചതുഷ്ഠമേ ദേവഗൃഹേ ശുശാന്തേ
വല്മീകവക്ത്രേ ഗഹനേ സഭായാം. ൫൦

ഉദുംബരാശ്വതമവസാക്ഷമുലേ
ദീപേ ഗിരൺ ചൈത്ര്യതലേ പ്രപായാം
ഗ്രാമാവസാനേ പതുപ്ലേശുസൗരയേ
തഥാ തുണൗരച്ഛേദിഖ ജീണ്ണകൃവേ. ൫൧

പ്രാകാരദേശ്വരപൃഥ ജംബുമുലേ
തഥാ ച വേണൗര വലു വേത്രകണ്ടേ
രഥ്യാവസാനേ നന്ദ ശിഗ്രുമുലേ
സപ്തേണ ദഷ്ടോ യദി മൃത്യുമേതി. ൫൨

* അസാധ്യമംശമേഹദേശ്വരം.

മുഖ്യാ ലലാടം കവിരം നാസികേ ച
ശ്രോത്രദായം നേത്രയുഗം കപോലം
കണ്ഠം കരദന്ദപതലം കചാന്തം
ഘൃൽപാർശ്വദേശം ഭുജചസ്തുകേ ച. ൫൩

കക്ഷദായം കക്ഷ്യപി നാഭീദേശം
ഗുഹ്യം മുഴുകാൽ പദഗുഹ്യം
എന്നിങ്ങനെ ചൊല്ലിയ മമ്മദേശേ
വിഷംപതിഞ്ഞാൽ വിഷമം ശമിപ്പാൻ. ൫൪

അടവ്യാം തുണപ്പുഞ്ജേ ച ഗ്രാഹാനേ ജീണ്ണകൃപകേ
ചൈത്ര്യസ്ഥാനേ പ്രപയാഞ്ച സഭായാം യാഗമന്ദിരേ.

അശ്വതമജംബുമുലേ ച വടോദുംബരവേണുഷു
രഥ്യാവസാനൗ ബിഖലാദേ വേത്രപതലാശ്വകൃട്ടകേ,

ശിഗ്രുശ്ശേഷാതകക്ഷേഷു ജീണ്ണപ്രാകാരകേ തഥാ
കരൈശ്വരസൗരധീപേഷു ദഷ്ടോ യദി ന ജീവതി."

(പക്ഷണാമൃതം).

* "പാദാദാമ്ബുലേ കക്ഷൗ നാഭൗ ഘൃൽകച്ഛമ്ബുതഃ
ഉരസി സ്തന്ധയോഃ കണ്ഠേ തുണ്ഡഗണ്ഡസ്ഥേഷു ച.

ശ്വഭൃദുലേ മൂല്നി കക്ഷയാർഗുഹ്യദേശതഃ
ചിബുഷേ ത്രിധയോധിപി ദോമ്ബുലേ ഋഷുകേ തഥാ
സപ്തേണ യദി ദഷ്ടസ്തു ഘൃൽ തദ്രക്ഷാ വൈവ വിദൃതേ."

(പക്ഷണാമൃതം).

ശുഭോത്തരനിമിത്തങ്ങൾ.

പറപ്പെടുനേരമടിച്ച മാററാൻ
 തുനിഞ്ഞതാകിൽ ഗുണമല്ലവെന്നാൽ
 ഗമിക്കയെന്നും ഗമിയായ്കയെന്നും
 വിളിച്ചുചൊല്ലീടുകിലപ്രകാരം. ൫ ൫

വധിച്ചുവെന്നുള്ള വചസ്സുകേൾപ്പു
 തഥാ ശപിക്കും രവവും ശ്രവിപ്പു
 ക്ഷതം പശുനാമുടനേ ശ്രവിപ്പു
 നിനച്ചിതെല്ലാം ഗമിയാതിരിപ്പു. ൫ ൩

മുറിച്ചുപോയി വഴി പൂച്ചയെങ്കിൽ-
 കുറിച്ചയപ്പു തുനിയൊല്ല പോകാൻ
 നിറച്ചുകുംഭംപൊടിയൊകിലുംതാ-
 നരച്ചവണ്ണം പറയാം വിശേഷാൽ. ൫ ൭

വഴിക്കുപാവേക്കണികളെ ചെന്നാ-
 ലൊഴിച്ചുകൂടാ വിഷമോക്തവേണം
 കഴിക്കു കണ്ടെന്നു പറഞ്ഞുകൊണ്ടാൽ
 പിഴക്കയില്ലാ കളവല്ല ചൊല്ലാം. ൫ ൮

കല്യാണവാക്യം ഗജമേഘനാഭം
 ശീതം ച ശംഖധനി വാല്യഘോഷം
 ചകോരകേകീപികകാവേദ-
 ലാപനങ്ങളുത്സൃതഗുണം പ്രയാണേ. ൫ ൯

വെണ്ണീരെന്നു തിലം കവാലമഹിഷേഴ
 കാഷ്ഠങ്ങളോട്ടുക്കലം
 കാപ്പാസം കപിയുപ്പു ശിഖി ജടിലം
 മാംസാസ്ഥി ശോമായുര്യം
 അതാത്ഥം മലിനാംബരം മഴു പിതൃ-
 പ്രീതിക്കു വേണ്ടുന്നതും
 മധ്യേതാനെതിരിട്ടുകാഞ്ചിലത്തുഭം
 വിപ്രം തഥാ ചാലചയം. ൩ ൦

കന്യാരാജഗജാംബുഗോക്കുടം ഫലവും
 വേശ്യാപി വിപ്രഭായം
 ക്ഷീരം രൂപ്യസുവണ്ണശംഖദധിമ-
 ധപാജ്ജലപാജം ഭേരിയും
 മരതം തന്ധുലവും വെളുത്തകസുമം
 കത്തുന്നതീ ബാലനം
 നേരേതാൻ ശകനങ്ങൾ പോന്നവരികിൽ
 സൗഖ്യം പ്രയാണേ ഫലം.

നൃ ൧

ഇതി ജ്യോത്സ്നികായാം
 ഉപേക്ഷണാദ്യധികാരം സമാപ്തം.

അധികാരം ൩.

സവിഷാദിലക്ഷണങ്ങൾ.

* സവിഷാദിഷഭംശലക്ഷണം.

തരിപ്പും വീക്കവും മൂടും ചൊരിച്ചിൽ കനവും പ്രണേ
 ഉണ്ടെങ്കിൽ വിഷമുള്ളൊന്നതില്ലെങ്കിൽ വിഷവും നന്മി. ൧

സമാംഗവ്യാപ്തവിഷലക്ഷണം.

മേലല്ലാം കനവും പാരം രോമകമ്പം ച നിദ്രയും
 അംഗസാദവുമുണ്ടാകിൽ വ്യാപിച്ച വിഷമെങ്ങുമേ. ൨

† ദർപ്പീകരകൃതഭംശലക്ഷണം.

ദർപ്പീകരൻകട്ടിച്ചീടിൽ കറുക്കും പ്രണമേററവും
 രൂക്ഷവും പാരമേറീടും ശുഷ്കമായും വരും തഥാ. ൩

* “ഭംശസ്തു സവിഷസ്സവ്ഃ സരോഹോ വേദനാനി.ഃ
 തുല്യതേ ഗ്രമിതഃ കിഞ്ചിൽ കണ്യമാൻ ദഹ്യതേ ശേം.
 നിവ്ദിഷോ വിപരീതോസ്സാൽ.”

† “തത്ര ഭംശഃ ഹണാവതാം
 ക്ഷുച്ഛപ്യേഷ്യാനതോ രൂക്ഷസുക്ഷ്മഭംഷ്ട്രാപദാനിതഃ.
 വികാരഃ ശ്യാവതാ വക്ത്രനഖമൂത്രാക്ഷിവിട്ട്തപചം
 ശീതജ്വരഃ സന്ധിരജാ നിദ്രാനാശോ വിജ്ഞാഭികാ,
 മന്യാസ്തംഭഃ സിരായ്മാനം പൃഷ്ടകട്ടുസ്ഥിവാത്ഗ്രഹഃ
 ശിരഃശൂന്യചമരചിഃ കാസശ്യാസൗ ഹനുഗ്രഹഃ.

*മണ്ഡലിക്രമംശലക്ഷണം.

ബ്രഹ്മത്തിൽ വാക്യവും മൂടും പീതമാകിയ.വണ്ണവും കാണാം മണ്ഡലിയാകുന്ന പാമ്പു ദംശിച്ചതെങ്കിലോ. റ്

†രാജീലക്രമംശലക്ഷണം.

തഥാ വെളുത്തു വീങ്ങിടം കൊഴുത്തുളളോരു ചോരയും ശീതവും കൂടെയുണ്ടാകും വിഷേ രാജീലസംഭവേ. ൫

സങ്കരസപ്തംശലക്ഷണം.

സങ്കരൻകടിച,യാകിൽ ലക്ഷണം മിശ്രമാണ്യം.

‡വിഷപ്പല്ലകളും അപയുടെ നാമഭേദങ്ങളും വിഷവൃദ്ധിക്രമങ്ങളും.-

കരാളീ, മകരീ, കാളരാത്രീ, ച യമദൃതികാ ഇച്ചൊന്ന നാലു പല്ലിന്നും വിഷവൃദ്ധി യഥാക്രമം. ൬

ശ്രവമുദ്രേഷ്ടനം കോഷ്ടേ ശോഷരോധയേ മലാശ്രയേ സന്ദിശലപാക്തം നൈശ്വേഷ്ട്യം മൃതസ്ത്രേവ വിസംജ്ഞതാ, ഹേമനലാലോഭ്ഗമേ ഹിച്ഛാ കണ്ഠേ ഘൃതഘൃതയുണം ശുഷ്കോദ്ഗാരോ മുഹൂണ്യേ തേ വന്തജാത്യാപരേ ഗദഃ”.

* “ദംശോ മണ്ഡലിനാം സോഷ്മാ സശോഫഃ പീതലോഹിതഃ പൃഥുവിസപ്താഹോഷാ ക്ലേശകോശമവിശീർച്ചതേ. വികാരാ വക്ത്രദന്താദിപീതതാ തുട്ശ്രമോ ഭ്രമഃ ദാഹോ മൂർച്ഛാ ജ്വരസ്തിക്തവക്ത്രതം പീതലർണം. രക്താഗമനമൂർച്ഛാഃ ശീതേച്ഛാഃ ധൃമകോ മദഃ ആശു സയാംഗ ചാസ്മതിർഗളാസ്ത്രേ തേ ച പിത്തജഃ”

† “ദംശോ രാജീമതാം സ്തിശലഃ സ്ഥിരപീച മരിലശോഫക്രൽ സാന്ദ്രാസ്രഃ ശിശിരഃ പർണ്ഡുസ്തുദികാരാഃ ശിരോവൃഥാ, അരചിമരദിരാചസ്യം ഹൃല്ലാസോ മധുരാസ്യതാ കണ്ഠേ ഘൃതഘൃതഃ പാകോ കണ്ഡൂരക്ഷേണാഹിമോ ജ്വരഃ, കൃച്ഛ്രാദൃച്ഛാചരസനം നിദ്രാ കാസഃ ശ്ലേതനലാദിതാ സ്തംഭോ ഗുരുതം ചാമന്ദനം നാസി കാക്ഷിമുഖസ്രുതിഃ രോമമുഷ്ണുഥാ ശ്വാസോ രോഗാത്യാത്ത്രേ കഹോദ്ഭവാഃ”.

‡ “ദംഷ്ട്രാ സപ്തസ്യ സപ്തമേ ചതസ്രഃ സംഭവന്തുഹ്നി വിഷം താസു ചതുർദ്ദശേ. വാമാധരാസിതാ പീതാ തളുച്ഛാ ദക്ഷിണാ തപഃ രക്താശ്രാഭോത്തരകരകദിത്രിചതുവിഷബിന്ദുകഃ. താഃ ക്രമാൻ മുച്ഛഗമാശ്രോശ്ര ബിന്ദുഃ”.

(എല്ലാസപ്തങ്ങൾക്കും ജനിച്ച് ഏഴാമത്തെ ദിവസം താഴെയും മുക്തിവുമായി യാചപല്ലകരം ഉണ്ടാകുന്ന ജനിച്ച് പതിനാലാമത്തെ ദിവസം ആ ദംഷ്ട്ര

മുൻപിൽ ചൊന്നതിടത്തേപ്പല്ലം രണ്ടു വലത്തുമാം. ൭

കരാളപ്പാദിപുരംഗമക്ഷണഭേദം.

കരാളപ്പൽ തറച്ചിടീൽ ഗോഷ്ടദാഹിതമാം വ്രണം
കാളാഗരസമം ഗന്ധം വിഷവും സ്വല്പമായ്തും. ൮

മകരിപ്പല്ലതൻപുണ്ണു കലവിലോടു തുല്യമാം
പ്രാണം കഴമ്പുപോലാകും വിഷവും നീക്കലാം ഭൃതം. ൯

പുളിൻപദത്തിനോടൊക്കും കാളരാത്രിയുടേ വ്രണം
ഗന്ധവും ചന്ദനംപോലേ പണിപ്പെട്ടു വിഷംകെട്ടും. ൧൦

യമദൂതി പതിച്ചിടീൽ വീക്കവും ക്ഷീരഗന്ധവും
നീലിച്ചുപോരെയും കാണാം സാല്യമല്ലതു നീക്കുവാൻ. ൧൧

കാലാ(വഷാദി)വസ്ഥക(ബാല്യാദി)യെ അനുസരിച്ചു
മുർഖാദികൾക്കുള്ള വിഷവൃദ്ധിഭേദം.

* വഷശീതോഷ്ണകാലത്തു തഥാ ബാല്യാദി മൂന്നിലും
മുർഖാദിമുൻ പാമ്പിന്നങ്ങേററമുണ്ടാം വിഷം തുലോം. ൧൨

ഋതോരന്താദ്രകാലത്തങ്ങേഴേഴു ദിവസം ക്രമാൽ
ഋതുസന്ധിയതാംകാലമേററമുണ്ടാം വിഷം തദാ. ൧൩

പൂർവ്വാഹ്നേ ബലവാൻ ബാലോ മധ്യാഹ്നേ ച തഥാ യവാ
വൃദ്ധനാകിയപാമ്പിന്നങ്ങേററമേററ ബലം വിദൂഃ. ൧൪

രാത്രിയിങ്കലുമീവണ്ണം കണ്ടുകൊൾവു ബലങ്ങളെ
സങ്കരണ സദാകാലം ബലമുണ്ടു വിഷത്തിൻ. ൧൫

കളിൽ വിഷം ഉണ്ടാകുന്നു. രണ്ടു പശങ്ങളിലുമായി താഴേയുള്ള രണ്ടു പല്ലുകളിൽ ഇടത്തുഭാഗത്തെ പല്ലു കറുത്തും വലത്തുഭാഗത്തെ പല്ലു ചുവന്നും ഉൾപാദഗുരുളകളിൽ രണ്ടു പല്ലുകളിൽ ഇടത്തുഭാഗത്തേതു പീതവണ്ണമായും വലത്തുഭാഗത്തേതു ശ്യാവവണ്ണമായും ഇരിക്കുന്നതാണ്; അതുകളിൽ കറുപ്പു, മഞ്ഞ, ചുവപ്പു ശ്യാവം ഈ നിറങ്ങളുള്ള പല്ലുകളിൽ യഥാക്രമം ൧, ൨, ൩, ൪ ഇങ്ങനെ വിഷബിന്ദുകൾ പീതം ഉണ്ടായിരിക്കുന്നതുമാണ്).

* “താമസ്യമല്യവൃദ്ധതേ വൃഷ്ടിശീതാതപേഷു ച
വിഷോദ്ബന്ധോ വേന്ത്യേതേ വൃത്തരാഃ ഋതുസന്ധിഷു”.
(ഋതുസന്ധി = “ഋതോരന്താദിസപ്താഹാവൃത്തസന്ധിരീതി സ്കന്ദഃ.”)

വിഷങ്ങളുടെ ദോഷകോപപ്രയാനങ്ങളായ
ലക്ഷണഭേദങ്ങൾ.

ഏറ്റവും വേഗേന വ്യാപിക്കും രൂക്ഷമായും വർഷം തഥാ
* വാതകോപമതുണ്ടാകും നല്ലപാമ്പിൻവിഷത്തിന്. ൧൩

ഉണ്ണിച്ചു ചിത്തകോപത്തോടേറു വീക്കവുമങ്ങനെ
സങ്കടം പലതുണ്ടാകും മണ്ഡലീനാം വിഷത്തിന്. ൧൭

ദേഹേ ശീതവുമത്രയും കഫത്തിന്റെ വികാരവും
രാജിലത്തിൻവിഷത്തിനു പാരം ദാരുണമാണ്തരം. ൧൮

എല്ലാദോഷവുമൊന്നിച്ചു പുന്നിപാതപ്രകോപവും
കൂടയുണ്ടായ്തരം പിന്നെ സങ്കരന്റെ വിഷത്തിന് ൧൯

ദൃഷ്ടിയും മുഖവും വാക്കും ദേഹത്തിന്റെ തളച്ചിയും
മറ്റും പലവികാരങ്ങളൊക്കെസ്സൂക്ഷിച്ചുകൊള്ളണം. ൨൦

വിഷത്തിന്റെ ഗതിഭേദപ്രകാരങ്ങൾ.

† വിഷങ്ങളെക്കൊക്കെയും പാരം ഗതിഭേദമതോർക്കണം
പുളിതൊട്ടോരു പാലിന്റെ വികാരങ്ങൾ കണക്കെയാം. ൨൧

* “ വിശേഷംശൃംഗുക്ഷകൃകമമ്ളേണ്ണം സ്വാദി ശീതളം
വിഷം ദവീകരാദീനാം ക്രമാദാദേഹികോപനം,
യഥാപ്യകന്തസം കോയമന്തരീക്ഷാൻമഹീഗതം
തേഷു തേഷു പ്രദേശേഷു രസം തം തം നിയമ്ചരതി,
ഏവമേവ വിഷം യദ്ദൃശ്ശൃംഗുപ്യം വ്യാപ്യാവതിഷ്ഠതേ
സ്വഭാവോദേവ തം യസ്യ രസം സമനുവർത്തതേ.
വിഷേ യസ്മാദ്ഗുണാഃ സയേ തീക്ഷ്ണാഃ പ്രായേണ സന്തി ഹി
വിഷം സവ്മതോ ജ്ഞേയം സവ്ദോഷപ്രകോപനം.”

(വിഷം എല്ലാം സവ്ദോഷപ്രകോപനമാണെന്നുകിവും ദവീകരാദിപ്രായ
ഭേദത്തെ അനുസരിച്ചു ഗുണഭേദത്തോടുകൂടിയതായിത്തീരുന്ന എന്നു സർവ്വം).

† “വേഗാനാം രക്തമാംസാദ്യഃ സപ്തോക്താഃ പൂർവ്വഗ്രന്ഥാഃ
മാത്രാശതം വിഷം സ്ഥിതയാ ദ.ശേ ദക്ഷുസ്യ ദേഹിതഃ,
ദേഹം പ്രകൃമതേ ധാതുൻ അധിരാദീൻ പ്രദൃഷയൽ.”

(വിഷവ്യാപ്തിയെ സംബന്ധിച്ചുള്ള മതാന്തരങ്ങളും അറിഞ്ഞിരിക്കണമതാ
ണെന്നുള്ളതിനാൽ ഇവിടെ ചേർത്തുകൊള്ളുന്നു).

(൧) “വിഷം ഹി ദേഹം സാപ്രപ്യ പ്രാഗ്ശൃഷയതി ശോണിരം
കഫചിത്താനിലംക്വാൻസമദോഷം സഹശയാൻ,
തതോ ഏദയമാസ്ഥായ ദേഹോമേച്ഛദായകല്പതേ.”

കുടിപെട്ടപ്രദേശത്തു നില്ക്കും മാത്രാശരതം വിഷം
അവിടന്നുടനേ പിന്നെ വായുവോടു കലർന്നു്. ൨൨

നെറ്റിമേൽച്ചെന്നു വ്യാപിക്കും പിന്നെക്കണ്ണിൽപരന്നിടും
അവിടന്നു മുഖത്തെല്ലാം പരക്കും പിന്നെ നാഡിയിൽ. ൨൩

ഏല്പാം കടന്നു വ്യാപിച്ചിട്ടവിടന്നു ക്രമാൽ പുനഃ
ധാതുക്കളിൽക്കടന്നിടും പാനീയേ തൈലബിന്ദുവൽ. ൨൪

ചിഷവേഗം.

ഒരു ധാതുവതിങ്കേന്നങ്ങന്യധാതുവതിൽ ക്രമാൽ
കടന്നുചെല്ലുന്നതിനെച്ചൊല്ലുന്നതു *‘‘വേഗ’’മെന്നിഹ. ൨൫

രസാദിസപ്തധാതുക്കളും അവയുടെ സ്ഥിതിഭേദങ്ങളും.

ചർമ്മ രക്തം തഥാ മാംസം മേദസ്സും പുനരസ്ഥിയും
മജ്ജാ ശുക്രവുമീവണ്ണമേദൃധാതുക്കളും ക്രമാൽ. ൨൬

അന്തരാന്തരമായിട്ടു വസിക്കും സർവ്വഭേദിനാം
ഓരോ വികാരഭേദങ്ങൾ വിഷംകൊണ്ടിവയേഴിനും. ൨൭

- (൨) വിഷം യദോക്ഷയേഷ്ടം തം ദോഷം പ്രാക് പ്രഹൃത്യേ
ആശയേ ധന്യ യസ്യൈവ തതസ്തുഭവതിഷ്ടതേ.
തത്തോൻ വികാരാൻ കരുതേ യാൻ സർവ്വേഷുപദേശ്ചക്രതി.
- (൩) ഭൃഷ്ടതി പ്രഥമേ രക്തം ദിഗീയേ ശ്വയമൂർദ്ധവഃ
തൃതീയേ, ിംഗേ ചിമിചിമാ ചതുർത്ഥേ ജഃരമൂർച്ഛരണാ,
പഞ്ചമേ പാണ്ഡുജീവാസ്പശോക്ഷഃ ഷഷ്ഠേ ഹൃദിപൃഥാ
സപ്തമേ മരണം വേഗ ഇതി നഗ്നജീരോ മരം.
- (൪) മൂർച്ഛാ ഹൃദി പരം പീഡാ ശിരോരൂപപരശ്രുകഃ
ഹിഡ്മാ ച-ദാരുണോ മർദ്ദേച്ഛരദോ ജീവിതസംശയഃ
സപ്തേതി ദോഗാ മൂർച്ഛാദ്യഃ വിഭേദപതിനാ സ്മൃതഃ.
- (൫) രക്തമാംസവസാസ്മായ തഥാസ്തദ്യഃസ്രവഃ ക്രമാൽ
ആശ്രയഃ സപ്ത സപ്താനാം ജ്യാപംബായനോബ്രവീൽ.
- (൬) വേഗാൻ ധന്വന്തരിസ്തുലൽ സപ്തേഷ്ടസ്യ മന്യതേ
സ്താപവർത്തു തൽസ്ഥാനേ ദോഷാനിച്ഛരതി കോഷ്ഠഗാൻ.
- (൭) ധാതവന്തരേഷു യഃ സപ്തകലഃ പൂവ്ം പ്രകീർത്തിതഃ
അതീത്യ തഃസഃചൈകൈകാം വേഗം പ്രകരുതേ വിഷം.
- (൮) സപ്തവേഗാൻ വിഷസ്രാഹൂരഷ്ടാവിതി പുതവ്സഃ.”

* “യേനാന്തരേണ യ ക്ഷമാം കഃപകല്പഃ ഭിനത്തി ഹി
സമീരണേ നോഹൃമാനം ശത്രു വേഗാന്തരം സ്തം.”

ഉണ്ടായ്യാരും ക്ഷണംകൊണ്ടു നോക്കിക്കണ്ടിവയൊക്കയും
ഇന്ന ധാതുവിലുൾപ്പിക്കു വിഷമെന്നറിവു ഭിഷകു. ൨൮

സോദിയാതുകകളിൽ വിഷംനിന്നാലുള്ള പ്രത്യേകലക്ഷണങ്ങൾ.

വിഷം ചമർത്തിൽനില്ക്കുമ്പോളുണ്ടാകും രോമഹർഷണം
രക്തത്തിങ്കലതായീടിൽ വിയർക്കും ദേഹമേററവും. ൨൯

നിറം പകർച്ചയുൾകൂടെ കാണാം മേദസ്സിലെത്തുകിൽ
മേദസ്സിൽ കടക്കുമ്പോൾ ഉദ്ദിക്കും വിറയും വരും. ൩൦

അസ്ഥിയിൽ കണ്ണുകാണാതാം കഴുത്തും കഴുയം പുനഃ
ഇക്കിളം ദീർഘനിശ്വാസം രണ്ടും, മഴജയിലെത്തുകിൽ. ൩൧

മോഹവും മൃതിയും ശുഭ്രേ വിഷംചെന്നാൽ വരും ദ്രുതം.

ചീനജീവൻ.

കടികൊണ്ടപ്പൊഴേതന്നെ മോഹിച്ചു ഭയ്യനെങ്കിലൊ
ഉള്ളടങ്ങിട്ടിരിപ്പുണ്ടു ജീവനെന്തപദേശമാം. ൩൨

* നാശോന്മുഖലക്ഷണങ്ങൾ.

കൂടക്കൂടെ വിരത്തിടും ജാളുവും കമ്പവും വരും
തളരും സന്ധികൾ പിന്നെ വരണ്ടിടും മുഖം തുളോം. ൩൩

ദീർഘനിശ്വാസവും കാണാം വിറയ്ക്കും ദേഹമേററവും
നെഞ്ചുനൊത്തു കനത്തിടും വിഭ്രമം ചിത്തനേത്രയോം. ൩൪

*“ഒക്കുമാത്രേസിതംസ്യാക്ഷഃ ശീർഷ്യാണശിരോരഹഃ
സ്തണ്ണജീവോ മുഹൂർമ്മൂർമ്മൻ ശീതോച്ഛരോസോ ന ജീവതി.
ഹിഡ്മാ ശ്വാസോ വമിഃ കാസോ ഒക്സമാത്രസ്യ ദേഹിനഃ
ജായതേ യുഗപദ്വസ്യ സഹച്ഛരൂചീ ന ജീവതി.
വേപമുവേദനാസ്തീവ്രഃ ശ്രീവാഭംഗോ/ക്ഷിരക്തതാ
മൂർമ്മാ ഗളഗ്രഹമർദ്ദിഃ പ്രേതരാജസ്യ കിംകരാഃ,
ജാംബവപ്രതിമോ ദംശഃ കൂർപ്പുഷ്പവദനതഃ
രക്തം വേളുഃ സമസ്തേജോ വന്തതേ നതു ദംശതഃ.
രോമ്ണാം ന ശീതകളഹ്ഠഃ ശ്യാമുർബോഹിതാസിതഃ
ഏഷുമേഹനതാ വക്രവക്ത്രചം ഭസ്യ തം ത്രുജേഹ്.
ഫേനം വമതി നിസ്സംജന്തഃ ശ്യാവപാദകരാനനഃ
നാസാവസാരോ ഭംഗോ/ഗേ വിഡ്ഭേദഃ ധൃഗ്ഗസന്ധിതാ,
വിഷപീതസ്യ ഒക്സസ്യ ദിഗ്ധേനാഭീമതസ്യ ച
വേന്ത്യേതേനി രൂപാണി സന്ധ്രാപ്തേ ജീവിഷ്ഠയേ.”

ഉൾഭിക്കും കഥ പിത്തങ്ങൾ, നീലിക്കും നഖദന്തവും
 ജിഹ്വായരങ്ങളും പാരം കറുക്കും കഥവും വരും ൩൫
 പറയും മൂക്കിലേകൂടെ, കടക്കണ്ണും ചുവന്നിടും
 പുണ്ണം ചുവന്നു നീലിച്ചു വട്ടമാണ്ണിങ്ങമേററവും. ൩൬
 ഹസ്തപദന്ദപതലേ കക്ഷേ ചെവികീഴിലുമങ്ങനെ
 വെണ്ണീരിട്ടു തിരുമ്മീടിൽ കാണാം ദന്തക്ഷതങ്ങളെ ൩൭
 നാനാവികൃതികൾ മറ്റും കൂടക്കൂടെ വരും ഭൂതം
 ഈവണ്ണമൊല്ലം കാണുമ്പോൾ സമാചിച്ചു വിനാശവും. ൩൮

* നഷ്ടജീവചക്ഷണം.

മചമുത്രമൊഴിഞ്ഞപ്പോൾ ജീവൻ കാണാതിരിക്കിലൊ
 യതങ്ങൾവേണ്ട പിന്നൊന്നും മരണംതന്നെ നിശ്ചയം. ൩൯
 നെറ്റി കീറിടുകിൽ ചോര കാണാതേതാനിരിക്കിലും
 ചുരുങ്ങിക്കുണ്ണമായിട്ടു കാണിലും, നീരുകൊണ്ടുടൻ ൪൦
 നനച്ചാലവിടേ രോമം പററിത്തന്നെ ചിരിക്കിലും
 വെള്ളത്തിലിട്ടാൽ താഴാതെപൊങ്ങി നീർമേലിരിക്കിലും ൪൧
 കോലെടുത്തു തുടയ്ക്കൊന്നു കൊട്ടിയാൽ പിണരായ്യിലും
 ഗുദനേത്രങ്ങളും വായും വികസിച്ചിട്ടിരിക്കിലും ൪൨
 ദൃഷ്ടിതന്മണികൾ രണ്ടുനട്ടുനേരേയിരിക്കിലും
 ഭംഗ്യകനുള്ളിൽ നിന്നാശു വിട്ടു ജീവനതോക്കണം. ൪൩

ഇത്ഥം ചൊല്ലിയ ലക്ഷണങ്ങളെല്ലാം
 ചിന്തിച്ചുകണ്ടിട്ടുടൻ
 തീക്കാം ക്ഷേപമതെന്നു കാണിലവനേ
 രക്ഷിക്ക മന്ത്രശാസ്ത്രയൈഃ
 സാധിക്കാത്തതിനാശു ചെന്നു നിതരാം
 യതങ്ങൾ ചെയ്യിടിലും
 ഭാഷിച്ചിടുവർതന്നെയങ്ങനടിനം
 മറില്ല യതേ ഫലം.

൪൪

ഇതി ജ്യോത്സനികാന്തം
 വിഷാദിലക്ഷണാധികാരം സമാപ്തം.

* 'ന നസ്യേച്ഛേതനാതീക്ഷ്ണൈർന ക്ഷതൽ ക്ഷതജാഗമ്യ
 ഭണ്ഡാഹതസ്യ നോ രാജിഃ പ്രയാതസ്യ യമാന്തികം.'

അധികാരം ര .

വികീർത്യാപ്രാരംഭം (സാമാന്യം).

* ശ്രീഗുരോശ്വരാണാംഭോജം പ്രണമ്യ വിധിവൽ സുധീഃ
 † ശ്രുതപാഥ തന്മുഖാന്ത്രം വണ്ണചക്ഷം ജപേൽ ക്രമാൽ. ൧
 ദിവ്യേഷധാനി നിശ്ചിത്യ നിശ്ചിതാത്മാ ഘൃകണ്ഠിതഃ
 ‡ വിഷപ്രതിക്രിയാം കർത്യാൽ സ ച മാത്രേഷധാദിഭിഃ. ൨

* “പതുവദാതശ്രുതം പരിഭൃഷ്ടകർമ്മണം ദക്ഷം ദക്ഷിണം ശുചിം ജിതഹസ്ത-
 മുപകരണവന്തം സർവേന്ദ്രിയോപപന്നം പ്രകൃതിജ്ഞം പ്രതിപത്തിജ്ഞം അനു-
 പസ്തുതവിചിത്രമനഹംകൃതമനസുയകമകേപേപ. ൧. ൦ ക്ലേശക്ഷമം ശിഷ്യവത്സചമദ്വയാ-
 പകം ജ്ഞാപനസമർത്ഥം, ഇത്യേവം ഗുണോ ഹ്യാചായുഃ സുക്ഷേത്രമാന്തരേവാ
 മേഖ ഇവ സസ്യഗുണൈഃ സുശിഷ്യമാശു വൈദ്യഗുണൈഃ സമ്പാദയതി.”
 ഇവിടെ പറയപ്പെടുന്ന മന്ത്രോപദേശ്യാവായ ഗുരു(വിഷവൈദ്യൻ)വും മുൻ
 പറഞ്ഞ ഗുണങ്ങളോടുകൂടിയവനായിരിക്കേണ്ടതാണ്.

† മന്ത്രസ്വഭാവം മന്ത്രഗ്രഹണക്രമം മുതലായതു്:—

“ദേവബ്രഹ്മിണിഃ പ്രോക്താഃ മന്ത്രാഃ സത്യരവേദമയാഃ
 വേദനി നാനുഗാ ക്ഷിപ്രം വിഷാ ഹന്ത്യഃ സുഭൃന്ദരം,
 വിഷം ഭതജോമയൈർമന്ത്രൈഃ സത്യബ്രഹ്മരവേദമയൈഃ
 യഥാ നിവായുതേ ക്ഷിപ്രം പ്രയുക്തൈർന തമേശ്വരൈഃ,
 മന്ത്രാണാം ഗ്രഹണം കായ്യം സ്ത്രീമാനഃമധുവർഷിണാ
 മിതാഹാരണേ ശുചിനാ കശാസ്തരണശായിനാ,
 ഗന്ധമാദ്യോപഹാരൈശ്ച ബലിഷ്ഠ്യാപി ദൈവതാഃ
 പൃജയേന്ദ്രസിയ്യർത്ഥം ജപഹോരൈശ്ച യതാദഃ.

ഔഷധത്തിന്റെ ആവശ്യം.

മന്ത്രസ്വവിധിനാ പ്രോക്താഹീനാ വാ സപരവണ്ണതഃ
 യസ്മിന്ന സിദ്ധിമായാന്തി തസ്മാദ്യോജ്യോഗശക്രമഃ.”

‡ “ഗോമയേന സസമ്തക്ഷ്യേ ധൃചാഗന്ധസ്യധിതേ
 ഗന്ധമാദ്യോപഹാരാദ്വൈർഗുഹേ പൃജിതദേവതേ,
 സൂത്രകാരൻ സമദ്വൈപ്ര ശങ്കരാസ്തിഷകാശ്രുപാൻ
 സന്തർപ്പ്യ ഹവ്യകൃപ്തോം സമിദ്ധാന്തഘടിജൻ,
 പ്രാങ്മുഖായോപവിഷ്യായ വിഷാത്തരേ ചികിത്സകഃ
 ഉത്തരാഭിമുഖോ യഞ്ചൈഃപിദ്വയാം മന്ത്രാണി ഭേഷജം,
 സമപ്രമാണൈർഹിതൈർദൃഷ്ടൈഃ പ്രഗതിമന്ത്രീരൈഃ
 അച്ഛർന്നാഗ്രൈഃ സമുദയൈശ്ച കർത്യാത്തസ്യാപമാജ്ഞം,
 ബ്രാഹ്മണൈരഗരൈരേനം നിത്യദേവന്ദ്രവേദപേൽ
 സംജീവനാദിൻ പാനാദൈര മംശലേപേ ച യോജ്യേൽ,
 പൂണ്ണകംഭം സകസുമം സഷ്പാൻ മരാഗഖംപയഃ
 ശസ്ത്രം ള്യാം മധു ഘൃതം കർത്യാദിഷ്ടസ്യ ഭൂർത്വഃ,
 ഘൃതം ശാമൃതി സപ്താഹാർ വിഷമാത്മവതഃ സത്യഃ.”

വിഷം നശിക്കും മന്ത്രംകൊണ്ടൊടുങ്ങും ദുരിതങ്ങളും
ഭൂതഗ്രഹാദിപീഡാ ൧ മറുജ്ജാപദ്ഗണങ്ങളും. ൩

അഥാമൃത്യുജരാവ്യാധിരിവദോഷാദിയൊക്കയും
ശമിച്ചുപോകും വേഗേന സുഖാരോഗ്യാദിയും വരും. ൪

സിദ്ധൈശ്ചരങ്ങളെക്കൊണ്ടും സലിക്കും ക്ഷേപളശാന്തിയെ
ബുദ്ധിവൃദ്ധിയുണ്ടാകും ശുദ്ധി ദോഷത്തിനും വരും. ൫

അനാമയതപവും നിത്യം ഭവേദൈശ്ചയസേവയാ.

സദ്യഃകരണീയങ്ങൾ.

*പാമ്പിനാൽ കടിപെട്ടാലങ്ങടനേ വേണ്ടതൊക്കയും
ചൊല്ലുന്നതു ഗുപ്തമെന്നാലുമുപകാരതന്മമായി. ൩

കടിച്ചു പാമ്പിനേത്താനും പിടിപെട്ടു കടിക്കണം.
ലഭിച്ചിലെന്നു വന്നിടീൽ കോലുതാൻ കല്ലുതാൻ ഭൂതം ൭

* “ഏതസ്തിന്നന്തരേ കർമ്മംശസ്ത്രോക്കർമ്മാദികം
കർമ്മാച്ഛരീലും യഥാ ദേഹേ വിഷവല്ലീ ന രോഹതി.
ലോഷും മഹീം വാ ദശനൈശ്ചരിതാ വാന്തം സസംഭ്രമം
നിഷ്ഠിവേന സമാഖിംപേള ശം കണ്ണമലേന വാ.
ശംശസ്ത്രോപരി ബദ്ധ്നീയാദരിഷ്ടാം ചതുരംഗുലേ
കക്ഷരമാദിഭിരേണികയാ സിദ്ധൈർമന്ത്രൈശ്ച മന്ത്രവിൽ.
ബന്ധോ ദേശാന്തസാരേണ നാതിഗാഢശ്ശമോഹിതഃ
ശംശപൃതിതപശോഹാദീൻ കരുതേ ഹൃതിപീഡിതഃ.
അശക്തഃ ശിഥിലോ രോഗ്യം വിഷം ദേശാന്തരം വ്രജത്
അംബുവൽ സേതുഷ്ചസേന ബന്ധോന സ്തുത്യേതേ വിഷം.
ന വഹന്തി സിരാഽയോസ്യ വിഷം ബന്ധാദിപീഡിതഃ
നിഷ്ഠീഡ്യ ചോദ്ധരേളംശം മർമ്മസസ്തുഗതം തഥാ.
ന ജായതേ വിഷാവേഗോ ബീജനാശാദിവാംകഃ
മർമ്മ പ്രാപ്തയാൻമൃത്യും സന്ധിസ്ഥേ വികലാഗ്രേതാം.
പ്രതപ്തൈർമേഘചോഹാദൈർഭഹേദഃശ്രോമ്മുകേന വാ
കരോതി ദസ്യസാൽ സദ്യോ വഹ്നിഃ കിംനാമ ന ക്ഷണാൽ.
ആചുഷേൽ പൃണ്ണവ വാക്ത്രോ മുദ്ദസ്മാഗദഗോമകൈഃ
പ്രച്ഛരായാന്തരരിഷ്ടയാം മാംസളന്തു വിശേഷരഃ.
അംഗം സഹൈവ ദംശേന ലേപഃയദഗദൈർമൃഗ്ഗുഃ
ചന്ദനാശീരയുക്തേന സഖിലേന ച സേചയേൽ.
വിഷേ പ്രവിന്ധതേ വിഷ്യേൽ സിരാം സാ പരമാ ക്രിയാ
രക്തേ നിർഹ്രിയമാണേ ഹി കൃത്സ്നം നിഹ്രിയതേ വിഷം.
ദൃഷ്ടേ ഹി വ്യാപ്തയാംഗം ശൃവം മൃത്യുർവേത്യുതഃ
സിരാസപശ്ചൈമാനാസ യോജ്യാഃ ശൃംഗജംഖരകസഃ.”

എടുത്തുകൊണ്ടു പാഠനം ചിന്തിച്ചിട്ടു കടിക്കണം
 ശ്രോത്രപദപഥലം യുക്തം ഹസ്തേ കൃതം ച തൽ പുനഃ വ
 ആന്ധ്രാംബുനി വിമർദ്ദിച്ചു പിരട്ടു കടിവായതിൽ
 ഉൽമുകുകൊണ്ടു ചുട്ടാലും വേണ്ടതില്ല വ്രണങ്ങളെ **൯**
 ലോമാദികൾ തപിപ്പിച്ചു പുണ്ണിൽ ചച്ചിടിലും തഥാ
 കത്തികൊണ്ടുവിടം ചെത്തിക്കളഞ്ഞീടുകിലും ഗുണം. **൧൦**
 പാത്രങ്ങൾകൊണ്ടും കൈകൊണ്ടും വെള്ളംകോരാതകണ്ടുടൻ
 ധാരചെയ്തിടിലുംകൊള്ളാം ചോര കൊത്തി തൃജിക്കിലാം **൧൧**
 കടിവായിന്നു മേല്പോട്ടു വിഷംകേറുന്ന മുൻപിലെ
 ചെയ്തുകൊള്ളണമല്ലാത്തീൽ ഫലമില്ലെന്നതുംവരും. **൧൨**
 സംശയപ്രദേശേ നില്ക്കുമ്പോൾ ചെയ്തുകൊണ്ടിടുകിൽ ഗരം
 പാകംചെയ്യാതെ ബീജത്തിന്നുജരംപോലെ പോയ്ക്കൊടും. **൧൩**
 സംശയമേല്പോട്ടു കേരീടിൽ ചെയ്തുകൊൾവുകിടുകൾ. **൧൪**

ധാതുഗവീകാണാം വിശേഷചികിത്സാ.

ചർമ്മാദി മൂന്നു ധാതുക്കളിൽ ചെന്ന വിഷം ഗുണാം
 ശേഷധങ്ങൾ ച. വച്ചിട്ടങ്ങുതിയാലൊഴിയും ഭ്രതം. **൧൫**
 മേദസ്സികൽ കടന്നാലങ്ങുസ്ഥിയിൽ ചെല്ലാലും പുനഃ
 ദിവ്യശേഷധങ്ങൾ സേവിപ്പൂ തേപ്പൂ നഷ്ടമതാം വിഷം. **൧൬**
 മജ്ജാശുക്ലമതിൽ ചെന്നാൽ ചെയ്തു നന്യാഞ്ജനാദികൾ
 കാലമേററംകഴിഞ്ഞാൽ വിഷത്തെ പോക്കുവാനിഹ **൧൭**
 എണ്ണ നൈ വെന്തെടുത്തിട്ടു പ്രയോഗിച്ചാലൊഴിഞ്ഞുപോം.

ഉജ്ജവാൻ മരണം ക്രമവും.

വിശപദസ്സർമരിചവിഷവേഗങ്ങളെന്നിവ
 ഇല്ലം കൂട്ടിച്ചവച്ചിട്ടു മൂവരൊന്നിച്ചുകൊണ്ടുടൻ. **൧൮**

ഉത്തു ന്നററൻപതെണ്ണിട്ടു ശ്രോത്രയോർമുഖ്നി ച ക്രമാൽ
 എന്നാലൊഴിഞ്ഞുപോമാശു മൂന്നുധാതുവിലേ വിഷം. **൧൯**

ഇതി ജ്യോത്സംനികായാം
 ചികിത്സാപുരംഭധികാരം സമപ്തം.

അധികാരം ൫.

* ദവീകരചികിത്സ.

ലേപയോഗങ്ങൾ.

കിംശുകച്ഛദ്രോയത്തിൽ കായവും മരിചം വചഃ
പേഷിച്ചു ലേപനംചെയ്താൽ തീരും ദവീകരൻവിഷം. ൧

ടങ്കണം ഗൃഹധൃമം ച മുത്രേ പിഷ്ട്യാ പ്രലേപയേൽ
ശിവമല്ലിയുടേ ജീണ്ണപത്രവും കായമെന്നിവ- ൨

രണ്ടുംകൂടിയരച്ചിട്ടു തേച്ചാൽ ഫണിവിഷംകെട്ടും
മാതൃഘാതിയതിൻമൂലം കായവും നരവാരിണാ ൩

പേഷിച്ചു ലേപനംചെയ്താൽ ഫണിനാം വിഷമാശു പോം
ലശുനം മരിചം നല്ല രാമം ചുക്കു തിപ്പലി ൪

അക്പത്രരസേ പിഷ്ട്യാ ലേപനാദ്വൈഷം കെട്ടും
ക്ഷേപളവേഗമതിൻവേരും ചുക്കും കൂട്ടിയരച്ചുടൻ ൫

കുടിപ്പു ലേപനംചെയ്തു വിഷം നശ്യതി തൽക്ഷണാൽ
നിലീമൂലമരച്ചിട്ടു ശുദ്ധതോയേ പിബേത്തതഃ ൬

ദംശപ്രദേശേ തേച്ചീട്ടു തീന്നീടും വിഷമൊക്കയും.

കുടിക്കുവാൻ.

വ്യോഷം തുല്യമരച്ചിട്ടു കുടിപ്പു കാഞ്ചികേ ജലേ
ശുദ്ധതോയേഽഥവാ സദ്യോ നശ്യതി ക്ഷേപളമൊക്കയും. ൭

അശ്വഗന്ധമരച്ചിട്ടു ശുദ്ധതോയേ പിബേദ്ദൃതം
നന്ദ്രാവതൻമതിൻമൂലം മുളകുംകൂട്ടിയും തഥാ. ൮

കരഞ്ജവേരമച്ചുണ്ണം മുളകോടുകലൻടൻ
അരച്ചുതേപ്പു സേവിപ്പു നഷ്ടമാം ക്ഷേപളമൊക്കയും. ൯

* ദവീകരലക്ഷണം—

“രഥാംഗലാംഗലച്ഛദ്രസന്ധികാംകരയാരിണഃ
ഫണിനഃ ശീശ്രഗതയഃ സപ്പം ദവീകരഃ സ്മൃതഃ.”

ദവീകരഭേദങ്ങൾ:—തത്ര ദവീകരഃ—കൃഷ്ണസപ്പം, മഹാകൃഷ്ണം,
കൃഷ്ണാദരം, ശ്വേതകുഴുപാതോ, മഹാകുഴുപാതോ, ബലാഹകോ, മഹാസപ്പം,
ശംഖപാദോ, ലോഹിതാക്ഷോ, ഗവേധുകു, പരിസപ്പം, ഖണ്ഡഫണഃ കകുഭ-
പദ്മോ, മഹാപദ്മോ, ദളപ്പുണ്ണോ, ദധിമൂലം, പുണ്ഡരീകോ, ഭൂകുടീമൂലം,
വാഷ്ണീരം, പുണ്ഡരീകീണ്ണോ, ഗിരിസപ്പം, പ്രജസപ്പം, ശ്വേതോദരോ, മഹാ-
ശിരം, അലഗദ്യോ, ആശീവിഷാ ഇതി.

തഥാ ശാർങ്ഗശ്ചമൂലം ച മരിചേന സമം പിഞ്ചേൽ
ഗുളുചിതന്നടേമൂലം മുളകുംകൂട്ടിയും തഥാ. ൧൦

അരച്ചു ചന്ദനോശീരം കുടിച്ചാലും വിഷം കെട്ടം
ചെറുചീരയതും നല്ലോരശ്വഗന്ധമതും തഥാ. ൧൧

സൈന്ധവാക്ക്കലലം പിഷ്ട്യാ പായയേന്നരവാരിണാ
സവ്ദർപ്പി വിഷം ഹന്ത്യാത്തിമിരം ഭാനമാനിവ. ൧൨

ശിരീഷാക്സമം ബീജം വ്യാഷവും തുല്യമായുടൻ
അക്ക്കുഷീരേ/ഥ സംചിഷ്ട്യാ വിഷം പാനാദിനാ ഹരേൽ.
[൧൩

നന്യാഞ്ജനാദികരക.

താംബൂലോന്മത്തപത്രംണാം രസേ പിഷ്ട്യാഥ സൈന്ധവം
നന്യാഞ്ചയ്യാലുണന്നീടും വിഷസുപ്തകനഞ്ജസാ. ൧൪

ഗുജാബീജം ച മരിചമിലഞ്ഞിക്കുരുവെന്നിവ
ഗുജലേ ദ്രോണതോയേ വാ പിഷ്ട്യാ നന്യാഞ്ജനേ ഹിതം.
[൧൫

തുളസീതുവതൻതോയേ മരിചകൂട്ടി നന്യാമാം
റെറയുള്ളി വചാ കായം നന്യാഞ്ചയ്യാ നരാഞ്ജനാ. ൧൬

രാമം മരിചം നല്ല സൈന്ധവം രസമെന്നിവ
ഗുജലേ വാഥ വൈകണ്ഠതോയേ നന്യാം പ്രബോധകൃൽ. ൧൭

കയ്യണ്ണിച്ചാററിൽ മരിചം നന്യാഞ്ചയ്യാലുണന്നീടും
ഉള്ളിയും കായവുംകൂട്ടി നന്യാം ചന്ദനവാരിണാ. ൧൮

ലതൂനം ടംകണം വ്യാഷം വചാ കായങ്ങളെന്നിവ
തുവച്ചാററിലരച്ചിട്ടു ഗുളികീകൃത്യ സംഗ്രഹേൻ ൧൯

നന്യാഞ്ജനാദിചയ്യിടിലുണരും വിഷമോഹിതൻ
കായം കയ്യണ്ണിരീർതന്നിലരയ്ക്കേണമിതേററവും ൨൦

കാക്കമട്ടയിലിട്ടിട്ടടുണക്കിക്കൊണ്ടു പിന്നത്ത്
തുളസീപത്രത്തോയേ വാ കിംതുകന്യാ രസേ/ഥവാ ൨൧

ഗുജലേ ദ്രോണതോയേ വാ ശിശുപത്രരസേ/പി വാ
നന്യാഞ്ചയ്യാലുണന്നീടും വിഷമൂർച്ഛമകലൻവൻ. ൨൨

മറ്റും പലതുമുണ്ടെന്നും നന്യപാനാദികൾക്കിഹ സമസ്തയോഗം ചൊല്ലുമ്പോൾ ചൊല്ലീടാമവയൊക്കെയും.

[൨൩൩]

ഇതി ജ്യോത്സ്നികായാം

ദവീകരചികിത്സാധികാരം സമാപ്തം.

അധികാരം ൩.

* മണ്ഡലിചികിത്സ.

മണ്ഡലിഭേദങ്ങൾ.

ശേഷതഃ കഷ്ടശ്ച കടിച്ചോ മഹാൻ ഭൂയസ്സഥാ ഭൂമഃ
†സ്മപീതീക്ഷ്ണശ്ച കൃഷ്ണശ്ച പിശാചോ റോമ ഏവ ച. ൧
വിസപ്പ്ഃ ചീതനേത്രാവ്യോ നാഗഃ കംഭശ്ച ശോണിതഃ
ശോഭയൈവ പ്രസിദ്ധാസ്സുച്ഛിവി ഷോഡശ ഘോണസാഃ. ൨
ഇങ്ങനെ പതിനാറുള്ള മണ്ഡലിക്കൊക്കെയും ക്രമാൽ
വേറിട്ടു ചൊല്ലീടുണ്ടല്ലോ ലക്ഷണങ്ങൾ ചികിത്സയും. ൩
അവ സൂക്ഷിച്ചറിഞ്ഞീടാനത്രയും പണിയുണ്ടിഹ
എന്നുവെച്ചതിനൊന്നായിച്ചൊന്നതണ്ടതു ചൊല്ലുവൻ. ൪

പാനചേപനാദിയോഗങ്ങൾ.

നീലികാമുലമാഹൃത്യ പിഷ്ടാ കോഷ്ണാംബുനാ പിഞ്ചേൽ
തദേവ ലേപയേദ്രംശേ മണ്ഡലീനാം വിഷക്ഷയം. ൫

കരഞ്ജമൂലംതന്മേലേതൊലി പിഷ്ടാ പ്രദലപയേൽ

* മണ്ഡലിചക്ഷണം:—

“ജ്ഞയാമണ്ഡലീനോഃഭോഗാ മണ്ഡലൈവിവിധൈശ്ചിതഃ
പ്രാശരവോ മന്ദഗമനഃ.”

മണ്ഡലിഭേദങ്ങൾ:—ആദർശമണ്ഡലം, രോഗമണ്ഡലം, രക്തമണ്ഡലം,
ചിത്രമണ്ഡലം, പൃഷ്ണം, രോമപ്രപുഷ്ടി, മചിന്ദകോ, ഗോനസോ, വൃദ്ധ-
ഗോനസം, പനസോ, മഹാപനസോ, വേണുപത്രകം, ശിശുകോ, മദനം, പാ-
ലിന്ദിരം, പിംഗലതന്തുക്കം, പുഷ്പപണ്ഡം, കൃഷ്ണം, അഗ്നികോ, ബഭ്രുഃ, ക-
ഷായം, കമുഷം, പാശുവന്തം, ഹസ്താഭരണം, ചിത്രകം, ഏണിപദം ഇങ്ങനെ
യും മണ്ഡലിഭേദം കാണപ്പെടുന്നുണ്ട്.

† “സതീക്ഷ്ണശ്ചാപി.” എന്നു പാഠഭേദം.

കുടിപ്പു ലോണസാനാം ച വിഷം നശൃതി തൽക്ഷണാൽ. ന്ന
 ചന്ദനം ശീതതോയേന കുടിപ്പു വിഷശാന്തയേ
 നീർപാറകത്തിൻവേർമേൽത്തോൽ പിഷ്ടപാ പീതപാ വിഷം
 [ഹരേൽ. ൭
 തഥാ പാതിരിമൂലം ച കുടിപ്പു ലേപയേച്ച തൽ
 കാരകോളജാലം ഹരതി ശശാങ്കസ്ഥിമിരം യഥാ. ൮
 തഥാ ചെൺകാരവേർമേൽത്തോൽ കുടിച്ചാലും വിഷംകെട്ടും
 അവിൽപ്പൊരി വചാ ശീതം കുടിച്ചാലും തഥൈവ ച. ൯
 അരച്ചുതേപ്പു പുണ്ണിങ്കൽ മൂലം കാരസ്തരസ്യ ച
 ലോണസാനാം വിഷം തീരും ശാരിമ്പാ വചയം തഥാ. ൧൦
 മധുകം ചന്ദനം നല്ല രാമച്ചം സമമായുടൻ
 നസ്യപാനാദിചെയ്തീടിച്ചൊഴിയും വിഷമഞ്ചസാ. ൧൧
 കാത്തോട്ടികരളേകങ്ങൾ കുടിച്ചാൽ ഗരമാശു പോം
 പുനൻവാക്മൂലങ്ങൾ ലിപ്തപാ പീതപാ വിഷം ജയേൽ. ൧൨
 ലോഭ്യശീതനിശായശ്വസരളാർക്കഃ സവിലപകഃ
 മഞ്ചിഷ്ടാ പാടലീമൂലസമേതഃ ക്ഷേപളശാന്തയൈ. ൧൩
 തകരം ചന്ദനം കൊട്ടും മധുകോശീരശാരിമ്പഃ
 തുല്യാംശപാനാൽ കാരകോളം ഹരേല്ലേപാദിനാ തഥാ. ൧൪
 നിംബനീലീകരഞ്ജാനാം മൂലം പിഷ്ടപാ തു പായയേൽ
 ശീരളം വിഷങ്ങളെല്ലാംപോം ലേപനാദിയതിന്നമാം. ൧൫
 പെരുങ്കരുവയും പാടകിഴങ്ങും സൈന്ധവം വചാ
 സേവിപ്പു ലേപനം ചെയ്വു. ഭഷ്ടോ നഷ്ടവിഷോ ഭവേൽ.

[൧൩൩

വിഷസുപ്തനരണവൻ (നസ്യയോഗങ്ങൾ).

കുപ്പമഞ്ഞളിലച്ചാറിൽ ചുക്കും മുളകുമുള്ളിയും
 കലൻ നസ്യംചെയ്യാലങ്ങണരും വിഷസുപ്തകൻ. ൧൭
 കരതതുളസീശിഗ്രപത്രങ്ങൾക്കുള്ളനീരതിൽ
 സൈന്ധവം മുളകുംകൂട്ടി നസ്യം മോഹവിനാശനം. ൧൮

ഇരുവല്ലീരസേ വിശ്വം വിഷവേഗഞ്ച സൈന്ധവം
 ഉള്ളിയുംകൂട്ടി നന്യംചെയ്കണരും വിഷമോഹിതൻ. ൧൯
 തുന്വയും തുളസീപത്രം മുളകും കൂട്ടിയും തഥാ
 നൊച്ചിതുന്വയതിന്തോയേ മരിചംകൂട്ടി നന്യമാം. ൨൦
 ഇലഞ്ഞിക്കരവും ചുക്കും മുളകും ലതൂനം സമം
 സപാതമതോയേന നന്യംകൊണ്ടുണരും മോഹിതൻ ഭൂതം. ൨൧

വിഷമോഹിതൻ ഉണരവാൻ(അഞ്ജനചോദനങ്ങൾ).

ശീരീഷമൂലം മരിചം പിഷ്ടപാ വെററിലനീരതിൽ
 ഏഴുതു കണ്ണിലെന്നാലങ്ങുണരും ക്ഷേപളമോഹിതൻ. ൨൨
 പുരാണമരിചംതന്നെ പോരമെന്നിഹ കേചന
 തുളസീപത്രതോയത്തിലിലഞ്ഞിക്കരവഞ്ചയേൽ. ൨൩
 ഇരുപ്പും തോരയം കൂട്ടീട്ടെഴുതാം കണ്ണിലഞ്ചനം
 വ്യോഷം തന്നേതഴച്ചിട്ടുമെഴുതാമഞ്ചനം ദൃശോഃ. ൨൪

വിഷോപദ്രവചികിത്സ (സാമാന്യം).

ചിത്തഭ്രമം വരുന്നേരം രാമച്ചം ചന്ദനം പിഞ്ചേൽ
 പ്രസ്രവം മഞ്ഞളിച്ചീടിൽ പൂങ്ങുനോൽ കോണ്ണുവാരിയിൽ
 പനിയുണ്ടാകിലന്നേരം പുളിവേർ പാലിലും തഥാ [൨൫
 ഫലത്രയം കുടിക്കേണം മദ്ദിയുണ്ടാകിലപ്പൊഴേ. ൨൩
 ഉണ്ണിച്ചിട്ടു വലഞ്ഞീടിൽ രാമച്ചമിരുവേലിയും
 തേപ്പു ചന്ദനവുംകൂട്ടി സവാംഗം വിഷദൃഷ്ടനേ. ൨൭
 ചോര മദ്ദിക്കിലന്നേരം പാലിൽ വേപ്പില പായയേൽ
 കദംബത്തോൽ കുടിക്കേണം തഥാ രക്തം സരിച്ചിടിൽ. ൨൮
 നാനാസന്ധുക്കളിൽപാരം തളച്ചുയുളവാകിലോ
 പുനമ്പം കുടിക്കേണം കോണ്ണുവാരിയതിൽ പുനഃ. ൨൯
 ജരം വീത്തുപോയിടിൽ സൈന്ധവത്രപുഷണം തഥാ
 ദാഹിക്കിൽ കദളീകന്ദതായവും ക്ഷീരവുംപിഞ്ചേൽ. ൩൦
 മാലതീപത്രതോയത്തിൽ തൈലവുംചേർത്തു പായയേൽ
 ചോരതുപ്പുന്നതെല്ലാം പോം മൂക്കിലൂടെ വരുന്നതും, ൩൧

രോമകൃപേഷു സർവ്വംഗം ചോരകാഞ്ചിലതിന്നിഹ
ശിഗ്രമുഖം നരകിഷോഭോദോദിവിട്ടു വരത്തതു ൩൨

പൊടിച്ചുപൊടിയുകീട്ടു കരടെല്ലാം കളഞ്ഞുടൻ
പശുവിൻനെയ്യിൽ മേളിച്ചു സർവ്വംഗം പരിമട്ടുയേൽ. ൩൩

മലമൂത്രങ്ങളും പോകാതെ സങ്കടം വരികിൽ തദാ
പിപ്പലൂലഃത്തരീരണ്ടും നാളികേരോദകേ പിണ്ഡേൽ ൩൪

കോണ്ണത്തോയേ കുടിച്ചാലും മലമൂത്രമൊഴിഞ്ഞുപോം.
ഇവകൊണ്ടുദരേ ധാര നിതരാം ചെയ്യിലും ഗുണം. ൩൫

മുഷികാനാം മലം നല്ല വെള്ളരിക്കുരുവെന്നിവ
അരച്ചു നാഭിതൻകീഴേ പുരട്ടീടുകിലും തഥാ. ൩൮

പറിച്ചുരപ്പു മണലീ നാഭിക്കീഴേ തലോടുക
കരിനൊച്ചിയുടേവേരും മൂത്രഭോഷേ പ്രലേപയേൽ. ൩൯

നന്നാറി ചന്ദനം നല്ല മധുകം മൂന്നുമാപ്പമായ്
കഷായംവെച്ചു സേവിപ്പു കിഞ്ചിന്മധുസീതായുതം. ൪൦

രക്തദുഃശ്ചങ്ങളെല്ലാം പോം തഥാ കുടചമുലവും
ക്ഷീരേണ ക്ഷീരവൃക്ഷാണാം കഷായം സസിതാകണം ൪൧

സേവിച്ചാൽ മണ്ഡലിക്ഷേപളരക്തദുഃശ്ചം കെടും ഭൂതം.
തഥാ മഞ്ചട്ടി നന്നാറി പചിച്ചുള്ള കഷായവും ൪൨

തിരുതാളിയുടേപത്രം പിഷ്ടപാ വെള്ളവുമായതു
ചാലിച്ചു തലയിൽ തേച്ചാൽ കെടും രക്തസ്രവം തഥാ. ൪൩

വെണ്ണയും തയിരും തേനും കൊട്ടം ത്രികടു സൈന്ധവം
ഗൃഹധൂമം ച മഞ്ചട്ടിപ്പൊടിയും മരമഞ്ഞളും. ൪൪

ഇച്ചൊന്നതെല്ലാമൊന്നിച്ചു കൂട്ടിച്ചാലിച്ചുകൊണ്ടഥ
സർവ്വംഗം തേപ്പു മട്ടിപ്പു മണ്ഡലിക്ഷേപളമാശു പോം. ൪൫

രക്തമണ്ഡലിദണ്ഡു വിശേഷിച്ചും ശുഭപ്രദം
പാലിൽ പചിച്ചുരച്ചിട്ടു നെല്ലിത്തൊടിയതിൽ പുനഃ. ൪൬

മുസ്താം ചന്ദനവും ചേർത്തു നെററിമേൽ തേച്ചുകൊള്ളുക
നെററിനോവുടനേ തീരും ജ്വരംപുകയുന്നതും. ൪൭

നേത്രരോഗം ഭവിച്ചിടിലതും തീന്നീടുമഞ്ജസാ
 ചൊല്ലവൻ വിഷവീക്കങ്ങൾ പോക്കുവാൻ ശേഷങ്ങളെ. ര ന്ന
 പുനർനവം മുരിങ്ങേടൈമൂലവും വാകമൂലവും
 അമുക്കരമതും കൂട്ടീട്ടുരച്ചിട്ടുപുരട്ടുക. ര ൭

അമ്പട്ടത്തൊലിയും തലപറ്റങ്ങിന്റേറതൊലിയും പുനഃ
 തിന്ത്രിണിത്തൊലി മാവിന്റെറതൊലിയും കരളേകവും ര ൮
 വയമ്പും പാടതൻവേരും മഞ്ഞളെന്നിവയൊക്കയും
 കാടിതന്നിലരച്ചിട്ടുതേച്ചാൽ വീക്കമൊഴിഞ്ഞുപോം. ര ൯

ഉമ്മത്തിൻകാ തുരന്നിട്ടു കരു പാതി കളഞ്ഞതിൽ
 കുറഞ്ഞൊന്നുപ്പമിട്ടിട്ടു കാടിവീഴ്ത്തിവെതുവുക. ൫ ൦
 അരച്ചു വീക്കമുള്ളടത്തൊക്കത്തൊട്ടുപുരട്ടുകിൽ
 മണ്ഡലീവിഷവീക്കങ്ങളെല്ലാംപോയ്ഈരയും ഭൃതം. ൫ ൧

കൊട്ടം തകരവും നല്ല രാമച്ചം ചന്ദനം തഥാ
 മധുകം ശാരിബാമൂലമെല്ലാം തുല്യമരച്ചടൻ ൫ ൨
 തൊട്ടുതേച്ചാൽ കെടും വീക്കം കുടിച്ചാൽ വിഷവും കെടും
 നന്യുത്തിനും ഗുണംതന്നെ മുഖാവികലമാമത്. ൫ ൩

തമിഴാമയെരിക്കിന്റെമൂലവും വിഷവേഗവും
 തൈരിഞ്ഞിൽ പാടതൻമൂലം വയമ്പും ചന്ദനം നിശാ ൫ ൪
 അഘോരി പുങ്ങിൻതൊലിയും തുല്യമായിവയ്യാക്കെയും
 കാടിതന്നിലരച്ചിട്ടു തേച്ചാൽ വീക്കമൊഴിഞ്ഞുപോം. ൫ ൫

ഇതുപ്പും പശുവിൻനെയ്യുംകൂട്ടിപ്പുണ്ണിൽത്തലോടുക
 വീക്കവും ചൂട്ടമാനോവുമൊഴിഞ്ഞീടുമശേഷമേ. ൫ ൬
 മൂണാളം ശേപ്പുപ്പും ച വേമ്പാടയമൂതും നിശാ
 ദീപ്തവൃന്തകരഞ്ജതപക് തഥാ ശിഗ്രശിരീഷയോഃ ൫ ൭

പുനർനവം വചാ ഭൂയശ്ചന്ദനം ശാരിബാ കണാ
 പഥ്യാ ദാർപ്പി ശംഭുമൂലീ പാഠാ മേഘരവം തഥാ ൫ ൮
 ഉശീരമമരീമൂലം മരിചം ശരപുംഖവും
 തുല്യം ഖാടിയതിൽ പിഷ്ടപാ തേപ്പു വീക്കമൊഴിഞ്ഞുപോം.
 ൫ ൯

കിഴിപ്രയോഗം.

മാജാരവന്ദിനീപത്രം കരിവേപ്പിന്റെ പത്രവും
വേലിപ്പരുത്തിയിലെയും തഥാ മാതാഘൃപത്രവും ൩൦

തിന്ത്രിണ്ണുന്തപത്രഞ്ച കാതോട്ടിയുടെ പത്രവും
ശിശുപത്രവുമൊപ്പിച്ചു കാടിനീരിലരച്ചുടൻ ൩൧

യോജിപ്പിച്ചതിനോടൊപ്പമെരുമച്ചാണകം പുനഃ
ക്രൂട്ടിച്ചാലിച്ചു രണ്ടായിട്ടംശിച്ചു കിഴികെട്ടുക ൩൨

മൺപാത്രത്തിലതാക്കിട്ടു കാടിവീഴ്ത്തിപ്പുതറുക
ഗോമുത്രത്തിൽ പതിച്ചാലും വേണ്ടതില്ലെന്നു കേചന ൩൩

അടച്ചു പുകപോകാതെ പാകംചെയ്തിട്ടെടുത്തുടൻ
കിഞ്ചിൽ മൂടോടെ തടവു വീക്കമുള്ളടമൊക്കയും. ൩൪

ചാരിച്ചു വീക്കമായിട്ടിൽ തടവു മൂന്നനേരവും
ആജ്യം തൊട്ടുപിരട്ടിട്ടു കാച്ചിക്കൊൾകെന്നു കേചന. ൩൫

ഇവയെല്ലാമിടിച്ചിട്ടു വിഴിഞ്ഞുള്ള ജലം പുനഃ
കിഞ്ചിൽ കവോഷ്ണമാകുമ്പോൾ ധാരചെയ്തിടിലും ഗുണം. ൩൬

ഇച്ചൊന്നതെല്ലാം പേഷിച്ചു പുരട്ടിടുകിലും തഥാ
വീക്കമെല്ലാമൊഴിഞ്ഞീടുമേറെ നല്ലു കിഴികൂടിയോ. ൩൭

വീക്കത്തിനു പുരട്ടാൻ സിദ്ധൗഷധം.

ചൊല്ലാം മണ്ഡലിതന്റെ വീക്കമുടനേ
നീങ്ങുന്ന സിദ്ധൗഷധം
ഉങ്ങിൻതോലൊടവിൽപൊരീ പുളിദലം
പാടക്കിഴങ്ങും വചാ
കൊഞ്ഞാണിത്തൊപ്പി കാഞ്ഞിരത്തിലുള്ള വാ
പുല്ലുണ്ണി, നൽച്ചന്ദനം
പിന്നെച്ചാരുകൊഴിഞ്ഞിൽവേരമരിവേർ
നെന്മേനിവാകത്തൊലി. ൩൮

പശ്ചാത്തത്ര കഴഞ്ചി വേരുകിനോ-
 ടാകാശതാർക്ക്യം പുന-
 ശ്ചേതന്തിടം മഖർ പച്ചമഞ്ഞരം ദശപ-
 ഷ്ചത്തോടു പ്രീഹിക്കരീ
 നല്ലോരീശപരമുലിയും തിനയതും
 ചൊല്ലാം മുരിങ്ങത്തൊലീ-
 യെന്നിയാദി സമേന കാടിസലിലേ
 പിഷ്ടപാ പ്രണേ ലേപയേൽ. നൃൻ

ശിശുപനൻവ മഞ്ഞരം വയമ്പും
 ചന്ദനപാഠയൊടീശപരമുലീ
 യഷ്ടിശീരീഷത്തരിഞ്ഞിലുമൊപ്പം
 തേയ്ക്കിലുടൻ വിഷവീക്ഷമടങ്ങും. ൭ ൦

മാത്രഘാതി വചാ ശംഭുമുലിയും ചന്ദനം നിശാ
 പടും രാമച്ചവും പിഷ്ടപാ തേപ്പു വീക്ഷമൊഴിഞ്ഞുപോം.
[൭ ൧

ധാരാപ്രയോഗങ്ങൾ.

ശുദ്ധതോയേ തഴച്ചിട്ടു കലക്കീട്ടഥ ചന്ദനം
 ധാരയിട്ടാചൊഴിഞ്ഞീടും വിഷവൈഷമ്യമൊക്കയും. ൭ ൨

കാക്കത്തൊണ്ടി കുറിച്ചുലി ശതമുലീടെ മൂലവും
 കാടിതന്നിലരച്ചിട്ടങ്ങതിനാൽ ധാരചെയ്യണം. ൭ ൩

വിഷവും വാക്കവും പിന്നെ നോവും ചൂടുമഴുൽച്ചയും
 തോദം വേദനയിത്യാദിയെല്ലാം പോം ധാരയാ ദ്രവം. ൭ ൪

തുക്കധാര.

വീക്കം പാരമതായീടിൽ തുക്കധാര കഴിക്കണം
 തുക്കപാത്രത്തിലിട്ടേച്ചാൽ ഗുണം നിബദ്ധലം തുചോം. ൭ ൫

കാർന്നൂരത്തിൻപുല്ലുണ്ണി ചന്ദനം ശതമുലിയും
 കററാഴനീരും കൂശ്ശാണധത്തലയേരണ്ഡപത്രവും. ൭ ൬

ഒപ്പിച്ചു തോയേ ചേർത്തിട്ടു ധാരചെയ്തു നിരന്തരം
 ഉടനേ ചെയ്തുകൊണ്ടീടിൽ പൊള്ളകില്ല വിഷക്ഷതം. ൭ ൭

ശോഫത്തിന്നും ഗുണംതന്നെ വിഷം പോവതിന്നും തഥാ
ഉണ്ണിച്ചിട്ടുളവാകുന്ന സങ്കടം പലതും കെടും. ൭൮

നാല്പാമരാദിലേപയോഗങ്ങൾ.

നാല്പാമരങ്ങളൊപ്പിച്ചു കഷായംവെച്ചുടുത്തുടൻ
ദുഃഖാരസമതും പിന്നെ കടളികന്ദശോധവും. ൭൯

എല്ലാം തുല്യം കലന്നിട്ടു കുറക്കൂ തീമെൽവെച്ചതു്
നാലൊന്നു കുറകന്നേരമതിൽ ചന്ദനവും പുനഃ. ൮൦

അശ്വഗന്ധമതും നന്നായരച്ചിട്ടു കലക്കണം
മന്ദാഗ്നിയായ് കുറക്കീട്ടു ശർക്കരപ്പാകമാക്കിയാൽ. ൮൧

വാങ്ങിക്കൊണ്ടൊരുപാത്രത്തിലാക്കിത്തൊട്ടുപുരട്ടുക.
വിഷവും വീക്കവും തീരും നോവും ദാഹമതും തഥാ. ൮൨

പ്രണപ്പെട്ടുവതെന്നാകിലതിന്റെ വിഷമങ്ങളും
ഒപ്പുമെല്ലാമൊഴിഞ്ഞീടും പൊള്ളാതാവതിന്നും ഗുണം. ൮൩

ഏകനായകമൂലത്തിൻ കഷായത്തിലുമങ്ങനെ
ഉണ്ടാക്കീട്ടു പുരട്ടീടിൽ സങ്കടങ്ങളൊഴിഞ്ഞുപോം. ൮൪

അതിന്റെ വേർമേൽത്തോൽതന്നെ വെള്ളം കൂടാതെച്ചുടൻ
കിഞ്ചിൽ കൃഷ്ണമതുംകൂട്ടി പുരട്ടു പ്രണനാശനം. ൮൫

അതുതന്നെ*യെടുത്തിട്ടു പൊടിയാക്കിയെടുത്തുടൻ
പുണ്ണിലിട്ടിട്ടമതീടില്പടനേ പോം പ്രണം തദാ. ൮൬

കാഞ്ഞിർത്തിലുളായിടുംപുല്ലുണ്ണിയുടെപത്രവും
തഥാ മോതിരവള്ളീടെപത്രവും കൈണ്ടുവന്നുടൻ. ൮൭

ഓരോമൊറയിടിച്ചിട്ടുപിഴിവു നീരിലിട്ടതു
തീയിൽവെച്ചു കുറക്കീട്ടു ശർക്കരപ്പാകമാക്കിയാൽ ൮൮

മുത്താരിമലരിൻപുണ്ണമിട്ടിളക്കേണമഞ്ജസാ
തൊട്ടുതൊട്ടുപുരട്ടീട്ടു മണ്ഡലിപ്പുണ്ണിനൊക്കയും ൮൯

ഒപ്പുരക്തങ്ങളും തീരും കേടുമെല്ലാമകന്നുപോം
ഒറ്റുന്ധമേററമുണ്ടാകുമെന്നദോഷങ്ങളാതുപോം. ൯൦

* വരത്തിട്ടു (എന്നു പാഠമേണം).

പിന്നെപ്പിന്നെ മരണമുള്ള പ്രയോഗം ചെയ്യുകൊള്ളുക
എന്നാൽ കലചെറിഞ്ഞിട്ടു പൊട്ടുകില്ലൊരുനാളുമേ. ൯ ൧

വൃണത്തിൽ ധാരചെയ്യാൻ തൈല(വെളിച്ചെണ്ണ)യോഗങ്ങൾ.

ഓംസാദി.

പരാണനാളികേരാജ്യം നാനാശിയതുകാച്ചുവാൻ
ദൂവാരസം നാൽമടങ്ങു കല്ലും മധുകമേവ ച. ൯ ൨

കാച്ചിപ്പാകത്തിൽവാങ്ങിട്ടു ധാരചെയ്തു വ്രണേ പനഃ
പഞ്ഞിയുംകൂടെയിട്ടേച്ചാൽ മണ്ഡലിപ്പിന്നുപോം ദ്രവം. ൯ ൩

ബ്രഹ്മീരസാദി.

ബ്രഹ്മിയും ദ്രവ്യംകൂടെപ്പിഴിഞ്ഞുളളാരുനീരതിൽ
പഴതായുള്ളതേങ്ങാനെയ്കാച്ചു കല്ലുസ്യ മഞ്ഞളും, ൯ ൪

നാല്പാമരത്തോൽ മധുകം വ്യോഷവും മലയോരുടവും
ചെത്തിവേരമതൊപ്പിച്ചു കൂട്ടിക്കാച്ചിയരിച്ചതു ൯ ൫

തുളിച്ചുകൊറുവു പുണ്ണികൽ ധാരയും വിഷനാശനം
തൽക്കല്ലും പരിമർദ്ദിച്ചു പുരട്ടിക്കൊറുകയും ഗുണം. ൯ ൬

തൈലാതൈടങ്ങാദി.

തൈലാതൈടങ്ങയും ദ്രവ്യാ ചെറുതാംകടലാടിയും
മുരിക്കിൻപത്രവും പച്ചമഞ്ഞളും കൊണ്ടിടിച്ചുടൻ ൯ ൭

പിഴിഞ്ഞുണ്ടായതോയത്തിൽ തേങ്ങാനൈപാകമാചരേൽ
കല്ലുത്തിന്നു വയമ്പേകനായകം മരമഞ്ഞളും ൯ ൮

ചെത്തിവേർ പാടതൻമുലമുറിതുകീ കടുത്രയം
മഞ്ചിഷ്ഠാ പന്നനം ശ്യാമാ സമാംശം ഭചന്തുക്കൊണ്ടിവ ൯ ൯

വെന്തെടുത്തു വ്രണേ ധാരചെയ്തു ക്ഷേപളക്ഷതം കെട്ടം. [൯൯]

ഏകനായകമുലാദി.

ഏകനായകവേർമേൽത്തോൽ കഷായംവെച്ചുടത്തതിൽ
[൧൦൦]

നല്ലൊന്നു നെയ്യും ചേർത്തിട്ടു ശന്നൈമ്മന്ദാഗ്നിനാ പചേൽ
കഷായനീരൊടൊപ്പിച്ചു കുറുകയുള്ളനീരതും ൧൦൧

ജാതീപത്രസം ചാതി ചാതി നാരങ്ങനീരതും

ചേർത്തുകൊള്ളുക കല്ലുത്തിന്നത്ര *പുരോക്തമൂലവും ൧൦൨
കാച്ചിവാങ്ങിപ്പുരട്ടിക്കൊടുകാത്ര തീരും വിഷവ്രണം.

പംക്തിപ്രസൂനാഭി.

തഥാ പംക്തിപ്രസൂനങ്ങൾ പിഴിഞ്ഞുണ്ടായ നീരിലും

[൧൦൩

കാച്ചിക്കൊള്ളാം തത്ര കല്ലും കാഞ്ഞിരത്തിന്റെറപല്ലവം
നന്മത്തളപി വേമ്പാട താങ്ങുലം യഷ്ടി ശാരിബാ ൧൦൪
അംഘാരി നീലികാമൂലം വചാ ചന്ദനയുഗ്മവും
കൂട്ടിവെത്തു നിഷിഞ്ചേത്തട് വ്രണശോധനരോപണം ൧൦൫
ഇതിന്റെ കല്ലവും നന്നു പേഷിച്ചിട്ടു പുരട്ടുവാൻ:

പാരന്യാഭി.

പാരന്തീവൈരിമൂലങ്ങൾ നാല്ലാമരമതിൻതൊലി ൧൦൬

പലമോരോന്നതെല്ലാമങ്ങാറിടങ്ങഴിനീരതിൽ
കഷായംവെച്ചുടുത്തിട്ടു നാലൊന്നായാലതിൽ പുനഃ ൧൦൭
നാനാഴിനാളികേരാജ്യം പട്രതായതു ചേർത്തുടൻ
പാകംചെയ്തു തത്ര വിന്നെച്ചുനാരങ്ങനീരതും ൧൦൮
പിച്ചുകത്തിലതനീരും രണ്ടുമോരോരിടങ്ങഴി
ഭൂവാസം തു തൈലാലം കൂട്ടിക്കൊടുകയതിൽ പുനഃ ൧൦൯
സ്നോടികാ ബ്രഹ്മി പല്ലാന്നി പപ്പടം കിംതുരൂകച്ഛരം
സിന്ധസ്നായീ പച്ചമഞ്ഞൾ പേച്ചുരത്തിന്റെറപത്രവും

[൧൧൦

തുല്യംകണ്ടു പിഴിഞ്ഞുള്ളു വെള്ളവും രണ്ടിടങ്ങഴി
ചേർത്തുകൊണ്ടിഹ കല്ലുത്തിന്നശ്ചഗന്ധം നതം വചാ ൧൧൧
പാരാ ഹരിദ്രായുഗ്മം ച ചന്ദനം വിഷവേഗവും
തൃഫലാ രോഹിണീ ശാമാ മധുകം ത്ര്യഷണം ജടാ ൧൧൨
നാല്ലാമരത്തോൽ പല്ലാന്നിക്കായം വെററിലയെന്നിവ.
ഓരോവെള്ളിപ്പണതുക്കമെല്ലാം പേഷിച്ചുകൊണ്ടതിൽ

[൧൧൩

യോജിച്ചുകാച്ചിക്കൊള്ളേണമഥ കപ്പുരവും, പുനഃ

* പുരോക്തമൂലം = ഏകനായകത്തിൻ വേർ.

തുരിശും കൃഷ്ണമിമൂന്നും തൂക്കം മഞ്ചൊടിയോടീട. ൧൧൪

അക്ഷബീജം കഴുഞ്ചൊന്നു മദ്യയിതപാ തു യോജയേൽ
കൂമാൽ സൂക്ഷിച്ചുകൊണ്ടേവം പചേന്മന്ദാഗ്നിനാ ഭിഷക്
[൧൧൫

പാകത്തിങ്കലരിച്ചിട്ടു ഹോമിപ്പു ദീപ്തവഹ്നിയിൽ
ഹോമശേഷമതാം തൈലം ഗുരുവന്ദനപൂർവ്കം ൧൧൬

തൊട്ടുകൊണ്ടു ജപിച്ചിട്ടു ധാരചെയ്തു വിഷക്ഷതേ
ഘൃതരക്തജലസ്രാവദഗ്ഗ്സവിഷമാഭിയം ൧൧൭

പ്രണവം തത്സമീപത്തങ്ങുണ്ടാകും ചൊറിയെന്നിവ
എല്ലാം ശമിച്ചുപോം ശീഘ്രം നാഡികൂച്ചുന്നതും തഥാ
[൧൧൮

മണ്ഡലിപ്പണ്ണിനത്രയും നന്നു മററുള്ള പുണ്ണിന്നും
കല്ലുതന്നേ പ്രണംശീപ്പാൻ പോരും പിഷ്ടപാ പുരട്ടുകിൽ
[൧൧൯

പാരത്യാദിയതാം തൈലമേതന്മുഖ്യം പ്രണാപഹം
ആതുരൻറെ ശരീരത്തിൻഭോഷവൈഷമ്യമോതൂതടൻ ൧൨൦
യുക്ത്യാ ദിവ്യശുഷയൈരേവം വേന്തിരാഭിവിഷം ഹരേൽ.

ദശപുഷ്പങ്ങൾ.

പൂവാംകൂറന്തില, മുയൽച്ചെവി, വിഷ്ണു, ഭൂവാ,
കയ്യണ്ണു, ശിഞ്ഞ, തിരുതാളി, നിലപ്പനാ, ച
മുക്കുറിയും, ചെറുവുളാ, ദശപുഷ്പനാമ-
മെല്ലാമറിഞ്ഞതിന്നു വന്ദനചെയ്തു നിത്യം. ൧൨൧

ഇതി ജ്യോത്സ്മനികായം
മണ്ഡലിചികിത്സാധികാരം സമാപ്തം.

അധികാരം ൭.

* രാജിലചികിത്സ.

കല്ലുയോഗങ്ങൾ.

രാജിലത്തിൻവിഷത്തിന്നു ചൊല്ലുന്നതു ഞാൻ ചികിത്സകൾ
വെള്ളംകൊച്ചിയതിൽ പിന്നെ വിശപ്പം വേണ്ടിച്ചു വായയേൽ.

* രാജിലചക്ഷണം:—

“രാജീമന്തസ്തു രാജിഭിഃ
സ്തിശ്യാ വിചിത്രവണ്ണാഭിസ്തിപ്രദം ച പിതൃഭിഃ.”

- പിപ്പലി സൈന്ധവരണ്ടും തുല്യമായിട്ടുരച്ചുടൻ
കവോഷ്ണമായ വെള്ളത്തിൽ കുടിപ്പു ഗരശാന്തയേ. ൨
- വെളുത്തശരപുഖത്തിൻവേരരച്ചുകടിക്കിലാം
വന്ദന്ധം മുളകുംകൂട്ടിപ്പേഷിച്ചിട്ടും കുടിക്കിലാം. ൩
- നാലൊന്നു തുണ്ണിയുംകൂട്ടി നീലികാമുലവും തഥാ
തൃപ്തേഷണത്തന്നെ പേഷിച്ചു കുടിക്കാം കോഷ്ണവാരിയിൽ. ൪
- നാരകത്തിലുളയുള്ള പുല്ലുണ്ണിയുടെ പത്രവും
ചുക്കും കൂട്ടിയരച്ചിട്ടു സേവിപ്പു രാൽവിഷം കെടും. ൫
- ഇതുപ്തം കണയും തേനിൽ തുല്യമായിട്ടുരച്ചുടൻ
ഗോമയത്തിൻജലംതന്നിൽ കുടിപ്പു രാൽവിഷാപഹം. ൬
- അരേണുകമതും നല്ല കൊട്ടവും ചുക്കു തിപ്പലി
മരിച്ചും ഗൃഹധൂമം ച രോഹിണ്യതിവിഷാഭയോ. ൭
- തേനും കോഷ്ണാഞ്ചവും കൂട്ടീട്ടിവയെല്ലാമരച്ചുടൻ
കുടിപ്പു രാൽവിഷോളഭൂതവികാരങ്ങൾ ശമിച്ചുപോം. ൮
- മരമഞ്ഞളതും നല്ല ഗോഃരാചനയതും പുനഃ
സൈന്ധവേന സമം പിഷ്ടവാ കുടിപ്പു ഗരശാന്തയേ. ൯
- നന്ദ്രാവർത്തമതിൻമൂലം രാജിലാന്നാം വിഷേ പിബേൽ.

ചേപന്തൈഷ്യങ്ങൾ.

അരച്ചു ഗോപികാകന്ദം സ്വാതന്ത്ര്യത്തോടേ പ്രലേപയേൽ.

[൧൦

തകരം ലതൂന്നം വ്യോഷം സമാംശമിവയൊക്കയും

തളസീപത്രത്തോടതിലരച്ചിട്ടു പ്രലേപയേൽ.

൧൧

രാജീവദേഹങ്ങൾ:—“പുണ്ഡരീകോ, രാജിമിത്രോ, അംഗുലരംഭിഃ, ബിന്ദുരാജിഃ, കർമകഃ, തുണശോഷകഃ, നഷ്പകഃ, ശോതനന്ദഃ, ദർപ്പജ്ജിഃ, ചക്രകോ, ഗോധൂമകഃ, കിക്കിസദേ ഇതി.”

രാജീവചികിത്സ:—

“പൂർവ്വം രാജീമരാം വേഗേഴ്ചാഞ്ചിഃ ശോണിതം ഹരേഭ
അഗരം മധുസസ്തിഭൂതം:സ്തായുക്തം പായയേത ച.
പുറന്നു ദ്വിതീയേ ത്വഗരം പാതയേദിഷ്യാതേനം
തൃതീയാദിഷു ത്രിഷോപം വിധിദ്വികരോ ഹിരഃ.” ഇത്യാദി,
“കടുകാതിവികാകഷ്ടഗൃഹധൂമഹരേണകാഃ
സകേഷരഭൂവ്യാഷതഗരാ ഏന്തി രാജീമന്ദാം വിഷം.”

പാലിൽ പചിച്ചു നെല്ലിനെ മുളംവികലിടാം തഥാ
നന്നാദീ ചന്ദനംകൂട്ടിയരച്ചിട്ടുമിടാം പുനഃ. ൨

കപ്പൂരം നീലികാമൂലമുത്തമാംഗേ തലോടുക
തിരുതളിയതും രണ്ടുമഞ്ഞളം കൂട്ടിയും തഥാ. ൩

നെന്മേനിവാകയും പാടക്കിഴങ്ങും നന്നു മുളംനി
ഇതുപ്പാകാശതാർക്ക്യം ച കൂട്ടിയും തലമേലിടാം. ൪

ബ്രഹ്മി രോഹണി മുത്തങ്ങ പിഷ്പാ ശിരസി ലേപയേൽ
ഗോപികാ ഗന്ധസാരം ച വെണ്ണയും കൂട്ടിയും തഥാ. ൫

ഉരിതുകിയതും നല്ല മാഞ്ചി കൊട്ടമമുക്കരം
അരച്ചു തലയിൽത്തേപ്പു തഥാ മഞ്ചട്ടി ഭൂവ്വയും. ൬

കരുമ്പ തകരം കായം യോജിപ്പിച്ചുമിടാം തഥാ
നിംബ ഭൂവാ കരഞ്ഞത്തോലിവയും നന്നു മുളംനി. ൭

ചന്ദനോശീരസിസ്തമം വിഷവേഗം കടുത്രയം
കയ്യണ്ണിനീരിൽ പേഷിച്ചു മുളംവികലിടാം തഥാ. ൮

* സിരാവേധവിധാനം.

സിരാവേധങ്ങൾ ചെയ്തിട്ടു രക്തം നീക്കുക ദയ്യനു
ഭംശിച്ചതിന്റെ രമേൽഭാഗം കീറിട്ടും ചോര നീക്കണം. ൯

കന്മഷങ്ങളിരിക്കുന്ന സന്ധിയിൽ നിന്നുമങ്ങനെ
സ്നന്ധേ പൃഷ്ഠപൃഷ്ഠഭേദേശേ ജാനനോമ്മോചയേൽ ക്രമാൽ.

[൧൦

ഉള്ളംകൈരണ്ടിലും തദപൽ പാദപന്ദപതലത്തിലും
നെറ്റിമേൽനിന്നുമപ്പുണ്ണു പഞ്ചസ്ഥാനങ്ങളിങ്ങനെ. ൧൧

പ്രധാനമെന്നു ചൊല്ലുന്നു രക്തം നീക്കുവതിന്നിഹ
പ്രാണസന്ദേഹമെന്നാകിൽ മുളംവിൽ കീറിനോക്കിലാം.

[൧൨

* “സമന്തതഃ സിരാം ഭംശംവിഷ്യേതു കശഃഖാ ഭീകക
ശാഖാഗ്രേ വാ ലലാഭേ വാ വേദ്യോസ്താ വിന്യതേ വിഷേ.
ഗഭിണീബാലവൃദ്ധാനാം സിരാവ്യയനവഞ്ചിതം
വിഷാർത്താനാം യഥോളിഷ്ടം വിധാനം ശസ്ത്രേ മുദ.
രക്താവസേകഃജ്വനാനി നരതുല്യാന്യജാവികേ
ത്രീഗുണം മഹിഷേ സോഷ്ട്രേ ഗ ചാശ്വേ ദിഗുണം ഉ തൽ,
ചർമ്മണം ച നാഗാനാം.”

യുക്ത്യാ മറുത്തു ദേശത്തും കീറേണ്ടിവരുമേകദാ
തത്തൽക്കാലോചിതം ജ്ഞാതപാ കർമ്മാൽ പടുമതിഭീഷക്.

[൧൩

ഓരോ ദേശത്തു കീറേണ്ടു ശസ്ത്രത്തിന്റെ ക്രമങ്ങളും
മർമ്മവും മറുമെല്ലാമേ നിണ്ണയിച്ചാചരേദിദം. ൧ ൪

മത്തനം ക്ഷീണനം പിന്നേ ചാതരനം വിഷണ്ഡനം
കൃശനം സ്ഥൂലദേഹിക്കും രോഗമുള്ളവനും തഥാ. ൧ ൫

പൈദാഹമേററമുള്ളൊക്കും വൃദ്ധനും ബാലകന്നപി
ഗർഭമുള്ളജനത്തിനും കീറീടരുതു നാഡിയെ. ൧ ൬

ഇച്ചൊന്നവർക്കു രക്തത്തെ കൊമ്പുവച്ചിട്ടു നീക്കണം
അട്ടയിട്ടും കളഞ്ഞീടാം സിരാവേധം വിവർജയേൽ. ൧ ൭

ഏററം നടന്നുവന്നോക്കും സംഗമക്ഷീണനും പുനഃ
രക്തം ശ്രംഗാദികൾകൊണ്ടു നീക്കൊല്ലേണുപദേശമാം. ൧ ൮

ദിഷ്ടന്റെ ദേഹത്തിങ്കേന്നു രക്തം നാഴി കളഞ്ഞീടാം
അതിലേററം കളഞ്ഞീടിൽ നാനാധാതുക്ഷയം വരും. ൧ ൯

ദുഷ്ടരക്തങ്ങളെല്ലാമേ നീക്കണം തൽക്കരത്തതാം
കൌസംഭുപുഷ്പവണ്ണത്തിൽ രക്തം കണ്ടാൽ സമാപയേൽ.

[൨ ൦

കാലാകാചങ്ങളും പിന്നെ ബലാബലവിശേഷവും
നിരൂപിച്ചിതു ചൊഴുണം ബുദ്ധിമാനായ മാനുഷൻ. ൨ ൧

അഹാരദ്രവ്യങ്ങളും തൽക്രമങ്ങളും.

വിഷാതുരന്റെ ഭൂകതിക്കു നവരത്തണ്ഡുലം ശുഭം
രണ്ടുമാസത്തിലുണ്ടാന്ന നെല്ലെല്ലാം ഗുണമേററവും. ൨ ൨

* വിഷാതുരനു കൊള്ളാവുന്ന അഹാരാദികൾ :—

“ശീതമേവ ച കവീത വിധാനം വിഷരോഗിണാം
മൃകതാ കീടവിഷം തദ്ധി ശീതേനാതിപ്രവർഷത,
ശാചയഃ ഷഷ്ടികാ ജീർണ്ണാ കേരളുകഃ പ്രിയംഗവഃ
മുൾമുൾ ഹരേണസ്സവരീ പട്രോലം വേത്രപല്ലവഃ.
തണ്ഡുലീചകജീവന്തി വാത്താകം സുനീഷണ്ഡകഃ
ജാംഗലം ഡാഡിമം ധാത്രി കപിതഥം ട്രൈസന്ധവം സീതം,
അവിദഹി യമന്യച്ച വിജ്ഞായാന്നസംഗ്രഹതഃ

വരകം തിനയും നന്നു കോദ്രവം മുളനെല്ലുമാം
ചെന്നല്ലരിയുമവുണ്ണം, മധ്യമം ചെറുപുഞ്ചുപോൽ. ൨൩

ചൂണ്ണിച്ചു തിപ്പലീ ചുക്കമന്നത്തിൽ ചേത്തുകൊണ്ടതു്
നെയ്യും ചെറുപരിപ്പോടുംകൂടെ ഭക്ഷിക്ക ഭക്ഷകൻ. ൨൪

കേവലം ചോരതാനണ്ടാൽ മതിയെന്നിഹ കേചന
ഉഴുന്നിൻറാടുക്കമിത്തുപ്പം വ്യോഷവും കാടിയിൽ പിഞ്ചേൽ.

[൨൫

കഞ്ഞിയെന്നാലതിൽ ചുക്കും ചെറുചീര പുനന്നുവം
ഇടുകൊണ്ടിഹ വച്ചിട്ടു ചെറുചുട്ടോടെ പായയേൽ. ൨൬

അമരീമൂലവും ചിന്നെ ഞെരിഞ്ഞിൽ വാജിഗന്ധവും
കൂട്ടിട്ടു കഞ്ഞിവച്ചീടാം തകരംകൂട്ടിയും തഥാ. ൨൭

കറിക്കു ശാകങ്ങൾ.

കറിക്കു ശാകവർഗ്ഗത്തിൽ ചെറുചാര ഗുണം തുലോം
തഥാ വേലിപ്പുരുത്തിടെപത്രവും പുഷ്പവും ഗുണം. ൨൮

മീനങ്ങാണിയതും കൊള്ളാം മുത്തിളം കപ്പമഞ്ഞളും
ജീവനീപത്രപുഷ്പം ച കരിന്താളിയതും തഥാ. ൨൯

ഫലങ്ങൾ.

കൂശ്മാണ്ടം വെള്ളരിക്കായും കയ്യാക്കായും പടോലവും
കൊള്ളാം ചുണ്ടയ്ക്കയും തലൽ കണ്ടകാരിയതും പുനഃ. ൩൦
കുരുത്തകളിക്കായും കൊള്ളാം ദണ്ണുൻ കൂട്ടുവാൻ.

മാംസങ്ങൾ.

മാംസത്തിൽ കീരിതന്റേറയും മയിലിന്റേറയുമുത്തമം. ൩൧
കയിൽമാംസമതും കൊള്ളാം പരൽമീനും തഥൈവ ച

തത്തളൊമിഷാഞ്ചേത്യഃ കായ്യാ വൃണ്ണനനസ്കൃതഃ,
കഷായയവിഷാദന്താം ഘൃതൈഃ കച്ചാണകാഭിഭിഃ
ഭിവൃസാരസക്തപോതമമന്ത്രലാ ശ്രദ്ധീതളഃ,
മലപാമലകയുക്തം വാ വിഷാത്തഃ സലിലം പിഞ്ചേൽ
നദീതടാകഞ്ചം ത്രാപ്തം വിശേഷണ ഘനഗമേ,
ശുക്ലവസ്ത്രോമദാധാരൈഃ സുകൃതഃ സകരപോ യദൈവഃ
തത്രേണ സഘൃതഃ പീതഃ പരമം വിഷനാശനഃ.”

മധ്യമം പുളിമാ,നാമ, ശച്ഛമാംസവുമങ്ങനെ. ൩൨

മണ്ണുമാംസം വിഷംതന്നെ സ്തംഭിപ്പിക്കുമതേറ്റവും
വർദ്ധിപ്പിക്കയും ചെയ്യും മുളളുകൂടാതെ കൂട്ടുകിൽ ൩൩

വിഷാജംനാകാളാവുന്ന ചുണ്ണനപരാത്മങ്ങൾ.

ഇഞ്ചിയും ചെറുനാരങ്ങ, പഴുതാംകണ്ണിമാങ്ങയും
കൂടെ നന്നിമ ദാഷ്ട്യം ഉഷ്ണിക്കെന്നായ്സമ്മതം. ൩൪

ഉള്ളി കായവുമിത്തുപ്പും മരിവം ചുക്കു മഞ്ഞളും
ചേർത്തുകൊള്ളു കറക്കെല്ലാം വിഷശാന്തികരം പരം. ൩൫

ക്ഷീരംനെയ്യാദിയായുള്ള പഞ്ചഗവ്യം വിഷാപഹരം
കാലോചിതങ്ങളോർക്കാഞ്ഞാലതുതാനന്യഥാ ഭവേൽ. ൩൬

ശാസ്ത്രേഷു മതഭേദങ്ങൾ പലതുണ്ടു ചികിത്സയിൽ
പ്രാണമതിനാചായ്വ്നിയോഗംതന്നെ കേവലം. ൩൭

* വിഷാജരൻ നിത്യവും വർജ്ജിക്കണം.

തൈലം താംബൂലമപ്പം ഗുളമിഹ പുളിയും
സഷ്പം തേങ്ങ മോരും

ക്ഷാരദ്രവ്യം ച മാംസം ദധിയൊടു സുരയും
ശാക,മത്സ്യന്തളുകരിം

അത്യുഷ്ണം ചേർക്കുദണ്ഡം പനസവുമവിലും
തോര മാഷം കലസ്ഥം

നിത്യം വർജ്ജം വിഷാതൈത്യുവതിസുഖമത-
ലപാനധ്യമാതപാംശ്വ. ൩൮

തുഹിനപവനസേവാ ധൂളിയേല്ക്കുന്നതും മ-
ററത്തിഹ പദസഞ്ചാരങ്ങളും ദാഷ്ട്യകാനാം
തദന ബഹുലകോപം ചിത്തശോകം ച ഹാസം
പനരിഹ പകൽനിദ്രാ ചാപി വർജ്ജിക്ക ദാഷ്ട്യൻ.

[൩൯]

* വർജ്ജങ്ങൾ:—

“ഹാണിതം ശിശുസൗഖ്യവീരമജീണ്ഡ്യശതം തഥാ
വർജ്ജയേച്ച സമാസന നവയാന്ത്രഭികം ഗണം.
ദിവാസ്വപ്നം പ്രവായഞ്ച വ്യാധാമം ക്രോധമാതപം
സുരാതിലക്ഷതമാശ്വ വർജ്ജയേചി വിഷാജരഃ.”

അതുചുപറകെന്നതും പരിഹാര-

ദ്വയാപാദചിന്താം തഥാ

നിഷ്ഠാരോക്തികൾ ശാപവാക്യമവയും

വജ്ജിക്ക കേൾക്കുന്നതും

പിന്നെ മാനസദേഹവീഡകൾവര-

ത്തിടുന്ന കമ്ങള-

ങ്ങല്ലാം വജ്ജ്യമിതെന്നു തന്നെ നിതരാം

ഘോഷം ഭിഷഗ്ഭിഃ പുരാ.

ര 0

* കല്ലുവേഹാദികളുടെ മാത്രാഭേദങ്ങളും ഉപയോഗമവും.

പ്രാബല്യത്തിൽ കുടിച്ചീടാമൊഴക്കൊഴക്കതാം ജലം
ബാലന്മാർക്കിച്ഛിച്ഛംപോൽ കുടിക്കുന്നെഴയം പുനഃ.

ര ൧

താനിക്കതൻപ്രമാണത്തിൽ കയ്ക്കിട്ടു കുടിക്കണം
ലേഘങ്ങളെല്ലാം മുമ്മൂന്നു കഴഞ്ചീതിഹ ഭക്ഷയേൽ.

ര ൨

* കല്ലം:—“ഭവ്യമാർഗ്ഗം ശിഖരപിഷ്ഠം ഗുഹ്ലം വാ സജലം ഭവേൽ
പ്രക്ഷിപ്യ ഗാർജ്യേഽപ്യേ തന്മാനം കർസമ്മിതം.”

വേഹ്വം:—“കപാമാദേത്യുഃ പുനഃ പാകാൽ ഘനതാം സാ രസക്രിയാ
സോഽപയേഹവയ ലേഹഃ സ്യാത്തന്മാത്രാ സ്യാൽ പലോന്വിതാ.
സിതാ ചതുർണാ കർത്യാ ചുണ്ണേഷു മിമുണോ ഗുരഃ
ഓവം ചതുർണം ദല്ലാൽ”

“സുപക്വേ തത്സമതാം സ്യാദവലേഘാഽപ്സ മജ്ജതി.”
“പുരട്ടുന്നെഴയം” (ലേപനേഷയം)

വേപവിധി—“ശോണിതം സൂതശേഷം ച പ്രവിചീനം വിഷോഷ്ണണാ
ചേപഃസാദകഃ സുബഹുശഃ സ്തംഭയേദ്ഭൃശശീതങ്ങളഃ.
അസ്തന്നേ വിഷവേഗാലി മുർച്ഛായമഭഘ്രവഃ
വേന്തി താൻ ജഃയച്ഛരീതൈർബീജേഷ്യാരോമഹഷ്ടഃ,
ഭോഷഘ്നോ വിഷഹാ വണ്ണോ ലേപസ്തേപവം ത്രിയാ മതഃ
ചൈര തസ്യ കഥിതൈര ഭേദൗ പ്രലേപാഖ്യപ്രദേഹകൗ.
തമസാ പിഹിതോ ഏഷ്ഠോ രോമകൂപേഷു സംസ്ഥിതഃ
വിനാ ലേപേന നിർജ്യാതി രാത്രൗ നാലേപയേദതഃ.”

ഗുണങ്ങൾ—“സുശീതോ ലേപസംജ്ഞസ്തേപാൽ ഉണ്ണഃ പ്രോക്തഃ പ്രദേഹകഃ
പ്രലേപഃ ശീതളഃ പ്രോക്തഃ രക്തപിത്തഹരഃ പരഃ.
പ്രദേഹഃ കഫവാതഹ്നഃ പാപനഃ പരികീർത്തിതഃ
യദാഭം മാഹിഷം ചക്ർ തസ്യാസേധേന ലേപനം.
ലോമാഭീമുഖമാദേയൗ പ്രലേപാഖ്യപ്രദേഹകൗ
അംഗുഷ്ഠസ്യ ചതുർഗോ മുഖലേപോ വിധിയതേ.”

പിരട്ടുന്നെഴുത്തു കേമം *നെല്ലിനോടൊത്തിരിക്കണം
†അഞ്ചനങ്ങൾ യവത്തോളം നീളത്തിലേഴുതു ദൂരോഃ. ര ന
‡നസ്യങ്ങൾ നാസികായാം തു പന്തിരണ്ടിതു തുള്ളികൾ
ധാരയും ചെയ്തു യാമാലം തലമിതി കേച ന. ര ര

‡ സ്വേദനക്രമങ്ങൾ.

ഏരണ്യാങ്കേ ലപത്രങ്ങളടയ്ക്കാമണിയൻ പുനഃ
തിന്ത്രിണീ ഭൂമിതാലത്തിൻപത്രവും നിംബപത്രവും. ര ര

* നെല്ലിടമനത്തിൽ അരച്ചതേയ്ക്കുക.

† അഞ്ചനം:—

“അഞ്ചനം ക്രിയതേ യേന തദ്ദ്രവ്യം ചഞ്ജനം സ്പൃശം
സൈന്ധവീരമഞ്ജനം പ്രോക്തം രസാഞ്ജനമഃ പരം,
സ്ത്രോതോജ്ജനം തദന്ത്രച്ച പുഷ്പാഞ്ജനകമേവ ച
നീലാജ്ഞാനന്തു തദ്ഭേദമേവം പഞ്ചവീധം മതം.
തൽ പ്രത്യേകം ത്രിധാ പ്രേക്ഷതം ലേഖനം രോപണം തഥാ
സ്നേഹനഞ്ചേതി, പിംഗാനി... ..
ലേഖനം ക്ഷാരതീക്ഷ്ണാസ്തരസൈരഞ്ജനമുച്യതേ
നേത്ര പർമ്മസിരാജാഖന്ത്രോത്രാന്തംഗാടക സ്ഥിതം,
മുഖനാസാക്ഷിഭിദോഷമുക്ലിശ്യാ സ്രവയേച്ച തൽ
കഷായം തിക്തകം ചാപി സസ്നേഹം രോപണം മതം,
സ്നേഹസ്യ കൈശ്യാദ്ബല്യം സ്വാദ്ദൃഷ്ടേയേ ബലവൽഗം
മധുരം സ്നേഹമണ്ഡം തദഞ്ജനം സ്വാൽ പ്രസാദനം,
ദൃഷ്ടിദോഷപ്രസാദാത്മമഞ്ജനാത്മഞ്ച തലിതം,
ഏരണ്യമാത്രാ വത്തിസ്തു ലേഖനീ സ്വാൽ പ്രമാണഃ.
സാദൈർകരേണകമിതാ രോപണീ വത്തിരിഷ്യതേ
ക്രിയതേ സ്നേഹനീ വത്തിദ്വിഹാരണകമാത്രയാ,
രസാഞ്ജനസ്യ മാത്രാ തു പിഷ്ടാ വത്തിമിതാ മതാ
ചുണ്ണന്തു ലേഖനം വൈദ്യൈർവിശലാകം പ്രദീയതേ,
രോപണം ത്രിശലാകം സ്വാൽ ചന്ദ്രഃ സ്നേഹനാഞ്ജനേ.

അഞ്ജനകാലഃ—ഹേമന്തേ ശിശിരേ മദ്ധ്യാഹ്നേ, ശ്രീഷ്ടേ മ ശരദ്വൃശരാഹ്നേ,
വഷാസ്യ വസന്തേ ച സമുദ്രൈവ കാല ഇതി.

‡ നസ്യം—

“നസ്യം തൽ കഥ്യതേ ധീരൈഃ നാസാ ഗ്രാഹ്യം യദൈഷ്യം.”
നസ്യം രോചനസ്നേഹനഭേദേന ദിവിധം. (രോചനം=കഷണം)
(സ്നേഹനം=ബ്ലാഹണം).

നസ്യകാലഃ—

“കഥപിത്താനിലലപംസേ പൂർവ്വേ മദ്ധ്യേപരാനി കേ
ദിനസ്യ ഗൃഹ്യതേ നസ്യം രാത്രൗ വാനുജ്ജടേ ഗദേ.”

തച്ച നസ്യം—വിരോചനം ബ്ലാഹണം ച ശമനഞ്ച ത്രിധാപി തൽ,
ഇത്യർചി.

‡ സ്വേദഃ—“സ്വേദസാഖ്യാഃ പ്രശാമ്യന്തി ഗഗാ വാതകഫാത്മകാഃ
സ്നേഹപൂർവ്വം പ്രയുക്തേന സ്വേദേനാവർത്തിത്യേനിലേ

കരഞ്ജലാംഗലീവാകവകളത്തിന്റെ പത്രവും
ഇപയോരോന്നുമീരണ്ടും വിഷശാന്തിക്കു തക്കതു്. ര ന

കാടിതന്നിൽ പതറീട്ടു നാലൊന്നു കുറുകീടിനാൽ
അതുകൊണ്ടു വിയപ്പിപ്പു യഥാന്ത്രായം വിഷാത്തനെ. ര ഐ

മുനിവൃക്ഷകഷായേണ സേവിപ്പിക്കാമതെന്നിയെ
തിന തന്നേ പവിച്ചിട്ടും വിയപ്പിക്കാം വിഷാത്തനെ ര വൃ

* അഭ്യംഗസ്തപനംഭികരം.

വിയപ്പമാറിയാൽ തൈലം തേപ്പു കാച്ചിയതഞ്ജസാ
നന്നാറിവാകക്കുരുവും ഞൊച്ചി പൂവാംകുറന്തല. ര ഹ

ഇവകൊണ്ടു കഷായംവെച്ചൊട്ടൊന്നു കുറുകീടിനാൽ
അതുകൊണ്ടു കളിപ്പിപ്പും കോഷ്ണമാംബാദം വിഷാത്തനെ.

[൫൦

മഞ്ഞളും താന്നിതൻതോലും വിഷവേഗമതും പുനഃ
വേതുവച്ചു കളിപ്പിപ്പും കൊള്ളാം സേവദേഹതമായതും.

[൫൧

പുരീഷമൃതരോസീ ത സഞ്ജന്തി കഥഞ്ചന
ശുക്ലോണ്യപി ഹി കാഷ്ഠാനി സ്നേഹസേചദാപപാദനൈഃ,
നമയന്തി യഥാ ന്ത്രായം കീം പുനജ്ജീവതോ നരാൻ
വ്യാധൗ ശീതേ ശരീരേ ച മഹാൻ സേചദോ മഹാബധേ,
ഓർബധേ ഓർബധഃ സേചദോ മദ്ധ്യമേ മദ്ധ്യമോ ഹിതഃ
വാതശ്ലേഷ്മണി വാതേ വാ കഫേ വാ സേചദ ഇച്ഛതേ
സ്നിഗ്ദ്ധശൃംഗുരുകസ്തമാ സ്നിഗ്ദ്ധോ ശൃംഗുരുകസ്തമാപകല്പിതഃ.”

സേചനാദിരതിഃ—

“ശീതശ്രുചവ്യപരമേ സ്തംഭേൗരവനിഗ്രഹേ
സംജാതേ മാദ്ദധേ സേചദേഃസചനാദിരതികൃതാ.”

സേചദോഃ—

“സംകരഃ പ്രസ്തരോ നാഡീ പരീക്ഷേകോഽപഗാഹനം
ഭേന്താഃകാഽശ്ശമനഃ കഷഃ കടീ ഭൂഃ കാഭീകൈവ ച
കൂപോ ഹോലാക ഇത്യേതേ സേചയന്തി ത്രയോമശഃ.”

* അഭ്യംഗഃ—

“ഊർധ്വനി മന്തം യദാ ക്ഷതചം ഭവൽ സവ്യാംനസംഗതം
സ്ത്രോതോഭിസ്സുപ്പമേഽബഹു അഭ്യംഗസ്ത ഉദാഹൃതഃ.”

അഭ്യംഗഗുണഃ—

“ജാതികന്യാ വർഷന്ത യഥാ ഊർധ്വകുരാസ്തരോഃ
തഥഃ ധാതുവിവൃർഹി സ്നേഹസിക്കന്യാ ജായതേ,
അഭ്യംഗോ വാതരോഗഹ്നഃ ധാതുസമ്യം ബചം സഖം
നിദ്രാവണ്ണമൃതപാനി കരുതേ ഭക്ഷിപുഷ്ടികൃൽ.”

വയമ്പും ലശൂനം കിഞ്ചിൽ സൈന്ധവത്തിന്റെ ചൂണ്ണവും
പാററിക്കൊള്ളു കളിച്ചീടാനുള്ള മനോണ്ണവാരിയിൽ. ൫൨
വിയർപ്പിക്കയതും തലൽ കളിക്കെന്നുള്ളതും പുനഃ
പകലേ ചെയ്തുകൊള്ളേണം രാത്രിയിൽ ചരിവജ്ജയൽ.

[൫൩.

പാലിൽപവിച്ചു നെല്ലിക്കു പിഷ്ടപാ മുഖ്നി വിലേപയേൽ
കളിച്ചാലുടനേ ചുക്കും വാകമുലയും പിഞ്ചേൽ. ൫൪
അമരീനിംബപത്രങ്ങൾ വിതറിപ്പൊണ്ടതിൽ പുനഃ
കിടന്നീടുക നന്നേററം വിഷശാന്തിക്കു ദഷ്ടകൻ. ൫൫

ഉപക്രമദോഷംകൊണ്ടുള്ള ഉപദ്രവങ്ങളും പരിഹാരങ്ങളും.

വിഷംനില്ക്കുന്നതിന്മീതേയുള്ള ധാതുചികിത്സയെ
ചെയ്തുകൊള്ളേണമല്ലായിൽ വിഷം മേല്പോടുപോംഭൂതം. ൫൬
സേവിച്ചോരൈഷയത്തിന്നു വീര്യം പോരാതെ പോകിലും
ധാതുഃയാശ്ചമല്ലാതേ ചികിത്സിച്ച്ീടലും തദാ. ൫൭

വിഷം ഭിന്നിച്ചു ഭിന്നിച്ചു സന്ധിതോരമിരുന്നുപോം
അപ്പോൾ സന്ധികളെല്ലാമേ തളരും കമ്പവും വരും. ൫൮
ദാഹവും മറ്റു ദോഷത്തിൽ പല പീഡകളും വരും
മോഹം താനുള്ളവായെന്നുംവരും കാലവിളംബനേ. ൫൯

ഞെട്ടാഞ്ഞെടുത്തതൻമൂലം കഷാ വെച്ചു പാലതിൽ
കുടിച്ചാലുടനേതീരും സ്തംഭിച്ചു വിഷമൊക്കവെ. ൬൦
രസമോടു കലന്നിട്ടു സമൂലം നിമന്നാരകം
പേഷിച്ചിട്ടിതു തേയ്ക്കേണം ദഷ്ടാനാം ദോഷമൊക്കവെ. ൬൧
സ്തംഭിച്ചു വിഷമെല്ലാം പോം സന്ധിസാദാദിയും കെട്ടും.

ജലധാര.

രോധധാരയതും നന്നു വിഷശാന്തിക്കു കേവലം. ൬൨
വിഷവും ദാഹവും മോഹം ഭ്രാന്തമാലസ്യമുണ്ണവും
മറ്റുദമെല്ലാം ശമിപ്പാനങ്ങേററം നല്ല ജലം തുലോം. ൬൩
മുറിയാതെ വിറപ്പോളും ജലധാര കഴിച്ചുടൻ
ജാളശാന്തിക്കു തോടത്തിൽ മരിച്ചപ്പൊടി പായയേൽ. ൬൪

ഔഷധങ്ങളെല്ലാമേ തത്തസ്ഥമയമോത്തുടൻ
ചെയ്തുകൊള്ളുകയും വേണം പശ്ചാദ് ഗരളശാന്തയേ. ൩൫

ഇതി ജ്യോത്സനീകായഃ

ചികിത്സാക്രമാധികാരം സമാപ്തം.

അധികാരം ന്.

ലേഹതൈലാദിപ്രയോഗങ്ങൾ.

ലേഹദോഗങ്ങൾ.

നീലീപത്രാദിലേഹം.

നീലീപത്രം തണ്ഡുലീയം രണ്ടും കത്തിപ്പിഴിഞ്ഞുടൻ
പഞ്ചസാരയതും ചേർത്തു ലേഘമായ് പാകമാചരേൽ. ൧

വ്യോഷം തകരമിത്തുപ്പം സൂക്ഷ്മമായ് പൊടിച്ചെയ്തതിൽ
പാകേ യോജിച്ചുകൊണ്ടാതു സേവിപ്പു വിഷ്ണുശരണം. ൨

ഭഗവദ്യം പിഴിഞ്ഞുള്ള തോയം തന്നിലുമിങ്ങനെ
സേവിപ്പു ലേഘമുണ്ടാക്കി വിഷമാതു ശമിച്ചുപോം. ൩

നീലികാദിലേഹം.

നീലികാമൂലവും പാടക്കിഴിങ്ങും വിഷവേഗവും
ബ്രഹ്മിയും തുല്യമെല്ലാമേ കഷായംവച്ചുകൊണ്ടതു ൪

എട്ടൊന്നായാൽ പിഴിഞ്ഞിട്ടു സിതയുഃ ചേർത്തുകൊണ്ടിഹ
ലേഘം സമാചരേൽ പാകേ മധുവും ചേർത്തുകൊള്ളണം. ൫

വയമ്പും ചന്ദനം വ്യോഷമശഗന്ധം ത്രിജാതകം
മുസ്താസൈന്ധവകായങ്ങൾ ചൂണ്ണവും യോജയേത്തദാ. ൬

സുപ്പാദികൾവിഷത്തിനും മുഷികാദിവിഷത്തിനും
നന്നേററം കക്ഷിരോഗാദിയെല്ലാം പോവതിനും ഹണം. ൭

വിഷശാന്തിവരുത്തുന്നോരഔഷധങ്ങൾ പഛിച്ചുടൻ
യുക്ത്യാ നിർമ്മിച്ച ലേഘങ്ങളെല്ലാം നന്നു വിഷാമയേ. ൮

ഇപ്പറഞ്ഞ മരണെല്ലാം മുക്കടിക്കും ഗുണം തഥാ
 ആട്ടിൻമോർതന്നെ കൊള്ളേണം മാഹിഷം ഗവ്യവും
 [ത്ര്യജേൽ. ന്

തൈലയോഗങ്ങൾ.

ഓയാമൃതാഭിതൈലം.

തൈലം ഓയാമൃതരസേ കാച്ചിത്തേപ്പു വിഷാപഹരം
 മധുകം ചന്ദനം രാത്രിദപന്ദവും കല്പമാധിഹ. ൧൦

കയ്യണ്ണപ്രാഭിതൈലം.

തഥാ കയ്യണ്ണിനീർതന്നിൽ കാച്ചും തൈലവുമുത്തമം
 അതിന്നു കല്പം മധുകം വാജിഗന്ധം വചാപി ച, ൧൧

ശതകൃതുലതാഭി.

ശതകൃതുലതാനീലീപത്രങ്ങൾക്കുള്ള നീരതിൽ
 തൈലം പചിക്ക കല്പത്തിന്നുശീരം ദേവദാരവും. ൧൨

ചന്ദനം യഷ്ടികം ശ്യാമാ തകരം മരമഞ്ഞളും
 മുസ്സാ ഫലത്രയം കൊട്ടും സമാംശം ചേർത്തുകൊണ്ടിവ ൧൩

മന്ദാഗ്നിയൽ പചിച്ചിട്ടു പാകം സൃക്ഷിച്ചരിച്ചുടൻ
 തേച്ചുകൊണ്ടു കുളിപ്പിക്ക നിശ്ശേഷവിഷനാശനം. ൧൪

ഓയാനാല്ലാമരാഭി.

ഓയാ നാല്ലാമരത്തോയേ പചേത്തൈലം വിഷാപഹരം
 നന്നാറി ചന്ദനം നീലീ മേഘനാദം ച കല്പമാം. ൧൫

അമൃതാഭി. (൧)

അമൃതം ദശപുഷ്പങ്ങൾ പിഴിഞ്ഞുള്ള രസത്തിലും
 കാച്ചിത്തേച്ചീടിലാം തൈലം കല്പത്തിന്നു കടുത്രയം. ൧൬

വിഷവേഗമതും പാടക്കിഴങ്ങും രണ്ടുമഞ്ഞളും
 ചന്ദനം ശാരിബാമൂലം മുസ്സാ രാസ്സാ ച മാഞ്ചിയും. ൧൭

യ്യായംശമിവയെല്ലാമേ കൂട്ടിക്കാച്ചിയ തൈലവും
 തേച്ചാൽ വിഷങ്ങളെല്ലാം പോയ്ത്തിരു,മാരോഗ്യവും വരും.

[൧൮

അമൃതാഭി, (൨)

അമൃതിൻവളളി പാച്ചോറി വിലപം നെല്ലിക്കയെന്നിവ
 പചം മുമ്മുന്നിതോരോന്നും വെള്ളംപന്ത്രണ്ടുകൊണ്ടതിൽ ൧൯
 കഷായംവച്ചുകൊണ്ടാതു നാലൊന്നാശാലതിൽ പുനഃ
 നാനാഴിയെണ്ണയും ചേർത്തിട്ടത്ര കയ്യണ്ണിനീരതും ൨ ൦
 ഭൂച്ചാരസമതും പാലും രണ്ടുമാരോരിടങ്ങഴി
 ചേർത്തുകൊണ്ടതു കാച്ചേണം സൂക്ഷിച്ചു മുദ്രവഹ്നിയിൽ ൨൧
 ചന്ദനംശരീരതകരം സുരദാവ്ചി മാഞ്ചിയും
 കൊട്ടം മഞ്ചട്ടി കച്ചൂരമശ്വഗന്ധാ ജലം പുനഃ. ൨൨
 ഏലം പതുമുഖം തദന്വധുകം ചമ്മ പത്രവും
 കല്ലുമായിവയല്ലാമേ ചേർത്തുകാച്ചിയരിച്ചതു ൨൩
 തേച്ചുകൊൾക ഭൂജംഗാനാം ത്രിവിധാനും വിഷങ്ങളും
 കീടാഖ്യപൃതഗോധാദിജാതമായവയും പുനഃ ൨൪
 സ്ഥാവരോത്ഥമതായുള്ള വിഷങ്ങൾ വിവിധങ്ങളും
 തൈചേനാനേന തീന്നീട്ടമാത്ര മരുന്നുള്ള രോഗവും. ൨൫

ചന്ദനാഭി.

ചന്ദനം മധുരം രണ്ടും കഷായംവച്ചതിൽ പുനഃ
 തൈലം കാച്ചുക കല്ലത്തിന്നവയും നറുനീണ്ടിയും ൨൬
 നാനാവിഷാമയേ പശ്യമേതത്തൈലം പുരാതനേ
 ന്നണാത്തു പൈത്തികക്ഷേപളേ രക്തഭൂഷ്യേ വിശേഷേന. ൨൭

*ഏതയോഗങ്ങൾ.

നീലികാഭിഘൃതം.

ഇടിച്ചു നീലികാപത്രം പിഴിവു ചെറുചീരയും
 നാഴിനെക്കൂട്ടു നാനാഴിനീരും തൻമൂലകല്ലവും. ൨൮

* വിഷത്തിൽ ഏതത്തിന്റെ ആവശ്യം:—
 “വിഷേ വാസംശയഗതേ സപ്തിഷഃ പാനമിഷ്യതേ
 ജലജപശ്മിമയോർയ്ച്ച പ്ലോകതം വിഷത്തിഷേധയേഃഃ
 അഥ ദവീകൃതാം വേഗേ പൂർവ്വേ വിസ്രാവ്യ ശോണിതം
 അഗദഃ മധുസപ്തിഭ്യാം സംയുക്തം ത്വരിതം പിണ്ണേജ്.”

ഇത്യാഭി.

വെട്ടെടുത്തതു സേവിച്ചാൽ ഗരമെല്ലാമൊഴിഞ്ഞുപോം
അന്നത്തിൽ കൂട്ടിയുണ്ടാലും വേണ്ടതല്ല വിഷം കെട്ടും. ൨൯

അവിൽപ്പെരിച്ചതം

അവിൽപ്പെരാക്ഷേപളവേഗകപാഥേ തൃഷ്ണകല്ലിരേ
വിപചേൽ ഗോഘൃതം നാനാവിഷശാന്തികരം പരം. ൩൦

നീലിഘൃതം.

നീലീമൂലം പലംരണ്ടു വേപ്പത്തോൽ പലമൊന്നാഥ
കരഞ്ചപത്രവും തടപൽ ചതുഃപ്രസ്ഥജലേ പചേൽ. ൩൧

നാലൊന്നു ശേഷമുള്ളപ്പോൾ നാഴിനെയും പകൻടൻ
കല്ലുത്തിന്നമീമൂലം വചാ വോഷം നിശാഭയം. ൩൨

യഷ്ടീ കലിംഗസിന്ധൂതമശപഗന്ധം നതം പുനഃ
ചന്ദനം മുസ്സയും പാട്കിഴങ്ങും വിഷവേഗവും ൩൩

കൂട്ടി വെന്തിതു സേവിക്ക വിഷമേന്ദ്രി വിഷാമയേ
തൽക്ഷണാൽ ക്ഷേപളമഖിലം സപ്പമുഷാദിസംഭവം ൩൪

ശാന്തിം പ്രയാതി മർത്യാനാമാജുവീര്യപ്രഭാവതഃ
അമൃതോപമമത്യത്ഥം നാമ്നാ നീലീഘൃതം തപിദം. ൩൫

ബ്രഹ്മീഘൃതം.

ബ്രഹ്മികത്തിപ്പിഴിഞ്ഞുള്ളതോയം നെയ്യിൽ ചതുർഗുണം
ലഗ്നനം ജീരകംരണ്ടമിതുപ്പം വിഷവേഗവും. ൩൬

പരം ഹരിദ്രായശം ച വചാ വ്യോഷം യവാഷകം
രോഹിണ്യതിവിഷാ പശ്യാ രാമം മലയോദ്ഭവം ൩൭

കല്ലുത്തിന്നിവ കൂട്ടിട്ടു വെന്തു സേവിക്ക നെയ്യിതു
സമസ്തവിഷരോഗങ്ങൾ ശുദ്ധവും ഭക്തരോധവും ൩൮

ബാലമാക്കിരകൊണ്ടാൻഒണ്ണവും പാണ്ഡു കാമില
ഇത്യാമിയെല്ലാം തീന്നീടും വർഷിക്കും ബുദ്ധി വിദ്യയും. ൩൯

പാറാഭിഘൃതം.

പാറാ ഭാവി പഭോലം-ച പപ്പടം ബ്രഹ്മി നിംബവും
യപാഷം രോഹിണീ തുലുമിവയെല്ലാം പചിച്ചുടൻ. ൪൦

നാലൊന്നാശാൽ വിഴിഞ്ഞിട്ടു ഏതവും ചേർത്തുകൊണ്ടതിൽ പാകേ ചന്ദനവും മുസ്സാ പുത്തരിച്ചുണ്ടമൂലവും. ര ൧

കണാ കലിംഗം ത്രായന്തീ കല്പിതൃത്യ സമം തതഃ സൃഷ്ടിച്ചരിച്ചുസേവിപ്പൂ നാ നാവിഷവിനാശനം. ര ൨

വിശേഷാമന്ധലിക്ഷേപലക്ഷതവും ഭൃഷ്ണരക്തവും ശോഫം ഭൃഗ്ഗന്ധതോയങ്ങൾ നിസ്രവിക്ഷന്നതും കെട്ടു. ര ൩

മറ്റും കാരകോളജാലത്താൽ സംഭവിക്കുന്നപീഡകൾ എല്ലാം ശമിച്ചുപോം ശീഘ്രം ദാഹാപസ്മാരവും തഥാ. ര ൪

ചൊരികയുങ്ങൾ പാണ്ഡപാദി കാമിലാ ഭ്രമമെന്നിവ മറ്റും പിത്തപ്രകോപത്താലുണ്ടാകുന്നവയൊക്കയും. ര ൫

തീൻപോം കാന്തിയും പുഷ്ടി ദേഹാരോഗ്യാദിയും വരും ശുദ്ധമത്വനമേതത്തു ദേവൈരപി സുപൂജിതം. ര ൬

അമരീമൂലഃഭിഷ്യാതം.

അമരീമൂലതോയത്തിൽ തൽപത്രസവും സമം ചതുർഭാഗം ഘൃതം ചേർത്തു പചേത്തൻമൂലകല്പിതം ര ൭
സേവിപ്പൂ സർവ്വകാകോളേ ചൈത്തികേ തു വിഷേശതഃ.

പഠവകപരീക്ഷണം.

എണ്ണനൈകാച്ചിവാങ്ങീട്ടു ഹോമിച്ചാലുള്ളലക്ഷണം ര ൮
പാവകൻ നീലവണ്ണത്തിൽ ജപിച്ചാൽ മരണം ഫലം രക്തവണ്ണമതായീടിൽ ഫലം ശ്ലേശമതാസ്തം. ര ൯

നിരത്ഥഫലമാം പിന്നെ വെളുത്താകിലതിന്നിഹ പിംഗലിച്ചു ജപിച്ചീടിൽ വരമിച്ഛോഫലം ഭൃ.തം. ര ൧൦

ആശ്രയങ്ങളതും കൂടി ചിന്തിപ്പൂ മതിമാൻ ഭീഷക് അഗ്നിജപാല കിടക്കോട്ടു ചാഞ്ഞീടിൽ കാംക്ഷിതം വരും. ര ൧൧

അഗ്നികോണത്തതെന്നാകിലഗ്നിഭീതിയതാം ഫലം ദക്ഷിണേ പ്രാണനാശം ച കന്യായാം ചിത്തവിഭ്രമം. ര ൧൨

ശാന്തിതന്നേ ഫലം ചൊല്ലാം പാവകേ പശ്ചിമാശ്രിതേ ധായുകോണത്തു ചാഞ്ഞീടിൽ ഗുണമില്ലിഹ രോഗിണാം.

വഹ്നിജപാല വടക്കാകിൽ മുതിയില്ല, ശുഭം ഫലം
 ഹൃദയാനുകോണത്താകുമ്പോൾ ഫലം മംഗലമാണ്. ൫൪
 കത്തിത്തളിഞ്ഞു മേല്പെട്ടതന്നെ ജപാലകളെങ്കിലോ
 രോഗശാന്തിയുമായുണ്ണും മറ്റുള്ളിച്ഛകളും തഥാ ൫൫
 സ്ത്രോ ലഭിക്കും മർത്യാനാം പാവകന്യ പ്രസാദതഃ
 വല്ലാതെ ശബ്ദവും പിന്നെ പൊട്ടലും പൊരിപാറലും ൫൬
 കൂടാതെ വലമേകൂടെയുണന്നാലേററവും ഗുണം. ൫൬

ഇതി ജ്യോത്സ്മീകായാം
 ലേഹമരതലാദിലയേഗോധികാരം സമാപ്തം.

അധികാരം ൧൦.

സുധാകലാദിനിരൂപണം.

* അമൃതകല.

പൂർവ്വപക്ഷപ്രതിപദം മുതലായമുതിർക്കല
 വലത്തേഭാഗമേകൂടെക്കയറും പുരുഷന്നിഹ. ൧

മറ്റുഭാഗമിറങ്ങീടും കൃഷ്ണപക്ഷേ ക്രമാൽ പുനഃ
 നാരികിടത്തുഭാഗത്തു കാണേണം സ്ഥാനമിങ്ങനെ. ൨

* അമൃതകലസ്ഥാനങ്ങൾ.

സുധാകല കരേരുന്നോരംഗവും പറ്റയാം ക്രമാൽ
 അംഗുഷ്ഠം പാദവും സന്ധി ജാനു ഗുഹ്യം ച നാഭിയും. ൩

* അമൃതകല—
 “മുക്തപക്ഷേഴ്ചതം പുസാം ദക്ഷിണേന്ത്യത്ര വൈ വിഷഃ
 സ്ത്രീണം തദിപരീതേന വിപരീതം തഥാസീതേ
 സുധാഭാഗേ യഥാ ദംശസ്താപ്യേന്ത്യത്ര വേവന്മൃതിഃ. (ല.അ).

* അമൃതകലസ്ഥാനങ്ങൾ—
 “അംഗുഷ്ഠം പാദം സന്ധിഷു തഥാ ജാനുൻ ച ഗുഹ്യേ തതേ
 നാഭേ ഏന്ത്യേനകണ്ഠഘോഷണനന്ദനത്രോത്രേഷു മദ്ധ്യേ ഭൂവോഃ
 ശംഖേ മുഖ്നി പൂർവ്വപക്ഷതിമിഷു പ്രോക്താമൃതാപ്യാ കലാ
 മുഖാലും ബഹുഷേ വിപോലമുദിതം രോഹാപരോഹക്രമാൽ.
 വാഹംഗുഷ്ഠാദികസ്ത്രീണം രേഷ്ഠാസ്ത്രത്രവരോഽണം.” (ല.അ),

വൃദയം കലവം കണ്ഠം നാസികാ നേത്രകണ്ണവും
ഭ്രൂമഖ്യം നെന്റീ മുഖാവം സ്ഥാനങ്ങൾ പതിനഞ്ചി ച. ൪

വിഷസ്ഥാനം.

* സുധായാസ്സപ്തമേ സ്ഥാനേ വിഷവും നില്ക്കുമെപ്പഴം.

† വിഷാമൃതശുഭാശുഭഫലങ്ങൾ.

സുധാകലവിമളിച്ചാൽ തീൻപോം വിഷമൊക്കയും ൫
തഥാ വിഷാംഗം മളിച്ചാലേറെ വലിച്ചുപോം വിഷം
അതുകൊണ്ടതുചെയ്യാല്ലാ ചെയ്യിടീൽ പാപമാണ്ണരും. ൩
വിഷം നില്ക്കുന്നാരംഗത്തിൽ കടിപെട്ടുവതെങ്കിലോ
ശീശ്രം മൃത്യുവരം രക്ഷ പലതും ചെയ്യിലും തദാ. ൭
സുധാകലായാം ഭംഗിച്ചു ഗളികൻ്റന്നെയെങ്കിലും
വിഷപീഡകളുണ്ടാകയില്ല പീഡയുഷവീര്യം. ൮
കണ്ഠത്തിൽ ക്ഷേപളമാകുമ്പോൾ ഭക്ഷിക്കുന്നവയൊക്കയും
ക്ഷേപളാകാരം സ്തുരിച്ചിടീൽ ക്ഷേപളമാധുപോം ഭജിച്ചതു്. ൯

* “സുധായാസ്സപ്തമം സ്ഥാനം പ്രോക്തം വിഷകർമാ ബുദ്ധ്യഃ.” (ല അ).

† വിഷാമൃതശുഭാശുഭഫലങ്ങൾ: -

“ഒപ്പുംഒപ്പുതുകലാം ജ്ഞാതാ തത്ര വിമർദ്ദനാൽ
നിശ്ചിഷം സ്വാഭാവികലാ സുധാസ്ഥാനത്തു സപ്തമം.
തത്ര സമ്മർദ്ദനാൽ സർവ്വവിഷാണാം സ്തോഭനം ഭവേൽ
അസാദ്ധ്യസ്തുതം ഭംഗസ്തു ചികിത്സാം തത്ര വർജ്ജയേൽ.
കണ്ഠേ വിഷകലായാതു ക്രിമന്തേ യദി ഭോജനം
കർമ്മിണോഭരണോദാർദ്ദ്രഃ ശുമാൻമൃത്യുഭവിഷ്യതി.
യദാ കണ്ഠേ വിഷകലാ തത്രോത്താനതു ഖഡ്ഗീനം
ചിന്തയിതാമൃതം നൃസ്യ ഭജ്ജിയാമൃതം സ്വരൻ.
നിത്യം സുധാക്ഷരം കണ്ഠേ കൃതപഃ പൃതപഃ ചരാമൃതം
അൽ നന്ദോ നാപമൃത്യുസ്തു പ്രജ്ജീവേഷു ശരദാം ശരതം.
മുഹൂർത്തം യദാ യാതി കലാ സുധായാഃ
വശ്യം തദാ സ്വാൽ പ്രഥമമാപഭോഗഃ
ഭോഗേ സുധാസ്ഥാനവിമർദ്ദപ്പം ബര
വശ്യായ ശുക്ലക്ഷരണായ ച സ്വാൽ.
സ്ഥാനേ ഹസ്തിൽ സുധായാഃ കലാഭസ്തേ
രൽസ്ഥാനം പ്രണാൻ സന്തതം ചിന്തയേളിഃ
ശ്ചൈവപുഷ്ടിശ്രീവയസ്സംഭസന്ദ-
ത്തേജോർക്ഷകേര്യസ്സ സന്തി.” (ച. ൯).

സുധാകലവരംകാലമമൃതാം വിഷമെങ്കിലും
 അതുകൊണ്ടമൃതായിട്ടു നിരൂപിച്ചു ഭജിക്കണം. ൧൦

ഏവം സ്തരിച്ചു ഭക്ഷിച്ചാൽ ബുദ്ധിപുഷ്ടിബലങ്ങളും
 കാന്തിയാരോഗ്യമായുസ്സും വർദ്ധിച്ചുടും സുഖാദിയും. ൧൧

ഭുഖാപമൃത്യുപലിതജപരാതകാദിയും കെടും
 അമൃതിൻകല ഗുഹൃത്തിൽ വരുമ്പോൾ വശ്യമാം തദാ. ൧൨

സുധാകല വിമർദ്ദിച്ചാൽ ചുംബിച്ചിടുകിലും തദാ
 ഗാഢമായ് നോക്കിയെന്നാലും വശ്യായ ഭവതി ക്രമാൽ. ൧൩

സുധാകലേടെ മദ്ധ്യത്തിൽ ചിന്തിപ്പൂ പ്രാണവായുവേ
 നിത്യവും ദ്രവമായെന്നാലായുസ്സുണ്ടായ്തരം ഗുണം. ൧൪

കാന്തിയും പുഷ്ടിയും ശ്രീയും വയസ്സുംഭേമതും വരും
 സമ്പത്തേജോദേഹരക്ഷാകരമായും വരും പരം. ൧൫

ഔഷധഭേദവതഃപ്രാദുർഭാവം.

അതെല്ലെ പ്രജകളെപ്പണ്ട സൃഷ്ടിച്ചിട്ടബ്ജസംഭവൻ
 രക്ഷിച്ചിട്ടുവതിന്നായിക്കല്പിച്ചാനെശ്വരങ്ങളെ. ൧൬

ശേഷങ്ങളെ രക്ഷിച്ചാനൊരു ദേവതതന്നെയും
 കല്പിച്ചാനൊഷധീപാശേപ സാപി നാ മ്ലാഹി “സുപ്രഭാ”.

[൧൭

വിധികൂടാതെ കണ്ടാരാനെശ്വരങ്ങളെടുക്കിലൊ
 തേഷാം വീര്യം തപയാ ഗ്രാഹ്യമിത്യാചഷ്ട ച തേന സാ. ൧൮

* ഔഷധഗ്രഹണക്രമം.

അതുകൊണ്ടവളെപ്പൂവും പ്രണമു വിധിവൽ സുധീഃ
 ശേഷധത്തിന്റെ പാശ്ചത്തിലച്ചിട്ടു കസുമാദികൾ. ൧൯

വരതുവട്ടം ജപിക്കേണമിദം വന്ദനപൂർവ്കം

* ഔഷധഗ്രഹണക്രമം മുതലായത്.

പ്രശസ്തമേരജ്യവൃന്ദാദഃ—

“ആഗേയാ വിന്ധ്യമേരജ്യംഃ സൌമ്യോ ഹിമശിരികർതഃ
 തതസ്താത്യൈശ്വര്യധാനി സ്യുഃ പ്രശസ്താനി ക്രിയാവിധൌ.
 അത്യുഷ്പപി പ്രരോഹന്തി വന്ദനേഷുപവന്ദേഷു ച
 ഹൃദ്യംനീയാന്താന്വപി ഭീഷഗ്വനേ ശൈലേ വിശേഷതഃ.”

*മന്ത്രം.¹

“ഓം നമോ ഔഷധീഭൃഃ ഉജ്ജ്വാവന്തോ ഭവിഷ്യഥ.
ത്വദീശൈഃ കൃത്സ്മനീകരുദ്ധം പച പച മന മന
ദഹ ദഹ മാരയ മാരയ തുഭ്യം നമഃ.”

ഇതുകൊണ്ടിപ്രകാരത്തിലെഔഷധങ്ങളെടുക്കുക. ൨ ൦

† വിധിപ്രകാരമെടുക്കുന്ന ഔഷധങ്ങളുടെ മാഹാത്മ്യം.

വീര്യം പൃണ്ണമതാമെന്നാലെഔഷധങ്ങൾക്കതൊക്കെയും
ഒരു യോഗത്തിലീവണ്ണമുലരിച്ചുള്ളൊരഔഷധം ൨ ൧
ഒന്നു കൂട്ടുകയെന്നാൽ മറെറല്ലാററിന്നും ബലംവരും.

മരുന്നുകൊടുക്കേണ്ട ക്രമം.

ഗുരുനാഥനെ വന്ദിച്ചിട്ടെഔഷധം തൊട്ടുകൊണ്ടുടൻ ൨ ൨
ജപിപ്പൂ താർക്ക്യമത്രത്തെ സുധാവൃദയവും പുനഃ.
ധാനപന്തരാദിമന്ത്രങ്ങൾ യഥായോഗ്യം ജപിച്ചുടൻ ൨൩
അമൃതാക നിരൂപിച്ചിട്ടെഔഷധങ്ങൾ കൊടുക്കുക.

(അന്വച്ച)

“ധന്വസാധാരണേ വാപി ഗൃഹ്ണീയാദുത്തരാശ്രിതം
പൃച്ഛാശ്രിതം വാ മതിമഠൌഷധം തദിചക്ഷണഃ.”

(അന്വച്ച)

“ധന്വസാധാരണ ദേശേ മുദാ വൃത്തരതഃ ശുചൌ
അവൈകൃതമനാക്രാന്തം സവീര്യം ഗ്രാഹ്യമൌഷധം.”

(വൈ-പ).

ഭേഷജോലാരണേ ഭൂതാഹ്വാരണമന്ത്രം:—

“ഓം നിവസന്തി ഹി ഭൂതാനി യാന്ത്രിസ്മിൻ കാന്തിമിദൃമേ
അപക്രാമന്വതസ്താനി പ്രജാതമം പഠ്യേതേ ദൃമഃ.
ഓം വേതാളാഽവ പിശാചാഽവ രാക്ഷസാഽവ സരീസൃപാഃ
യേ ഭൂതാസ്തേഽപസപ്തൗ വൃക്ഷാദസ്മാ ഛ്ഛരീയാജന്തയാ.”

(വൈ-പ).

* ഔഷധോലാരണമന്ത്രം:—

“ഓം യേന ത്വം ഖനതേ ബ്രഹ്മാ യേനേന്ദ്രോ യേന കേശവഃ
തേനാഹം ത്വം ഖനിഷ്യാമി മന്ത്രപൂതേന പാണിനാ.”

(വൈ-പ).

† “ഭൂതാദിമുക്തയേത്യച്ഛ്വ നായം പ്രാതയേ സമുഖേ
ശ്രോദ്ധൈരുപോഷിതൈർഗ്രാഹ്യം ഭേഷജം കർക്കശ്ഽവേബ്.”

(വൈ-പ).

* ഔഷധസേവയിലുള്ള സങ്കല്പം.

ധാന്യപന്തരം മഹാവിഷ്ണു ഗരുഡം പാവകം പുനഃ ൨ ൪

മാന്താസ്ഥമശിനീഭേദവൗ സുധാം മുതുഞ്ജയം തഥാ
 അപ്ലുതം സ്കന്ദമാചാതുപാദപത്ഥം വിശേഷതഃ ൨ ൫

ദ്രവ്യമായി വിചാരിച്ചിട്ടെന്തെന്തെങ്കിലും കടിക്കണം.

വിഷശമനാലൃതം ഈശ്വരസേവകികൾ.

വിഷവീര്യം ശമിപ്പാനമായുസ്സിന്റെ ബലത്തിനും ൨ ൬

കേതിപൂർവ്വം കഴിപ്പിക്കുവേണമീശ്വരസേവകൾ.
 ഗണനായകഹോമം ച ഭഗ്ഗ്യാപൂജയതും പുനഃ ൨ ൭

ഭാസ്കരൻ നമസ്കാരം മൂന്നലക്ഷം ജപം തഥാ
 ഗോപാലകം ഭദ്രസൂക്തം ഹൈരജംസൂക്തമിവ ച ൨ ൮

ശംഖാഭിഷേകം ദേവേഷു നിവേദ്യം മധുരത്രയം
 ധാന്യപന്തരം ജപം തദപത്ഥദീയം ഹോമ പൂജയും ൨ ൯

മുതുഞ്ജയാഖം ഹോമം ച ശങ്കരനംബുധാരയും.
 ഷീരധാരയതും നന്ദ് ശുലിനീജപവും തഥാ. ൩ ൦

വിശേഷിച്ചു വിഷം തീർപ്പാൻ ഗരുഡാഷ്ടോത്തരശതം
 വിഷ്ണുസാഹസ്രനാമം ച പൂജയും സ്കന്ദനേ വയും ൩ ൧

ഖഗേശ്വരപ്രീതിതന്നെ കഴിച്ചിടീൽ ഗുണം തുലോം.
 വിപ്രഭോജനവും വേണം ഭിഷഗ്ഗണകപൂജയും ൩ ൨

മറുതുള്ള സജ്ജനങ്ങൾക്കും പ്രസാദത്തെ വരുത്തണം
 ഗ്രഹദേവാഭി പൂജർ ച ബലിയും തപ്പണങ്ങളും ൩ ൩

യഥാശക്തി കഴിക്കേണം മറുതുള്ളീശ്വരനേ വയും
 ക്രിയാവസാനേ ശക്തിക്കുതക്ക ഭക്ഷിണചെയ്തുടൻ ൩ ൪

പ്രസാദിപ്പിക്കയും വേണം കല്യാണഫലപിദ്ധയേ. ൩ ൪ ൧

ഇതി ജ്യോത്സ്നികാരം
 സുധാകർഷിനിരൂപണാധികാരം സമാപ്തം.

* “ധാന്യപന്തരം മഹാവിഷ്ണു പാവകം സൂര്യമശിനീൗ
 അപ്ലുതഞ്ചാമുതഞ്ചാപി സുരേഭൗഷധകർമ്മണി.”

അധികാരം ൧൧.

മുഷികവിഷചികിത്സ.

* മുഷികഭേദങ്ങൾ.

കലചന്ദ്രഃ കരഃപൃശ്വ വിഷഘാതീ ഭയാനകഃ
ശൂരോപ്യഗൃശ്വ കമുദോ മേഘനാദശ്വ ഭൂതകഃ. ൧

തീക്ഷ്ണസ്സദശ്ശിംഹാസ്ത്രസ്സദന്തസ്സമുഖസ്തഥാ
ഏകവാരി സഗർഭശ്വ കീർത്തിതാഷ്ഠോഡശാവവഃ. ൨

ഏവം മുഷികവംശങ്ങൾ പതിനാറുണ്ടവറ്റിന

* മുഷികഭേദവും അപരങ്ങളെ പ്രത്യേകചികിത്സയും:—

“ലാചനഃ പുത്രകഃ കൃഷ്ണോ ഹംസിരശ്വികീരസ്തഥാ
ചതുച്ഛൂരോരോഘ്യാസശ്വൈവ ക്ഷായദശനോഽപി ച,
കചിംഗന്യാജിതശ്വൈവ ചപലഃ കപിലസ്തഥാ
കോകിചോഽഭണസംജ്ഞശ്വ മഹാകൃഷ്ണസ്തഥോന്ദ്രഃ,
ശ്വേതേന മനതാ സാഖം കപിലേനഃഖുനാ തഥാ
മുഷികശ്വ കപോതാപ്യസ്തമൈവാഷ്ടാദശ സുതഃ,
ലാലാസ്രാഭോ ലാലനേന ഹിക്കാ ചരദ്വീശ്വ ജായതേ
രണ്യുഖീയകകല്ലന്തു ലിഹ്യാത്തത്ര സമാക്ഷികം.
പുത്രകേണാംഗസദശ്വ പാണ്ഡുവണ്ണശ്വ ജായതേ
ചീയതേ ഗൃന്ഥിഭിശ്ചാംഗമാഖുരാബകസന്നിഭൈഃ,
ശിരീഷംഗദകല്ലന്തു ലിഹ്യാത്തത്ര സമാക്ഷികം
കൃഷ്ണന ദംശേ ശോമോഽസ്യക് ചരദ്വീഃ പ്രായശ്വ ദുദ്വീനേ,
ശിരീഷഫലകഷ്ണം തു പിഞ്ചേൽ കിംഗുദകസ്തഥാ
ഹംസീരേണാനചിഭോഃഷാ ജംഭോ രോമ്ണാം ച ഹഷ്ണം.
പിഞ്ചേരതാധാദിന്തു സുവാന്തസ്തത്ര മാനവഃ
ചികിരേണ ശിരോഃഘ്രം ശോമോ ഹിക്കാ വമിസ്തഥാ,
ജാചിനീ മദനാംകേഠകഷായൈവാമയേത്തത്ര തം
യവനാളുഷ്ഠീക്ഷാരം ബുഹത്യോശ്യാത്ര ദാപയേൽ.
ചതുച്ഛൂരോരോരേണ തുട്ചരദ്വീജ്വരോ ദൈർബല്യമേവ ച
ഗ്രീവാസ്തംഭഃ പൃഷ്ഠശോമോ ഗന്ധാജ്ഞാനം വിഷുചികാ
ചപ്യം ഹരീതകീ ശുണ്ഠി വിധംഗം പിപ്ലഖീ മധു
അങ്കോടബീജഞ്ച തഥാ പിഞ്ചേത്ര വിഷാപഹം,
ഗ്രീവാസ്തംഭോഽഭസേനോഽപവാരുദ്ദംശേ രജാ ചരഃ
മഹാഗദം സസച്ഛിഷ്ണം ലിഹ്യാത്തത്ര സമാക്ഷികം,
നിദ്രാ ക്ഷായദന്തേന ഏവേചരോഃഷഃ കാശ്യാമേവ ച
ക്ഷേത്രോപേതാഃ ശിരീഷ്യ ലിഹ്യാത്സാരഫലചപലഃ,
കചിംഗേന രജഃ ശോമോ രാജ്യശ്യാദംശകണ്യശ്വേ
സഹേ സസിസുവാരേ ച ലിഹ്യാത്തത്ര സമാക്ഷികേ,
അകീരേനാംഗകൃഷ്ണതം ചരദ്വീർമൂർച്ഛോ ച ഏദ്ഗ്രഹഃ
തത്ര സന്തഹീക്ഷീരപിഷ്ടാം പാചിനീം മധുനാ ചിഹേൽ,
ചപലേന ഭവേച്ഛരദ്വീർമൂർച്ഛോ ച സഹ തുഷ്ണാ

മുഷികവിഷയക്ഷണം (സാമാന്യം).

ഓരോ കാലത്തിലോരോന്നിനേററമുണ്ടാം വിഷയം തുലോം. ൨

പതിനാറെലികൾക്കുള്ള വിഷയമോരോരു ധാതുവിൽ കടന്നാചതിനുള്ളോരു ലക്ഷണങ്ങൾ ചികിത്സയും ൪

വേറിട്ടു ചൊന്നതെല്ലാം താനറിവാൻ പണിയേററവും ആകയാലിഹ സാമാന്യം ചികിത്സാ ലക്ഷണങ്ങളും ൫

ചൊല്ലുന്ന പ്രാണിനാം സാക്ഷാദപകാരാത്മമായിഹ. *ഇവററിൻ പല്ലുപെട്ടാലും ശുക്ലം ദേഹേ പതിക്കിലും ൬

നഖങ്ങൾകൊണ്ടു ദേഹത്തിൽ മുറിഞ്ഞീട്ടുകിലും തഥാ ശവശുക്ലാദിവിണുള്ളതുപജീവിച്ചുതാകിലും ൭

വിഷുപീഡകളുണ്ടാകും ക്രമത്താൽ പ്രാണികൾക്കിഹ. കടിച്ചോരുപദേശത്തു തൃന്വായിട്ടിരിക്കിലും ൮

പുൺപെട്ടിട്ടുണങ്ങാതെ നൊമ്പലത്തോടിരിക്കിലും വിഷമുണ്ടത്ര ഭജ്ജനു ദേഹത്തിങ്കലതോക്കണം. ൯

ക്ഷൗഭ്രണേ ത്രിഫലാം ഖിഹ്യാദ് ഭദ്രാക്ഷുജ്ജ്യാന്വപിതാം. കപിചന ബ്രണേ കോമോ ജപരാ ഗ്രന്ഥ്യദ്ഗമഃ സതൃഡ് ഖിഹ്യാന്വയുതും ശ്വേതാം ശ്വേതാം ചാപി പുനൻവാം. ഗ്രന്ഥഃ കോകിലേനേത്രാ ജപരോ ദാഹയു ദാരുണഃ വഷാഭ്രനീചിനീകപാമകല്ലസിദ്ധം ഘൃതം ചിബേൺ. അരുണേനാനിഃ ക്രമേണ വാതജാൻ കരുതേ ഗദാൻ മഹാകൃഷ്ണേന പിത്തം ച ശ്വേതേന കഫ ഏവ ച. മഹതാ കപിലേനാസ്യക് കപോതേന ചതുഷ്ടയം ഭവന്തി ചൈഷാം ദംശേഷു ഗ്രന്ഥിമണ്ഡലകണ്ഠികാഃ. പിഡകോപചയഃശ്യാഗ്രഃ ശോഫയു ശോഭാരുണഃ ദധിക്ഷീരഘൃതപ്രാഥമാസ്രയഃ പ്രത്യേകഃശാ മതാ. കരജ്ജാരഗാധവ്യോഷബ്ധഹൃംശ്രമതീസ്ഥിരഃ നിഷ്പാപ്ത ചൈഷാം കപാമസ്യ ചതുർമാംശഃ പുനർവേൺ. ത്രിവൃത്തികതാമുതാവകൃസപ്തഗന്ധഃ സമൃത്തികാഃ കപിതമദാധിമതക് ച ശ്ലക്ഷ്ണപിഷ്ടഃ പ്രദാപയൺ. തൽ സർവ്വമകൃതഃ കൃതാ ശനൈർമുഖഗ്നിനാ പചേൺ പഞ്ചാനാമരുണാദിനാം വിഷമതല്പ്യപേഹേതി. ക്വാകാദനീകാകമാച്ഛപരസേഷഥവാ കൃതം സിരഃശ്വേ സ്രാവഃയൽപ്രാപ്താ കൃയാൽ സംശോധനാനി ച.”(സു-ക)

* “ശുക്ലം പതതി യദൈത്രഃ ഹൃക്ലസ്താഃ സ്പൃശന്തി വാ നഖദന്താദിഭിസ്സ്പൃന്തിൻ ഗാഃത്ര രക്തം പ്രപ്ഷ്യതി.” (സു-ക)

ദംശപ്രദേശേ വീങ്ങടും നൊമ്പലങ്ങളുളളാം തുളോം
 തലനോവോടുപനിയും കക്ഷിവേദനയും തഥാ ൧൦

രൂചിരൊന്നിലുമില്ലാതെ വന്നിടും നേത്രരോഗവും
 കമ്പവും കഫവും ശീതം തഥാ സവാംഗസാദവും ൧൧

മേലേല്ലാം വട്ടമായിട്ടു പൊട്ടിടും ചൊറിയും പുന്നഃ
 നൊമ്പലങ്ങൾ ശരീരത്തിലെല്ലാം വളിച്ചുവന്നിടും ൧൨

ആതപേച്ഛരയുമുണ്ടാകും മൂക്കിലൂടെ ജലം വരും
 മദമൂത്രങ്ങൾ ബന്ധിക്കും പീഡകൾ പലതും വരും. ൧൩

* എലിവിഷത്തിനുള്ള തർക്കാലചികിത്സ.

എലിതൻ നചദന്താദി തട്ടിയാലവനപ്പൊഴെ
 കയ്യണ്ണിനവള്ളം മുഖാവിൽ തേച്ചിടീൽ വിഷമാശുപോം. ൧൪

കാപ്പാസപല്ലവം തൈലേ പേഷിച്ചിട്ടു കുടിക്കിലാം
 തഥാ തൈലത്തിലാകാശതാർക്ഷ്യചൂണ്ണം കുടിക്കിലാം. ൧൫

കപ്പാസപത്രം ക്ഷീരത്തിൽ പിശിഞ്ഞിട്ടതിലപ്പൊഴെ
 കിഞ്ചിൽ ചൂണ്ണമതും കൂട്ടിക്കൊടുപ്പു മൂഷികാർത്തൻ. ൧൬

കഴുത്തോളം ജലേ നിന്നു കുടിച്ചപ്പാത്രമഞ്ജസാ
 മുഖാവിനേക്കടത്തിട്ടു പിൻപോട്ടേയ്ക്കു ഞ്ജറിഞ്ഞിട്ടു. ൧൭

ശീതപ്പെട്ടു വിറപ്പോളം മുങ്ങവേണം യഥാബലം
 ദിനത്രയമതഃവണ്ണം ചെയ്തുകൊള്ളു വിഷം കെട്ടം. ൧൮

ന്നെരട്ടിവസം ചെയ്തുമുൻപിലേ ചെയ്തുകൊള്ളണം
 അല്ലായ്യിലെന്യധം മറ്റും കുടിക്കേണം പുരട്ടണം. ൧൯

അനന്തരകരണീകങ്ങൾ.

ചെറുചീരസമൂലത്തെ കാടിനീരിൽ പിഞ്ചെത്തതഃ
 തഥാ ശിരീഷപഞ്ചാംഗം പായയേൽ ക്ഷേപളശാന്തയേ. ൨൦

അങ്കോലമൂലം ക്ഷീരത്തിൽ കുടിപ്പു കാഞ്ചിക്യേഥവാ
 തദ്വച്ചാരണയും നീലീമൂലവും ചെറുചാരയും ൨൧

* "ദഗ്ധാ വിസ്രാവയേദംശം പ്രച്ഛരിതം ച പ്രവേപയേൽ ശിരീഷരജനീകൃഷ്ണകങ്കാമരമുതായുരൈഃ." (സ-ക).

തുല്യമായിക്കുടിപ്പിച്ചു വ്രണേ തേപ്പു വിഷാചഹം
 ശോപതാക്മുലം ഗന്ധം ച ഗോക്ഷീരേ പായയേത്തഥാ. ൨ ൨

ഉന്മത്താക്മുലം വേലിപ്പുരുത്തിക്കുള്ള പത്രവും
 പിഴിഞ്ഞനീരിൽ കായത്തെ മേളിച്ചിട്ടു പുരട്ടുക. ൨൩

കടുത്രയം കുടിക്കേണം തഥാ സൈന്ധവചന്ദനം
 ലേപനംചെയ്തയുവേണം വിഷശാന്തിക്കു ദഷ്ടന്. ൨ ൪

കരളേകമഹോരീടെമുലവും ചന്ദനം വചാ
 നന്നാറി പാടതൻവേദം ശംഖപുഷ്പമവിൽപ്പൊരി ൨ ൫

ഇവയെല്ലാം സമംകൂട്ടു തത്തുല്യം വെള്ളടുമ്പുതൻ-
 പത്രവുംകൂട്ടി ഗോക്ഷീരേപിഷ്ടപാ സപ്തദിനം പിഞ്ചേൽ. ൨ ൬

ലേപനാദികളും ചെയ്തു വീക്കവും തീൻപോം ഭൂതം
 നാനാമൃഷികദോഷങ്ങൾ വിദ്ഭൂതം പോയ്മറഞ്ഞിടും. ൨ ൭

പുഴുപ്പുരുത്തിത്തോലിന്റെ റരസത്തിൽ തമിഴാമയ്യം
 മുരിങ്ങത്തൊച്ചി കോഞ്ഞാണിത്തൊച്ചിയും കരളേകവും ൨ ൮

വയമ്പും ചന്ദനം പാടക്കിഴങ്ങും ഗൃഹധൂമവും
 പിഷ്ടപാ സർവാംഗവും തേപ്പു നഷ്ടമാം മെഴുഷികം വിഷം. ൨ ൯

കഴുഞ്ചോരോന്നു കൊള്ളേണം കുറയാതെ ഫലത്ര ാ
 മുണ്ടവേർ മുക്കുഴുഞ്ചാവു പൊടിച്ചിട്ടിവചൊക്കയും ൩ ൦

കള്ളിപ്പാലിലുരുട്ടി കപ്പിപ്പാത്രത്തിലിട്ടുതൻ
 അടച്ചാതപമുള്ളടം വച്ചുകൊണ്ടുണക്കുക ൩ ൧

പൊടിച്ചു പൊടിയാക്കിട്ടു മുൻപിലുണ്ണുന്ന ലോഹതിൽ
 നെയ്യും പൊടിയതും ചേർത്തു ഭക്ഷിപ്പു വിഷമാശു പോം. ൩ ൨

അരചികു തിലപ്പുണ്ണം.

ഉപ്പുനീരിൽ നനച്ചിട്ടു തിലം തൊലികളഞ്ഞുതൻ
 ചുക്കമൊപ്പിച്ചു ചൂണ്ണിച്ചു മേളിച്ചു ഗുളമോടതു് ൩ ൩

സേവിച്ചുകൊണ്ടാലാത്തന്റെ വൈരസ്യങ്ങളകന്നുപോം.

നവനീതപ്രയോഗം.

പശുവിൻപാചിലെട്ടൊന്നു കള്ളിപ്പാലു പകന്നുതൻ ൩ ൪

(കാച്ചിക്കൊണ്ടുറതൊട്ടിട്ടു ദധിയാക്കിക്കലക്കുക)

ഉദ്യുത്യ വെണ്ണ സേവിച്ചാലൊഴിയും മെരഷികം വിഷം.

ശിവമല്യംഭിച്ചുണ്ണം.

ശിവമല്പിയുടേവേരും പുഷ്പവും ചന്ദനം വചാ ൩ ൫

വിഷഃവഗം തഥാ പാടക്കിഴുങ്ങും മരമഞ്ഞളും
മുത്തങ്ങാ രോഹിണീ വ്യോഷം പൃഥുകപ്പൊരിയെന്നിവ ൩ ൩
തുല്യമായിപ്പൊടിച്ചിട്ടു സേവിപ്പൂ തേനുമായത്ത്
മറന്നുപോയേനിത്തുപ്പും കൂട്ടികൊറുക പൊടിച്ചതിൽ ൩ ൭
അനേന നശ്യതി ക്ഷേപളം തിമിരം ഹി യഥേന്ദുനാ.

അക്പത്രാഭി.

പരിച്ചു തുക്കു പുകയത്തക്പത്രം വെളുത്തത് ൩ ൮

പുകയേററം പിടിച്ചാലങ്ങെടുത്തിട്ടു പൊടിച്ചതിൽ
നാലൊന്നു സൈന്ധവം ചേർപ്പു തദർദ്ധം ടങ്കണം തഥാ ൩ ൯
തേനിൽകഴച്ചു സേവിപ്പൂ സമസ്താഖുവിഷാപഹം.

വീക്കത്തിനു.

പരിച്ചാനയടീമൂലം ശതമൂലീടെ മൂലവും ൪ ൦

കൊട്ടത്തേങ്ങാപ്പറുന്നാലും നീലിച്ചുള്ളകരിമ്പതും
തുക്കിത്തുച്ചമതാക്കീട്ടു വരത്തിട്ടങ്ങരച്ചത് ൪ ൧

തൊട്ടുതേച്ചാലൊഴിഞ്ഞീടും വീക്കം മെരഷികദോഷജം.
വീക്കം പാരമതായിടിൽ മണ്ഡലിക്കുപറഞ്ഞവ ൪ ൨

മരുന്നും ധാരയ്യും ചെയ്താലൊഴിയും വിഷവീക്കവും.

പനിക്കു.

ജലദോശീരശീതം ച വിശപം പപ്പട്ടതോയവും ൪ ൩

കഷായംവച്ചു സേവിച്ചാൽ പനി ശീഘ്രമൊഴിഞ്ഞുപോം.

സമസ്താഖുവിഷങ്ങരുകും.

൧ കാഥനോഗങ്ങരും.

നീലീകരഞ്ജപിച്ചമന്ദശീരീഷശിശു
മുസ്തോഗ്രവിശപസുരഭൂരഹചന്ദനാനി

ഏഭിസ്സുമാംശുനഹിതൈഃ പരിപക്വമംഭ-
ശ്ലീശ്ലം വിനാശയതി മുഷികദോഷജാലം. ര് ര്

പാഠാശിരഃപൃഥ്വകാഖ്യവചാഹരിദ്രാ -
കഷ്യാബ്ബവിശ്വമധുക്വൈസ്സമഭോഗയുക്തൈഃ
കപാഥോ ഹരതുഖിലമുഷികദോഷജാതം
ക്ഷേപളം ക്ഷണേന ദഹനോ ഹി യഥാ തൃണൈഃ. ര് ൫

പഞ്ചാംഗം ച ശിരീഷജം ത്രികടുകം
കാകോളവേഗം വചാ
പഥ്യാ ചന്ദനവാജിഗന്ധതകരോ-
ശീരാബ്ബനിംബതപഃ
നംകപാഥ്യാശു സമാംശമത്ര തു ജലേ-
ദ്വ്യേതൽ സമസ്തം പ്രഗേ
പീതപാ നൈന്ധവസംയതം പരിഹരേൽ
കാകോളമാഖ്യതഭവം. ര് ന

൨ തൈല യോഗങ്ങൾ

നാലിടങ്ങഴി കൊളേളണം കരകയ്ക്കുള്ളനീരത്ത്
നാനാഴി എണ്ണയും ചേർത്ത് കാച്ചു കല്പന്യ യഷ്ടിതാൻ. ര് ൭

ദശപുഷ്പം പിഴിഞ്ഞുള്ളതോടേയ കാച്ചുകിലും ഇണം
തഥാ ഭ്രംഗാമൃതരസേ കാച്ചിക്കൊണ്ടുള്ള തൈലവും ര് ൮

മുഷികാന്തൻ തേച്ചിട്ടു കളിപ്പാൻ ഇണമേററവും
കളിച്ചാലാപ്പാഴേ നല്ലോരശേഷയത്തെക്കടിക്കണം. ര് ൯

സങ്കടം പലതും പാരമേരീടിലവനപ്പാഴേ
മരട്ടിപ്പിക്ക ഇണം ശീശ്ലം സരിപ്പിച്ചീടിലും തഥാ. ൫ ൦

* എലിവിഷത്തെ ചരട്ടിപ്പിക്കുവാൻ.

നിലനാരകമൂലത്തെ ക്ഷീരംതന്നിൽ കടിക്കിലോ
ആഖുജാതമതായുള്ള വിഷം ചരട്ടിച്ചുപോം നൃണാം. ൫ ൧

തമൈവ മഹിഷീതശ്ചേ കടിച്ചു പേച്ചരക്കന്ദ
കാടിയിൽ പുനബീജത്തെ കടിച്ചാലും വമിച്ചുപോം. ൫ ൨

കരിവള്ളിയുടേമൂലം പിരകിൻകുരുവും തഥാ
ഇവയൊന്നെണ്ണയിൽ പീതപാ വിഷം ചരട്ടിച്ചുപോം ഭൃതം. ൫ ൩

കാലമേദൈശ്ശൃണതീടിലിവയൊന്നു കൊടുത്തുടൻ
എണ്ണതേച്ചിളവൈലത്തു നിർത്തിട്ടു വിഷദഷ്ടനെ. ൫ ൪

എന്നാൽ ചരട്ടിച്ചുപോയീടുമാവുന്നും വിഷമൊക്കയും.

ചരട്ടിനില്ലുവാൻ.

ചന്ദനം ശുദ്ധതോയത്തിൽ കടിച്ചാൽ ചരട്ടിച്ചുപോം ഭൃതം. ൫ ൫

പരിപ്പും മലരും ചുക്കും ബലാ വിലപം ച ധാന്യവും,
കഷായംവച്ചു സേവിച്ചാൽ ചരട്ടിയെല്ലാമിളച്ചുപോം. ൫ ൬

കാവികല്ലജനകല്ലും ചുക്കും തിപ്പലി യഷ്ടിയും
യാത്രീഫലമതും തേനിൽ സേവിച്ചാൽ ചരട്ടി നിന്നുപോം. ൫ ൭

സരിപ്പിക്കുവാൻ.

†ആവണക്കെണ്ണയും പാലും കടിക്കിലിളകും മലം
തഥാ പകന്നസേവിപ്പു കാഞ്ഞവെള്ളമതിൽ പുനഃ, ൫ ൮

അമൃതം പൂഗവും പഥ്യാ കഷായം ചുക്കുമായുടൻ
വച്ചു സേവിച്ചുകൊറുകെന്നാലുടനേ സരണം വരും. ൫ ൯

* “ചരട്ടനം ജാലിനീകാശൈഃ ശുക്രാപ്യാങ്കോര്യോരപി
ശുക്രാപ്യാം കോകവത്യാശ്ചേ മൂലം മദന ഏവ ച,
ദേവദർഭീഫലം ചൈവ ദധ്നാ പീതപാ വിഷം വമേൽ
സർവ്വേഷികദഷ്ടാനാമേഷ യോഗഃ സുഖാവഹഃ.” (സു-ക).

“ചാതു്യാ പുനാഗബീജാശീ തിഷ്ടേതൈതവാക്ത അതപേ
പുരാണവിഷജാനാഖുശിശ്രുൻ കക്ഷിഗതാൻ വമേൽ.” (ച-അ).

† “ക്ഷീരാഷ്ടാംശസ്മന്ദഗ്ധോരതമരകോതമാ രേചനം ചിഹേൽ.”
(ച-അ).

“വീരോചനേ തുവൃട്ടന്തീത്രിഫലാകുപ്ല ഇഷ്യതേ
ശിരോവീരോചനേ സാരഃ ശിരീഷസ്യ ഫലാന്തി ച
ഹിതോ കടുതികാവൃശ്ച ഗോമരസപരസോഽഞ്ജനേ.” (സു-ക).

അനിശം കമ്പമുണ്ടാകും മെട്ടി ബുദ്ധിഭ്രമങ്ങളും
 ശുദ്ധയും സ്പേദവും പാഠം പനിയും രോമഭേദവും ൨

ഭംശേ വേദനയും പാരിച്ചുഴലും രക്തവണ്ണവും
 നാനാവൃത്തികജന്തുക്കൾ വിഷതന്ത്രമുഖാസ്തരം. ൩

കൃഷ്ണ ശ്രാവം കർബുരം പാണ്ഡുവണ്ണോ
 ഗോമൂത്രം കർക്കശോ ചൈകയേ
 പിടതാ യുത്രോ രോമശഃ ശാഡപാഭോ
 രക്തയൈതേ മന്ദവീര്യം മതാസ്തു.

ഏകീർഷ്ട വേദനാ വേപഥയേ
 ഗാത്രസ്തംഭഃ കൃഷ്ണരക്തഗമയേ
 ശഃഖാലക്ഷ്യേ വേദനാ ചോലപമേതി
 ദാഹസ്പേദൗ ഭംശശഃഹോ ജ്വരയേ.

യുക്തായൈതേ വൃത്തികാഃ പുഷ്ടമരഭേശേ
 സ്വർഭൂയോഭിഃ പദ്യഭിശ്ചൈതരേഭ്യഃ
 രക്തഃ പീതഃ കാപിചയോഃമരണേ
 നശ്യേ യുത്രം പദ്യഭിശ്ച ത്രിഭിഃ സ്വഃ.

ഏതേ ഭൂതശ്ചാപുരപുത്ര ണുജാതാ
 മദ്ധ്യാ ജ്ഞയാസ്ത്രിപ്ത ഹാരോരഗാണാം
 യദസ്യേതേഷാമന്ദയാലഃ പ്രസൂതോ
 ദോഷോൽപത്തിം തത്സ്വരൂപാം ന കർത്യാൻ.

ജിഹ്വാശോഹോ ജോജനസ്ത്വാവരായേ
 മൂർച്ഛാ ചോത്രം മദ്ധ്യവീര്യംഭിഃഷ്ട
 ശ്ലേഷ്മാശൃംഗം ശൃംഗമേളം ലോഹിതാഭോ
 രക്തഃ ശ്ലേഷ്മോ രക്തനീലോമരൗ ച.

പീതശ്ചാപുരപുത്രം നീലപീതോപരസ്തു
 രക്തം നീലം നീലശൃംഗസ്തഥാ ച
 രക്തം ബഭൂഃ പുഷ്ടവകേഷുപദ്യം
 യച്ചാപദ്യം പദ്യണി ദേ ച യസ്യ.

നന്നാരൂപം വണ്ണകണ്ഠപി ചോരാ
 ജ്ഞയാശ്ചൈതേ വൃത്തികാ പ്രണമൗരഃ
 ജന്മേഷാഃ സപ്തകാമൽ പ്രഭിഷ്ടം
 ദേഹേഭ്യോ യാ ചോതിതാനാം വിഷേണ.

ഏകീർഷ്ട സപ്തവരപ്രവൃത്തിഃ
 സ്തോദോൽപത്തിർഭ്രാന്തിദാഹൗ ജ്വരയേ
 ചേഭ്യഃ കൃഷ്ണം ശോണിതം യാതി തീവ്രം
 തസ്സാൽ പ്രാണൈസ്തു ജ്വരേ ശീല്യമേവ." (സു.ക)

* വൃശ്ചികവിഷചികിത്സ (സാമാന്യം).

ആദൈൗ ശൃംഗജളുകാദിക്രാണ്ടു രക്തം കളഞ്ഞുടൻ
അശപഗന്ധകരങ്ങളുടേ പായയെന്നന്യമാചരേൽ. ൪

പുളിമോരിലരച്ചിട്ടു വേപ്പിൻതോൽ മുളകെന്നിവ
കാച്ചിക്കുവോണ്ണുചാകുമ്പോളതിനാൽ ധാരകൊള്ളുക. ൫

കരഞ്ചം തിന്ത്രിണീ കാരസ്കരത്തിൻപത്രമെന്നിവ
പിഴിഞ്ഞ നീരിലിത്തുപ്പങ്ങേഴുതു കണ്ണുരണ്ടിലും. ൬

ഹസ്തംകൊണ്ടു പിഴിഞ്ഞിട്ടു പുങ്ങിന്റേറപത്രമഞ്ചസാ
കണ്ണിലും മൂക്കിലും പിന്നെ വായിലും കുടിവായിലും. ൭

പ്രയോഗിച്ചാൽ വിഷം തീരും വൃശ്ചികോത്ഥമന്താക്കയും
തഥാ താംബൂലവും കായം കൂട്ടിക്കൊണ്ടു പിഴിഞ്ഞതും ൮

ബാലകളുടെവിത്തരങ്ങളിത്തുപ്പം തിവകലുവും
ചതച്ചിട്ടു പുകച്ചീടിൽ തീന്നീടും തേൾവിഷം ഭൂതം. ൯

വേപ്പിൻപത്രമതും നല്ലമഞ്ഞളും നരകശവും
ഉമിയും കള്ളിതൻപത്രം പനയോലയുഴിഞ്ഞതും. ൧൦

കൂട്ടിപ്പുകച്ചുകൊണ്ടാലും വിഷം വൃശ്ചികജം കെടും.
തഥാ ദാവീരാംമാനാം ധൂപവും നന്നു കേവലം. ൧൧

† മുതാവിഷവിജ്ഞാനപ്രതിഷേധങ്ങൾ.

ചിലന്തിക്കുള്ള ചിഹ്നങ്ങളെ ശേഷങ്ങളുമങ്ങനെ
സാമാന്യമിഹ ചൊല്ലുന്നേൻ വിംശതിക്കും ക്രമാൽ പന. ൧൨

* വൃശ്ചികവിഷചികിത്സ (സാമാന്യം).

“ഉത്രമദ്ധ്യവിഷൈർഷ്കം ചികിത്സേൽ സപ്തദൃശ്യവൽ
ആദംശം സ്വേദിതം ചൂർണ്ണം പ്രച്ഛരിതം പ്രതിസാരയേൽ.”

(സു-ക).

“പ്രായേ വാതോർബണവിഷം വൃശ്ചികഃ സോഷ്ഠ്യമകാഃ
യത്ര യസ്യൈവ ദോഷസ്വ ലിംഗാധിക്യം പ്രതക്ഷയേൽ.
തത്ര തസ്യേഷദയഃ കയ്യാദിപരീതമുണ്ടെ ക്രിയാം.” (അ. സം).

† മുതോൽപത്തിപ്രകാരങ്ങൾ:—

“വിശ്വാമിത്രായ അഷ്ടസ്വ വസിഷ്ടസ്വ ലലാടജഃ
സ്വേദചേശാഃ സൂതാ മുതാ മുനേ യേ പതിതാ സ്തുണേ.
ഘാണ്ഡവ ഛായമാനാനാം അസുരന്മാം ശരീരഭ്യഃ
യേ സ്തുപിംഗാ വിനിയേരന്ത്യേ മുതാ ഇതി കേചന.

അന്ത്രേ വദന്തി ഭക്തസ്ത്ര ഏഷ്ടസ്യാന്നസ്ത്ര മുർമ്മനാൽ
സംഭവന്തി വിഷസ്തോടാ യേ ചുതാഃ

ചുതാഭേദങ്ങൾ:—

കീടകർമ്മം,

യഥ്സംഗം ധാരയന്തന്ത്രേ ചുതാഃ കീടകേ സംജ്ഞിതേ
തത്ര ചേദാദമോ ചുതാ ഭിദ്യന്തേ താ അപി ത്രിധാ.
രീക്ഷണചയാവരതോന ഏന്തി ചാശചികിത്സിതാഃ
നസ്താഹേന ദശാഹന പക്ഷേണ ച ചരം ക്രമാൽ
കപിചാഗ്നിമുഖി, പീതാ, പദ്മാ, മൂത്രാ, സിതാ, സിതാ,
ആഗേത്യഃ സദജാഃ സപ്ത ചുതാഃ പിത്തവികാരദാഃ.
ഘ്രാണ്യര, രക്തപദികാ, ഭംഗം, പിംഗാ, ത്രിമണ്ഡലഃ,
പൃതി, വ്യാധിരണ്ഡജാഃ സപ്ത ക്സൗമ്യഃ സ്ത്രേഷ്ടവികാരദാഃ.
കുർദ്ദാ, ചിദ്രിഷാ, രക്താ, ശ്വിത്രാ, സന്താ, മേചകാ,
കസനാ, ചോർഭിദാഃ സപ്ത വായുവഃ വായുരോഗദാഃ.
കാകാസ്ത്രേണപദീ, ലാജാ, വൈഭേഷി, ജാപനീ, തഥാ
മാലാമൂർന്നാ, സുവണ്ണാ, ച മിത്രഃ സപ്താപപാദികാഃ.
വ്യാധിനവന്ത്രാശു ഗാന്ത്രാണി ജപാൽപാവകസന്നിഭാഃ
സാനിപാതകൃതോസാഖ്യഃ സാഖ്യം കൃച്ഛേണ ചേതരാഃ.”

(അ-സം).

“ചുതികാ വിംശതിഃ പ്രോക്താഃശ്ചതസ്ത്ര സുദൃഢഃ
ദർശാൽ ചരായചാ ചാരമദർശാൽ ഗന്ധസംഭവം
ഹസ്തുന്ദാഃ കീല തമരഷാസ്സാഖ്യം മരന്ത്രേഷുയാദ്യകർമ്മഃ.”

ഖ-അ).

(ചുതാഭംഗസ്ത്ര സാമാന്യവക്ഷണം).

“ഛംഗഃ സാമാന്യതസ്താനാം മദ്രമണ്ഡലസന്നിഭഃ
സിന്തോസിന്തോരണഃ പീതഃ ശ്യാഃവോ വാ മൂദ്രനരദഃ.
മല്ലേ കൃഷ്ണാമിവാ ശ്യാവഃ പശ്യന്തേ ജാപകാവൃതഃ
വിസുപ്തവാൻ ശോഫയുക്തസ്തപ്യന്തേ ബഹുവേദിൻഃ
ജപരൂപാക വിക്രേദഃകാമാവദരണാനിതഃ
ക്രേമേന യൽ സുശത്യാഗം തത്രാപി കരുതേ പ്രണം.”

(അ-സം).

വിഷോചമനസധനങ്ങൾ:—

“ശ്വാസഭംഷ്ട്രാശക്രൻമൂത്രമൂർച്ഛവാഖനലാൻതദവഃ
അഷ്ടാഭീരമമന്ത്രേതർ വിഷം വക്ത്രാദിശേഷതഃ.”

(അ-സം).

ചുതാഭംഗവികാരരോൽപത്തിപ്രകാരം:—

“ഭിന്നാഖം ചക്രതേ നേന്വ ഭംഗോ ചുതാവിഷോരവഃ
സുചിരവയവദാഭാതി തത്ത്വോസൗ പ്രഥമോഹനി.
ഭിന്നേഭിന്നേഗ്രതരസ്സപ്തമേ ഹന്തി ഭീചിതഃ.”

(സാ-സം).

ചുതകരം ദശാജ്ഞന വിധനങ്ങൾ:—

“ചുതാ നാഭേഭംഗസ്ത്രലാമുഖം ചായവ്യ കീടകഃ
തദ്യുക്തം ച വസ്ത്രാഭി ദേഹേ പുകതം വികാർകൃഷ്.”

(അ-സം).

ദോഷവിചാരം:—

“ത്രിദോഷഃ പ്രായശഃ സർവ്വം പുനഃ ചിത്തം കഥാധികാരഃ
സപ്തജ്ഞാനോദിതൈരർത്ഥിംശൈശ്വര്യേഭ്യോഃശ്രേയഃ ക്വ ച ക്ഷയേൽ.”
(അ-സം).

പുതാചികിത്സ:—

“അർത്ഥംശു പുതാദക്ഷുസ്യ ശ്ലസ്മേണാഭംശമുഖഃകൽ
ദഹേത ജാംബവേദോഷ്യാദ്യൈർജ്ജു പിത്തോത്തരം ദഹേൽ.
കർക്കശം ഭിന്നരോമാണം മർമ്മസന്ധ്യാദിസംശ്രിതം
പ്രസൃതം സുവ്യക്തോ ദംശം ന ചരിന്തിത ദഹേത. ഡ.” (അ-സം).

എല്ലാവിധത്തിലുള്ള പുതാവിഷങ്ങളേറേക്കും ചേപനത്തിനു:—

“സവ്യക്തൈവ ച ശസ്യന്തേ ബോധിശ്ശേഷ്യാതകരക്ഷകാഃ.”
(അ-സം).

പുതാവിഷം മഹത്തായുഃ ദോഷങ്ങളേറേ ഏറ്റവും വലിച്ചും ഇരിക്കുമ്പോൾ:—

“ഉദിണ്ണദോഷാൻ ബവിനോ വിഷേ മഹതി വാമയേൽ
കാഃഃഘനീകീകാശവചീർബദ്യേദ്രവദസൈന്ധവൈഃ.
പടോലചക്രമരിചകരഃപാടപ്രിയംഗുഭിഃ
കൃഷ്ണാശു കനസാനീചനിംബ ന പ്ലാഹായഷ്ടിഭിഃ.
വിരോചയേഷു ത്രിഫലാത്രിവൃത്ക്രികടുസൈന്ധവൈഃ
സദന്തീപൃഥുഭീകാവിളംഗൈശ്ശരഥവാ പചേൽ.
ഏഭിഃ പലാർലികൈഃ പ്രസ്ഥം സമം ബ്രാഹ്മീരസം ഘൃതാൽ
പഞ്ചമുഖത്രതം ക്ഷീരം തേയം വാ ശോധനേഷുഭവൈഃ
യഥാസ്ഥം കച്ഛ്വീതൈർയുക്തം പൃഥഗ്ഽദ്യോലാ രോചനം.” (അ-സം).

സവ്യക്താവിഷങ്ങളിലും പാനചേപനങ്ങളേറേക്കും:—

“സപ്താക്ഷീ ചന്ദനം വക്രം മൃഗാക്ഷീ ഗന്ധനാകുഖീ
ഏലം മഹാസുഗന്ധാ ച വസ്തുമന്ത്രേണ കച്ഛിതഃ
ചേപേ പാനേ ച പുതാസു നന്തേന സദ്രോഗ്ഗഭിഃ.” (അ-സം).

എല്ലാ പുതാവിഷങ്ങളേറേക്കും കെട്ടിച്ചുവെക്കുന്ന ഒരേ ഘൃതയോഗം:—

“കടകീമുഖൽഗരസമംഗാദേവദർശിഃ
ബൃഹതീമുഖഗാംഗേയിരോചനാചന്ദനൈർഘൃതം
സിദ്ധം ചതുർഗുണക്ഷീരം പാനാഭ്യഞ്ജനയേർഹിതം
പുതാക്ഷണീകീടാൻറം വിഷേ പർമളാഭരണേ.” (അ-സം).

കണ്ണികോപർഹിതം:—

“പ്രമുക്താഭി ച പുതാൻറം യാവന്തഃ ശുദ്ധബിന്ദവഃ
ദേഹേ പതന്തി താവത്ത്വേദ അയന്തേ കണ്ണികാഃ സമം.”
(അ-സം).
“കണ്ണികോപർഹിതസമയേ ബൃഹതീമുഖേ വിഷാപഹൈഃ.” (അ-സം).
“നിശ്ചയേത ദർശനാർത്ഥാദൈ കണ്ണികാഃ പാനയേദ്ഽപ്രണാൽ.”
(അ-സം).

കപിചാലീമൃതകർദൂ ഓരോന്നും ഒംഗിക്കുന്ന പ്രത്യേകദേശങ്ങളേറേക്കും:—

“കപിചാ രത്ര നാസായാമഗ്നിർദശതി ഭദ്രണി
പീതാ ഉ ഗന്ധയോഃ പദ്മാ ദക്ഷിണാംസ്യേഥ കക്ഷയോഃ.”

*ശേഷം നാലുണ്ടുവറ്റിന്നു ചികിത്സാ നാസ്തി ഭൂതലേ
 നഖിലൊന്നിനെയങ്ങോട്ടു കണ്ടാൽ ചത്തിടുമങ്ങു നാ. ൧൩
 ഇങ്ങോട്ടു കണ്ടാൽ ചത്തിടുമൊന്നു മരേവനം തഥാ
 ഛായകൊണ്ടു ഹനിച്ചിടും ഗന്ധംകൊണ്ടൊരുവൻ തഥാ. ൧൪
 മരറുള്ളതു ചികിത്സിച്ചാൽ ക്രമത്താൽ ഭേദവും വരും
 മന്ത്രശുഷധങ്ങൾ കൊണ്ടോഷാം വിഷശാന്തിവരുത്തണം. ൧൫
 ഭംഗപ്രദേശേ പൂങ്കും ശോഫവും സ്നോടസംഘവും
 നീവ്രവേദനയും പാരം ശിരോരോഗവുമങ്ങനെ. ൧൩
 വണ്ണഭേദവുമുണ്ടാകും ജ്വരവും പാരമാണ്യതം
 ലൂതാജാതവിഷത്തിന്നങ്ങീവണ്ണം ലക്ഷണം വിദൂഃ. ൧൭
 രക്തം വിമുച്യ രജനീം തുളസീം തേച്ചുകൊള്ളണം
 പാലിൽ കലക്കിസ്സേവിച്ചു തദേവ വിഷശാന്തയേ. ൧൮
 ഓട്ടുപാത്രമതിൽ കായം താംബൂലാംബുനി മദ്യേൽ
 തേച്ചുകൊണ്ടാലണങ്ങിടും പഴുത്തിടുള്ളതൊക്കയും. ൧൯
 ശിരീഷനീലീമൂലങ്ങൾ തൽപ്പത്രാംബുവതിൽ പുനഃ
 പായയേല്പേപയേച്ഛീല്രം വിഷം നശ്രുതി ലൂതജം. ൨൦

പുതാമൂത്രവിഷാ ശ്വേതാ ചിബുകേ കാളികാക്ഷിണി
പാഞ്ചുരാ ദക്ഷിണസ്തസേ കരയോ രക്തപാദികാ,
വാമപാശ്വേ ദശേൽ ഭൂഗാ വാമാംസേ പിംഗവാ ദശേൽ
ത്രിമണ്ഡലോദരേ പൃതിഃ പൃഷ്ഠേ വീരാ തു ദക്ഷിണേ,
ബാഹൗ നാഭ്യാം കുമുദികാ വാമസ്തസ്യോപസംജിതാ
കണ്ഠേ രക്താ ചലാദേ തു ചിത്രാ സന്താനി കോഷ്ടയോഃ,
മേഘകം മൂല്നി കസനാ ഹസ്തയോഃ കക്ഷമൂലയോഃ
കാകാബ്രഹ്മണീ തു ഹൃദയേ ലാജവണ്ണാസ്തനാന്തരേ.-
ബാഹുസന്ധിഷു വൈദേശീ ലൂതാപാദേ തു ജാമിനീ
മാലാഹുണാപ്ലാ ഗ്രീവാതാം സൌവണ്ണീ കണ്ണമൂലയോഃ,
 ഇതി ക്ഷേത്രാണി നായതാന്ത്യത്രിശ്ചിണ്ണവിഷാഃ പുനഃ
 പരക്ഷേത്രോപി വർത്തന്തേ രാജാനോതിബദ്ധാ ഇവ'' (അ-സംഗം).

* വ്യാജനീയിൽ ഉൾപ്പെടാത്തവ,

നന്നാറിനീച്ചീമൂലങ്ങൾ ധാരയും പാനവും ഗുണം.
 കാട്ടുകണ്ണയുടേപത്രം തുളസീലേവും സമം ൨൧
 നന്യാഞ്ജനാദി ചെയ്യിടിൽ ചിലന്തിവിഷമാത്ര പോം.
 നീലീലമതും നല്ല തുളസീ കരിനൊച്ചിയും ൨൨
 പിഴിഞ്ഞുണ്ടായ വെള്ളത്തിൽ വെന്തു കൊള്ളൂ പൃതം
 [ഭീഷക.
 കല്പത്തിനുള്ളിയും വ്യോഷമശ്വഗന്ധം ച ചന്ദനം ൨൩
 മധുകം തകരം കൊട്ടം നന്നാറി കരളേകവും.
 തുല്യമായിവെല്ലാമേ കൂട്ടിവെന്തതരിച്ചുടൻ ൨൪
 സവിച്ചുകൊണ്ടാൽ തീന്നീടും ലൃതജം വിഷസഞ്ചയം.
 ഇവററിൻവേർ കഷായംവച്ചതിലും വെന്തു കൊൾകിലാം ൨൫
 ഇച്ചൊന്നപോലെ തേങ്ങാനെയ് കാച്ചിത്തേച്ചീടിലും തഥാ.

*നക്ഷത്രവിഷവിജ്ഞാനപ്രതിഷേധം.

കീരിക്കുള്ള വിഷംകൊണ്ടു ഗളഭംഗം വരും ഗുണം ൨൬
 ഭന്തോഷ്ടങ്ങൾ കരത്തിടും തഥാ താലപ്രദേശവും
 ചാക്കിന്നടച്ചിലും കാണാം ചുവക്കും നേത്രയുഗ്മവും ൨൭
 തീവ്രജപരം മഹാപീഡ പലതും പാരമാണ്ണരും.
 വേലിപ്പരുത്തിതൻപത്രം ഫലവും പുഷ്പമൂലവും ൨൮
 നാലുമൊപ്പിച്ചുരച്ചിട്ടു പായയേല്പേപയേൽ ദൂതം.
 നീലികാപത്രവും വേരും തേച്ചുകൊണ്ടു കുടിക്കിലും ൨൯
 കീരിതൻറവിഷം തീരും പാരം പാരിച്ചതെങ്കിലും.
 കരിനൊച്ചിയുമീവണ്ണം ചെയ്തുകൊണ്ടാൽ വിഷം കെടും.൩൦
 ഇവററാലെണ്ണ നെയ് വെന്തു പ്രയോഗിക്കു വിഷാപഹരം.

* കീരി വിഷലക്ഷണചികിത്സകൾ:—

“കുണ്ഡാമ്പുംലേപംകുടന്തം വചനവിവശതാ
 യന്ത്ര നേത്രേ ച രക്തേ
 ശീവരംഗേഗോ ജപരസ്തനക്ഷലജഗരളേ-
 നാത്തമാഹുഃ പ്രബുദ്ധാഃ
 രസ്തീൻ നിർണ്ണയികാളിമരദരസമസിരാ
 കന്യാകംസാരമിത്രം
 ചിപ്പാ പീത്യാ ച സദ്യനക്ഷലജഗരളം
 നാശയേൽ കുലീലദേവ.” (ച.൩൯)

* മാജ്ജാരവിഷലക്ഷണചികിത്സകൾ,

മാജ്ജാരവിഷമേറനീടിൽ കറുക്കും താലുനാഭികൾ ൩൧
 ചൊറിയും കടികൊണ്ടേടം നാലുഭാഗമരുത്തിട്ടും
 പനിയും ഛട്ടിയും സ്വേദം പെരുതായി വരും തഥാ ൩൨
 ഏരണ്യമൂലവും പിന്നെ പശ്യാ പൊൻകാരമെന്നിവ
 തേനിൽ തേപ്പു കുടിപ്പിപ്പു തഥാ വ്യോഷം സസൈന്ധവം
 [൩൩
 കഞ്ഞുണ്ണിനീരിൽ കായത്തെ മേളിച്ചിട്ടു പുരട്ടുക.
 ഇതിനാലാജ്ഞതൈലാദിപാകം ചെയ്തതു മുത്തമം ൩൪
 മാജ്ജാരവിഷമെല്ലാംപോമിച്ചൊന്നെഴുപ്പുസേവയാൽ.

† ശ്യാനവിഷലക്ഷണചികിത്സകൾ.

നരാണാം നായു ദംശിച്ചാൽ കറുക്കും രക്തവും വ്രണേന ൫
 രക്തസ്രവ്യതിയുമുണ്ടാകും വീക്കവും പനിയും തഥാ.
 ഭീതിയും ദേഹദുർഗന്ധം സന്ധിസാദം ശിരോഗദം ൩൩

* മാജ്ജാരവിഷലക്ഷണചികിത്സകൾ:—

“സ്ത്രോടാൻ കണ്യശ്ചേദം ഭംഗേ ജനയതി വപുഷി
 ശ്യാമതം നംഭിരാപോ-
 സ്തോം ഹൃദിംഭിം ജപരം യദിദൃശിതി ഗരഭം
 തഖി മാജ്ജാരജാതം
 പശ്യാം സക്ഷാരചിത്രം പിബതു സമധുനാ,
 ഹൈന്ധവവ്യോഷയുക്തം
 ഖിമ്പേത്തദ്ദേഹാരാജച്ഛരദസമിളിതം
 രാമം രൽ പിബഥാ.” (ല-൩).

† “ശ്യാപാശപരകജ്ജവ്യാഘ്രാദിനാം യദനിഖഃ
 ശ്ലേഷ്മപ്രദഷ്ടോ മുഷ്ണാതി സജ്ജം സംജാവാഹാശ്രിതഃ,
 തഥാ പ്രസ്രവ്യാപാശ്ചലഹരസ്തസോദ്ദീപ്യാലവൻ
 ശതൃതമബധിരോസ്സായ സോദ്ദീപ്യാശ്ചമുഖീയാവതി.
 തേനോന്മത്തേന ദണ്ഡസ്യ ദംഷ്ട്രിണാ സമീക്ഷേണ യ
 സപ്തതാ ജായതേ ദംഗേ കൃഷ്ണം ചാതിസ്രവ്യസ്യുക.
 ദിശ്വവിശസ്യ ഖിംഗന പ്രായശ്ചേയാപലക്ഷിതഃ
 യേന ചാപി ദേഹദുഷ്ടസ്യ ശ്ലേഷ്മാഭക്തം നരഃ
 ബഹുലഃ പ്രതികുപ്യാണഃ ക്രിയാഹീന്യോ വിനശ്യതി.” (സു-ക).

സരണം മലബന്ധം വാ ഭവിക്കും ശപാവിഷത്തിൽ.
 അങ്കോലമൂലം തച്ചമ്മമൊപ്പം കാഞ്ചികനീരതിൽ ൩ ൭
 പാനലേപാദി ചെയ്തീടിൽ കെട്ടും ശപാവിഷമ്ബസാ.
 എണ്ണനെയ്ലോച്ചമിത്യാദിക്കാങ്കോലംതന്നെ കൊള്ളുക ൩ ൮
 കഷായം നീലികാമൂലം കുടിപ്പിക്ക സസൈന്ധവം.
 ശിശുപത്രമതും നല്ലമഞ്ഞളും മരമഞ്ഞളും ൩ ൯
 ഭൂധാരസമതിൽ പിഷ്പാ തേച്ചുകൊള്ളു വിഷാപഹരം.
 ശുദ്ധഭൂധാരസേ തേങ്ങാനൈലാച്ചിലാര കൊള്ളുക ൪ ൦
 മധുരം മഞ്ഞളും ജാതിപത്രിയും കല്ലമാമിഹ.

പേപ്പട്ടി പിഷചിനിസ.

ഭാരതകുമാരികളിൽ ഹരിദ്രിപ്പിക്ക യഥാബലം ൪ ൧

“ശൂന്യം ശ്ലേഷ്മാദ്ബണാ ഭോഷാഃ സംജം സംജാവഹാശ്രിതാഃ
 മുഷ്ണന്തഃ കുച്ഛതേ ക്ഷോഭം ധാതുനാമതിഭിരഭണം,
 ലാലാപാനസഞ്ചയീരഃ സർവ്വതഃ സോഭിയാവതി
 ബ്രഹ്മപുച്ഛഹരണസ്സന്ധഃ ശിരോഭൂമീ നതാനന്തഃ,
 ദാശസ്തേന വിദഷ്യന്ത്യ സുപ്തഃ കൃഷ്ണം ക്ഷരത്യസ്യക്
 ഹൃച്ഛരീഭോരഗ്ജപരസ്തംഭ്രുഷ്ണാമുർഹരോദ്ഭവോ ന ച.” (അ. സ).

“ഭംശാൽ കൃഷ്ണം ച രക്തം ബ്രഹ്മി ച ഭധിരം
 തത്ര ശോഥോ ജഃസ്യാദ്
 ഗാത്രേ ഭീതിജ്ഞേജ്യോ യദി ഭവതി വിദ്ഃ
 ക്ഷോഭമാളക്കജാതം
 അത്രാംകോലസ്യ മൂലം തചമപി ച തഥാ
 തസ്യ ചായ്യാ ച പിഷ്പാ
 പന്നാദ്യൈസ്സന്നിഹന്യാത്തിഖജമപി പഴച-
 ദേഷ ഗുഹ്യോപദേശഃ.” (ഖ-അ).

അസാഖ്യചക്ഷണം:—

“ദക്ഷോ യേന തു തച്ചേഷ്ഠാരുതം കുച്ഛൻ വിനശ്രുതി
 പശ്രംസ്തമേവ ചാകസ്യാദാദർസലിചാദിഷ്യ.
 ജലദർനസംസ്തർശബ്ദേജ്യോ യഥ സന്ത്രസേൽ
 അദശ്ചമപി തം ജഹ്യാൽ ജലസന്ത്രാന രോഗിണം.” (അ-സം).
 “മൂലസ്യ ശരപംഖായാഃ കഷം ധൃത്തുരകാലികം
 തണ്ഡുലോദകമാദായ പേഷയേത്തണ്ഡുലൈസ്സഹ.
 ഉന്മത്തകസ്യ പരൈതസ്തു സംവേഷ്ടപ്രാപ്തപകം പചേൽ
 ഖദോദരേഷുകാരേ തമളക്വിഷളിതഃ,
 കരോത്രന്ത്രാൻ വികാരാംസ്തു തസ്തിൻ ജീർയ്വതി ചെറുഷ്ണേ
 വികാരാഃ ശിശിരേ യാപ്യാ ഗുഹേ വാരിവിവർജിതേ,

സരിപ്പിച്ചിടിലും കൊള്ളാം കുടിപ്പിക്ക കഷായനീർ.
 ഛട്ടിപ്പാനും സരിപ്പാനും മുഷികൻറെ ചികിത്സയിൽ ര വ
 ചൊന്നപോലുള്ളതെല്ലാമേ പ്രവർത്തിപ്പൂ ശ്രനാം വിഷേ.

നീലീകരഞ്ജതുള്ളസീവിച്ചുമന്ദലോട്ത്ര-
 ഓവീയവാഷബുഹതിദേയപപ്പ്സാബ്ബാഃ
 വേദേഷം ശരീഷസുരദാവ്യാപി തുല്യഭാഗൈഃ
 സിശ്യം പയഃ പരിഹരേദപിഷവിഭ്രമം ച. ര ന

കരഞ്ജപത്രവും തോലും വേരുംകൊണ്ടു കഷായവും
 വെച്ചെടുത്തു കളിപ്പിച്ചു ബുദ്ധിഭ്രമവിനാശനം ര ര
 കരഞ്ജനീലീമുഖഃശരീരം കഷായം തേനുമായുടൻ
 സേവിച്ചാൽ വിഷവും ഭ്രാന്തും തീർന്നീടും വിശ്വകർമ്മം. ര ൫

തത്തശ്ചാനന്ത വിഷാദസ്തു സ്താപ്താ ചൈവാപചേദേഹനി
 ശാചിഷഷ്ടിഃകുടുംബേണ ക്ഷീരേണോണ്ണേന ഭോജ്യേണ.
 ദിനത്രയേ ചഞ്ചമേ വാ വിധിരേണോലമാത്രയാ
 കർത്തവ്യോ ഭിഷജാവശ്യമളിക്വിഷ്ണുനഃ.
 കപ്യേൽ സ്വയം വിഷം യസ്യ ന സ ജീവതി മാനവഃ
 തസ്മാൽ പ്രകോപയേദാശു സ്വയം യവന കപ്യതി.
 ബീജരന്തേഷുഗൃഹഭിഃ കുംഭൈശ്ശീതാംബുപൂരിതൈഃ
 സ്താപയേത്തം നദീതീരേ സമന്തേച്ഛാ ചതുഷ്ഠമേ.
 ബലം നിവേദ്യ തത്രാപി പിണ്ഡാകഃ പലലം ദധി
 മാല്യാനി ച വിചിത്രാണി മംസം പകാമകം രഥം.” (സു-ക).

“വിന്യാവ്യ ദംശം തൈർഷ്യേ സപ്പിഷാ പരിമാഹിതം
 പ്രതിഹ്യാദഗഭൈഃ സപ്പിഃ പുരംണം പയയേത ച.
 അക്ക്ഷീരയുതം ചാസ്യ ദദ്യദപി വിശേധനം
 ശോഭം പുനർവാഞ്ചാസ്യാദദ്യദേധുത്തരകയുതം
 പലലം തിച്ഛതൈബഞ്ച രൂപികായഃ പയോ ഗുഡഃ
 നിഹന്തി വിഷമാലക്യാ മേഘവൃന്ദമിവനഃലഃ.” (സു-ക).

“ദദ്യൽ സംശോധനം തീക്ഷ്ണമവശ്യം വിഷനാശനം
 അശുദ്ധസ്യ നിരൂപ്യേപി പ്രാണ കപ്യതി തദിഷം.” (അ-സം).

സ്നാനവിധിയും മന്ത്രപ്രയോഗവും:—

“സൗന്ദര്യവീജരേഷുഗൃഹഭിഃ കുംഭൈഃ ശീതാംബുപൂരിതൈഃ
 അഷ്ടോത്തരശതം വാരാൻ സിദ്ധമന്ത്രാഭിമന്ത്രീകതൈഃ.
 അഷ്ടോത്തരശതോന്മാനൈഃ പുഷ്പമാലാവഹ്ണിതൈഃ.
 ഗോപമന്മാത്രാക ലിപ്തേ ജപചിതാണൗ കശാസ്തുതേ
 സ്ഥമന്ധിച്ഛ സരിതസ്തീദര സ്നാനം ചാസ്യ ചതുഷ്ഠമേ.” (അ-സം).

“അലക്യാധിപഃത, യക്ഷ, സാരമേയഗണാധിപ
 അലക്ഷ്മണമേതം മേ നിവ്ദിഷം കരു മാചിരാൻ
 സാഹേതി മന്ത്രോച്ഛ്യാക്കാരേണ സവകർമ്മസു ശസ്യതേ.” (അ-സം).

ക്രോഷ്ടകവിഷചിക്രിസ്.

ഏവം ക്രോഷ്ടകകാകോളേ ചൈവ്വു ബുദ്ധിഭ്രമേച്ഛി ച
മന്ത്രയന്ത്രാദികടകൊണ്ടും രക്ഷ കല്പിച്ചുകൊള്ളണം. ര് ന്ന

*കുതിരയുടെവിഷത്തിനു.

അശ്വപദാണാം ഭംഗേതിവേദനാ അധിരസ്രൂതി
കബിശ്ചിപ്പാൻവശക്കേടും തഥാ സർവാംഗസാദവും. ര് ഐ

പാരമുണ്ടായ്യാതം പിന്നേ ഭാഗവും ഭ്രമവും തഥാ.
അമുക്കരമതും നല്ല വയമ്പും ലോഡ്രചമ്ബവും ര് വു

ക്ഷീരേ പേഷിച്ചു നേ വിപ്പു ലേപനാദിയുമാചരേൽ
വാജീദന്തോദ്ഭവക്ഷേപളം തൽക്ഷണാദേവ നശ്യതി. ര് ന്

† വാനരവിഷത്തിനു.

ഭംഗേ വേദനയത്വത്ഥമുണ്ടാകും വാനരേ വിഷേ
ചിരിയം പല്ലമുണ്ടെല്ലാം കറുക്കും, കൃഷ്ണരക്തവും ര് ൦

ഭംഗപ്രദേശാൽ വന്നീടും, ശരീരം വാടുമേറ്റവും
രോമഭേദമതും കാണാം മേലെല്ലാം വണ്ണഭേദവും. ര് ൧

നെന്മേനിവാകുതൻവേരും തോലും പത്രം ച പുഷ്പവും
കഷായം തുല്യമായ് വച്ചു പായയേല്പേപയേൽ ഭൂതം. ര് ൨

* കുതിരയുടെ വിഷത്തിനു:—

“ഭംഗേ യത്ര വിഭാരകഞ്ച അധിരസ്രാവസ്സോ വേദനാ
യസ്യാർദ്രം മുകുളഞ്ച ലോചനയുഗം തം വാജീദക്വം വിദുഃ
സംചൂർണ്ണാത്ര വചാശ്വഗന്ധസഹിതം ക്ഷീരേണ ലോഡ്രം പിബേ-
ഷീമാനത്ര സുഖേന വാജീഗരളം ഹന്ത്വാദിഭം തൽക്ഷണാൽ.”
(ല-അ).

† മകുടവിഷത്തിനു:—

“മേദോ ഭംഗപ്രദേശേ ഭ്രമമതിമഹതീ കൃഷ്ണരക്തസ്രൂതിഃ സ്യാൽ
ഗാത്രശ്യാനിച്ച യസ്മിൻ പ്രസരതി ച തന്നേ രോമഭേദോച്ഛി
[യസ്യ
ശ്യാമേ ദന്തോഷ്ടയുഗേ മ തചമചീച രഥാ മകുടോത്ഥം പ്രബുദ്ധാ
പഞ്ചാംഗം പീതലിപ്തം ശമയതി സഹസാ തത്ര ഷൈരീഷമേവ.”
(ല-അ).

*മന്ത്രവിഷത്തിനു.

മന്ത്രദന്തവിഷത്തിനു മുകുതപം വരുമഞ്ജസാ
 ചനിയും ഗാത്രഭേദം ച ശ്യാമതപം ചോഷ്യദന്തയോഃ. ൫൩
 സന്ധിനൊത്തു ക്കന്തീടും രക്തസ്രുതിയുമങ്ങനെ
 വണ്ണഭേദം മുഖത്തുണ്ടാം ചുവക്കും നയനഭവയം. ൫൪
 നീലീമൂലമതും നല്ല നന്നാരി ചെറുചീരയും
 പാലിൽ പിഷ്പാ പുരട്ടീട്ടു കടിപ്പു തലിഷാപഹം. ൫൫
 ഇവയോരോന്നതാൻ പോരമൊന്നിച്ചാകിൽ ഗുണം തുളോ
 നസ്യാഞ്ജനാദിയും ചെയ്തു നൂറാണാം വിഷമാശു പോം. ൫൬

മണ്ഡൂകവിഷത്തിനു.

‡മണ്ഡൂകത്തിൻവിഷത്തിനു ദംശേ പാരം ചൊരിച്ചിലും
 നാലുഭാഗത്തുമങ്ങോറം പൊള്ളീടും തീവ്രജ്വന്തിയും ൫൭
 മനുഷ്യേശമതും നോവും വീക്കവും പാരമാണ്ണരും.
 ചുക്കു തിപ്പലിയും നല്ല കായവും മുളകെന്നിവ. ൫൮
 കൂട്ടിക്കൊണ്ടു തരച്ചിട്ടു കടിപ്പു ലേപയേച്ചു തൽ
 മണ്ഡൂകദന്തസഞ്ചാരവിഷമെല്ലാചൊഴിഞ്ഞുപോം. ൫൯

* മന്ത്രവിഷത്തിനു:—

“മുകുതപം ഗാത്രഭേദം ജപമവി കടുക്കം നസ്യഭേദഞ്ച കൃഷ്ണാ
 ദന്താ ദന്തച്ഛരദാ യദ്രവതി ച വദനം ചാലയാ പ്ലാവിതം വാ
 നേത്രം രക്തഞ്ച വിദ്യാന്നരവിഷമിതി തത്തത്ര സമ്പിഷ്ടനീലീം
 വേഗാകന്ദഞ്ച മേഘധനിമവി പന്യാ പായയേല്ലേപയേച്ചു.”

‡ മണ്ഡൂകഭേദങ്ങൾ:—

“കൃഷ്ണ സാരഃ കഹകോ ഹരിതോ രക്തോ യവവണ്ണാഭോ—
 കൂകടി കോടികഥേത്യഷ്ടൗ.” (സു-ക).

മണ്ഡൂകദണ്ഡുചക്ഷണചികിത്സകൾ:—

“ഏകദണ്ഡുസ്ഥിതഃ പീഠഃ കണ്ഡൂമൂൽ ദദർശദഃ സന്ദർശ
 ദംശോ ദണ്ഡുസ്തുട് നിദ്രോ മൂർച്ഛരാവാൻ ഹരിതം വമേൽ.”
 (അ-സം).

“ഏതമണ്ഡൂകജാതം ഹരിതം ച ഗാളം രാമം ശൃഷണാസ്ത്രം
 ശീലേഃ പാനാനലേപാലി കീമതവിധിനാ ശീതളായന്തി സന്തഃ.”
 (ച-അ).

“മേഷത്രാഗ്നി വചാ പാഠം നിച്യുളോ രോഹിണീ ജലം
 നച്ഛമണ്ഡൂകദണ്ഡാനാമഗഭോദ്യം വിഷാപഹം.” (സു-ക).

* കടന്നൽവിഷത്തിനു.

കടന്നൽകത്തിയാൽ പാരം കടയും വീക്കവും വരും.
പിഷ്ടപാ മുക്കുറി സവാംഗം നവനീതേ കടന്നുത് നൃവ
തേച്ച ശേഷം വിഴുങ്ങിട്ടു തദപിഷം നശ്യതി ക്ഷണാൽ.

കടന്നൽക്കൂടെടുക്കുവാൻ.

തൊങ്ങണംപല്ലമീവണ്ണം നീലീമൂലഭലങ്ങളും നൃൻ
കൃഷ്ണമായുള്ള തുളനീമൂലവും പത്രവും തഥാ.
മേലെല്ലാം തേച്ചുകൊണ്ടീടിൽ കടന്നൽക്കൂടെടുത്തിടാം. ൭ ൦
നീലീതുളസിങ്കാരങ്ങളും കടന്നൽവിഷനാശനം.

† ചേരട്ടവിഷത്തിനു.

ചേരട്ടവിഷമാകുമ്പോൾ വട്ടത്തിൽ തോലുപോയതിൽ ൭ ൧
അരുത്തിട്ടു ചൊറിഞ്ഞീടും ക്രമത്താൽ വളരും പുനഃ
വ്യാഷം ശിരീഷപഞ്ചാംഗം ചായയേല്പേപയേൽ പ്രഗേ. ൭ ൨
പുത്തരിച്ചുണ്ടതൻപത്രം കേതകീദമെന്നിവ
തേങ്ങാണെയിൽ വരുത്തിട്ടു പേഷിച്ചാശു പുരട്ടുക. ൭ ൩

ലക്ഷണവും ചികിത്സയും:—

“ഗൃഹനോളികയാ സ്വേദശോഭശ്ചമുദംഹവാൻ
ക്ലേദീ ച ദംശോ ദഷ്യസ്യ ഘൃതപീഡാഗ്രന്മിസംഭവഃ.
നക്തമാലന്താമന്ദപൃതീകംകംസ്ഥിഭിസ്സുഭവഃ
സദ്യോഷൈവിഷനാശായ ഗൗരളികാമഃഃ പ്രലേപയേൽ.” (ല-അ).

* കടന്നൽവിഷത്തിനു:—

(മക്ഷികാഭേദങ്ങൾ) “കാന്താരികം, കൃഷ്ണം, പിംഗലം, മധുളികാ, കാഷായീ
സ്ഥാളികേത്രേവം ഷട്.” (സു-ക).

ലക്ഷണം:—

“കണ്യമൻ മശകൈരീഷമ്ചൗവയഥുർമദനഭേദനഃ
അസംഖ്യകീടസദൃശമസാഖ്യമശകക്ഷതം.
പ്രായേണ മക്ഷികാ നേത്രേ ദശന്തി ശ്വയഥൂദ ബന്ധഃ
തദംശോ ദാഹകണ്യമാംസ്തംസാം ഉ സ്ഥാളികാം തൃജേൽ.
തദൃഷ്ടേ പിടകാ ശ്വാവാ സ്രാവിണീ ഭൃത്യപദ്രവാ.” (അ-സം).

† ശതപഥീഭേദങ്ങൾ:—“പരുഷാ, കൃഷ്ണാ, ചിത്രാ, കപിചിക, പീതികാ,
രക്താ, ശ്വേതാ അഗ്നിപ്രഭോ ഇത്യഷ്ടൗ” (സു-ക).

ചേരട്ട കടിച്ചാലുള്ള ലക്ഷണം:—

“പീടശ്ശതപഥീദംശഃ സ്വേദരൂഗ്രഗശോഹവാൻ
അതസിപുഷ്പവണ്ണോ വാ പിഡകാവാൻ ഭ്രമലഃ.” (അ-സം).

*തൊട്ടാരട്ടിവിഷത്തിനു.

തൊട്ടാരട്ടിവിഷത്തിന്നുമീവണ്ണം ചെയ്തുകൊള്ളുക.

†ജളകവിഷത്തിനു.

അട്ടയ്ക്കുള്ള വിഷത്തിന്നു ചൊറിയും ഘോരയും വരും ഉൾ
നന്നാറിമഞ്ഞളും നെയ്യും ജളകവിഷനാശനം.

‡മത്സ്യവിഷത്തിനു.

കടച്ചിലുണ്ടാമത്യർത്ഥം വ്രുണ വേദനയും തഥാ ൭ ൫
പനി രോമാഞ്ചവും വാക്കം മന്യുക്ഷേപഃഘോഭവേ ഭവേൽ.
തത്ര കാരസ്കരത്തിന്റെ വേദം തിരിയുമഞ്ജസാ ൭ ൬
ഇടിച്ചിട്ടു ജലംകൊണ്ടു ധാരചെയ്തു നിരന്തരം.
അരണ്യസംഘം വേരോടിടിച്ചിട്ടു കഷായമായ് ൭ ൭
വച്ചെടുത്തു കടിച്ചിടീൽ കടച്ചിൽ ക്ഷണമേ കെടും.
തദേവ ലേപയേച്ഛീഹ്വം സവ്യോഷം രാമൊന്നപിതം ൭ ൮
പുനർവാചരതത്ര ലേപയേച്ഛീഹ്വം ഘോഹിശാന്തയേ.
വാചിൽ പഴുങ്ങിപ്പേഷിച്ചിട്ടുമൂതും ദശപുഷ്പവും ൭ ൯
തേച്ചുകൊണ്ടാൽ ക്ഷണേനൈവ പൃഥുരോമവിഷം കെടും.

[൮ ൦

ചികിത്സ—“കുംകരം തകരം ശീഗ്രം ഹരമകം ഭജനീലയം
അഗഭോ ജലപിഷ്ടോന്യം ശതപഃലീഷനംശനം.” (സു-ക.).
“പഞ്ചംഗം ശൈലീഷം സവ്യോഷം ശതപലീഷം ഹരതി.”
(ഘ-അ).

*തൊട്ടാരട്ടിവിഷത്തിനു:—

“തൊട്ടുപോയാലുമേ തൊട്ടാരട്ടിയേറ്റിയാരഹൊ
ക്ഷണത്തിൽ ക്വലൻള്ളിൽ പെട്ടുപോയെങ്കിലും നൃണാം,
സഖംഗം വ്രണമുണ്ടാകുമതിനുള്ള ചികിത്സയും
ചൊല്ലുന്നു മുളൻ ചീരയ്ക്കുണ്ടുള്ളവേരും കഷായവും,
കല്ലവും ചേർത്തു കേരത്തിൻതൈലം കാച്ചിയരിച്ചുടൻ
പന്നലേപാലികൾകൊണ്ടു ശമിക്കും രമിഷം നൃണാം.”

†ജളകവിഷത്തിനു:—
“ഗോപീ നിശാ സസർപ്പിവിഷം ഹരേല്ലേപനംജളകാനം.” (ഘ-അ).

‡മത്സ്യവിഷത്തിനു:—
“മാത്സ്യം ദംശഃ സരഗ്ഭാവഃ.”
“മധുരീകടകം ശേപപിണ്ഡാമുലഞ്ച മത്സ്യജേ.” (അ-സം).
രാമംമുഖവ്യോഷം സസർപ്പിരാവേപനാച്ച മത്സ്യവിഷം.” (ഘ-അ).

വണ്ടുകുത്തിയാൽ.

ഭ്രംഗം കുത്തുകിലപ്പോഴേ കടയും വീക്കവും വരും
പുന്നാടകനിശായുഗം ലേവയേത്തദിഷാപഹം. വൃ ൧

ഇതി ജ്യോത്സനികായം
വൃതികാദിവിഷയപ്രതിഷേധാധികാരം സമാപ്തം.

അധികാരം ൧൩

*സ്ഥാവരവിഷവിജ്ഞാനപ്രതിഷേധം.

സ്ഥാവരവിഷഭേദങ്ങൾ.

ഹമാപുഷ്പദളൈർമൂലനിയ്യാസരസചർമ്മഭിഃ
കന്ദബീജം യോഗീശ്വര ഭവേൽ സ്ഥാവരജം വിഷം. ൧

ഏവം പത്തുപ്രകാരത്തിലുണ്ടാകുന്ന വിഷത്തിനു
ലക്ഷണങ്ങളത്രം ചൊല്ലാം ചികിത്സാപി വിശേഷേതഃ. ൨

സ്ഥാവരവിഷലക്ഷണചികിത്സ (സംമാത്യം).

വീക്കമുണ്ടാം ചുടുംപാരം പനിയും ചിത്തശോകവും
സാദവും മോഹവും ഉൾട്ടി ശോഷവിൻമൂത്രരോധവും. ൩

*സ്ഥാവരവിഷഭേദങ്ങൾ:—

“ഹലകസുമദളൈർമൂലനിയ്യാസകരൈഃ-
രചിച്ച സേപയസ്സുഗ്ബീജകൈസ്ഥാവരാംഗൈഃ
ഭവതി ദശഭിരഭിഃ ക്ഷേപമേഷം സമാനം
വിഷകൃതിവിഷചിഹ്നം വക്ഷ്യതേ തൽപ്രശാന്തിം.”

സ്ഥാവരവിഷമേരവുംള്ള ലക്ഷണം;—

“പരമപി ബഹുലാപം താപഖേദം നരംണം
ജ്വരമപി ച ക്ലേശമരട്ടിസാദൈഃ ച മോഹം
ജനയതി പരിശേഷം ചാപി വിൻമൂത്രരോധം
ചിദൃതി ഗരളം തൽ സ്ഥാവരോരഥം പ്രബുദ്ധം.”

ചികിത്സ:—

“കൃതമാത്രേ സ്ഥിരക്ഷേപമേ ശീതേന സ്താപ്യ വാരിണം
പായയേൽ സഹൃതം ക്ഷേത്രം തതഃ സദ്യോ വിരോചയേൽ.
പതന്യാ കോശാതകീ പാവാ സൃത്യുവല്ലഗ്നികാന്തം
ശീരീഷകിണിചീ ശേഖുകാഷ്ഠമരീ യാമിനീലപയം.
പുനസ് ൨൦ ബൃഹതൃതൃ ദേശ ശാർദ്ദേ ച ക്ലൃതയം
ഏതൽകാഥേന സംസിദ്ധം യവാഗ്രം സാജ്യമാക്ഷികം
ശീതളം പായയേൽ സദ്യഃ സ്ഥാവരക്ഷേപശാന്തയേ.” (ച.൩൦)

ചെറുചിരയുടേമൂലം തണ്ടും പത്രമതും സമം
 ശുദ്ധകാണ്ഡികന്തോയത്തിൽ പാനലേപനമുത്തമം. ൪
 നീലികാമുലമിത്തുപ്പം തഥാ വീതപാ പ്രലേപയേൽ
 ഇവകൊണ്ടു ക്ഷായംവച്ചതുകൊണ്ടു ക്ഷുഭിക്കയും ൫
 ഇച്ചൊന്നെശയമെണ്ണയും നെയ്യ് വെന്തിടാനുമുത്തമം
 ഇത്തുപ്പം വ്യോഷവും രണ്ടുമഞ്ഞളും കല്കമായിഹ ൬
 മിക്കവാറും വിഷത്തിന്നു ശതയൗതഘൃതം ശുഭ്രം
 നാല്പാമരക്ഷായത്തിൽ ഘൃതമിട്ടു നിരന്തരം ൭
 കടയേണം ചുവപ്പോളം നൂറുനാഴികയങ്ങനെ
 „ശതയൗതഘൃതം” ചൈതദപിഷശോഫോഷ്ണശാന്തികൃൽ. ൮

ചേർമരത്തിൻവിഷത്തിന്നു.

ചേർമരത്തിൻവിഷത്തിന്നു താന്നിതൻ തോലരച്ചുടൻ
 സവാംഗം തേച്ചു സേവിപ്പൂ സദ്യോ നഷ്ടമന്തം വിഷം. ൯
 മുക്കോലുക്കൊന്ന സേവിപ്പൂ, സരണം പാരമായിട്ടിൽ
 ശതാവരിജലംകൊണ്ടു തുടേ ധാരകൃഷിക്കണം. ൧൦
 ക്ഷിച്ഛിടുകയും വേണം ക്ഷുഭിക്കണം തദംബുനി,

പ്രത്യേകശയങ്ങൾ.

നാഗദന്തിവിഷത്തിന്നുമീവണ്ണം. ചെയ്തുകൊള്ളുക. ൧൧
 പുഴുപ്പുരുത്തിത്തോൽകൊണ്ടു കണ്ണാവട്ടി വിഷം കെട്ടും
 മദ്യത്തിൻമത്തു തീന്നീടും ചെറുനാരങ്ങകൊണ്ടുടൻ. ൧൨
 കണ്ഡാവിന്നഥ കോവയ്യു. അന്നേററം വീയുശാന്തയേ
 അവീൻമരുത്ത ചെന്തിട്ടിൽ മതിഷ്ഠനീമൂലവും ദലം. ൧൩
 മേന്തോന്നിക്കമരീമൂലം നിവിഷേ മരിചം തഥാ
 പാഷാണവിഷശാന്തിക്ക മധ്യമം കടുക്, തമം. ൧൪
 നീലികാമുലവും തദപന്മുണാളം ചേരി കേചന
 പാരദത്തിന്നു കൃശ്ണാണ്ഡം പ്രത്യേകശയമിതീരിതം. ൧൫
 ഏരണ്ഡത്തിരിയും നല്ലു നവനീതം ശതാവരീ
 ആവലിന്റെ വിഷത്തിന്നും കൊടുവേലിക്കുമായിതു. ൧൬

കാഞ്ഞിരത്തിരി. സേവിച്ചാൽ പല്ലെല്ലാമെത്ര കോത്തുപോം
കാലം വിരലമങ്ങേററം കൂട്ടം കരവുമങ്ങനെ. ൧ ൭

*കന്നിതൻപല്ലവം പിഷ്ടപാ കടിപ്പിപ്പു വിലേപയേൽ
വേഗം തീന്നീടുമെന്നാലക്രമിച്ചലും പല്ലുകോത്തതും. ൧ ൮

വത്സനാഭികുടിപ്പിടിൽ നിവിഷം പരമേശയം
മൂലം നീചീഭവം കൂടെ നന്നേററം തദിഷേ റുണാം. ൧ ൯

ഭയിമോരെന്നിവററിന്റെ കന്മഷം നീങ്ങുവാനിഹ
നന്നേററം പഴതായുള്ളോരുപ്പുമാങ്ങയുമണ്ടിയും. ൨ ൦

ധൂമപത്രംപിടിപ്പിടിൽ തേങ്ങാപ്പാൽകൊണ്ടു തീൻപോം
തഥാ ലവണതോയേന തൈലവീർച്ചും കെടും ഭൂതം. ൨ ൧

തേൾക്കടാകൊണ്ടു തീന്നീടും പനസത്തിന്റെ കന്മഷം
തഥാ തദീർച്ചശാന്തിക്കു ചുക്കുകൂടഗ്ഗണം തുലോം. ൨ ൨

പ്രത്യേഷയങ്ങൾ വേറിട്ടിട്ടെല്ലാററിന്നമിരിക്കിലും
നാനാവിഷങ്ങൾ തീന്നീടും നീലീപാനവിലേപനാൽ. ൨ ൩

ഇതി ജ്യോത്സംനികായാം
സ്ഥാവരവിഷാധികാരം സമാപ്തം.

അധികാരം ൧൪.

പശുചികിത്സ.

†വിഷജ്ജ്വപശുചക്ഷണം.

പശുക്കൾക്കു വിഷപ്പെട്ടാൽ കലുക്കും തലയേററവും
രോമഭേദവുമുണ്ടാകും ദിശേ ശോഫമിതും തഥാ. ൧

അംഗസാദവുമത്രതം കണ്ണുകാണാതെയും വരും
പനിയും കൊടുതായിടും നടപ്പാനരുതായാ. ൨

നര പാരം ചൊരിഞ്ഞീടും വായിലും രണ്ടുമുക്കിലും
തഥാ ദന്തങ്ങൾ ബന്ധിക്കും ചൊഴിയും രോമമേററവും. ൩

* 'കന്നിതൻപല്ലവം പിഷ്ടപാ കടിപ്പിപ്പു വിലേപയേൽ' (പാഠാന്തരം).

† വിഷജ്ജ്വപശുചക്ഷണം:—
“മുഹൂർത്തമുശ്ശിരോന്യാസഃ ശോഥഃ സ്രവേശ്വരപ്പുണ്ണതാ
ജ്വരസ്തബ്ധാക്ഷിതാത്രതപം ഹനുഃകമ്പാഗ്ഗമമുക്തം,
രോമാപഗമനം ഗ്ഗാനിരരതിവേപമുർഗ്രഹഃ
ചമുഷ്ട്യാം വേത്രേതദ്ദണ്ഡാനുമിഹ ലക്ഷണം.”
(ച-ചി).

*പശുചികിത്സ (പാനലേപനാദികൾ).

ലോഹം ചുട്ടിട്ടെടുത്തിട്ടു ഭംഗം വെച്ചിടുകഞ്ചസാ
 ഛേദിക്കൽ ഗുണമെന്നാലും ഛേദിക്കരുതു ഗോക്കളെ. ര

ഇതുപും പശുവിൻനെയും വ്രണേ തേച്ചീടണം ഭൂതം
 വയമ്പും മരിചം നല്ല സൈന്ധവം ചുക്കു തിപ്പലി ൫

തുച്ചഭാഗമരയ്ക്കേണം ശുദ്ധകാഞ്ചികനീരതിൽ
 പാനലേപാദികൊണ്ടാശു പശുക്കൾക്കു വിഷം കെട്ടം. ൬

നെന്മേനിവാകപ്പഞ്ചാംഗം മൂലം നീലീഭവം പുനഃ
 ചെറുചീരയതും രണ്ടുമഞ്ഞളും സമമായുടൻ ൭

കാടിനീരിലരച്ചിട്ടു സർവ്വംഗം പരിമർദ്ദയേൽ
 കോരിക്കൊണ്ടു കുടിപ്പിപ്പു സദ്യോ നഷ്ടമതാം വിഷം. ൮

മഞ്ജരീ നീചികാപത്രമശ്വഗന്ധം ച സൈന്ധവം
 തുച്ചാംശപാനലേപാദൈഃ പശുനാം വിഷമാശു ചോർ. ൯

നെന്മേനിവാകതൻവേരുമുള്ളികായം വലാ സമം
 മുളകും കാടിയിൽ പിഷ്ടപാ പാനാദ്യൈവിഷനാശനം. ൧൦

പുഷ്പിൻതോലുരിതുകീടെമൂലവും വ്യോഷമെന്നവ
 കാഞ്ചികേ പാനലേപാദ്യൈസ്സത്യതീഹ ഗവാം വിഷം. ൧൧

മോഹിച്ചുപോയതെന്നാകിൽ നസ്യംചെയ്യാലുണർന്നിടും
 †നരന്മാർക്കു പറഞ്ഞുള്ള നസ്യംതന്നിവിടേയ്ക്കുമാം. ൧൨

ഇച്ചൊന്നെഴുപതുജാലങ്ങളിടിച്ചിട്ടു ജലത്തിനാൽ
 കൂട്ടിപ്പിക്കയതും പശുപു പുരട്ടീടാനമാമിതു്. ൧൩.

ഇതി ജ്യോത്സ്നികായാം പശുചികിത്സാധികാരം സമാപ്തം.

* ചികിത്സ:—

“ദേവദാരു ഹരിഭ്രേ ദേവ സരളം ചന്ദനംഗരു
 രാസ്യാ ഗോരോചനാജാജീ ഗുൽഗുലികുശുരസോ ന.തം,
 ചുണ്ണം സസൈന്ധ ചാനനം ഗോപിത്തമധുസംയുതം
 ചതുർദ്ദാനാം ദഷ്ടാനാമഗദഃ സർവ്വകാഞ്ചികഃ.” (ച-ചി).

† “രക്താവസേകാഞ്ചനാനി നരതുല്ല്യാന്യജാവികേ
 ത്രിഗുണം മഹിഷേ ചോഷ്ട്രേ ഗവാശ്വേ ദ്വിഗുണതു തൽ
 ചതുർഗുണഞ്ച നാഗാനാം കേവലം സർവ്വകുഞ്ചിണാം
 പരിഷേകാൻ പ്രദേഹാഞ്ച സുശീതാനവചാരയേൽ.”

അധികാരം ൧൫.

സർവ്വവിഷയപ്രതിഷേധം.

വിവിധയോഗങ്ങൾ,

ലക്ഷണംകൊണ്ടറിഞ്ഞീല പാമ്പിനെയെന്നിരിക്കിലോ
നോക്കിക്കൊണ്ടു വിചാരിച്ചു ദൃഷ്ടാനാം ദോഷമൊക്കയും. ൧

വണ്ണവേഗം വിഷത്തിന്റെ വേഗവും ദോഷവുമലിയും
മറ്റും ചിലതു സൂക്ഷിച്ചു ഗ്രഹിച്ചില്ലെങ്കിലും തദാ. ൨

കടിക്കേണ്ടും മരുന്നെല്ലാം ചൊല്ലുന്നേനതിനായിഹ
എല്ലാദോഷമെല്ലാക്കും തീൻപോമിവകൊണ്ടുടൻ. ൩

വേലിപ്പരുത്തിതൻചത്രം പുഷ്പവും സമമായിഹ
തന്മൂലമപി ക്ഷീരത്തിൽ ഭൂതം നാനാവിഷേ പിഞ്ചേൽ. ൪

ക്ഷീരത്തിലമരീമൂലം നിമ്ബലേ കാഞ്ചികേഴ്ചി വാ
കുടിപ്പു ലേപനം ചെയ്തു നിശ്ശേഷവിഷനാശനം. ൫

ചെറുചീരയതും നല്ലോരമരീമൂലവും സമം
പാനലേപാദിചെയ്തിടിൽ തീന്നീടും വിഷമൊക്കയും. ൬

വാജിഗന്ധമതും രണ്ടുമഞ്ഞളം ചെറുചീരയും
ക്ഷീരേതോയേഴ്ചി വാ പീതപാ സദ്യസ്സർവ്വവിഷം ജയേൽ. ൭

കരഞ്ജം നീലികാ ബിംബം മൂന്നും തുല്യമതായിഹ
പാനാദ്യൈർഗൃതിഷേപളം യഥാപാപം ത്രിമുത്തിഭിഃ. ൮

നിശാദപയം മേഘനാദം ധൂമവും സമമായിഹ
ലിപ്തപാ പീതപാ ഹരേസവം വിഷം സ്ഥാവരജംഗമം. ൯

ശുദ്ധിചെയ്തൊരു പൊൻകാരം ശീതതോയേ കടിക്കുക
പുരട്ടീ നസ്യവും ചെയ്തു ഗരമെല്ലാമൊഴിഞ്ഞുപോം. ൧൦

അമുക്കരമതും വ്യോഷം വയമ്പും വാകമൂലവും
നാനാവിഷേ കുടിച്ചീടാം കഭളിക്കന്ദനീർത്തിൽ. ൧൧

നസ്യത്തിന്നും ഗുണംതന്നേ നേത്രത്തിങ്കലുമായിതു
തൊട്ടുതേച്ചാലൊഴിഞ്ഞീടും വിഷവും വീക്കവും ഭൂതം. ൧൨

കരളേകമതും ചുക്കും വിഷ്ണുവാ ഹീതവാ പ്രലേപയേൽ
മസ്തകേ നാസികായാം ച പഹ്ലുമേതദിഷ്ട്വഖിലേ. ൧൩

തണ്ഡുലീയകമൂലം ച വാജിനസാ ച ഗുല്ഗുലു
ഗൃഹധൂമം ച ഗോമൂത്രേ പായയേൽ ക്ഷേപളശാന്തയേ. ൧൪

ചന്ദനം നീലികാമൂലം കൊട്ടവും ചെറുചിരയ്യം
പായയേല്ലെപയേൽ ക്ഷീരേ നാനാവിഷവിനാശനം ൧൫

കായം വാ സൈന്ധവം വാഥ കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപത്രവും
പേഷിച്ചാത്മജലേ ഹീതവാ ലിപ്തവാ സർവ്വിഷം ഹരേൽ. ൧൬

ശിരീഷാക്സുമം രണ്ടിൻബീജവും വ്യോഷവും സമം
നസ്യപാനാദികൊണ്ടാശു തീൻപോം വിഷമൊക്കയും. ൧൭

അരക്കും കായവും ചുക്കുമുള്ളിയും രണ്ടുമത്തളം
സൈന്ധവേന സമം മൂത്രേ വിഷം ലേപാദിനാ ഹരേൽ. ൧൮

വ്യോഷവും ശാരിവാ പാടകിഴങ്ങും നീലിയും തഥാ
പെരുംകുരുമ്പയും വ്യോഷം വയമ്പും കൂട്ടിയും തഥാ ൧൯

തേററാവരലരച്ചിട്ടു കലക്കിക്കൊണ്ടതിൽ പുനഃ
നിർമ്മലം വസ്യശകലം മുക്കിക്കൊണ്ടാറു കാററിൽ ൨൦

ഏവം മുക്കിയുണക്കേണമെട്ടുപത്തുടമത്തുണി
തൈലംതന്നിൽ തിരുമ്മീട്ടു നസ്യാദുത്തിഷ്ടതേ വിഷീ. ൨൧

ഹരീതകീ വചാ ലോശ്രം വേപ്പും കായവുമെന്നിവ
നാനാവിഷോപശാന്തിക്കു ചെയ്തു പാനാദികാഃ ക്രിയാഃ ൨൨

മുരിക്കുടതന്മേൽത്തോൽതന്നേ കാഞ്ചികാംബുനി മട്ടയേൽ
പാനലേപാദികൊണ്ടാശു തീൻപോം വിഷമൊക്കയും. ൨൩

വ്യോഷവും കായവും തുമ്പനീരതിൽ പരിമട്ടയേൽ
നസ്യാഞ്ജനേ തഥാ കൃതവാ വിഷമോഹവിനാശനം. ൨൪

വെൺകുന്നിക്കുരുവും കായമിലത്തിക്കുരുബീജവും
ശിശുപത്രരസംതന്നിൽ പിഷ്ടവാ നസ്യാഞ്ജനേ ഹിതം. ൨൫

വയമ്പും കായവും നല്ല ശേപതമരം മരിചം സമം
താംബൂലനീരിൽ പേഷിച്ചു ചെയ്തു നസ്യാഞ്ജനങ്ങളെ ൨൬

- ശിരീഷപുഷ്പസ്വരസേ ഭാവിതം മരിചം സിതം
നന്യാഞ്ജനാദിനാ ഭ്രയശ്ശീപ്രമുത്തിഷ്ടതേ വിഷീ. ൨ ൭
- വെൺകന്നിക്കുരുവും വഹ്നിശിഖയും രാമം വചാ
ശുഭാകാഞ്ചികതോയത്തിലഞ്ജനാദ്വൈവിഷം കെടും. ൨ ൮
- വചാശ്വഗന്ധാ ത്രികടുവാകമൂലം ച ചന്ദനം
രംഭാകന്ദജലേ പിഷ്ട്വാ വിഷം പാനാദിനാ ഹരേൽ. ൨ ൯
- പുഷ്പിൻകുരുവതിൻബീജം ചുക്കും മുളകു തിപ്പലി
വേപ്പുംതോൽ വിഷവേഗം ച കാളകൂടാപഹം ഭവേൽ. ൩ ൦
- കോശാതകീ വചാ ഹിംഗു ശിരീഷം വ്യോഷമെന്നിവ
അക്ക്കുരീര്യേ പി സംപിഷ്ട്വാപ്യജമൂത്രേ ിഥവാ പുനഃ. ൩ ൧
- കണ്ണിൽ താംബൂലനീർതന്നിൽ, നന്ദ്യം തുമ്പയുടേ ജലേ
ശിശുവല്ലരസേ പാനാനിശ്ശേഷവിഷനാശനം. ൩ ൨
- പൊടിച്ചിക്ഷ്യാക സർപ്പാഗം കായമോടു കലർന്നു്
നന്ദ്യംചെയ്യാലുണർന്നീടും വിഷമോഹിതനഞ്ജസാ. ൩ ൩
- മാതൃഘാതിയുടേമൂലം കാടിയിൽ വിഷനാശനം
മുയൽച്ചെവിയതും തുമ്പ തുളസീ ശക്രവല്ലിയും. ൩ ൪
- മാജ്ജാരവദിനീപത്രം തഥാ പൂവാംകുറുന്തല
ഇവയെല്ലാം സമംകണ്ടു ഹിശിഞ്ഞുണ്ടായ നീരതിൽ ൩ ൫
- മരിചം തിപ്പലീ ചുക്കുമേലത്തരിയുമെന്നിവ
ചുണ്ണിച്ചു കൂട്ടി നല്ലീടിൽ വിഷമെല്ലാമൊഴിഞ്ഞുപോം. ൩ ൬
- വയമ്പും തകരം കൊട്ടം ചന്ദനം പത്മകേസരം
ധൂലുംരബീജവും തുല്യം കാടിതന്നിലരച്ചുടൻ ൩ ൭
- തൊട്ടുതേച്ചാലുണങ്ങിപ്പോം വിസപ്പും ക്ഷേപളസംഭവം.
ചന്ദ്രശേഖരമുലീടെപത്രവും കായവും സമം ൩ ൮
- തിരുമ്മീട്ടതിനാൽ മുക്കും വായും പൊത്തിയമന്തുടൻ
പിടിച്ചു കൊറുവു മൂന്നഴം കാളകൂടവിനാശനം. ൩ ൯

വ്യാജാഭി(രസായനം).

വ്യാജം തകരവും കൊട്ടം മാഞ്ചിയിത്തുപ്പരേണകം
 തുളസീ ശാരിബാ മുസ്സാ യഷ്ടീ ഹിംഗു നിശാഭയം. ര ൦

വാളംഗമേലത്തരിയും തുല്യഭാഗമിതൊക്കവേ
 പ്ലാതുംതോൽതൻറെ നീർതന്നിലരയ്ക്കേണം ദിനഭയം. ര ൧

പ്ലാശിൻറെകറയും കൂട്ടിട്ടൊരുപാത്രത്തിലിട്ടുടൻ
 പാകം ചെയ്യുന്നതിൽ കൂടെയിട്ടു വേവിച്ചു കൊള്ളുക. ര ൨

ഗോശ്രംഗേ സംഗ്രഹേദേതൽ ഗരളപ്പും രസായനം
 തൊട്ടു കിഞ്ചിൽ പുരട്ടീടിൽ തീൻപോം വിഷമൊക്കയും, ര ൩

നസ്യപാനാദിയതിനും ഗുണം ഗുപ്തമിതേററവും

ദേവദാർഘി.

ദേവദാരു നിശാഭപദപം തകരം മധുകം വചാ ര ൪

കന്മദം മുളകും പുങ്ങും ശിരീഷാക്കകണാ സമം
 മുൻപേതുപോലെ സൂക്ഷിപ്പൂ ഗോശ്രംഗാനേ വിഷാപഹം.

[ര ൫

ശിരീഷാഭി,

ശിരീഷമേലത്തരിയുരക്കും മാഞ്ചുരേണകം
 യഷ്ടാപകന്നസിന്ധുതമം ത്വൃഷണം കാട്ടുവെള്ളരി ര ൬

ദാർവീ മഞ്ചട്ടിമുണ്ണും ച മഞ്ഞളെന്നിവയൊക്കയും
 പൂവ്വചാർഘംഗംസംസ്ഥാപ്യം വിഷേഷ്യ പരമേശയം. ര ൭

ഏതത്സവം ച ധൃപേർപി കർശാൽ ക്ഷേപളോപശാന്തയേ.

ഗുപ്തപ്രയോഗങ്ങൾ.

(൧)

നന്ത്യാർവട്ടമതിൻമൂലം വടക്കോട്ടുഗമിച്ചതു്. ര ൮

ഗ്രഹണാരംഭകാലത്തങ്ങെടുപ്പൂ ശസ്ത്രകം വിനാ
 സ്തംഭിച്ചനേരവും പിന്നെയൊഴിയുമ്പോഴുമങ്ങനെ. ര ൯

അരച്ചു ഗുളികീകൃത്യ സംഗ്രഹേൽ ശുദ്ധഭാജനേ
 ആദിക്കതു കടിപ്പിച്ചാൽ ദഷ്ടന്നു വിഷമേറയാം. ര ൧൦

സ്കന്ദീപ്പിക്കും തഥാ ക്ഷേപജം സ്കന്ദനത്തിലെടുത്തതു
 തഥാ മോചനകാലത്തേതൊഴിക്കും വിഷമൊക്കയും. ൫ ൧
 ആദിക്കതാചരികൊല്ലാ പ്രയോഗം ഗുപ്തമാമിത്.

(൨)

നെന്മേനിവാകപ്പഞ്ചാംഗം കൃഷ്ണപഞ്ചമിനാളടൻ ൫ ൨

ഇരുമ്പുതട്ടാതെ കണ്ടങ്ങെടുപ്പു തുല്യമാമത്ത്
 ഗോമുത്രോപ്യജമുത്രേ വാ മദ്യേദ്രിവസത്രയം ൫ ൩

ഗുളികീകൃത്യ നിശ്ചലിലുണക്കിക്കൊണ്ടു സംഗ്രഹേൽ
 അനേനാഞ്ജനപാനാദൈവിഷീ ഭവതി നിവിഷീ. ൫ ൪

ഗുപ്തമത്യന്തമേതത്തു ശാസ്ത്രേഷു ച മനീഷിഭിഃ,

(൩)

ജാതവത്സമലം കൊട്ടം രണ്ടും തുല്യം കലൻടൻ ൫ ൫

പൂവ്വദ് ഗുളികീകൃത്യ പ്രയോക്തവ്യം വിഷേഖിലേ.

(൪)

വയമ്പു കായം വെള്ളള്ളി വ്യോഷവും സമമായിഹ ൫ ൩

കാഞ്ചികേ ഗുളികാ കാര്യാ പൂവ്വദ്വിഷനാശിനീ.

ബിലാഭിഗുളിക.

വിചപന്യ മൂലം സുരസന്യ പുഷ്പം
 ഫലം കർമ്മേന്യ നതം സുരാഹപം
 ഫലത്രയം വ്യോഷനിശാദയം ച
 ബസ്തന്യ മുത്രേണ സുസുക്ഷ്മപിഷ്ടം. ൫ ൭

ജംഗലൃതോന്ദ്രവൃഷ്ടികാദ്യൈ-
 വിഷുചികാജീണ്ണഗരജപരൈശ്ച
 ആത്താൻ നരൻ ഭൂതവിധഷിതാംശ്ച
 സ്വസ്ഥീകരോത്യാഞ്ജനപാനനന്യൈഃ. ൫ ൮

ഹിംഗാഭിഗുളിക.

ഹിംഗാശ്വഗന്ധസിന്ധുത്വമൈരുമകന്നതന്മലം ൫ ൯

തുതമം മനശ്ശിലം *ചാവി ഹിംഗുസൈന്ധവകം വചാ
 അശപഗന്ധാ വിഷം വ്യോഷം ത്രിഫലാ നീലിമിശ്രിതം ൧൨
 ശ്വേതാക്ഷമൂലം നേവാളം ഗരുഡദപയമിശ്രിതം
 ഇശ്വരീമൂലമാഹൃത്യ ഭശപുഷ്പേണ മിശ്രിതം ൧൩
 സവാണി സമഭോഗാനി ജംബീരരസമദ്രിതം
 ടിനത്രയം മദ്യമിതപാ തിലമാത്രേണ ലേപയേൽ ൧൪
 ജിഹ്വാശ്രോ, ചേപനാത്തത്തു തൽക്ഷണാഭേവ് നശ്യതി
 തപ്തമേഷം വ്രണലേപേന തബവ്വിഷനാശനം. ൧൫

മൃത്യുഞ്ജയശുചിക.

പൊൻകാരം താമ്രകാരം ച നല്ലകാരം നവസാർവ്വം
 തുത്തം തുരിശു പാഷാണം രസം ത്രികട്ട സൈന്ധവം ൧൬
 ഗന്ധകം വജ്രനാഗം ച വാജിഗന്ധം പകന്നയും
 കാതോട്ടി കരളേകം ച കരണൊച്ചിയുഴിഞ്ഞയും ൧൭
 നീലി പുഷ്പരമൂലം ച തുത്താ കൃഷ്ണമതായതും
 ഉഷ്ണിൻതോൽ ഗിരിഗന്ധഞ്ച ബലാഹപം കാഞ്ഞിരസ്യവേർ
 [൧൮

കടലാവണക്കിൻകരുവുമേകോനത്രിംശദൈവഷയൈഃ
 തുക്കിത്തുല്യമതാക്കിട്ട യോജിച്ചു പയസി ക്ഷിപേൽ. ൧൯
 (പയസ്വിതിബഹുതപം കിമേതന്മാത്രോക്തമായതും)
 അക്സൻഹരിഗവാംക്ഷീരം മൂന്നും യോജിച്ചു തുല്യമായ് വ ൦
 തസ്തിൻ ക്ഷിപ്താ ചിസപ്താഹം പശ്യാദുട്പുത്ര്യ പേഷയേൽ
 കഴച്ചു ശുചികീകൃത്യ ശോഷയേന്നിശൽ തന്നിലു് വ ൧
 വിഷവേഗാൽ പരം വേഗമസ്മാമസ്തീതി തദപിദഃ
 നാറ്റാ മൃത്യുഞ്ജയാച്ചൈവ്യാ സവോൽകൃഷ്ടാ ശുഭപ്രഭാ. വ ൨

മൃത്യുഞ്ജയാഞ്ജനം.

പാൽതുത്തം ഗന്ധകം നല്ല തുരിശും നീറമുട്ടയും
 ശ്വേതമാംകന്നിതൻബീജം പുരാണമുളകും പുനഃ വ ൩
 ഇലഞ്ഞിക്കരുബീജം ച ഏല്യാമോരോ കഴഞ്ചതാഃ
 ഗോമുത്രത്തിൽ ചചിഷേണം കരിഞ്ഞീടാതെ കണ്ടു് വ ൪

* 'ഹിംഗു തുരിശും സൈന്ധവം വചാ' എന്നും പാഠം കാണുന്നു.

പണത്തുകയും ചതുഷ്ഠി രസം താബുലനീരതിൽ
 താലത്തിലാക്കി മദ്ദിപ്പു കുറയാതെ ദിനത്രയം. വ ൫

പിന്നെ നന്നായരയ്ക്കേണമതു മൂന്നുദിനം ക്രമാൽ
 വേവിച്ചു മുൻപേവച്ചുള്ളോരൈഷധങ്ങളുമിട്ടുടൻ വ ൩

പേഷിച്ചുകൊള്ളൂ. തൊണ്ണൂറു നാഴികാ പിന്നെയും ക്രമാൽ
 ഉരുട്ടിക്കൊണ്ടുണക്കേണം കുന്നിമാത്രമനാതവേ വ ൭

ഔഷധം മോഹിച്ചവെന്നാകിലതു വെററിലനീരതിൽ
 പാതിയൻപോടരച്ചിട്ടങ്ങൊരുക്കുന്നിൽ വിലേപയേൽ വ ൮

എന്നാലപ്പുറമംഗത്തിൽ ജീവനുണ്ടാം പുനസ്സുഥാ
 മരേറക്കുന്നില്ലമഞ്ചിച്ചാലൊഴിയും മോഹമൊക്കെയും. വ ൯

ഉള്ളിൽ ജീവനതില്ലായ്യിൽ നേത്രമെല്ലാം വെള്ളത്തുപോം
 മുതൃഞ്ജയാഞ്ജനം തേപതൽ പ്രസിദ്ധം ക്ഷേപളനാശനം. ൯ ൦

ഗരുഡാഞ്ജനം.

അഞ്ജനക്കല്ലുമിതുപ്പും പാൽത്തുത്തും സ്വണ്ണകാരവും
 വ്യോഷവും പാരദം നീലീബീജവും താമ്രമൂണ്ണവും ൯ ൧

ശംഖമൂണ്ണവുമെല്ലാമേ കഴഞ്ചൊന്നര കൊള്ളുക
 നാഗദന്തിയുടേബീജം തുക്കീട്ടൊരുകഴഞ്ചിഹ ൯ ൨

അതിൽപാതി മുരിങ്ങേടൈബീജവും പുനരൊക്കയും
 ചെറുനാരങ്ങനീരത്തിൽ മദ്ദിപ്പു ദിവസത്രയം ൯ ൩

എല്ലാം തുല്യമതായിട്ടു കൂട്ടീടാമെന്നു കേചന
 എങ്കിൽ പാരദവും നീലീമൂലവും പരിവർജയേൽ. ൯ ൪

സൂക്ഷിച്ചുരച്ചുകൊണ്ടാശു ഗുളികീകൃത്യ പിന്നതു്
 സൂര്യശ്ശിതൊടാതേകണ്ടുണക്കി വെണ്ടു സംഗ്രഹേൽ. ൯ ൫

തിലപ്രമാണം ക്ഷേപളാത്തനെഴുതു കണ്ണരണ്ടിലു
 അഷ്ടാദശ. വിഷം തീരും തിമിരം പടലങ്ങളും ൯ ൬

കാചവും സന്നിപാതങ്ങൾ വിവിധങ്ങളുമാശു പോം
 യക്ഷുരാക്ഷസഗന്ധവ്ദ്രതപ്രേതാദികാംസ്സുഥാ, ൯ ൭

പിശാചാദിൻ ജയിച്ചീടാപിതുകൊണ്ടിഹ സത്പരം
 ഹൃദ്യമൃത്യുനമേതത്തു നാറ്റാപി “ഗരുഡാഞ്ജനം”, ൯ ൮

ഗൃഹചര്യം തിലം പോരീവിഷ്യയും ബഹിവിഞ്ചൈവം
 വിഷാമയേഷു ധൃപിച്ചാൽ ക്ഷയിക്കും വിഷമൊക്കയും. ൧ ൧ ൧
 മാജ്ജാരാസ്ഥി മയിൽപ്പീലി വ്യോഷം നകലരോമവം
 ആട്ടിൻപാലിൽ നനച്ചിട്ടു ധൃപിച്ചാൽ ഗരമാശു പോം. ൧ ൧ ൨
 ശിഖിവിഞ്ചരം വചാ ഹിംഗു ലശൂനം മരിചം പുനഃ
 ചുണ്ണിച്ചു കീരിതന്നെല്ലം വിഷാതേത ധൃപമാചരേൽ. ൧ ൧ ൩
 വിശം ച ലോഭ്ദ്രം മരിചം കൊന്ന മാധുരവല്ലുവും
 പച്ചോലപ്പാനുതന്നെല്ലം ധൃപയേഭിഷശാന്തയേ. ൧ ൧ ൪
 ഇച്ചൊന്നശുഷധവും രണ്ടുമുഖമാമുരഗാസ്ഥിയും
 തീയിലിട്ടു പുകച്ചിട്ടു നഷ്ടമാം വിഷമൊക്കയും. ൧ ൧ ൫
 പാറാനിർഗ്ഗണ്ഡികാങ്കോലപണ്ണെശ്ശല ലശൂനം സമം
 മട്ടിച്ചുകൊണ്ടു ധൃപിച്ചാൽ ഗരളാമയനാശനം. ൧ ൧ ൬
 വയമ്പു കൊട്ടം തകരം തേററാവരലതിൻതൊച്ചി
 സൈന്ധവം ച കടുക്കായം ശുലീ ഗുഞ്ജാഫലങ്ങളും ൧ ൧ ൭
 വിഷവേഗമതിൻവേരും ശിഖിവിഞ്ചരങ്ങളു ഉന്നിവാ
 തുല്യമായതിനോടൊപ്പം യോജിപ്പു മാത്രഘാതിയും ൧ ൧ ൮
 അലാംശം ലശൂനം ചെപ്പു തദർബം രാമരം പുനഃ
 മേളയിതപാചരേൽ ധൃപം ഗരമാശു വിനശ്രുത! ൧ ൧ ൯
 ഇതുകൊണ്ടു ഗൃഹംതന്നിൽ പുകച്ചാൽ പാമ്പുപോം ഭൂതം
 ഇളികീകൃത്യ സേവിച്ചുകൊണ്ടാലുണരമപ്പൊഴേ. ൧ ൨ ൦
 കരിനൊച്ചിയടേതോലും വേപ്പുകരുവതും പുനഃ
 ചകോരശ്ശേനപക്ഷങ്ങൾ പട്ടൽപീരസമുലവും. ൧ ൨ ൧
 അതിലാറൊന്നിലഞ്ഞിത്തോലരക്കെട്ടൊന്നു കൂട്ടുക
 മുൻപിൽ ചൊന്നശുഷധത്തോടുകൂടി മേളിച്ചുകൊണ്ടിതു. ൧ ൨ ൨
 പുകച്ചാൽ വിഷമെല്ലാംപോം തഥാ വേറിട്ടുമാമിത്
 അപരാഹ്ണേ പ്രഭോഷേ വാ പുകപ്പു സന്ധ്യയോർപയോഃ. ൧ ൨ ൩

ഇതി ജ്യോത്സനികായം
 സർവ്വചിഷലതിഷേധാധികാരം സമാപ്തം.

അധികാരം ചന്ദ്രം.
സർവ്വമഹാവിഷധികിരസ.

ഉറിയുകിയുടേമുലം പചം നാലുതു കൊള്ളുക. എ
 വെള്ളമോരോരിടങ്ങാഴി കണ്ടുകൊടുവു പലത്തിന്റ. എ
 കഷായം വെച്ചുരിച്ചിട്ടു നാലൊന്നായാലതിൽ പുനഃ എ
 നാഴി നല്ലണ്ണയുംകൂട്ടിക്കുറക്കൂ മുദ്രവന്നിയിൽ. എ
 കഷായം വെച്ചുവർത്തന കല്ലുതന്നും കലക്കുക എ
 പാകം സൂക്ഷിച്ചുരിച്ചിട്ടു സംഗ്രഹിച്ചു പ്രയത്നം. എ
 താംബൂത്തിൽ പുരട്ടിട്ടു വിഷാത്തൻ തിന്നുകൊള്ളുകിൽ എ
 നാനുവിഷങ്ങളും തീരും തൽക്ഷണാദേവ നിണ്ണയം. എ
 മയൂരശിവയും ബഹുബഹുവും തുണിതന്നിലേ എ
 എരിക്കിൻപത്തിയുംകൂട്ടി തിരിയാക്കിത്തിരിച്ചു. എ
 *ഇതിൽ മുക്കിക്കൊള്ളുത്തിട്ടു പുകപ്പു രണ്ടുമുക്കിലും എ
 വായിലുംകൂടെയെന്നാകിൽ ക്ഷയിക്കും വിഷമൊക്കയും. എ
 ദന്തക്ഷതം മീപഃത്തരോമരശിഖൊടിച്ചുടൻ എ
 ഞെട്ടുതേച്ചിടിലും ക്ഷേപളംഗീനപോമപ്രയാസതഃ. എ
 ദാവി ഫലത്രയം തുമ്പ്രസുന്ദര ബകളാസ്ഥിയും എ
 അരച്ചു തുണിയിൽത്രെച്ചിട്ടുതിന്നാൽ മഷിവെച്ചുടൻ. എ
 എഴുതു കണ്ണിലെന്നാലും ഗുണംതന്നെ വിഷാമയേ എ
 ഏതതു വസുശകലം നാലുതോട്ടിന്റ വിഷാപഹം. എ

ചുണ്ണരജൻ.

രസമിത്തുപ്പു ചൊൻകാരം മൊണ്ടാമുഗവിഷാണവും. എ
 കായം ശിരീഷനിത്രാസം നിവ്വിഷം കരളേകവും. എ
 സമം നാരങ്ങാനീർതന്നിലരപ്പു ദിവസത്രയം എ
 മുരിങ്ങതന്നുടേമുലം പുറന്തോലുകളെത്തുടൻ. എ
 അടുക്കുകൾ കുത്തിക്കൊണ്ടുതിന്മേൽ തേച്ചുകൊണ്ടിതു. എ
 എരിക്കിൻതലാനാൽ ബുന്ധിച്ചുട്ടപ്പേരത്തു തുക്കുക. എ

* മുൻപിൽ പറഞ്ഞതെല്ലാത്തിൽ,

ധൂമരേനം പിടിച്ചാലങ്ങെടുത്തിട്ടതു സാദരം
 ചുരണ്ടിടകാണ്ടതെല്ലാമെ കിഞ്ചിത്തോലോടുകൂടവേ ൧൩
 സൂക്ഷ്മമായിപ്പൊടിച്ചിട്ടു സംഗ്രഹേച്ഛമുഖഭാജനേ
 ഭൃംഗൻ മോറിച്ചുവെന്നാകിൽ പണത്തുക്കമെടുത്തത് ൧൪
 രണ്ടുക്കണ്ണിലുമിട്ടേപ്പൂ തുച്ഛമായിപ്പകുത്തത്
 രണ്ടുനന്ദികൾക്കെല്ലാമ്പാദം കമ്പഷംപോയണന്നിടം. ൧൫
 ഉണ്ണിച്ചു വേദനപ്പെട്ടു ജപേ വീഴാനൊരുവെടും
 പിടിച്ചുവയ്പു യാമാലമെന്നാലുണ്ണം ശമിച്ചിടം. ൧൬
 നന്ദിനെ ചെല്ലിട്ടിടം ശീലമുണ്ടെന്നും വിഷമോഹിതൻ
 തമാ പാനം തമാ ലേപം കരോതു നിഖിലേ വിഷേ, ൧൭
 സമുദ്രസ്പന്ദനം ഭവേദ്രം "ശ്ചുണ്ണരാജ"പ്രഭാവതഃ
 ഏതച്ചുണ്ണം തരോല്പണ്ണമവാച്യം യന്യകന്യചിൽ. ൧൮

ഭജനപ്പട്ടണം

*ഇരുത്തലപ്പാമ്പെയടിച്ചുകൊന്നി-
 ട്ടുവയ്പു മണലിട്ടുമുടി
 തന്മാംസചർമ്മങ്ങളെതൊക്കവേതാൻ
 ദ്രവിച്ചുപോംകാലമെടുത്തുകൊരുക. ൧൯
 തിരുസ്ഥിയും മണ്ണുമി താക്കയൊപ്പം
 പൊടിച്ചു സൂക്ഷിക്കൊരു വേണുപാത്രേ
 വിഷപ്പെടുനേരമരച്ചു കീഞ്ചിൽ
 തലോടുകെന്നാലുടനേ വിഷം പോം. ൨൦

വേളംപ്രയോഗം

ചതുരശ്രമതായിട്ടങ്ങരയോളം കഴിയില്ലെന്നും
 അതിൽ കാഞ്ഞിരവൃക്ഷത്തിൻതോലു പത്രങ്ങളും പുനഃ ൨൧
 ഇടിച്ചിട്ടു നിവൃത്തിട്ടു മണ്ണുകൊണ്ടാൽ മുട്ടുക
 തൽപകപണ്ഡം പിഴിഞ്ഞുള്ള രസം മട്ടിച്ചുകൊണ്ടത് ൨൨

ശിരശ്ചരിപ്പാ ഹൃദയാ മിദുഖഭജനം കരൂചിദമം
 പിഡയാസ്സമുഖ്യാമുദര രമുദര രക്ഷമതിശം
 ചിരതീരേ സ്തുതം ഭൂമപി ച തരമസ്ഥസഹിതം
 തതഃ പിഷ്ട്യാ ലേപപ്രമുഖവിധിനം നശ്വരി ഗരം,

- മീതേപകൻ ദിവസമേഴുചെന്നാൽ ശുഭേ ദിനേ
വെള്ളത്തവേളതൻബീജം നട്ടുകൊണ്ടു നനയ്ക്കുക. ൨൩
- നാലുകോണത്തുമോരോരോ കാഞ്ഞിരക്കുററിയിട്ടുടൻ
കോടിത്തുൽകൊണ്ടു ചുറീട്ടു ദർകൊണ്ടും യഥാക്രമം. ൨൪
- ദിനന്തോരമതച്ചിപ്പു ജപിപ്പു ജലവും തഥാ
ദീപവും വച്ചുകൊള്ളേണം സന്ധ്യയിങ്കൽ ദിനംപ്രതി. ൨൫
- പൂവും കായം നിറച്ചായാലതിന്നധികവീർപ്പും
ജീവനുംകൂടെയുണ്ടായി എന്നു ചിന്തിച്ചുകൊള്ളുക. ൨൬
- ഏകദോജനവും ചെയ്തു ശുദ്ധമായി ദിനത്രയം
നാലാംദിവസമുതമായ പുഷ്പം തണ്ഡുലമെന്നിവ ൨൭
- അച്ചിച്ചതു വലംവച്ചു കൂപ്പിനിന്നു ജപിച്ചുടൻ
പറിച്ചെടുത്തീടതിനാൽ പ്രയോഗം പലതുണ്ടിഹ ൨൮
- അരച്ചു ഗുളികീകൃത്യ സമുലം തുളസീജലേ
കന്നിപ്രമാണം സേവിപ്പു നിശ്ശേഷവിഷനാശനം. ൨൯
- രോമകൂപേഷു സർവംഗം ചോരകാൺകിലതിന്നിഹ
എത്രമച്ചാണകന്നീരിൽ സമുലംകണ്ടെച്ചതു് ൩൦
- സർവംഗം ലേപനം ചെയ്തു കുടിപ്പിച്ചു ഗൃകേഴ്വി വാ
രകുട്രേഷുങ്ങളെല്ലാംപോം തീരും കാരകോളവും ഭൃതം. ൩൧
- കണ്ണങ്ങളുടെ രകാങ്ങളടനേവന്നുവെങ്കിലോ
നാലുനാഴികചെല്ലുമ്പോൾ വിഷമിക്കുമതോർക്കണം. ൩൨
- ഗോമൂത്രത്തിലരച്ചിട്ടു ദംശിച്ചോടംപർട്ടുക
പ്രസ്രവത്തിൽ തഥാ നസ്യംചെയ്തുകൊടുക്കതു നന്നിഹ. ൩൩
- തഥാ വെറിലനീർതന്നിലരച്ചുജനമാലരേൽ
കണ്ണിന്നനക്കമില്ലാഞ്ഞാൽ ശിവനേ ഗതി നിണ്ണയം. ൩൪
- മനശ്ശിലയതും വ്യോഷം സമുലം ശുദ്ധവേളയ്ക്കും
തുല്യംകൂട്ടിയ രയ്ക്കേണം കള്ളിതൻപാലതിൽ ചിരം. ൩൫
- ചതുരക്കള്ളിതൻപാലിലെരുക്കിൻപാലിലും തഥാ
താംബൂലനീരിലും വിഷ്ണുവാ തുണിയിൽതേച്ചുകൊള്ളുക. ൩൬

ഓരോരവ്യവെല്ലുവോളം നന്നായിക്കൊണ്ടുണ്ടെന്നും
 ഉന്നതങ്ങളെത്തോ പാതാൽ വെയിലത്തരതേതുമാത്രം. ൩ ൭
 തുണിയെത്തിരിയാക്കിക്കൊണ്ടുണ്ടാക്കിട്ടുള്ള സംഗ്രഹേൽ
 ഭയന്നു മോഹമുണ്ടാകിൽ തിരി കത്തിച്ചു നെയ്തതിൽ ൩ ൮
 മുക്കിൽ പുക കരേറീട്ടു ഏഴുവട്ടമതിങ്ങനെ
 കഴൽവച്ചുതിന്നനായി മുക്കുരണ്ടും പിടിക്കുക. ൩ ൯
 അപ്പോൾ കണ്ണമിഴിച്ചിട്ടും മിഴിയായ്ക്കിൽ വരും മുതി
 വിഷവും പുകയും ഭംഗം കാണാം ജീവനിരക്കിലോ ൪ ൦
 ദേഹം കൃഷ്ണമായിട്ടിൽ മുതിതന്നെ വരും ഭൂതം
 തപസ്രം രണ്ടുവിരലിന്നകലം തുവന്നിരതിൽ ൪ ൧
 തുളസീനീർലും തപൽ പിഴിഞ്ഞിട്ടതിലഞ്ചസാ
 ഗോമൂത്രം കാതുവട്ടത്തിൽ പകർന്നിട്ടു കുടിക്കുക ൪ ൨
 ക്ഷേപജാലമശേഷംപോം, മുതിയുണ്ടെങ്കിലപ്പൊഴേ
 രോമകൃപേഷു വന്നിടും സേവിച്ചോരശേഷം ഗുണം. ൪ ൩
 ഏതത്തമുലം ചൂണ്ണിച്ചു മുതിരങ്ങയതും പുനഃ
 പുരാണമുളകും * വ്യോമതാർക്ഷ്യചൂണ്ണവുമെന്നിവ. ൪ ൪
 സമാംശം പൊടി വസ്രത്തിലിട്ടരിച്ചിട്ടെടുത്തുടൻ
 സംഗ്രഹേച്ഛംഗപാത്രേഷു വിമലേഷു ഭിഷഗ്വരഃ, ൪ ൫
 വിഷാത്തനാഗമിച്ചിട്ടിൽ പിഴിഞ്ഞാതു മുയൽച്ചെവി
 പാത്രത്തിലാക്കി ഭയന്നെൻറ വാഹമസ്ത്രം കൊടുക്കുക. ൪ ൬
 മരേറക്കൈക്കൊണ്ടു ചൂണ്ണത്തെ കാതുവട്ടമതിൽ ക്ഷിപേൽ
 തജ്ജലം കൃഷ്ണമായിട്ടിൽ മരിച്ചിടും ന സംശയഃ. ൪ ൭
 അല്ലായ്ക്കിലതു സേവിച്ചാൽ ക്ഷയിക്കും ക്ഷേമവും ദ്രവം
 തച്ചൂണ്ണം കഴൽവച്ചിട്ടു മുക്കിലുതിക്കരേറുക. ൪ ൮
 മോഹിച്ചവനുണന്നീടുമിറങ്ങാടും വിഷങ്ങളും
 അത്യന്തം ഗോപ്യമേതത്തു ദേഹം ശുദ്ധായ കേവലം. ൪ ൯
 ആനപ്പിണ്ടി മയിൽപ്പീലി കൊഴിഞ്ഞിൽ കരളേകവും
 ശുഷ്കമാം ഗോമയം വേളയിവയെല്ലാമെടുത്തുടൻ ൫ ൦

* 'വ്യോമം' എന്നു പാഠഭേദം.

മുഖാവിൽനിന്നു കീഴ്പ്പോട്ടേയ്ക്കുശിവു നഷ്ടമാം വിഷം.
 അതുപിന്നെ പ്രണത്തിന്റെ കിഞ്ചിദൂരേ വിനിക്കുപേൽ
 [൫൧

ദേവതാപീഡയും ബാലഗ്രഹപീഡ വിഷങ്ങളും
 യക്ഷഗന്ധർവ്വഭൂതാദിബാധയും തീർപ്പോം ദ്രവം. ൫൨

ശുദ്ധവേളയിടിച്ചിട്ടു സമൂലം പിഴിവു ജലം
 തീയിൽവെച്ചു കുറുകിട്ടു പാതിവരുകിലപ്പൊഴേ ൫൩

വിഷസുപ്തനണന്നീടുമല്ലെങ്കിൽ ജീവനില്ലയാം
 എത്രയും ബുദ്ധിമുട്ടീടിൽ ചെയ്യാമരുതെന്നിയേ. ൫൪

ലേഹാജ്യതൈലഗുളികായായതിന്നൊക്കയും ക്രമാൽ
 ഏകാംശം വേളയുംകൂടെക്കൂട്ടിക്കൊള്ളു സമൂലകം. ൫൫

ഈപുരമേതതു ശാസ്ത്രേഷു വിഷാണാം പരമേഷയം
 ഈരൂപദേശതോ ജ്ഞാതപാ തത്തൽക്കമ്മ സമാചരേൽ. ൫൬

സപ്തഗ്രഹണാദിപ്രയോഗങ്ങൾ.

കാഞ്ഞിരത്തിൻപഴുത്തിന്റെ പശ മട്ടിച്ചെടുത്തുടൻ
 ഏഴുനാൾ വെയിലത്താക്കീടുണക്കേണമതിൽ പുനഃ. ൫൭

വയമ്പും പെരുതാംകായം മെന്തോന്നിക്കന്ദമെന്നിവ
 തുക്കിപ്പാതിയതിൽക്കൂട്ടി മട്ടിപ്പു ദിവസത്രയം. ൫൮

തന്മീൻ പുനസ്സോമനാദികായം നാലാണു ചേത്തുടൻ
 ചതുരക്കള്ളിതൻപാലിൽ മട്ടിപ്പു പൂവ്വൽ ക്രമാൽ. ൫൯

തേങ്ങാത്തൊണ്ടതിലാക്കിട്ടു സൂക്ഷിപ്പു യന്ത്രഃ പുന
 കൈയിന്മേൽ തേച്ചുകൊണ്ടീടിലെല്ലാസപ്തം പിടിക്കിലാം. ൬൦

ഇതു നസ്യത്തിന്നും നന്നു മോഹവും വിഷവും കെടും
 മർദ്ദിച്ചു കടികൊണ്ടേടം പുരട്ടീടുവതിന്നുമാം. ൬൧

മുരിങ്ങവേർമേൽത്തൊലിയും വയമ്പും കായവും പുനഃ
 തൃഷണം ച തഥാ ഭഗ്ഗീ നീലീമൂലവുമെന്നിവ. ൬൨

കാടിതന്നിലരച്ചിട്ടു കൈയിന്മേൽ തേച്ചുകൊണ്ടതു്
 പിടിച്ചുകൊണ്ടാൽ പാവൊന്നും കടിച്ചിടുകയില്ലിഹ. ൬൩

വാനലേപാഞ്ജനാദിക്കും നന്നേററം വിഷസങ്കടേ
 ധൃപിച്ചുകൊടുകയതിനാലെന്നാലും തീൻപോം വിഷം. ൩൪
 കാഞ്ഞിരത്തിൻമുരട്ടുണ്ടായതിന്മേലാശ്രയിച്ചെഴും
 കരളേകമതിൻമൂലം പേഷിച്ചിട്ടു ഭജങ്ങളിൽ ൩൫
 തേച്ചുകൊണ്ടു ഭജംഗത്തെപ്പിടിച്ചിട്ടു കളിക്കിലാം
 കടിയൊ വാപിളന്നീടൊ തദാ നാഗങ്ങളൊന്നുമേ. ൩൩
 സ്തോടികാമൂലവും ഭൂവാ രണ്ടുംകൂട്ടിച്ചവച്ചുടൻ
 ഉഴുതിക്കൊടുക മുഖത്തെന്നാൽ പാമ്പൊന്നും വാ പിളന്നീടൊ. ൩൭
 വ്യോഷവും വിഷവേഗത്തിൻവേരും വായിച്ചിരിക്കിലോ
 അറവനെപ്പാമ്പു കടിയൊ കടിച്ചീടിൽ വിഷം നന്ദി. ൩൮
 അങ്കരിച്ചയരപ്പെട്ട കാരസ്തരമതിൻ കര
 ഇലപോക്കിക്കരേ ചേർത്തുപിടിച്ചാൽ കടിയൊ ഫണീ. ൩൯
 ഉറക്കോ വളയോ തീർത്തിട്ടതിലാക്കിലാരിക്കിലും
 വിഷഭീതി വരാ നന്നം പിഷ്ടപാ തേപ്പു വിഷാപഹം. ൪൦
 വെള്ളംതട്ടാതങ്കരിച്ചു നില്ക്കുന്ന കരിവള്ളിതൻ-
 മൂലം പൊരിച്ചുകാട്ടീടിൽ പാഞ്ഞുപോം സപ്തമൊക്കെയും. ൪൧
 ബിലപാരത്തിലിട്ടേച്ചാലതിൽ പാമ്പു കിടന്നിടൊ
 അമ്മരണ കൊടുത്തിടിൽ സ്തംഭിച്ചിടും ഭജംഗമം. ൪൨
 അതു പേഷിച്ചു തേച്ചാലും കുടിച്ചീടുകിലും തഥാ
 വിഷപീഡകളെല്ലാം പോം ക്ഷിപ്രമൗഷധവ യുതഃ. ൪൩
 ചതുരക്കളിതൻമൂലം വടക്കോട്ടാശ്രയിച്ചതു്
 ധൃതപാ കർമ്മമാസത്തിൽ സൂത്രവാദ്യേയസാ വിനാ. ൪൪
 ധരിച്ചുകൊണ്ടാൽ സപ്താദികാകോളങ്ങളകപ്പെടൊ
 ചിത്രനാഥ പനമേലിത്തി പഠിച്ചിട്ടു ധരിക്കിലും ൪൫
 ഏതന്മുട്ടിച്ചു തേച്ചാലും കുടിച്ചീടുകിലും പുനഃ
 ക്ഷേപമെല്ലാമൊഴിഞ്ഞീടും ദ്രോണാം ക്ഷിപ്രമേവ ച. ൪൬
 കന്നമുക്കിയുടേമൂലം ശസ്ത്രംകൂടാതെടുത്തുടൻ
 അംഗുലീയത്തിലാക്കീട്ടു വിരംഭമേലിട്ടുകൊണ്ടതു ൪൭

ചവിട്ടീടുകിലും താവൽ കടിച്ചീടാ ഭജംഗമം
വെളുത്തിരിക്കുംകൂമുള്ളിൻമൂലം കൊണ്ടെന്നുകാട്ടുക. ൭൮

കടത്തിടുകിലും തലവൽ കടിച്ചീടാ ഭജംഗമം.
പൊരിച്ചിട്ട്ഞ്ജലീചാരിം പാചിൽ പേഷിച്ചുകൊണ്ടതു ൯൯
കൈയിൽ വച്ചതുകാട്ടീടിൽ വരും ചാരത്തു പാമ്പുകൾ
കാടിയിൽതുണിപോഷിച്ചു തളിച്ചാൽ പാമ്പു പോം ഭൃതം. [൮൦

ഉള്ളിയും കപ്പൽമുളകും കായവും നാരകത്തില
കൂട്ടിപ്പുകച്ചാൽ പാമ്പെല്ലാം മറൊരോടത്തു പാഞ്ഞുപോം. [൮൧

ഇതി ജ്യോത്സനികായാം
സർവ്വഹ വിഷചികിത്സാധികാരം സമാപ്തം.

അധികാരം ൧൭.

* നാഗോൽപത്തിക്രമം.

പ്രണമ്യ ഭന്തിരാജന്യ വദനം സദനം ശ്രീയാം
വക്ഷ്യേ സല്പാനപയോൽപത്തിം ഭാഷയാ കേരളാവ്യയാ. ൧

* നാഗോൽപത്തിക്രമം:—

“ശേഷവാസുചിർക്കുമാവുകാക്കോടാബ്ജമഹാബ്ജജാഃ
സശംഖപാലഗുളികാ അഷ്ടേ നാഗാഃ പുരാഭൂവൻ
ആദ്യന്തേ ച തദാദ്യന്തേ തദാദ്യന്തേ ച മദ്ധ്യന്തേ
വഹ്നീരൂപായുവരണപുത്രേ പിതൃസമപ്രഭവേ
ഭര. ഷുപഞ്ചത്രിഗുണശതമുഖാന്നിന്തേ ക്രമേൻ
വിപ്രേ നൃപൗ വിന്തേ ശ്രഭ്രേ ചൈർ ചൈർ നാഗേഷു കീർ്തി
[ന്തേ.

നാഗാനാം ജജ്ഞീരേ തേഷാം സുതാ പഞ്ചശതം പൃഥക്
അജരാമരണാ. ഘോരാസ്തേ സർവ്വേ കാമരൂപിണഃ,
തന്വേയോരഭവാസ്സല്പാ അസംഖ്യേയാസ്തതോഭവൻ”
(സം - സം).

“ഭിപ്രദേശമവിഭാഗേന ഭിവിധാഃ പന്നഗഃ സ്മൃതഃ
പാസുകിസ്തക്ഷകോന്തഃ സഗരഃ സാഗരാലയഃ
തഥാ നന്ദോപനന്ദാദ്യാഃ സമീഭാൺ സമപ്രഭാഃ
ഭിപ്രദ ശബ്ദത്തി വക്രന്തി ഭദ്രാകന്തേ ഭൂതായന്തി തേ
ധാരമന്തി ജഗൽ കൃത്സ്നം കർഷ്യഃ ക്രുദ്ധായ ഭണ്യസാൻ
ഘോനിശ്ചരൈസർനമസ്തേഭ്യേന തേഷസ്തി ചികിത്സതി”
(സം - സം).

അഷ്ടനാഗങ്ങളും അവയുടെ വിഭാഗാഭിക്ഷും.

അനന്തോ ഗുളിക ശൈവ വാസുകീ ശംഖപർലകുഃ
 തക്ഷകശ്ച മഹാപത്മഃ പത്മഃ കാക്കോടകസ്തഥാ. ൨

നാലുവംശത്തിലും കൂടെ എട്ടു നാഗങ്ങളിങ്ങനെ
 സംഭവിച്ചിതു പോൽ പണ്ടേ ഭീമകാമശരീരികൾ. ൩

വിപ്രസുപ്പങ്ങളാകുന്നു ശേഷനും ഗുളികാഹിയും
 വൈശ്യാനരന്റെ പുത്രന്മാർ വണ്ണവും വഹിപ്പോലെയും ര്
 സാമസ്രം കുറയാതുള്ള ഫണമിച്ചൊന്നവർക്കിഹ
 ഫണങ്ങൾക്കൊക്കെയും പാത്താൽ ചക്രം പോലടയാളമാം ൫

ഇന്ദ്രാത്മജന്മാരാകുന്നു വാസുകീശംഖപാലകൌ
 വണ്ണവും പീതചായുള്ള രാജസുപ്പങ്ങളാമവർ. ൬

മസ്തകങ്ങളുമെണ്ണറീതുണ്ടു, പോലടയാളവും
 ലാംഘലം പോലയാകുന്നു ഫണങ്ങൾക്കെന്നു കേൾപ്പിതു്. ൭

തക്ഷകശ്ച മഹാപത്മസ്തഥാ വായുസുതാവൃതൈ
 വൈശ്വജാതികളാകുന്നു ദേഹവും ശ്യാമവണ്ണമാം. ൮

അഞ്ഞൂറുഫണവും തേഷു മരത്രംപോലടയാളവും
 ശുഭ്രജാതികളായിട്ടും പത്മകാക്കോടകാഹികൾ. ൯

അവർക്കു ത്യാതൻ വരണൻ ദേഹവണ്ണമെ വെള്ളത്തുമാം
 തയേഷു ഫണങ്ങൾ മൂന്നുരീതവഹിതൽ സ്വപ്നിക്കാങ്കവും. ൧൦

എട്ടുപേക്കും സുതന്മാരുമഞ്ഞൂറീതുളവായി പോൽ
 അജരാമരണാസ്സവേ താതളല്ലാ ഭൂജംഗമാഃ. ൧൧

അവർക്കു മിക്കളുണ്ടായി സംഖ്യകൂടാതെ കണ്ടിഹ
 മിക്കതും കൊന്നു ഭക്ഷിച്ചാൻ വൈനതേയൻ മഹാബലൻ. ൧൨

അനന്തൻ വിഷ്ണുവേച്ചെന്നു സേവിച്ചാൻ ക്ഷീരസാഗരേ,
 തഥാ വാസുകിചെന്നിട്ടു ശങ്കരം ശരണമ യയ്യതു. ൧൩

ഇന്ദ്രനെച്ചെന്നു സേവിച്ചാൻ തക്ഷകൻ ത്യാതമങ്ങനെ.
 ശേഷിച്ചവർ ഭയപ്പെട്ടു നാനാദേശാന്തരങ്ങളിൽ ൧൪

പുക്കൊളിച്ചു വസിച്ച്ചിട്ടന്നുണ്ടു പോലിന്നമങ്ങാന.
പാരാവാരോദരേ ശൈലകന്ദരേ ബലിമന്ദിരേ ൧൫

ഇത്രാലയേ ച ഭ്രമതേ ച വസിച്ച്ചിട്ടന്നു ഭോഗികര.

ഭൂനിവാസിനാഗങ്ങളും വകഭേദങ്ങളും.

മുക്തൻ മണ്ഡലി രാജീലമീവർ ഭ്രമതേ വസിപ്പവർ. ൧൬

വേന്തിരന്മാരുമുണ്ടായിരവററിൽ സങ്കരങ്ങളായ്
മുക്തന്മാരിരുപത്തൊരുജാതി, മണ്ഡലി ഷോഡശം. ൧൭

രാജിലം ചതിമ്മൂന്നുണ്ടു മുവേഴുങ്ങുണ്ടു വേന്തിരൻ.

† ഗർഭകാലാഭിവാഞ്ഛനം.

കർക്കടാദിത്രിമാസത്തിലുണ്ടാം സുപ്പീക്കു ഗർഭവും. ൧൮

നാലുമാസം തികഞ്ഞിട്ടുംനേരം മുട്ടയിട്ടും ക്രമാൽ.

ഏഴേഴു മുട്ട മൂന്നേടത്തിരുപത്തൊന്നതിങ്ങനേ. ൧൯

* ഭൂനിവാസിനാഗങ്ങൾ:—

“ദുഷ്ടീകരാ മണ്ഡലിനോ രാജീമന്തശ്ച പന്നഗാഃ
ത്രിധഃ സമാസതോ ഭൌമാ ഭിദ്യന്തേ തേ തപനേകധാ,
വ്യാസതോ യോനീഭേദേന നോച്യന്തേനപയോഗതഃ.”

† ഗർഭകാലാഭികരം:—

“ആശാഘാഭി ത്രിമാസേ സ്യാൽ ഗർഭോ മാസചതുഷ്ടയേ
അതിക്രാന്തേ നവാപ്യണ്യാൻ സുപ്പീ സൂത്യേമി സപ്ത വാ.
പഞ്ചാംഗചോദ്യനഃ കൃഷ്ണമൂലം സപ്തോദ്യമംസതഃ
അണ്ഡഭേദാദ് ഭവേൽ സാ താൻ സ്തുടിതാൻ സ്തുടിതാൻ ഗ്രസേൽ,
ശിഷ്ടാസ്രയോ വിവൽന്തേ തേ സ്വസ്ത്രപുന്നപുസകാഃ
രജത പീതേ ച മിശ്രോണ്യേണ ജായന്തേ തേ ത്രയഃ ക്രമാൽ,
യോ ജാതഃ കാത്തികേ മാസി താമസസ്സനി.കൃമഃ
മാഗ്ഗശിഷ്യേ ബചോദ്രിക്കതഃ പെരഷേ ദീഘോ വാഷോദ്ബന്ധഃ,
ഉന്മീച്ച നേത്രേ സപ്താഹാൽ കൃഷ്ണോ മാസാദ്ഭവേദഹിഃ.”

(സാ—സം).

“പ്രായേണർത്തമതീ മാസം ജ്യേഷ്ഠം തിഷ്ഠതി പന്നഗീ
ആശാഘോ സപ്തസംയോഗാഭണ്യാനാം മന്ദസി കാത്തികേ,
ചേ ശതേ വിശതീ ചേ ച സാ സൂതേ തത്ര ജായതേ
കർക്കടനസചണ്യേണ്യേണ സമുദ്ഭിന്നേ ഭൂകംഗഭഃ,
ദീഘമേഘാഹിതരജീഭിന്ധിത്രേ യോഷിന്നപുസകം
ശിരീഷപുഷ്പസമുദേ.”

(സാ—സം).

ചുവന്നും ചീതമായിട്ടും മിശ്രമായിട്ടുമങ്ങതു .
 ചുവന്നതെല്ലാം സ്രീലിംഗം പുരുഷൻ ചീതമായത്. ൨ ൦
 മിശ്രമായിട്ടിരിക്കുന്നതെല്ലാം ജാതി നപുംസകം.
 അവിടെ കാത്തുനിന്നീടും മുട്ടയിട്ടൊരു പാമ്പുതാൻ ൨ ൧
 പതിനഞ്ചു ദിനംചെന്നാലണ്യംപൊട്ടിശ്ശിശുക്കളാം
 നീളമഞ്ചംഗലം ദേഹം ചുവന്നു തലകൃഷ്ണമാം. ൨ ൨
 താൻതന്നതെല്ലാം തിന്നീടും മൂന്നിനെത്തിങ്കയില്ലപോൽ
 എന്നതിൽ സ്രീയതാമൊന്നു പുരുഷൻ പാന്നെ മററത്. ൨ ൩
 നപുംസകമതായിട്ടും മൂന്നിലൊന്നുവരും ദ്രശം.
 ഏഴുരാത്രി കഴിഞ്ഞാലീ മൂന്നും കണ്ണു മിഴിച്ചിടും. ൨ ൪
 പിന്നെപ്പഞ്ചദിനം ചെന്നാൽ സ്വബോധമുളവാച്വരും
 തദാ സൂർയ്യാനന്ദനാക്കീട്ടു ഭജിക്കും ദ്രശമായവർ. ൨ ൫

* ഒന്നൊപ്പംപണിയും ഒഷ്ട്രാദേശേഽഭിഷക്തം.

ഏവം വിംശതിനാൾ ചെന്നാൽ പല്ലു മുപ്പത്തുരണ്ടുളാം
 നാലുണ്ടതിൽ വിഷപ്പല്ലു വാമദക്ഷിണപാർശ്വഗാഃ. ൨ ൬
 കരാള. മകരീ കാളരാത്രീ ച യമദൂതികാ
 ഇച്ചൊന്ന നാലു പല്ലിന്നും വിഷവൃദ്ധി യഥാക്രമം ൨ ൭

* ഒന്നോപൽത്യാദി:—

“പാദശാഹാൽ സുബോധസ്തു ചാദനാസ്തു ച സുകൃമൽനാഃ
 വിംശോത്തരം ശതമന്ദ്രം തേഷാം ദന്തായേ കീർത്തിതാഃ,
 ന ചൈവ സവിഷ്ണേഷാം ഓഷ്ട്രാസ്തുരേവേതി കീർത്തിതാഃ
 കാളരാത്രീ കരാളീ ച യമദൂതീ വിഭീഷിണീ,
 ഭദ്രകാളീ ച മകരീ സപ്തദൂത്യഗ്രഹീഷിണീ
 അത്യഗ്രഹീഷിണീ ചേതി ഓഷ്ട്രാസ്താം നാമഭിർവൃതഃ,
 വാമദക്ഷിണപാർശ്വസ്ഥാസ്തദന്ത്യാ ചാഗ്രന്ധിരം
 ഭ്രംസം കതിപചാഭിസ്തു ഓഷ്ട്രാഭിരഗ്രം ഭൃശം
 ദന്തീ തൽക്ഷതം വിദ്വാദദന്തേഷുവ്യം ചമദ്വിധം
 ചാത്രിംശദിനവിംശത്യാ ചരസ്രസ്തേഷു ഓഷ്ട്രികഃ,
 കരാളീ മകരീ കാളരാത്രീ ച യമദൂതികാ
 ഏതാസ്താസ്തുവിഷ്ണോഽപ്തം വാമദക്ഷിണപാർശ്വഗാഃ,
 മാധേന തു ശനൈശ്ചക്ഷുരന്വീല്യാലോചനാരകം
 ബിംബം പശ്യന്തി സാവിത്രം ഭവന്തി സവിഷ്ണുരഃ.”

(സം—സം).

ഒരുമാസേന നില്ക്കും, പിന്നെ മാതാവുപോംവഴി
 സഞ്ചരിക്കും സദാകാലം, തളയേ പിരിയും പുനഃ ൨൮
 ആരുമാസം കഴിഞ്ഞീടിൽ തോൽകഴിക്കും ക്രമാൽ പുനഃ
 കൈമുളം നീളമുണ്ടാകും വസുരാലേന പാമ്പുകൾ. ൨൯
 വേന്തിരമുഖാദികളുടെ പ്രത്യേകലക്ഷണം.

ഈച്ചാന കാലത്തല്ലാതെ ജനിക്കും വേന്തിരാഹികൾ
 മുർവാദി മൂന്നു പാമ്പിനും വാതവിത്തകഫം ക്രമാൽ ൩൦
 ദോഷം മിശ്രമതായീടും വേന്തിരാഹിക്കതൊക്കവേ
 ഫണവും വേഗവും പാരമുണ്ടാം ദവീകരാഹിനാം. ൩൧
 നീളം ചുരുങ്ങി മേചെല്ലാം മണ്ഡലാകാരരേഖയും
 ശീഘ്രം ഗമിച്ചുകൂടാതെ കാണാം മണ്ഡലിജാതിയെ. ൩൨
 നീളത്തിലും വിലങ്ങത്തും ബഹു രേഖകൾപൂണ്ടുടൻ
 സ്നേഹം പിരണ്ടുപോയാകൂ രാജീചങ്ങുതൊക്കയും. ൩൩

സാമാന്യലക്ഷണങ്ങൾ.

പാമ്പിന്നിരുപുറംകൂടി പാദമുണ്ടിരുപത്തുനാൽ
 അത്ര്യന്തം ചെറുതായുള്ളു കാണുവാൻ പണിയേററവും. ൩൪
 നേത്രങ്ങൾകൊണ്ടു ശബ്ദത്തെ ഗ്രഹിക്കും കണ്ണുമില്ലപോൽ
 ജിഹ്വാഗ്രം രണ്ടുതാം പാമ്പിന്നൊക്കയും കോപവും ബഹു.

[൩൫

* ആയുഷ്കാലനിർണ്ണയം.

ഇടിയും മയിലും പൂച്ചു പന്നി ചെന്നായ കീരിയും
 തഥാ ശ്യാനചകോരാദിയൊന്നും കൊന്നില്ലെങ്കിലോ ൩൬
 നൂറൊട്ടു വസരം പിന്നെയൊരു പന്ത്രണ്ടു വഷവും
 ജീവിച്ചിരിക്കും സപ്തങ്ങളാക്കയും ധരണീതലേ. ൩൭

ഇതി ജ്യോത്സനികായം
 നാഗോൽപത്തിക്രമാധികാരം സമാപ്തം.

* സപ്തങ്ങളുടെ ആയുഷ്കാലനിർണ്ണയം:—
 “ക്രോഡം, ശനി, ശിഖി, ശ്യാന, വിലാള, നകുഖി, പൂകാഃ,
 ന ഘ്നന്തി ചേൽ നേത്രകണ്ണോ ജീവേൽ ഷഷ്ടിസമാലയം.”

അധികാരം ൧൮.

സപ്തലക്ഷണം.

- ശേഷാദ്യഷ്ടജംഗാനാം പ്രവക്ഷ്യ ഭേദലക്ഷണം
സഞ്ചാരസമയം ചൈഷാം നിവൃത്തസമയമപ്യഥ. ൧
- അനന്തം ശിരസ്സികൽ കണ്ണിലും ബിന്ദുവുണ്ടിഹ
സ്തബ്ധങ്ങളാകും നേത്രങ്ങളീവണ്ണം ലക്ഷണം വിദുഃ. ൨
- വാസുകിഷ്കത്തമാംഗത്തിൽ സ്വസ്തികംപോലെ രേഖയും
ഇടത്തേഭാഗമേ കൂടെ വീക്ഷണങ്ങളുമാണ്യഥ. ൩
- തക്ഷകാഹി വലത്തുടേ കടാക്ഷിക്കും മുഹൂർമ്മുഹൂഃ
അവന്നു വേഗവും പാരം മുഖാവിൽ പഞ്ചബിന്ദുവും. ൪
- ശുദ്ധരേഖ ശിരസ്സികലരസ്യഭേദന്ദരേഖയും
കണ്ഠരേഖ സദയാനമപി കാക്കോടകന്നിഹ. ൫
- പുച്ഛമേഘമിളക്കീടും പദ്മനാഘനിനായകൻ
അവന്നു മസ്തകത്തികൽ പദ്മപോലുള്ള രേഖയും ൩
- നിമേഷവും സദാകാലം കണ്ഠത്തിൽ മൂന്നരേഖയും
ഇന്ദ്രവരാകവും മുഖ്നി മഹാപദ്മന ലക്ഷണം. ൭
- ശംഖപാലനം മുഖാവിൽ ശംഖപോലുള്ള രേഖയും.
ഭീഷണാകാരമായുള്ള നോക്കുമുണ്ടാം പുനഃ പുനഃ. ൮
- നിശ്വാസോച്ഛ്വാസശബ്ദങ്ങൾ പാരമാം ഗുളികന്നിഹ.
തത്തജ്ജാതിയിലുള്ളോക്കമവണ്ണത്തന്ന ലക്ഷണം. ൯

* വിപ്രാദിസപ്തങ്ങളുടെ സഞ്ചാരസമയം പ്രവക്ഷണാഭിഭേദങ്ങൾ.

പുഷ്പാഹ്നം സഞ്ചരിച്ചീടും വിപ്രസപ്തങ്ങളൊക്കെയും
ഭക്ഷിക്കും വായുവെത്തന്നെ ചൊല്ലാം വിദ്വാനു ഭേദവും. ൧൦

* വിപ്രാദിസപ്തങ്ങളുടെ സഞ്ചാരസമയവും ലക്ഷണവ്യവസ്ഥകളും:—

“വിപ്രസ്ത പുഷ്പാഹ്നചരസ്തമീരഭ-
ഃസമല്യാഹ്ന ചാരി നവരസ്തമാഖഭക്
വൈശ്രസ്ത മണ്യ കഭഗന്ത്യാമഗ-
സ്തയാശനഃ പാദഭവോ നിശ്വാചഃ”

(സാ—സം).

നിധിനിക്ഷേപധാന്യാദിസംഗ്രഹിക്കുന്ന ശാലയിൽ പവ്തേഷ്യ വനേഷ്യേവ സന്തതം നിവസന്തി തേ.	൧൧
രാജസുപ്തങ്ങൾ മദ്ധ്യാഹ്നേ സഞ്ചരിക്കും ഭയംവിനാ അരവക്ര ഭക്ഷണത്തിന്നു മുഷികന്മാരുമാസ്തുരം.	൧൨
പ്രാകാരങ്ങളിലും തദ്ദേശം പുണ്യവൃക്ഷങ്ങൾ തന്നിലും വസിക്കും രാജസുപ്തങ്ങൾ പദ്മേഷധ്യാദിയികലും.	൧൩
തഥാ സായാഹ്നകാലത്തു ചരിക്കും വൈശ്വജാതികൾ ഭക്ഷണത്തിന്നു മണ്ഡുകമാകുമിച്ഛാന്നവക്തിഹ.	൧൪
തൈരവീഥിയിലും നാനാഭൂതന്മാരുടെയും പുനഃ പുരമുറ്റത്തടുത്തേടം കൂടെ വാഴും സദൈവ തേ.	൧൫
ശുഭ്രജാതികളുടേ സഞ്ചാരം രാത്രിയികലതാസ്തുരം ലഭിച്ചതെല്ലാം ഭക്ഷിക്കും വാണീടും ജലസന്നിധൗ.	൧൬
യജ്ഞാലയേ പശുഗൃഹേ ജീർണ്ണകൃപേ ചതുഷ്ഠമേ കണ്ടകാവ്യദ്യുമേഷ്യേവ ദീപേഷ്യ ച വസന്തി തേ.	൧൭
മണവും മാർദ്ദവം പാരമുഖ്യ പുഷ്പങ്ങളൊക്കെയും ഭക്ഷിക്കും ബ്രഹ്മണന്മാരും സുപ്തജാതിയതൊക്കെയും.	൧൮
തഥാ ഭൂപാലനാഗങ്ങൾ ഭജിക്കുന്നവ ചൊല്ലുവൻ ക്ഷീരം തുഷാരം തോയാദി സ്വാദുദ്രവ്യങ്ങളാമിഹ.	൧൯
ഉത്തരവ്യാരഗമെല്ലാമേ ഭക്ഷിക്കും ലവണാമീഷം ഭേകാദിമുൻപേചൊന്നുള്ള തവയും കണ്ടുകൊള്ളുക.	൨൦
ശുഭ്രജാതികളായിടും പന്നഗന്മാർക്കൊരിക്കലും ഭക്ഷണദ്രവ്യകൃത്യങ്ങളില്ലപോൽ ചൊല്ലുവാനിഹ.	൨൧
സഭായാം ദേവഗേഹേ ച ക്ഷേത്രേ ശുബ്രഗൃഹേ തഥാ പലാശാശ്വതമവൃക്ഷേഷ്യ വസന്തി ദീപ്തവന്നഗാഃ.	൨൨

വിപ്രാദിസുപ്തങ്ങളുടെ നിവൃത്തിസ്ഥലങ്ങൾ:—

“ശൈലോല്ലാസസരോരുഹാശയഗൃഹാസന്യാലയേഷ്യ ദീപ്തഃ പ്രാകാരാട്ടകചക്രതോരണമഹാഹർഷ്യേഷ്യ താഗാ നൃപാഃ ശാലാഗോകലയന്ത്രകേഷ്യ ബഹുശോ വൈശ്യാ രമന്തേ ച യേ കാന്താരാബ്ജതടാശ്ചകൂടവിക്രമസ്ഥാനേഷ്യ ശ്രദ്ധാ മതഃ.”

കുടുംബത്തെ ചരമത്തിന്മേലത്തിയാൽ പുളിതന്നിലും
 ശിംശപാർജ്ജുനവൃക്ഷേഷു വസന്ത്രേവ റുപോരഗാഃ. ൨൩

മുരുകമിലവും മറ്റു കണ്ടകാഡ്യഭൃമങ്ങളിൽ
 ജലകൃപത്തിലും കൂടെ വാണീടും വൈശ്യാജാതികൾ. ൨൪

സവ്ത്ര മേവും ശുഭ്രന്മാരായ സപ്പ്ങ്ങളൊക്കയും
 വലംമീകത്തിലതെല്ലാവും വാണീടും സപ്പ്ജാതികൾ. ൨൫

പുത്തൻ മഴ വരും നേരം മുദ്ഗന്ധാനഭവാശയാ
 സഞ്ചരിക്കും സദാകാലം സവ്ത്ര ഭോഗിനഃ. ൨൬

ഉരല്പലോകത്തു നോക്കീടും വിപ്രസപ്പ്ങ്ങളൊക്കയും
 നേരേനോക്കും രാജസപ്പ്തം രണ്ടുഭാഗത്തു വൈശ്യാനും. ൨൭

കീഴ്പ്പോട്ടു ഭൂമിയേ നോക്കിയാടീടും ശുഭ്രജാതികൾ.

* പാണ്യകടികുടവാനുള്ള കാരണങ്ങൾ.

തങ്ങൾ തങ്ങൾ വസിക്കുന്ന ഭേശത്തിങ്കേന്നതൊക്കയും. ൨൮

സഞ്ചരിക്കുന്ന നേരത്തും കടിച്ചീടും ഭുജംഗമം.
 കാലഭേശങ്ങൾ ചിന്തിച്ചു ജാതിയേ നിശ്ചയിക്കണം. ൨൯

പന്നഗങ്ങൾ കടിച്ചീടാൻ കാരണം പലതുണ്ടിഹ
 ഭീതികൊണ്ടും കടിച്ചീടും മദംകൊണ്ടും തഥൈവ ച. ൩൦

വിശപ്പും ദാഹവും പാരം പെരുത്താലും കടിച്ചീടും
 പുത്രനാശംവരുത്തീടുമെന്നോത്തും മുട്ടയിട്ടനാൾ ൩൧

കടിക്കും പിന്നതല്ലാതെ സ്പർശിച്ചാലും കടിച്ചീടും
 ഭക്ഷണദ്രവ്യമെന്നോത്തും ദംശിച്ചീടും ഭുജംഗമം. ൩൨

വിഷംവലിച്ചു സഹിയാതിരിക്കുന്നേരവും തഥാ
 ജന്മാന്തരങ്ങളിൽ വൈരമുള്ളപാണ്യം കടിച്ചീടും. ൩൩

* പാണ്യ കടികുടവാനുള്ള കാരണം:—

“ഭീതികന്മത്തതാ ക്ഷുച്യ പൂർവ്വവൈരഞ്ച ഭൂപ്തതാ
 ആക്രാന്തിഃ സ്ഥാനകാമിത്വം കാലചോദനമിത്യപി.
 ഭുജംഗാനാം ദംശനേ തു ഹേതവഃ പരികീർത്തിതഃ.”

* വിഷ്ണുബാബിലഹേജവിചാരം.

വൈരമുള്ളതു ദംശിച്ചാൽ വരും മരണമഞ്ജസാ
മദം കൊണ്ടു കിടിച്ചാലും തഥാ തെക്കോട്ടു പോം ദ്രശം.൩൪
കോപിച്ചിട്ടാകിലും തദപൽ പിന്നെ ക്ഷുത്തുള്ളതെങ്കിലോ
വിഷമേറ്റമതുണ്ടാകും നി.വിഷം ഭീതസുപ്തജം. ൩൫

മററുള്ള ഹേതുവാലെങ്കിൽ ക്ഷിപ്രം നീക്കീടിലാം വിഷം
വെള്ളത്തിൽവീണ പാമ്പിന്നു വിഷമേറ്റം ക്ഷയിച്ചുപോം.
[൩൩

പേടിച്ചതിന്നും കാരകോളം നിതരാം സ്വപ്നമാണ്ണരും
ശ്രീധകൊണ്ടു തളന്നുള്ള പാമ്പിന്നും പുനരങ്ങാന. ൩൭

പാഞ്ഞു പാഞ്ഞെന്ന ദേശത്തു പൊന്നതിന്നും വിഷം കൃശം
കീരിയോടേറു തോററിട്ടു പാഞ്ഞപാവതിന്നും തഥാ. ൩൮

മണ്ഡുകാദികളെത്തിന്നനേരവും സ്വപ്നമാം വിഷം.
വിഷശരണിവരുത്തുന്നോരയെഷയത്തിന്റെ കീഴിലേ ൩൯

ചിരകാലം കിടന്നോരു പാമ്പിന്നും സ്വപ്നമാം വിഷം
തേഷാം ബലാബലത്തിന്നു തക്കവണ്ണം ചികിത്സകൾ. ൪൦

ചെയ്തു മന്ത്രയെഷയാദ്യൈശ്വര്യം ഗുരുവാക്യക്രമാൽ ഭിഷക്.
അനുവർത്തിച്ചിറക്കേണം വിപ്രരാജാഹികൾവിഷം. ൪൧

* “ആഹാരാത്ഥം ഭയാൽ പാദസ്സർക്കാദതിവിഷാൽ കൃധഃ
പാപവൃത്തതയാ വൈരാദ്രേവഷിയമചോദനാൽ,
ദശന്തി സപ്താ,സ്തേഷുകതം വിഷാധക്ര്യം യഥോത്തരം
യത്ര ചാലാപരീക്ലേശമാത്രം. മാത്രേ പ്രദൃശ്യതേ.
നമു ദംഷ്ട്രാകൃതം ദംശം, തന്തുണ്യാഹതമാദിശേഷ്
ഏകം ദംഷ്ട്രാപലം ലോപാ, വ്യാചിന്ദംബ്രമുശോണീതഃ
ദംഷ്ട്രാപലേ സരക്കേ ലേ, വ്യാമുപ്തം, ശ്രീണി തന്തി ഉ
മാംസച്ഛേദാദാവിച്ഛിന്നരക്തവഹിനി ദംഷ്ട്രകം
ദംഷ്ട്രാപലാനി ചതാരിതലദൃഷ്ടനിപീഡിതം
നിച്ഛിഷം ലയമത്രാദ്യ, മസാഖ്യം പശ്ചിമം വദേൽ.”

അന്യസപ്തവിഷം വിദ്വാൻ ബലാലുക്കാരണ സംഹാരേൽ
ഇച്ചൊന്നെതെല്ലാം ചിന്തിച്ചു രക്ഷിക്ക വിഷദൃഷ്ടനെ ര് ൨
വലിക്കും കീർത്തിയായുസ്സും ലഭിക്കും മഃഗലങ്ങളും, ര് ൨ ങ്

ഇതി ജ്യോത്സനികായാം
സപ്തലക്ഷണാധികാരം സമാപ്തം.

അധികാരം ൧൯.
മന്ത്രസ്വരൂപാദികൃതം.

ഇത്യാപരം നമസ്തുത്യ ദക്ഷിണാമുത്തിമീശപരം
മന്ത്രരൂപം ച തത്സേവാവിധിം വക്ഷ്യാമ്യഥ ക്രമാൽ. ൧

മന്ത്രദേശങ്ങളും അവയുടെ ലക്ഷണപ്രയോജനാദികളും.

സ്രീയം പുഷ്കരം പിന്നേ നപുംസകമതും തഥാ
ഏവം മൂന്നുപ്രകാരത്തിലുള്ള മന്ത്രങ്ങളൊക്കെയും. ൨

അഗ്നികാന്താന്തമായുള്ളതെല്ലാം സ്രീമന്ത്രമായ്യാരും,
തഥാ നമോന്തമാകുന്ന മന്ത്രമെല്ലാം നപുംസകം. ൩

ശേഷിച്ചതെല്ലാം പുഷ്കരമന്ത്രമെന്നുദിതം ബുദ്ധ്യേ,
വശ്യാദികമണ്ണത്യത്ഥം ഗുണം സ്രീമന്ത്രമൊക്കെയും. ൪

ഉച്ചാടനാദികൾക്കെല്ലാം നപുംസകമതും തഥാ
പുല്ലിംഗമാകും മന്ത്രങ്ങൾ നന്നേററും വിഷശാന്തയേ. ൫

ഏട്ടിലേറിയ വണ്ണങ്ങളുള്ള മന്ത്രങ്ങളൊക്കുവേ
വൃദ്ധന്മാക്കധികം നന്നു സഭാ സേവിച്ചുകൊള്ളുവാൻ. ൬

അക്ഷരം പത്തുലക്ഷണാദികളുള്ള മന്ത്രം യുവാവിനും,
തഥാ ശൈശവകാലത്തു മന്ത്രം പഞ്ചാക്ഷരാധികം. ൭

നാശഹേതുക്മന്ത്രങ്ങൾ.

യദുച്ഛാ കേട്ടുകൊണ്ടു വശമാക്കിയ മന്ത്രവും
മരണനായിപഠിച്ചുള്ള മന്ത്രവും പുനരങ്ങനേ. ൮

അന്യനു പറയുന്നേരം കേട്ടമന്ത്രമതും തഥാ
പത്രത്തിലെഴുതിക്കണ്ടു ഗഹിച്ചീടുന്ന മന്ത്രവും. ൯

ജപിച്ചിടുകിലത്രയും നാശമുണ്ടാമവന്നിടം.

ആചാര്യപക്ഷണം.

തന്മാദഗുരുമുഖാലുഭ്യം മന്ത്രേണ സുഖമിച്ഛതാ ൧൦
 വിദ്വയം ഭക്തിയും ദാക്ഷ്യം ജപയാനാദിയും തഥാ
 സ്നാനം സന്ധ്യാജപം നല്ല തപസ്സും കൌശലങ്ങളും ൧൧
 കൃപയും സത്യവും പാരം മന്ത്രസാമന്ത്രിയും പുനഃ
 നിഗ്രഹാനുഗ്രഹത്തിങ്കൽ ശക്തിയും ബുദ്ധിയെന്നിവ ൧൨
 പാരമുള്ള ഗുരുക്കന്മാരോടു മന്ത്രം ഗ്രഹിക്കണം.

ശിഷ്യഗുണങ്ങൾ.

ശിഷ്യാനുവേണ്ടും ഗുണവും ചുരുക്കിപ്പറയാമിഹ. ൧൩
 ശാന്തി ദാന്തപവും തദപൽ പടുതപം ബ്രഹ്മചര്യവും
 മിതശുദ്ധാശനതപം ച മരോത്സാഹമതും തഥാ. ൧൪
 ശുദ്ധഭാവവ്യത്യസ്തം ബുദ്ധിയും ദേവഭക്തിയും
 ശുശ്രൂഷാ മനസാ വാചാ കർമ്മണാ ച ഗുരോസ്സദാ. ൧൫
 അത്യന്തയുക്തിദ്രാക്ഷിണ്യമല്ലന്ദ്രാവചക്ഷമഃ
 മറ്റും പലഗുണത്തോടേ വരേണം ശിഷ്യനാമവൻ. ൧൬

മന്ത്രവിചാരവും മന്ത്രഗ്രഹണസമ്പ്രദായവും.

മന്ത്രകോഷ്ഠം വിചാരിച്ചു പോഷികത്തിലെമന്ത്രവും
 ബന്ധുകത്തിലെതന്നാലും ഗ്രഹിപ്പു ഗുരുവാക്യതഃ. ൧൭
 സേവകത്തിലെ മന്ത്രങ്ങളെല്ലാം മദ്ധ്യമപക്ഷമാം
 ഘാതകങ്ങൾ വിവർജ്ജ്യങ്ങൾ ജപിച്ചാൽ നാശമാസ്തിരം. ൧൮
 ഘാതകത്തെയാഴിച്ചുള്ള മന്ത്രം ഗുരുമുഖാലിഹ
 കേട്ടുകൊണ്ടു ഗ്രഹിക്കണം ക്രമാദീക്ഷാസമനപിതം. ൧൯
 മന്ത്രദേവതയും സാക്ഷാദ് ഗുരുവും സമമെന്നുടൻ
 ചിന്തിച്ചുറച്ചു സേവിപ്പു മന്ത്രം തദഗ്ണിലക്ഷകം. ൨൦

മന്ത്രസേവാവിധാനം.

തീർത്ഥതീർത്തിരുന്നിടം ക്ഷേത്രത്തിങ്കേന്നുമാം ജപം
 ആരമില്ലാത്തദേശത്തുമാരാമത്തിങ്കലും ഗുണം. ൨൧

വിവിനേ ച നദീതീരേ തുളസീസന്നിയായ തഥാ
ആചാര്യൻഠ ഗൃഹത്തിന്നും ജപകമ്മ സമാചരേൽ. ൨൨

കിഴക്കോട്ടും വടക്കോട്ടും തിരിഞ്ഞിട്ടങ്ങിരുന്നുടൻ
ജപിച്ചീടുക മന്ത്രങ്ങൾ ദക്ഷിണേ പരിവജ്ജയേൽ. ൨൩

ക്ഷീരം ശാകം ച ഭിക്ഷാനന്നം കൊള്ളാം യവയവാഗ്നവും
ഹവിഷ്യാന്നമതും മുഖ്യം ഭക്ഷിപ്പാൻ മന്ത്രസേവയിൽ. ൨൪

ആദൈ ഗൃഹഗണേശാദീനഭിവാദ്യ സമാഹിതഃ
കേശാന്താദിലിപിന്ത്യാസമാചരേൽ ഭക്തിപൂർവ്കം. ൨൫

പ്രാണായാമമതും ചെയ്വു ബീജവണ്ണശ്ച തൽക്രമാൽ
മൂലാദിമൂർദ്ധ്നിപത്യന്തം വേണമാധാരപൂജയും. ൨൬

പ്രാണായാമമതിന്നുള്ളക്രമവും ബീജവണ്ണവും
ആചാര്യനോടു കേൾക്കേണം തഥൈവാധാരപൂജയും. ൨൭

ഘൃദയം ച ശിരസ്സോടു ശിഖയും കവചം പുനഃ
നേത്രമസ്രുവുമീവണ്ണമാനംഗം മനുവിനിഹ ൨൮

ചില മന്ത്രത്തിനാനംഗമില്ല പഞ്ചാംഗമാമിഹ.
അംഗകല്പനയിൽ തേഷാം തത്ര നേത്രങ്ങൾ വേണ്ടുപോൽ.
[൨൯

അംഗത്തോടേ ജപിക്കേണമെന്നലാശു ഫലംവരും
അദ്രാക്ഷമാലയാ വാപി തുളസീമാലയാഥവാ. ൩൦

സ്തടികാംബുജബീജാദിമാലയാ വാപി സാദരം
ജപിച്ചുകൊൾവു മന്ത്രങ്ങൾ ചൊന്നുപോലൊക്കയും ക്രമാൽ.
[൩൧

വിധിപൂർവ്വമതീവണ്ണമൊരു മന്ത്രം ജപിച്ചുടൻ
തലണ്ണലക്ഷമെത്തിച്ചാൽ സാധിക്കും കാർത്യമൊക്കെയും. ൩൨

ബഹുമന്ത്രം ജപിച്ചീടിൽ കാ കഥാ ശിവ ഏവ സഃ?
സാധിക്കാഞ്ഞൊരു കാർത്യങ്ങളില്ലവന്നു ജഗത്ത്രയേ. ൩൩

ഇതിജ്യോത്സ്നികായാം
മന്ത്രാധികാരം സമാപ്തം.

അധികാരം ൨൦.

മന്ത്രപ്രയോഗം.

* പൃഥ്വിപ്രാദിമണ്ഡലങ്ങളുടെ വണ്ണസ്വരൂപാദികൾ.

- ഭൂജലാഗ്നിസമീരാകാശങ്ങൾ തന്മണ്ഡലം ക്രമാൽ
പീതശോഭതാരണശ്യാവനാനാവണ്ണങ്ങളാസ്തുതം. ൧
- തത്ര ഭൂമണ്ഡലം പീതവണ്ണവും നാലുകോണവും
വജ്രകൊണ്ടടയാളപ്പെട്ടിരിക്കും ദൈവമിന്ദ്രനാം. ൨
- ചന്ദ്രാൽബീജസദൃശം പാണ്ഡരം ജലമണ്ഡലം
നാഥൻ വരണനാകുന്നു പദ്മംകൊണ്ടടയാളവും. ൩
- മുകോണായിച്ചുവന്നേററമിരിക്കും വഹ്നിമണ്ഡലം
പാവകൻതാനതിന്നീശനങ്കം സ്വസ്തികവദ് ഭവേൽ. ൪
- ആരുകെട്ടകമേകൂടെ വൃത്തത്തിൽ കൃഷ്ണവണ്ണവും
ദൈവം പവനനായിടുമീവണ്ണം വായുമണ്ഡലം. ൫
- പൃത്താകാരമതായിടും തഥൈവകാശമണ്ഡലം
വണ്ണം ബഹുവിധം തസ്യ നാഥനാകുന്നതും ശിവൻ. ൬
- ഇന്ദ്രാത്മജാഹിദപന്ദേന വേഷ്മിതം ധരണീഗ്രഹം
തഥാ വരണപത്രാഭ്രം ചുറ്റപ്പെട്ടച്ഛമണ്ഡലം. ൭
- വഹ്നിമണ്ഡലവും ചുറ്റിക്കിടക്കും വഹ്നിക്കുളാൽ
വാതാത്മജഹിദപന്ദേനാവൃതം വായുമണ്ഡലം. ൮

പൃഥ്വിപ്രാദികളുടെ ബീജാക്ഷരങ്ങൾ.

- † ദശഗ്രീവപുരത്തിന്റെ പൂവ്വവണ്ണമതും തഥാ
- ‡ സംഭവാദിക്ഷരം രണ്ടും കിഴിച്ചാൽ പിന്നെയുള്ളതു്. ൯

* പൃഥ്വിപ്രാദിമണ്ഡലങ്ങളെ അതാമുക്തംകു പ്രത്യേകം കല്പിച്ചിട്ടുള്ള വണ്ണസ്വരൂപലക്ഷണദൈവങ്ങളോടുകൂടി വിധിപ്രകാരം മനസ്സിൽ സംകല്പിച്ചു പ്രാണിക്കണതായാൽ സർവ്വവിഷങ്ങളും തീരുന്നതാണ്.

മണ്ഡലങ്ങൾ.	വണ്ണം.	സ്വരൂപം.	അടയാളം.	ദൈവൻ.
ഭൂമി	പീതം	ചതുഷ്കോണം	വജ്രം	ഇന്ദ്രൻ
ജലം	വെളുപ്പ്	ചന്ദ്രാൽബീജം	പദ്മം	വരണൻ
അഗ്നി	ചുവപ്പ്	മുകോണം	സ്വസ്തികം	പാവകൻ
വായു	കറുപ്പ്	ഷട്കോണം	പൃത്തം	പവനൻ
ആകാശം	നാനാവണ്ണം	അരൂപം	വൃത്തം	ശിവൻ.

† ദശഗ്രീവപുരം=ലക്ഷ, പൂവ്വവണ്ണം=ല.
‡ സംഭവാദിക്ഷരം രണ്ടും കിഴിച്ചാൽ=വ.

- * സാരംഗവാചകത്തിങ്കലന്യാദും നീക്കിയുള്ളതും
- † യന്ത്രപ്രവഹവാക്യത്തിലാദ്യന്തസ്ഥിതവണ്ണവും. ൧൦
- ‡ ധാത്യാദിചഞ്ചഭൂതാനാം ബീജവണ്ണങ്ങളാമിഹ
- § ബീജങ്ങളോടു കൂടീട്ടങ്ങിരിക്കും മണ്ഡലങ്ങളും. ൧൧

ധ്യാനക്രമം.

വിഷന്തസ്സംഹരിപ്പാനും സ്തംഭിപ്പാനുമതിങ്ങാന
 ഭൂമണ്ഡലത്തിൽ മദ്ധ്യത്തിൽ ചിന്തിപ്പൂ ചഞ്ചലം വിനാ. ൧൨

തഥാ തോയഗൃഹത്തിങ്കൽ ചിന്തിക്കേണമിറക്കുവാൻ
 അഗ്നിമണ്ഡലമദ്ധ്യത്തിൽ സ്തോഭകമ്ബ സമാചരേത്. ൧൩

തഥാ വായുഗൃഹേ നിന്നു സംക്രമിച്ചിപ്പുകൊള്ളുക
 ആകാശമണ്ഡലത്തിങ്കേണെല്ലാക്കമ്ബമാചരേത്. ൧൪

ഗരുഡമന്ത്രപ്രകരണം.

സംഹാരസ്തംഭനങ്ങൾക്കു ഗരുഡൻ പീതവണ്ണമാം
 ശോഭവണ്ണം നിനയ്ക്കേണമിറക്കുമ്പോൾ വിഷത്തിനെ. ൧൫

സ്തോഭനത്തിൽ ചുവന്നീടും സംക്രാമേ കൃഷ്ണവണ്ണമാം
 ആവേശനമതിന്നാകിൽ ഭൂമരംപോലെയാം നിറം. ൧൬

ഗരുഡന്റെ മഹാമന്ത്രം പഞ്ചാക്ഷരമിഹോച്യതേ
 വിഷശാന്തിക്കതീവണ്ണമല്ല മരൊന്നു ചൊല്ലുവാൻ. ൧൭

ഗരുഡചഞ്ചാക്ഷരമഹാമന്ത്രവും,
 അംഗന്ത്യാസംഭിക്രമവും.

ആദൌ ക്ഷിപ ഇതി പ്രോക്തഃ പശ്ചാദോക്താഭവേ ച
 തതശ്ചന്ദ്രദയം ചൈതന്മാഹാമന്ത്രം ഗരുത്മതഃ. ൧൮

“ഘൃഷി” കാശ്രുപനാകന്നു “ച” ഹന്ദസ്സി”നിഹ “പങ്ക്തി-
 [യം”
 ഗരുഡാഖ്യമഹാവിഷ്ണു “ദ്രേവതാ” വിപതേമ്ബനോഃ. ൧൯

* സാരംഗ ... അന്യാദും നീക്കിയുള്ളതും = ര.
 † യന്ത്ര ആദ്യന്തസ്ഥിതവണ്ണങ്ങൾ = യ, ഹ.
 ‡ ധാത്യാദികളോടു } ഭൂമി. ജപം. അഗ്നി. വായു. ആകാശം.
 ബീജാക്ഷരങ്ങൾ } ച വ ര യ ഹ.
 § പൃഥിവ്യാമണ്ഡലങ്ങളിൽ അതാതു ബീജാക്ഷരങ്ങൾ ഉണ്ടായിരിക്കണമെന്നും ബീജാക്ഷരങ്ങളോടുകൂടി മണ്ഡലങ്ങളെ സങ്കല്പിക്കണമെന്നും സാരം.

ഏദയേ വൈനതേയായ നമോന്തം കീർത്തയേദ്ബുധഃ
വിനതാസുതായ ശിരസി തതസ്സപാഹാന്തമുചുരേത്. ൨൦
ചതുർവൃത്തം ചരപതിം വഷട്കാരസമനപിതം
ശിഖായാം യോജയേത് പശ്യാത് പക്ഷിരാജായ വർമ്മണി.

[൨൧

ഹങ്കാരാന്തം പ്രയോക്തവ്യം കാളകൃടേതി പൂർവ്വതഃ
വിഷഭക്ഷായ നേത്രേഷു വൌഷഡന്തം ച യോജയേൽ.

[൨൨

അന്തേ ഫട്കാരമായസ്രേ വഭേന്നാശാന്തകായ ച
വിഷ്ണുഭൂതായ ഇത്യേവം ഷഡ്ധംഗം യോജയേത് ക്രമാത്.

[൨൩

ഗന്ധധ്യാനം

ആജാനതസ്സവണ്ണാഭമാകട്ടാസ്തുഹിനപ്രഭം
കങ്കമാരണമാകണ്ഠാഭാകേശാന്തം സിന്തേതരം. ൨൪

ബ്രഹ്മാണഃപ്യാപിനം താർക്ഷ്യം രക്താക്ഷം നാഗഭൃഷണം
ലീനാഗ്രനാസികാന്താനം മഹാപക്ഷം സ്മരേദ് ബുധഃ. ൨൫

* ഭാസ്വനന്ധലമല്യഗഃ ശ്രുതിമയ-
സ്താർക്ഷ്യോഖിലൈവന്ദിതഃ
† പക്ഷോദ്ഭൂതമരുത്പ്രകമ്പിതഗിരി-
പ്രാന്തോരുതുണ്ഡോ മഹാൻ

* “ഉദ്ദൃശ്സത്യുസഹസ്രകോടിരചിരൈ-
ല്ലിപ്യക്ഷരൈർമണ്ഡിരഃ
പക്ഷോദ്ഭൂതമരുത്പ്രകമ്പിതഗിരിഃ
പീഠനാരതുണ്ഡോ മഹാൻ
ദേഹ്വൈകണ്ഠഃ കനകപ്രകളൈശ്ശൈഃ
പീയൂഷപുണ്ണാൻ ഘടാ-
നരൈർജജ്ജപലീപിക അപി വഹൻ
നാഗാന്തഃ പാള വഃ.”

(പാഠാന്തരം).

† “ആജാനന്തഃ സ്വണ്ണവണ്ണം ഹിമഗിരിശിഖര-
പൃച്ഛമാനാഭിഭേതം-
ദാകണ്ഠാൽ പക്ഷബിംബീഫലനവവികൃദ്
ബന്ധുജീവോപമാനം
ആശീഷാൽ മിന്നനീലാഞ്ജനചന്ദ്രമചിരം
ഭൃഷിതം ഭോഗിമുഖൈ-
പ്യാപ്തബ്രഹ്മാണഃമല്യം ത്രിഭുവനമിതം
വൈനതേയം നമാമി.”

ഭോദ്ദുണ്ഡൈഃ കനകപ്രഭൈദ്ദേശശരൈഃ
വീര്യേഷുപുണ്ണാൻ ഘടാ-
നൈർലജ്ജപലഭീപികാം ദധദസൗ
നാഗാന്തകഃ പാതു വഃ.

൨൩

അമൃതകലശഹസ്തം കാന്തിസംപുണ്ണദേഹം
സകലവിബുധവന്ദ്രം വേദശാസ്ത്രരചിന്ത്രം
വിവൃതകനകപക്ഷെർധൂയമാനാഘഗോളം
സകലവിഷവിനാശം ചിന്തയേ പക്ഷിരാജം.

൨൭

സ്വസ്തികം ഭാഷിണിം പാദം വാമഭാഗാ നിക്ഷിപിതം
പാതാളസ്തർപാദാഗ്രം ബ്രഹ്മാഘഗതമൈലിനം.

൨൮

കപിലാക്ഷം ഗരുദ്മന്തം സുവണ്ണസദൃശപ്രഭം *
ഭീഷ്മബാഹുഃ ബൃഹത്സ്തസ്യം നാഗഭരണഭൂഷിതം.

൨൯

അനന്തം വാമകടകം യജ്ഞസ്മൃതം ച വാസുകിം
തക്ഷകം കടിസ്മൃതന്തു ഹാരം കാകോടകം തഥാ.

൩൦

പദ്മം ദക്ഷിണകണ്ഠേ തു മഹാപദ്മന്തു വാമതഃ
ശംഖപാലം ശിരഃകൃന്വാ ഗുളികന്തു ഭൂജാന്തരേ.

൩൧

വൈശ്യാഗുളികനാഗാഭ്രാം ചാമരാഭ്രാം വിഭൂഷിതം
ഏലാതപത്രനാഗാഖൈസ്സേവ്യമാനം മുദാപിതം.

൩൨

പ്രാഞ്ചലീകൃതഭോജ്യം ഗരുഡം ഹരിവല്ലഭം
ഏവം ധ്യായേത് ത്രിസന്ധ്യായാമാത്മാനം താർക്ഷ്യരൂപിണം.

[൩൩

* * *
* * *
* * *

* “പാദഭിജ്ഞാപയുക്തം ജാനോർത്താഭിതടാവധി
നാഭേർഗജാന്തം ച ഗളഃപ്ലവാടഹലകാന്തകം.
ലലാടാചൂഢി മുഖാന്തം സ്വണ്ണയുക്താനിവിന്ദസേത്.” “സുവ
ണ്ണസദൃശപ്രഭം” മെന്നുള്ളതിന് ഇപ്രകാരം പ്രമാണാന്തരവും ഉണ്ട്.
ഈ അദ്ധ്യായത്തിൽ മന്ത്രങ്ങൾ പലതും കാണുന്നുണ്ട്. അവ പുസ്തകപാരം
അറിഞ്ഞുനഷ്ടിക്കേണ്ടവല്ല. മാത്രാപുണ്ണപ്രധാനങ്ങളായ മന്ത്രങ്ങൾ അധികാരി
യായ ശിഷ്യൻ ഇരുപത്തൊമ്പതിൽ നിന്നുതന്നെ ഗ്രഹിക്കണം. ഇതിനെ സംബന്ധിച്ചു്
ഈ ഗ്രന്ഥത്തിൽ പ്രത്യേകം നിഷേധവും കാണുന്നുണ്ട്. “പത്രത്തിലെഴുതിക്കുണ്ടു്
ഗ്രഹിച്ചീടുന്ന മന്ത്രവും ഭൂമിയിടുകിലുക്തം നാശമുണ്ടാമെന്നിഹ” ഇത്യഭി,

*	*	*
*	*	*
*	*	*

വിഷം വിനാശയേതേക്ഷപ്രം വായുശ്ശീല്രമിവാംബുദം.
 മന്ത്രാവസാനേപ്യേതാനി നമോന്താനി ജപേദ് ബുധഃ ൩ ൪
 പശ്ചാത്സമുച്ഛേന്മന്ത്രം ഗുവാഖ്യാതക്രമേണ ച
 ഏവം ചൊന്നപ്രകാരത്തിൽ മന്ത്രം സിദ്ധിപരത്തിയാൽ ൩ ൫
 വിഷമില്ലെന്നു ചൊല്ലിയിൽ നീങ്ങിപ്പോം വിഷമൊക്കയും.

ജീവരക്ഷാവിധി.

ചിന്തിപ്പൂ ദഷ്ടകൻ തദ്യുദി സിതകമലം
 കാദിരാന്താക്ഷരാവ്യം
 റം ബീജേ കണ്ണികായാം സമിതി ചുഴലവു.
 ദഷ്ടനാമാണ്ണമെല്ലാം
 പദ്മം പന്ത്രണ്ടുപത്രം സദൃശമിതിനതും
 തസ്യ മീതെ കമുക്തി-
 കൈട്ടിട്ടു വണ്ണപാശൈരവനിപുരമതും
 വെച്ചുറപ്പിച്ചു ഭൂയഃ.

൩൩

കണ്ഠേ കാന്തം സുധാവ്യം പുരികയുഗമതി-
 നമ്യുദേശേ ച ബിന്ദു
 ധ്യാതവാ ബീജങ്ങളെല്ലാം പുനരിഹ മതിമാൻ
 ദഷ്ടനാമാണ്ണയുക്തം
 തജ്ജീവം ബന്ധബന്ധാനപിതപരമൊടുടൻ
 നീലകണ്ഠാഭിധം വാ
 ചെമ്മേ മന്ത്രം ജപിപ്പൂ വിരവാടു വിധിവ-
 ജ്ജീവരക്ഷാത്പമാദൈ.

൩ ൭

*	*	*
*	*	*
*	*	*

മുൻപിനാലിപ്രകാരത്തിൽ ദുഷ്ടന്റെ ജീവരക്ഷണം
ചെയ്തുകൊണ്ടഥ മറെറല്ലാം ചെയ്ത മന്ത്രശാസ്ത്രധാരികൾ. നവ
പഞ്ചകർമ്മങ്ങൾ.

പഞ്ചാക്ഷരേണ കർത്തവ്യം പഞ്ചകർമ്മങ്ങളുണ്ടതും നൻ
കിഞ്ചിത് ചുരുക്കിച്ചൊല്ലീടാം പഞ്ചഭൂതങ്ങൾമണ്ഡലേ
ഭൂമണ്ഡലത്തിന്മദ്ധ്യത്തിൽ ചിന്തിച്ചു മേരുസന്നിഭം രം
ഗരഡം ഗരളാർത്തം ച സ്വപാത്മാനം സ്ഥിരമാനസഃ.

* * *

ഏവം ജപിച്ചുകൊണ്ടാശു ഹസ്താംഗുഷ്ഠമിളക്കുക രം ൧
നാനാവിഷം നശിച്ചീടുമീവണ്ണം സ്തംഭനത്തിനും
തോയമണ്ഡലമദ്ധ്യത്തിൽ പട്മം കൈലാസസന്നിഭം രം ൨

സ്മരിച്ചു താർക്ഷ്യനേ തദപത് തന്നെയും ദുഷ്ടകന്തഥാ

* * *

ഇതഥം ജപിച്ചുടൻ പിന്നെ തജ്ജനീവിരൽ കാട്ടുക രം ൩
എന്നാൽ വിഷമിറങ്ങീടും മന്ത്രവീര്യേണ വിഭൂതം
സിന്ദൂരപവതാകാരം ചിന്തയേദഗ്നിമണ്ഡലേ രം ൪

ഖഗേശ്വരം വിഷാർത്തം ച സ്വപാത്മാനം ദ്രവമാനസഃ

* * *

മന്ത്രമേവം ജപിച്ചിട്ടു മദ്ധ്യമാചലനാട്ഭൂതം രം ൫
വിഷം സ്തോഭിച്ചു വർദ്ധിച്ചു മോഹിക്കും വിഷദുഷ്ടകൻ
ധ്യായേദഞ്ജനശൈലാഭം ഗരഡം വായുമണ്ഡലേ രം ൬

തന്നെയും പകരേണ്ടുന്നോൻതന്നെയും വിഷിതന്നെയും

* * *

ഏവം ജപിച്ചു താർക്ഷ്യന്താൻ വാമപക്ഷേണ തദപിഷം രം ൭
ആകൃഷ്ട വായുനാസ്യകലാക്കിയെന്നു നിനയ്ക്കുക
ദ്രവമായി നിനച്ചുവമിളക്കേണമനാമികാം രം ൮

തദൈവ സംക്രമിച്ചീടും വിഭൂതം വിഷമൊക്കെയും
ധായേദ് ഭൂമരനകാശം ഗരഡം വ്യാമമണ്ഡലേ രം ൯

സപാത്മാനം വിഷദേഷ്യം ച പൂർവ്വചഞ്ചലേതരം

* * *

ജപൈപ്ലവം ചഞ്ചലിപ്പിക്കു വിഷഹാരി കനിഷ്ഠികാം ൫ ൦

ആവേശനമതപ്പോഴേ ഭവിച്ചീടുമസംശയം

പക്ഷാന്തരങ്ങൾ പലതുണ്ടവയെല്ലാം, ഗുരോർമുഖാത് ൫ ൧

കേട്ടറിഞ്ഞാചരിക്കേണം ബുദ്ധിമാനായ മാനവൻ.

സങ്കല്പബന്ധനവും സ്പർശമഖബന്ധനാദിയും.

ഭംശിച്ചതിന്റെ മേൽഭാഗത്തൊരു വെൺപട്ടു ചേതസാ

[൫ ൨

കെട്ടിട്ടതിന്മേൽ കല്പിപ്പു മൃഗ്യം മന്ത്രാക്ഷരങ്ങളെ

* * *

ധ്യാനിച്ചേവം ജപിച്ചീടിൽ സ്തംഭിക്കും വീഷമൊക്കെയും ൫ ൩

തഥൈവ സപ്തമുഖവും ബന്ധിക്കാമിതുകൊണ്ടിഹ

എലിയോടൊരുമിച്ചിട്ടു കിടത്താമൊരു കൂടതിൽ ൫ ൪

പിടിച്ചുകൊണ്ടാൽ കടിയ- തടാനീം ധ്യാനവൈഭവ്യാൽ

ശംഖപാലന്റെ വംശത്തിലുള്ള സപ്തം പിടിക്കിലാം ൫ ൫

ശേഷാനപയത്തിൽ ജാതന്മാരെങ്കിലും വേണ്ടതില്ലിഹ

പിടിക്കാം പദ്മവംശത്തിൽ മഹാപദ്മാനപയത്തിലും ൫ ൬

മററുള്ളതെല്ലാം വഴ്ത്തിക്കു പിടിച്ചീടുതെന്തൊ

പാരം നീളം ചുരുങ്ങിട്ടു മേററം നീണ്ടിട്ടിരിക്കിലും ൫ ൭

വണ്ണമേറീട്ടു കണ്ടാലും മെലിഞ്ഞൊരയിരിക്കിലും

ലക്ഷണങ്ങളുതില്ലാതെയിരിക്കും പാവതെങ്കിലും ൫ ൮

സുവയഞ്ചും പിടിക്കൊല്ലാ പിടിച്ചാൻ ചൊന്നതെങ്കിലും

ആചാര്യകേതിയും ധൈര്യം കൂടാതെ സാധ്യമല്ലിതു്. ൫ ൯

പാമ്പിനെ കെട്ടുവാൻ മന്ത്രം.

തോയവായപനിഗോഹങ്ങൾ ചിന്തയേദന്തരാന്തരം.

അതിന്റെ മദ്ധ്യേ സപ്തതേ ചിന്തയേദ് ഭ്രശ്ചേതസാന്തരം

ഫണിതൻമുഖ്നി ചിന്തിപ്പു ഭൂബിംബം മേരുഭൂഷിതം

* * *

ഏവം ജപിച്ചു മുഖാവിൽ മണ്ണിട്ടാലിളകാ ഫണീ നൂ ൧
ഇതഥം പ്രയോഗമുണ്ടിന്നും, നിഗ്രഹാദിക്കിതൊക്കെയും
ചെയ്തുപോമെന്നു ശങ്കിച്ചിട്ടിവിടെപ്പറയാഞ്ഞതും. നൂ ൨

സുധാഹൃദയപ്രയോഗം.

ഏകാഗ്രചിത്തനായിട്ടു ധ്യാനിച്ചു വിനതാസുതം
പശ്ചാത് കരതലേ വാമേ ശോഭനപദ്മം നിനച്ചതിൽ സുന്ദ
ചന്ദ്രബിംബം നിരൂപിച്ചിട്ടതിൽ ചവനശേഖരവും
തന്മദ്ധ്യേ ജലബീജം ച ധൃതപാ ദ്രവതരം പുനഃ നൂ ൪
സുധാഹൃദയമാം മന്ത്രം ജപിച്ചുള്ള ജലങ്ങളെ
വാമഹസ്തേ പകർന്നിട്ടുണ്ടമൃതാകാരമായത് നൂ ൫
നിസ്രവിക്കുന്നതോർത്തിട്ടു തജ്ജലംകൊണ്ടു ദഷ്ടനെ
ആശീർഷ്വാദനായിട്ടു പ്രോക്ഷണം ചെയ്തുകൊള്ളുക നൂ ൩
ഏവം ശാന്തി വരുത്തീടുമെഴഷധം പായയേത്തതഃ
ലേപനാദികളും ചെയ്തു താവത് സപന്ഥോ ഭവേദപിഷ്ഠീ.

[നൂ ൭

ഇപ്രകാരം ജപിച്ചുള്ളോരമൃതാംബുവതിൽ പുനഃ
സ്ഥൂലമായുള്ള വസ്യത്തെ മുക്കിക്കൊണ്ടിടുന്നതുടൻ നൂ ൮
പിഴിയാർത്തിനാൽ മുടിക്കിടത്തു ദഷ്ടനെ ക്ഷിതൈ
വെള്ളം ജപിച്ചു പിന്നെയും പ്രോക്ഷിച്ചു വസന്തോപരി നൂ ൯
ഏവം മുളുത്തം ചെല്ലുമ്പോളുണരും വിഷമോഹിതൻ
അപ്പോൾ കാലേന്നു തദവസ്യം കീഴ്പ്പോട്ടേക്കു വലിച്ചതു

[൧൦

മുഖാവികലിരുന്നേടം കാലുലോളമതാകിയാൽ
മൂന്നുവട്ടം വിളിക്കേണം പേർചൊല്ലിട്ടവനെപ്പുനഃ ൧൧
ജപ്തമായുള്ള ചൂരൽക്കോൽകൊണ്ടു തല്ലിട്ടെടുക്കുക
താവത് കശുലമെല്ലാം പോയുണരും സസ്തദഷ്ടകൻ ൧൨
ഭൂയഃ പുവോക്തമാഗ്ഗേണ കർമ്മാത് പാനാദികഃ ശ്രീയാഃ
നിശ്ശേഷഗരഭോഗാഹ്വനമിദം കർമ്മസു നിർമ്മലം ൧൩

മുന്നേക്കണക്കേ ചിത്തത്തിൽ ചിന്തിപ്പൂ വാനതാസുതം
 വെള്ളം ജപിച്ചിട്ടതിനാൽ മൂന്നുകമ്പുള്ള ചൂരലെ ൭ ൪
 കഴുകിക്കൊണ്ടതിൻകമ്പിൽ മൂന്നിലും മന്ത്രമുച്ചരേത്
 ധ്യാനിച്ച ഭൂയോപ്യതിനാൽ താഡയേനോഹനാശനം. ൭ ൫
 പുനഃ ശുക്ലാദിചമ്മാന്തമാക്ഷേപിച്ചു വിഷത്തിനെ [൭൬
 ക്രമാത് കീഴ്ചോട്ടുകീഴ്ചോട്ടേക്കിറക്കൂ ദേശികോക്തവത്
 പശ്ചാത് പാനവിലേപാദികമ്വം ചെയ്തുകൊള്ളുക
 ഇതസ്സമസ്തകാകോളവിനാശസ്സ പ്രാദന്യംശയം. ൭ ൭
 ധ്യാതാ ചേതസി പക്ഷീന്ദ്രം പൂവ്വവദ്ദശമാനസഃ
 പശ്ചാത് കരതലേ വാമേ ശോഭതപദ്മം വിചിന്തയേത് ൭ ൮
 പ്രദക്ഷിണമതായിട്ടു പതിനാറുദളത്തിലും
 സ്വരങ്ങളെല്ലാം ചിന്തിപ്പൂ ബിന്ദുവോടും ക്രമാത്പുനഃ ൭ ൯
 തത്കണ്ഠികേടെ മദ്ധ്യത്തിൽ സ്മരേത് സ്ത്രീംകാരവുപുനഃ
 ജപ്താ ഘടജലം സാക്ഷാദമൃതാകാരമോർത്തു ൮ ൦
 പദ്മം ചിന്തിച്ചു കൈതന്നിൽ പകർന്നുചെയ്തെന്നായത്
 സ്രവിഷന്നേനു കല്പിച്ചു ശുദ്ധപീയൂഷവത് പുനഃ ൮ ൧
 അതിനാലഭിഷേകംചെയ്യാശു തദ്ബാഹുനൈവ ച
 തത്തോ ധാരയാ ചൈവ പാനനസ്രാദിനാ പുനഃ ൮ ൨
 പ്രക്ഷേപണാച്ച സർവംഗേഷ്യാശു നഷ്ടം ഭവേദഭിഷം
 ഗൃഹഭൂതാദിപീഡാശ്ച ക്ഷുദ്രം രിപകൃതം തഥാ ൮ ൩
 അകാലമൃത്യും നിശ്ശേഷരോഗരാശിം വിനാശയേൽ
 അംഭോജ കണ്ഠികാമദ്ധ്യേ ചിന്തിപ്പാൻ ചൊന്നബീജവും ൮ ൪
 സ്വകാരവൃതതാം മന്ത്രം ജപിപ്പാനത്ര ശബരം
 പന്തിരണ്ടാമതുളോരു വണ്ണം പീയൂഷബീജമാം ൮ ൫
 പന്തിരണ്ടായ് ചൂരികന്നോരാത്മപൂജ മനുക്കളിൽ
 അന്ത്യാക്ഷരമതായിടും ജീവൻറബീജവും തഥാ ൮ ൬
 സ്വകാരമൃതം തോയം രണ്ടും കൂടിയബീജമാം
 മന്ത്രേഷു യത്ര വകതവ്യാ പ്രിയം സാക്ഷാലവിർഭജഃ ൮ ൭

തത്ര ചന്ദ്രദയം ലേഖ്യമിദം ശാസ്ത്രേഷു കീർത്തിതം

* * *

ഏതത് ഹീയുഷഛയം മന്ത്രമെന്നദിതം ബുധൈഃ. വു വു

അന്യ സങ്കല്പജപതോ വിഷമപ്രമൃതായതൈ
ദക്ഷകൻഠ ശിരസ്സികൽ ഗളേ വക്ഷസ്സിലും തഥാ വു ന്

ചിന്തിച്ചുകൊൾവൂ ബീജങ്ങളിവ മൂന്നും ക്രമാത് പുനഃ
അമൃതാകേശപാദാന്തം സ്രവിക്കുന്നെന്ത കല്പയേത് ന് ൦

പുനഃ സ്വയം ഗരുദ്മന്തം വിചിന്ത്യാനന്യചേതസാ
അനേന ജപ്തസലിലൈരഭിഷിഞ്ചേദപിഷാതൂരം ന് ൧

അനന്താഭിമഹാസച്ഛേദ്പ്രഷോക്പ്രയാശ്രു സുഖീ ഭവേത്
ക്ഷീരാംബുപുരസംപുണ്ണം ചിന്തിപ്പൂ വരുണാലയം ന് ൨

തന്മല്യദേശേ സഞ്ചാതലസത് പാണ്ഡരപകജേ
കണ്ഠികാമല്യദേശത്തു ചിന്തിക്കേണം വിഷാത്തനെ ന് ൩

തസ്യ മൂലാവലമ്പോടുസ്തൂരി പ്പൂ ചന്ദ്രമണ്ഡലം
ചന്ദ്രമണ്ഡലമല്യത്തിൽ ജലബീജമതും പുനഃ ന് ൪

തസ്മിന്ദാർവം സ്മരിക്കേണം ചേതസാ ചഞ്ചലം വിനാ
അതിൽ നിന്നൊഴുകീടുന്ന സാന്ദ്രപീയൂഷധാരയും ന് ൫

ദൃഷ്ടകൻനനയംവണ്ണം ചിന്തിപ്പൂ ചേതസാ പുനഃ
സ്വയം താർക്ഷ്യവദാകാരമവലംബ്യ ജലം ജപേത് ന് ൬

തത്തോയധാരയാ ചൈവ പാൻപ്രക്ഷേപണാഭിഭിഃ
തക്ഷകാഭിമഹാനാഗസഞ്ചാതവിഷമെങ്കിലും ന് ൭

തീൻപോയുടനെ തന്നെ വിഷാത്തൻ സ്വസ്ഥനാസ്ത്വം
ജലം ജപിച്ഛാൻ പുരോക്തപീയൂഷഛയം ശുഭം ന് ൮

ആക്ഷേപയേതി വാക്യാദ്യൈഃ കർത്തവ്യം ദേശികോക്തവത്.

ഗരുഡമന്ത്രപ്രയോഗാനന്തരം.

സംഹാരസ്തംഭനാക്ഷേപം വാമഹസ്തേന ചെയ്യണം ന് ൯

സ്തോഭനാവേശനങ്ങൾക്കുണ്ടുപസ്യമിതാം കരം

അനുഷ്ഠാദിയതായുള്ള വിരലിന്മധ്യരേഖയിൽ ൧ ൦ ൦

ചിന്തിച്ചുകൊടുവു ഭോഷജ്ഞൻ മണ്ഡലങ്ങൾ യഥാക്രമം
മണ്ഡലങ്ങളതിനല്ലേ സുധാബീജമതും തഥാ ൧൦൧

തന്മല്ലേ പക്ഷിരാണമന്ത്രവണ്ണവും ചിന്തയേത് ക്രമാത്
തത്തന്മണ്ഡലമല്ലതതിൽ ധ്യാനേന്മന്ത്രാക്ഷരങ്ങളും ൧൦൨

ആദ്യന്തരേഖയിൽ ധാത്രിബീജം കൂടെ സ്തുരിക്കണം
പിന്നെപ്പക്ഷീന്ദ്രനേ നന്നായ ചിന്തിച്ചിട്ടിഹ. ചേതസാ
[൧൦൩

സംഹാരോക്തപ്രകാരേണ ജപിച്ചിട്ടുവെ മന്ത്രവും
തത്കരംകൊണ്ടു താഡിപ്പു വിഷപ്പെട്ടവനെ ഭൃതം ൧൦൪
താവത് പ്രണശ്യാതി ക്ഷേപമൊക്കെയും സപ്പ്തദണ്ഡൻ
പാശപത്തിലമൃതിൻബീജം ജലബീജസമന്വിതം ൧൦൫

സൂതപാ വ്യാക്ഷേപമന്ത്രേണ താഡയേന്മതിമാൻ ഭിഷക്
തദ്ബാഹുതാഡനംകൊണ്ടും ധ്യാനയോഗജചൈസ്തലേ
[൧൦൬

ഇറങ്ങും തൽക്ഷണാൽ കീഴ്പോട്ടെല്ലാക്കാകോളവും ഭൃശം
രണ്ടുകയ്യിലുമീവണ്ണം സങ്കല്പിച്ചു വിഷാതരം ൧൦൭

മൂലാവിഭേദനം കീഴ്പോട്ടു തടവു ന്ഷ്ടമാം വിഷം
ഏവം സ്തുരിച്ചു ഭൃശാലി ജപിച്ചിട്ടു കൊടുക്കിലും ൧൦൮

ഗരളങ്ങളശേഷം പോം ക്ഷിപ്രം സങ്കല്പവൈഭവാത്
ഗുരുവും പിന്നെ മന്ത്രത്തിന്നുരുവും ചൊന്നപോലിഹ ൧൦൯

ഐഷധങ്ങൾക്കു നന്നായിട്ടുരുവും സിലിച്ചെങ്കിലോ
ചൊന്നപോലെ ഫചിച്ചിട്ടും ബുദ്ധിമാൻ ചൊന്നതൊക്കെയും
[൧൧൦

തസ്സാദുകതപ്രകാരേണ ചെയ്തുകൊള്ളേണമൊക്കെയും

* * *

ഇച്ചൊന്നമന്ത്രം ചൊല്ലിട്ടു നന്യം ചെയ്തു വിഷാതന്തൻ ൧൧൧

തദൈവ വിഷമോഹംപോയ്നരും ദംശകൻ ഭൃശം

* * *
* * *

ജപൈപതന്ത്രമസക്തം സുധാമയജലാപ്പണാത് ൧൧൨
ക്ഷീയതേ ജംഗമം ക്ഷേപളം സ്ഥാവരം കൃത്രീമം തഥാ.

* * *

രക്തം നില്ക്കുന്നനേരത്തു നരേന്ദ്രഃ പ്രജപേദിഭിഃ ൧൧൩
താവദ്രവതക്ഷയംകൊണ്ടു വന്ന വീഡയൊഴിഞ്ഞുപോം.

നീലകണ്ഠശ്ശരീരി.

വക്ഷ്യഹം നീലകണ്ഠസ്യ ശ്ശരീരിമന്ത്രമുത്തമം ൧൧൪
യസ്യ സ്മരണമാത്രേണ ക്ഷീയതേ ഗർഭാമയഃ
ഘൃഷിസ്തപരണ ഏവാസ്യാച്ഛരോന്ദ്രോന്ദ്രോപ് പ്രകീർത്തിതം

[൧൧൫]

ശ്രീനീലകണ്ഠശ്ശരീരിമന്ത്രോപേക്ഷയാഃ ച്യവേ

* * *

ഇച്ഛാന്നമന്ത്രം അപ്തവ്യം ക്ഷേത്രാലക്ഷത്രയം ക്രമേന് ൧൧൬
മന്ത്രഭേദതതാനുഷ്ഠാനപ്രസാദിക്കമിമം പ്രതി

* * *

ഏയോല്ലസ്യ പശുന്തമാഗേഷേപതാനി യോജയേത് ൧൧൭
ആചാര്യമതഭേദം ച ജ്ഞാതവ്യം ജപകമ്മണി

ധ്യാനം.

൧൧൮ ബാലാക്കായതതേജസം ധൃതജടാ-

ജ്ജേന്ദ്രവണ്ഡോജപലം
നാഗേന്ദ്രഃ കൃതദ്രുഷണം ജപപടം
ശുലം കപാലം കരൈഃ
ഖടാഗം ദധതം ത്രിണേത്രവിലസത്
പഞ്ചാനനം സുന്ദരം
വ്യാഘ്രപക്ഷപരിയാനമഞ്ച ജനിലയം
ശ്രീനീലകണ്ഠം ഭജേ.

൧൧൮

ശ്ശരീരിമന്ത്രപ്രയോഗക്രമവും ഫലവും.

ഏവം ധ്യാനിച്ചു തത്ക്ഷേത്രേ നൈരൂത്യാം ചെന്നിരുന്ന

[൩൯ ൧൧൯

മൂന്നലക്ഷം ജപിക്കേണം പൂർവ്വോക്തവിധിനാ ഭിഷക്.
 ഏഷ സ്തംഭനനാശാദി മുൻപേചൊന്നവയൊക്കയും ൧൨൦
 സാധിക്കാമിതിനെക്കൊണ്ടും ജപയാനാദികമമിതിഃ
 ലലാഭേ ഏദയേ നാഭൗ ധ്യായേന്മന്ത്രാക്ഷരത്രയം ൧൨൧
 ത്വജപ്താംഭോഭിഷേകേണ സുഖീ ഭൂയാദ്വപ്താമൃതഃ
 നെററിമേൽ നെഞ്ചിലും പിന്നേ പിൻകഴുത്തിങ്കലും ക്രമാത്
 [൧൨൨

മന്ത്രാക്ഷരം നൃസിച്ഛിട്ടു ജപിച്ചാൽ തുള്ളവൻ ഭൂതം
 മധ്യാക്ഷരത്തെ നെററിക്കും നെഞ്ചിലന്താക്ഷരത്തെയും ൧൨൩
 നാഭിക്കാളാക്ഷരം നൃസ്യ ജപിച്ചു പ്രതിലോമതഃ
 എന്നാൽ വിഷം കരേറീടും മോഹിക്കും വിഷദൃഷ്ടകൻ ൧൨൪
 കർത്തവ്യമല്ലതെന്നോത്തു സന്തുജിക്കേണമേവതം
 അന്ത്യാക്ഷരം ലാലടത്തിലുരസ്സിൽ പ്രഥമാക്ഷരം ൧൨൫
 നാഭൗ മദ്ധ്യാക്ഷരം സ്മൃതാ ജപേത്തഭിഷനാശനം
 അന്ത്യാക്ഷരം പിൻകഴുത്തിലുരസ്സിൽ പൂർവ്വവണ്ണവും ൧൨൬
 നെററിമേൽ നടുവേയുള്ള മന്ത്രവും ചിന്തചെയ്തടൻ
 ത്ത് ക്രമേണ ജപിച്ചീടിൽ ഗരളസ്തംഭനം ഭവേത് ൧൨൭
 മദ്ധ്യമാക്ഷരമാദിക്കും പ്രഥമം മദ്ധ്യമത്തിലും
 ചേർത്തുകൊണ്ടു ജപിച്ചീടിൽ സംക്രമിക്കും വിഷം ക്ഷണാത്
 [൧൨൮

കാരോകമത്തിനെല്ലാമേ നിറവും മണ്ഡലങ്ങളും
 പഞ്ചാക്ഷരപ്രയോഗത്തിൽ ചൊന്നുപോലോത്തുകൊള്ളണം
 [൧൨൯

സാദ്ധ്യമാത്രാതു മന്ത്രാഭ്യാം ധീമതാം പഞ്ചകമവും
 വിഷസംഹരണേ മന്ത്രൈഃ പ്രോക്താ യാ വൈ ക്രിയാ മയാ
 [൧൩൦

സാഹസേന സമം ചൈതത് ക്ഷിപ്രസിദ്ധൈ ഭവിഷ്യതി.
 [൧൩൦ ക്ലീ

അധികാരം ൨൧.

വൈദ്യപാരമ്പര്യം.

പുരാ പ്രജാനാം രക്ഷാർത്ഥം കമലോത്ഭവനഞ്ജസോ
 വൈദ്യശാസ്ത്രങ്ങൾ നിർമ്മിച്ചിട്ടവയെല്ലാം സലക്ഷണം ൧

ദക്ഷപ്രജാപതിക്കായിക്കൊടുത്താനവനും പുനഃ
 അശ്വിനീദേവകുടുംബക്കു പഠിപ്പിച്ചതു സാരം ൨

പുരുഹിതനുമുണ്ണമവരോടു ഗ്രഹിച്ചിട്ട്
 അവനാൽ ഭതമാണ്ണിന്നിന്നിപത്രാദികൾക്കിഹ ൩

അത്രിമാമുനിപുത്രന്മാരാദിയായ മഹത്തുകൾ
 മറുവുള്ള മുനിമാക്കെല്ലാം പ്രിജ്ഞാക്കും കൊടുത്തിതു ൪

അവരോടു ഗ്രഹിച്ചിട്ടും പലരുണ്ടായി ഭൂതലേ
 തത്ര കാശ്യപഗോത്രത്തിൽ സംഭവിച്ചു ഗുരുമമ. ൫

ശ്രീപരീശഗിരീശസ്യ പുജായാം തല്പരസ്സു വൈ
 യസ്യ വാഗമൃതേനൈവ വിഷാവിഷ്ടസ്സുവീ ഭവേത് ൩

താദൃശസ്യ ഗുരോരാസീദാത്മജശ്ചാത്മസന്നിഭഃ
 താവുഭതേ വാസുദേവാഖ്യേത വാസുദേവശിവപ്രിയേത ൭

സ്വകർമ്മണാ ച തപസാ ദ്യോതമാനേത ദ്വിജോത്തമൈ
 കാശ്യപാനപയവീയാച്ച സംപ്രദായബലേന ച ൮

വിഷസംഹരണേ ദക്ഷാവേതൈ ഭൂസുരസത്തമൈ
 താദ്യാം ഗുരുദ്യാമാജ്ഞൈഃ കൃപയാ വൈദ്യകർമ്മണി. ൯

വിശേഷാനാതുലേനാഹം നിയുക്തോ ഹംസയോഗിനാ
 തേഷാം കൃപാബലവാപ്തവൈദഃലേശേന നിർമ്മിതാ, ൧൦

നാരായണേന ഭാഷേയം ചികിത്സാ ജോത്സംനികാഭിയാ
 ന്നാചാർയ്യകരണാപുണ്ണസുധാഭാനവതൈപ്പൊഴും ൧൧

ന്ത്യധാരമായ് ഭവിക്കേണം മറ്റുകതജോത്സംനികയ്ക്കിഹ
 സാധുക്കളിതിലേതാനും പിശുയുണ്ടെങ്കിലൊക്കെയും ൧൨

പാലിൽ കീലാലബിന്ദുക്കളെന്നപോലോത്തു കോളുവിൻ
 കല്യാണമായവാക്യത്തിലകല്യാം തെല്ലിരിക്കിലും ൧൩

അതും കല്യാണമായിട്ടും വാല്മീകേരനുഭൂതിവത്
തസ്താദ് ഗുരൂണാം ദേവാനാം സതാം ച വിദ്യഷാമപി ൧൪

അസ്മു സമൃക്സദാ മോദസ്തേഭ്യഃ പ്രതിദിനം നമഃ
ഇയം ലോകോപകാരാത്ഥം ചികിത്സാ ജ്യോത്സനികാനിശം
ഗുരോരഭഭൂകോരണ്ണാദിലസതപവനീതലേ. ൧൫ ഴി

ഇതി ജ്യോത്സനികായാം
വൈദ്യപാരമ്പര്യധികാരം

സമാപ്തം.

ശ്രീഭം ഭൂയാത്.

അനുബന്ധം.

വിഷ്ണുത്ത്വമാർക്കുണ്ടാകാവുന്ന ഉപദ്രവഭേദങ്ങൾ.

ജപരകാസവമിശ്യാസ-

ഹിഡ്മാതൃസ്തോതിമൂർച്ഛനം
വിശോഭേഭോതികാരിന്ദ്ര-
മാനാഹോ വസ്തിമൂർച്ഛ.

൧

ശപഥമുഃ പൃതിദംശതാം
രക്തസ്രാവോ വിഷ്ണുനിഖഃ
ഇതി ഷോഡശ നിദ്രിഷ്ട്യാ
വിഷ്ണുത്ത്വാനാമുപദ്രവാഃ.

൨

ഗച്ഛന്ത്യപേക്ഷിതാ നാശം
യൈർജ്ജ്വലാ വിഷരോഗിണഃ.

സാരം:—ജപരം, കാസം, മദ്ദി, ശ്യാസരോഗം, ഇക്തിഡ, തണ്ണീർദാഹം, മോഹാലസ്യം, വിഡ്ഭേദം, വിഡ്ബന്ധം, വയറടപ്പ്; ആനാഹലക്ഷണം താഴെ ചേർക്കുന്നു:—

“ആമിം ശക്തോ നിചിതം ക്രമേണ
ഭൂയോ വിബദ്ധം വിഗുണാനിലേന
പ്രവർത്തമാനം ന യഥാസ്വമേനം
വികാരമാനാഹമുദാഹരന്തി.”

൩

വസ്തിനോവ്, തലനോവ്, ശോഫം, ദംശത്തിനു ഭക്സ മുണ്ടായിരിക്കുക, രക്തസ്രാവം, വിഷ്ണുനിമിത്തമുണ്ടാകുന്ന വാത കോപം (വിഷ്ണുനിമിത്തം ഭൃഷ്ടമായ വായു ഉന്മാദാപസ്തം രാദിരോഗങ്ങളെ ഉണ്ടാക്കുന്നു എന്നു സാരം) ഇപ്രകാരം വിഷ്ണുത്ത്വമാർക്കു ജപാദി പതിനാറ് ഉപദ്രവരോഗങ്ങൾ ഉണ്ടാകുന്നുണ്ട്. അവയെ പെട്ടെന്നു ചികിത്സിച്ചു ഭേദപ്പെടുത്തണം. അല്ലെങ്കിൽ അവ വിഷ്ണുത്വമാരെ നശിപ്പിക്കുന്നതാണ്

(൧) വിഷജപരചികിത്സ.

രാജവൃക്ഷഫലോശീര-

കാശ്വർണ്ണലനപട് മകാൻ,

൩

കപാലം സശക്തരാക്ഷസഭ്രാ
വിഷജപരഹരം പരം.

കൊന്നുകായ്, രാമച്ചം, കമ്പിൾ, മുത്തങ്ങ, പതിമുകം
ഇവ കഷായംവെച്ച് തേരം, പഞ്ചസാരയും ചേർത്തു കടിച്ചാൽ
വിഷജപരത്തിന് ഏറ്റവും നല്ലതാണ്.

ചീതാ തണ്ഡുലതോയേന
കടുകാ സസിയേതോപലം. ൪

വിഷജപരഹരാജാജീ-
ജീവകഷ്ടഭുകോലലം
കോലമജ്ജസിതാധാന്യ-
ഭാർദ്ദംഗീയഷ്ട്യാഹപകേസരം. ൫

വിഷജപരവമിശാസ-
കാസതുഷ്ണാനിബഹണം.

കടുകുരോഹണി അരിക്കാടിയിൽ അരച്ചുകലക്കി തെളി
ച്ചെടുത്തു കല്ലുണ്ടംപൊടിച്ചുചേർത്തു കടിച്ചാൽ വിഷംനിമിത്തമു
ണ്ടായ ജപരം നശിക്കുന്നു.

ജീരകം, ജീവകം, ഇടവകം, ചെങ്ങഴിനീക്കിഴങ്ങു, ലന്തക്കരു
കൊത്തമ്പാലരി, ചെറുതേക്കു, ഇരട്ടിമധുരം, നാകപ്പൂവ് ഈ
മരുന്നുകൾകൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ കഷായം പഞ്ചസാരചേർത്തു കടിച്ചാൽ
വിഷജപരം, ഉദ്ദി, ശ്യാം, കാസം, ത്വണിദാഹം ഇവ
യെ ശമിപ്പിക്കുന്നതാണ്.

ത്രിഫലാരഗപയവ്യംശ്രീ-
കപാലോ ജപരവിബന്ധജിത്. ൩

ബാലവിലപചാമുസ്സാ--
കഷായം സപനന്വര
ജപരാഗ്നിസാദശായമുൻ
നിഹന്തി വിഷസംഭവാൻ. ൭

ത്രിഫലത്തോടു, കൊന്നവേർ, ചെറുവഴുതിനവേർ ഈ
കഷായം വിഷസംബന്ധമായ ജപരം, മലബന്ധം, സ്ത്രോതോ
ബന്ധം ഇവയെ നശിപ്പിക്കുന്നു.

ഇളയകൂവളക്കായ, വയമ്പ്, മുത്തങ്ങ, തമിഴാമവേർ ഇവ കൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ കഷായം വിഷംനിമിത്തമുണ്ടാകുന്ന ജപരം, അഗ്നിമാന്ദ്രം, ശോഫം ഇതുകളെ നശിപ്പിക്കുന്നു.

വൈദേഹികാ രാമരകം
കപിതമരസസൈന്ധവം
സസിതാമാക്ഷികം ലീഡം
ശ്വാസകാസജപരാപഹം. വു

ചെറുതിപ്പലി, കായം, വിളാങ്കായ് പഴുത്തതിൻറചാറ്, ഇന്തുപ്പ് ഇവ പഞ്ചസാരയും, തേനും ചേർത്തു കഴിച്ചു നക്കിയാൽ വിഷാത്തനുണ്ടാകുന്ന ജപരം, കാസം, ശ്വാസം ഇവയെല്ലാം നശിക്കുന്നതാണ്.

(൨) വിഷകാസചികിത്സ.

സദ്രാക്ഷാനാഗരം കൃഷ്ണ-
മഥവാ-സഖരാഷ്ണം
ലീഡപഞ്ചമ്യമധുനം കാസം-
മുച്ചുതേ വിഷസംഭവാൽ. ൻ

തിപ്പലീമുണ്ണത്തെ, മുന്തിരിക്കയും ചുക്കും ചേർത്തു തേനും നെയ്യും കൂട്ടി കഴിച്ചാ, അല്ലെങ്കിൽ ത്രിഫലയും മുത്തങ്ങയുംചേർത്തു-തേനും, നെയ്യുംകൂട്ടി കഴിച്ചാ നക്കിയാൽ വിഷകാസം ശമിക്കുന്നതാണ്.

സർപ്പരാജനമഞ്ജീഷ്ഠം
ദ്രിനിശ്മമധുകാം തഥാ
യഷ്ടുപ്രാഹചമംഭസോ വീതപാ

പാടക്കിഴങ്ങു, അഞ്ജനക്കല്ലു, മഞ്ചട്ടി ഇവയൊ, മഞ്ഞൾ, മരമഞ്ഞൾ, ഇരട്ടിമധുരം ഇവയൊ, ചേർത്തു തിപ്പലീമുണ്ണത്തെ മുൻപെ പറഞ്ഞതുപോലെ തേനും, നെയ്യുംകൂട്ടി കഴിച്ചു നക്കുന്നതും വിഷകാസത്തിനു നല്ലതാണ്. ഇരട്ടിമധുരം പൊടിച്ചു പച്ച വെള്ളത്തിൽ കലക്കിക്കുടിക്കുന്നതുകൊണ്ടും വിഷകാസം തീരുന്നതാണ്.

(൩) വിഷമരട്ടിചികിത്സ.

മരിച്ചവരുടെ മൃതദേഹം. ൧൦

വിഷമരട്ടി വിവേക ക്ഷമം
ബിലപമുലാദ്രജോമവാ
ധാത്രീപരൂഷകദ്രാക്ഷാ-
മധുരം പയസാ ദ്രുതം. ൧൧

കൂവളത്തിൻവേർ കഷായംവെച്ച് അതിൽ കരുമുളകുപൊടി ചേർത്ത് കുടിച്ചാൽ വിഷമരട്ടി മാറുന്നതാണ്.

കൂവളത്തിൻവേർ ഉണക്കിപ്പൊടിച്ചുപൊടിയോ നെല്ലിക്ക, ചിററീന്തൽ, മുന്തിരിങ്ങ, ഇരട്ടിമധുരം ഇവററിൻപൊടിയോ പാലിൽകലക്കി കുടിച്ചാലും വിഷമരട്ടി മാറുന്നതാണ്.

സേലുലാജംബനോശീര-
യശൈലപ്രലാകണകേസരം
ലിഹ്യാന്മരിചകുംഭം വാ
ഘൃതപുഷ്പരസദ്രുതം. ൧൨

നറുവരി, മലര, മുത്തങ്ങ, രാമച്ചം, ഇരട്ടിമധുരം, ഏലത്തിരി, തിപ്പലി, നാകപ്പൂവ് ഇവയെ പൊടിച്ചു നെയ്യും, തേനും കൂട്ടി കഴിച്ചു നക്കുകയോ, കരുമുളകും ത്രികോലപ്പക്കോന്നയും പൊടിച്ചു മേൽപ്രകാരം നെയ്യും, തേനും ചേർത്ത് നക്കുകയോ ചെയ്താൽ വിഷമരട്ടി വേഗം ശമിക്കുന്നു.

ക്ഷീരിവൃക്ഷാംകരക്ഷേത്രം-
സിതാസ്മുഖംവമമുഖ് ചിദിഷ.

നാല്പാമരമൊട്ടു തേനും, പഞ്ചസാരയും ചേർത്തുപയോഗിച്ചാൽ വിഷമരട്ടിയാലുള്ള തൃഷ്ണയും മരട്ടിയും തീരും.

ജീർണ്ണശാഖ്യാദനം ക്ഷേത്രം
ക്ഷീരം ചന്ദനസാധിതം. ൧൩

ശീതാദ്രോമവിവേകം ഭൂകൃതം
വഷമം മരട്ടിമവോഹതി.

പഴയചെന്നൈല്ലരിച്ചോര, തേൻ, ചന്ദനമിട്ടു കാച്ചിയ പാല് ഇവ കഴിക്കുകയും അനന്തരം തണുത്ത ജലം കുടിക്കുകയും ചെയ്താൽ വിഷമരട്ടി മാറുന്നതാണ്.

അംഭോജനാളകസുമ-

ചന്ദനോശീരമൈകതികൈഃ

വൈഹായസസിതാരോയ-

ക്ഷീരാജ്യേഷുരസാപ്ലതൈഃ.

൨൧

തുണ്മൂർഛാവികാരങ്ങളോടുകൂടിയ വിഷാതുരന്മാർക്കു—
താമരവളയം, താമരപ്പൂവ്, ചന്ദനം, രാമച്ചം, മുത്തു ഇവയെ
അരച്ച് അന്തരിക്ഷജലം, പഞ്ചസാരകലക്കിയവെള്ളം, പാല്,
നെയ്യ്, കരിമ്പിൻചാറ് ഇതുകളിൽ കഴുച്ച് അതുകൊണ്ടു
സർവ്വംഗലേപവും മേൽപറഞ്ഞ ദ്രവ്യങ്ങളെക്കൊണ്ടുതന്നെ ശീത
മായ സർവ്വംഗധാരയും നല്ലതാണ്.

കമലോല്പലകിഞ്ചലു-

പടലാവൃതവാരിഷു

വിഷതുഡ്ഢാഹമൂർഛാപ്ലം

സരണീഷ്ഠവഗാഹനം.

൨൨

താമര, കരിംകൂവളം (നീലത്താമര എന്നും ആമ്പൽ എന്നും)
ഇവയുടെ പുഷ്പങ്ങളെക്കൊണ്ടും കേസരങ്ങളെക്കൊണ്ടും വെള്ളം
തീരെ കാഞ്ചാൻ പാടില്ലാതെയുള്ള കുളത്തിലെ വെള്ളത്തിൽ
മുങ്ങുന്നതും വിഷവേഗംകൊണ്ടുണ്ടായ തുഡ്ഢാഹമൂർഛകളെ
ശമിപ്പിക്കുന്നതിനു നല്ലതാണ്.

(൮) വിഷജാതിസാരചികിത്സ.

ഭൂനിബ്ബമുസ്സുകടുകം-

ത്രായന്തീന്ദ്രയവാൻ സമാൻ

ദൈവ ഭാഗൈ ചിത്രകാദിഷ്ടൈ

കടജാദാരിണാ വിബ്ബേൽ.

൨൩

വിഷാതിസാരോദാവർത്ത-

കാസശ്യാസജ്ജരാഹവഹം.

പുത്തരിച്ചുണ്ട (നീലവേപ്പ് എന്നും), മുത്തങ്ങ, കടുകുരോഹ
ണി, ത്രായന്തി, കടകപ്പാലയരി ഇവ ഓരോന്നും തുല്യമായും, കൊടു
വേലി ഇരട്ടിയും (ഭൂനിബ്ബാദി ഏതെങ്കിലും ഒന്നിന്റെ ഇരട്ടി) കട
കപ്പാലവേരിൻതൊലി, ഭൂനിബ്ബത്തിന്റെ എട്ടിരട്ടി ഇവയെല്ലാം

ഉണക്കിപ്പൊടിച്ചു ശുദ്ധജലത്തിൽ കലക്കിക്കുടിച്ചാൽ വിഷം നിമിത്തമുണ്ടായ അതിസാരം, ഉദാവർത്തം, കാസം, ശ്വാസം, ജ്വരം ഇവയെല്ലാം ശമിക്കുന്നതാണ്.

ലോഡ്രമോചരസാംബഷ്ടാ
ധാതകീസ്തസ്യലാംബുനാ. ൨ ൪

സമാക്ഷികാഃ പിബേതദപ-
ന്നാഗരാതിവിഷാഭയാഃ
സധാതകീഃ സകുടജാഃ
സാഞ്ജനാഃ ശ്ലക്ഷ്മണമൃണ്ണിതാഃ. ൨ ൫

പാഠാനാഗരമൃണ്ണം വാ
ഭയനാ യുക്തം സമാക്ഷികം.

പാച്ചോററി, ഇലവൻപശ, പാടക്കിഴങ്ങ് (അമ്പഴത്തിൻതൊലി), താതിരിപ്പൂവ് ഇവയേയും ചുക്ക്, അതിവിടയം, കടക്കാത്തോടു, താതിരിപ്പൂവ്, കുടകപ്പാചരി, അഞ്ജനക്കല്ല് ഈ മരുന്നുകളേയും പ്രത്യേകം ഉണക്കിപ്പൊടിച്ചു കാടിവെള്ളത്തിൽ കലക്കി തേൻകൂട്ടി കുടിച്ചാലും,

പാടക്കിഴങ്ങ്, ചുക്ക് ഇവപൊടിച്ചു തേനും, തൈരും ചേർത്തുപയോഗിച്ചാലും വിഷംനിമിത്തമുണ്ടായ അതിസാരം ശമിക്കുന്നതാണ്.

വിഷംനിമിത്തമുണ്ടായ
(ൻ) ഉദാവർത്തം (൧൦) ആനാഹം (൧൧) വസ്തിശുദ്ധം
ഇവയുടെ ചികിത്സ.

വസ്തിരഗപത്തനാഹേഷ്വ
ഫലവർത്തിം പ്രയോജയേൽ. ൨ ൬

സാരഗപധാം സത്രിവൃതാം
സോപകല്യാം ഹരീതകീം
പിബേദ് ഘൃതേന സക്ഷേത്രദ്രാം
വസ്തിശുദ്ധാദിനാശിനീം. ൨ ൭

വിഷബാധനിമിത്തം വസ്തിനോവ്, ഉദാവർത്തം, ആനാഹം ഈ ഉപദ്രവങ്ങൾ ഉണ്ടായാൽ അവിടെ ഫലവർത്തി ഉപയോഗപ്പെടുത്തണം.

ഫലവർതി:—

“ഘൃതാഭൃതേ ഗുദേ ക്ഷിപ്താ
ശൃങ്ങ്ണാ സപാംഗുഷ്ടസന്നിഭാ
മലപ്രവർത്തിനീ വർതിഃ
ഫലവർതിശ്ച സാ സ്മൃതാ.”

ഉദാഹരണം:—

“വാതമൂത്രപുരീഷാണാം
സംഗോച്ഛമാനം ക്ലമോ രജാ
ജഠരേ വാതജാശ്യാന്വേ
രോഗാഃ സ്വ്യാതനിഗ്രഹാൽ.”

ഇത്യാദി.

കണിക്കൊന്ന, ത്രികോല്ലക്കൊന്ന, നാഗദന്തി ഇവയിൽ ഏതെങ്കിലും ഒന്നിനോടുകൂടി കട്ടക്ക (പൊടിയൊക്കിയൊ, കഷായംവെച്ചിട്ടൊ) തേനും, നെയ്യും ചേർത്തുപയോഗിച്ചാൽ വസ്തിനോവുമുതലായവ ശമിക്കുന്നതാണ്.

ഗൃഹധൃമനതശാമം—
നീലിനീതണ്ഡുലീയകൈഃ
സിദ്ധം വാജ്യം തമാസ്മിദ്ധം
വരാകപാമത്രിവൃദ്ധ്യതം.

൨൮

പുകയറ (ഇല്ലനക്കരി), തകരം, നാൽകോല്ലക്കൊന്ന, അമരി, ചെറുചീര ഇവയെക്കൊണ്ടു നെയ്യുകാച്ചി ഉപയോഗിക്കുകയൊ, ത്രിഫലക്കഷായത്തിൽ ത്രികോല്ലക്കൊന്നപ്പെടിയും നെയ്യും (വെറുംനെയ്യ്) ചേർത്തുപയോഗിക്കുകയൊ ചെയ്താൽ മുൻപറഞ്ഞ വസ്തിനോവുമുതലായ ഉപദ്രവങ്ങൾ എല്ലാം മാറുന്നതാണ്.

(൧൨) വിഷ്വൊഡനിമിത്തമുണ്ടായ തലവേദനയ്ക്കു ചികിത്സ.

കാകോളീക്ഷീരിവൃക്ഷതപസ്-

ദ്രാക്ഷായഷ്ടു ഗ്രാഹപശർകരാഃ

നസ്യം വിഷശിരോരുഹ്ലം

സംയോജ്യം ശീതവാരിണാ.

൨൯

കാകോളി, നാല്ലാമരത്തൊലി, മുന്തിരിങ്ങ, ഇരട്ടിമധുരം ഇവകൾ ചൊടിച്ചു ശുദ്ധശീതജലത്തിൽ കലക്കി പഞ്ചസാരയും ചേർത്ത് അതുകൊണ്ടു നസ്യംചെയ്താൽ വിഷ്വനിമിത്തമുണ്ടായ തലവേദനമാറുന്നതാണ്.

(൧൩) വിഷശ്വപയഥുചികിത്സ.

ശ്വപയഥൗ ശുദ്ധകോഷസ്യ

പയഃ പാനേ ഹിതം ശൃതം

വിശ്വദേഷജവൈദേവീ-

കടുകാദേവദാരുഭിഃ.

൩൦

സുരസാമൂലകല്ലെപ്പാ

മരഗം വാ പിപ്പലീശൃതം.

വിഷശ്വോഥത്തിൽ വമനവിരോധനങ്ങളുണ്ടാകാകൊണ്ടു ശുദ്ധി വരുത്തിട്ടു ചുക്ക, തിപ്പലി, കടുകരോഹണി, ഭേദവതാരം ഈ മരുന്നുകൾ ഇട്ടു കാച്ചിയ പാലൊ, തുളസി(ചിററരത്ത)വേർകൊണ്ടു കാച്ചിയ പാലൊ, തിപ്പലി ഇട്ടുകാച്ചിയ ആട്ടിൻപാലൊ കുടിക്കുന്നതു നല്ലതാണ്.

ത്രിഫലായാഃ കഷായേണ

ത്രിവൃതാ ഭാവിതാ ശൃഗം.

൩൧

ആലോഡ്യ സപ്പിഷാ പീതാ

വിഷശ്വപയഥുനാശിനീ.

ത്രിഫലക്കഷായത്തിൽ ത്രിവൃതാമൂണ്ണം മൂന്നുഭിവിസം ഭാവനചെയ്തെടുത്തു നെയ്യിൽ കുഴച്ചു സേവിച്ചാൽ വിഷശ്വോഥം ശമിക്കും.

മധുവേലുവരാവ്യാഷ-

സുരാഹോശീരപദ്മകൈഃ.

൩൨

വിഷശ്വയമുജിലേപ-

സ്തമാ സ്വാദുകഷായകൈഃ.

തേൻ, വിശാലരി, ത്രിഫല, ത്രികടു, ദേവതാരം, രാമച്ചം, പതിമുകം ഈ ഔഷധങ്ങളെക്കൊണ്ടും, മധുരകഷായരസപ്രധാനങ്ങളായ മറ്റു ദ്രവ്യങ്ങളെക്കൊണ്ടും ലേപനംചെയ്യുന്നതു വിഷശ്വഹത്തിനു നല്ലതാണ്.

ശിരീഷപുഷ്പാഹിശിരോ-

നതകഷയൈർഘൃതാനപിതഃ.

൩൩

ധൂപോഗദഃ ശ്വയമുജിൽ

സമസ്തവിഷനാശനഃ.

വാകപ്പൂവ്, സല്പശിരസ്സ്, തകരം, കൊട്ടം ഈ ഔഷധങ്ങൾ ഘൃതംചേർത്തു ധൂപനംചെയ്യുന്നതുകൊണ്ടു വിഷശ്വഹവും, എല്ലാ വിഷങ്ങളും തീരുന്നതാണ്.

(൧൪) പൂരിദംശചികിത്സ.

അല്ലേനാപ്യപചാരേണ

ദംശഃ പൂതിതപമശ്നതേ.

൩൪

പ്രായോ ന സഹതേ തീക്ഷ്ണ-

മുഷ്ണം വാ ഭേഷജം വിഷം

മധുരസ്നിദ്ധശീതാനി

യഞ്ജാത്തസ്താദപിഷവ്രണേ.

൩൫

സേകാലേപാംശ്വ സക്ഷീരൈഃ

കഷായൈഃ ക്ഷിരിവൃക്ഷജൈഃ.

അല്പമായ അപതൃച്ചാചരണംകൊണ്ടുപോലും ദംശവ്രണത്തിനു ദുഗ്ഗന്ധം ഉണ്ടാകുന്നു. വിഷവ്രണങ്ങൾക്കു തീക്ഷ്ണാഷ്ണാഭിഗുണയുക്തങ്ങളായ ഔഷധങ്ങൾ ഹിതമല്ല. അവിടെ മധുരസ്നിദ്ധശീതങ്ങളായ ഔഷധങ്ങളെ ഉപയോഗപ്പെടുത്തണം.

വിഷവ്രണങ്ങളിൽ നാല്പാമരകഷായം പാലുചേർത്തു ധാര ചെയ്തും, നാല്പാമരത്തൊലി പാലിൽ അരച്ചു തേക്കുകയും ചെയ്യുന്നതു നല്ലതാണ്.

ന്യഗ്രോധശൃംഗമധ്യക-

തിലസംഘ്വസൈന്യവം.

൩൬

സാഭയാ നിംബ*പത്രാജ്യം

ഭംശപൂതിതപനാശനം

കണ്ണികാപാതനം ശ്രേഷ്ഠം

വിഷവ്രണവിനാശനം.

൩ ൭

പേരാൽമൊട്ട്, ഇരട്ടിമധുരം, എള്ളു, ചേരുകടക്, ഇന്തുപ്പു, കടുകാത്തോട്ടു, വേപ്പില, നെയ്യ് ഈ ഔഷധപ്രയോഗം കൊണ്ടു വിഷവ്രണങ്ങളിലുള്ള ഭഗ്ഗ്ന്ധം ഇല്ലാതാവുകയും, കണ്ണികകൾ വീണുപോകയും, വിഷവ്രണം ഉണങ്ങുകയും ചെയ്യും.

(൧൫) രക്തസ്രാവചികിത്സ.

രക്തേ സ്രവത്യതിഭൃശം

ഘൃതം സമരിചം ചീഞ്ഞ്ചൽ

തണ്ഡുലീയകമുലേന

സിതയാ വാ സമനപിതം.

൩൮

ഭംശവ്രണത്തിൽ നിന്നു രക്തം കൂടുതലായ് സ്രവിക്കുമ്പോൾ കുമ്മളകുപൊടി നെയ്യിൽ കലക്കിയൊ, ചേരുകീരവേര രച്ചു നെയ്യിൽ കലക്കിയൊ, നെയ്യിൽ പഞ്ചസാരകലക്കിയൊ സേവിക്കുന്നതു നല്ലതാണ്.

ഭംശം പ്രലേപയേച്ഛാസ്യ

ഭാവ്യാ സുശ്ശുഷ്ണപിഷ്ഠയാ

സിന്തോപലാക്ഷേത്രഘൃത-

ച്ഛാശാശ്യാഭി നാവനം.

൩൯

ശമീകല്പ്തം പിഞ്ചെച്ഛാശ്ച-

മംഗം പിഞ്ചെഭിശാലയാ

നാവയേലോമ ശുക്രാഞ്ച

തതഃ ശാമ്യതി ശോണിതം.

൪൦

മരമഞ്ഞൾത്തൊലി നല്ലപോലെ അരച്ചു് അതുകൊണ്ടു വിഷാൽത്തൈൻ, രക്തസ്രവിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ഭംശത്തെ ലേപനം ചെയ്യണം.

* “മധ്യാ” എന്നു പാഠാന്തരം.

പഞ്ചസാര, തേൻ, നെയ്യ്, ആട്ടിൻപാൽ ഇതുകൾകൊണ്ടു നസ്യം ചെയ്തയും, വന്നിച്ചമത നല്ലപോലെ അരച്ചുകലക്കി കുടിക്കുകയും കാട്ടുവെള്ളരി അരച്ചു ലേപനം ചെയ്തയും, സ്വണ്ണം, പാൽമുതക്ക (കാക്കോളി എന്നും) ഇതുകൾകൊണ്ടു നസ്യംചെയ്യുകയും ചെയ്താൽ വിഷപ്രണത്തിലെ രക്തസ്രാവം ശമിക്കുന്നതാണ്.

(൧൬) വിഷാനിലചികിത്സ.

കൃശസ്യാതിസ്രുതേ രക്തേ
 രൂക്ഷൈരത്യത്ഥസേവിതൈഃ
 വിഷസ്യ ച പ്രഭാവേന
 മാതരിശ്ചാ പ്രകുപ്യതി. ൪൧

ഉന്മാദാക്ഷേപകമനോ-
 ഭ്രംശാപസ്മൃതയസ്തതഃ
 തത്രേഷ്ടം സ്നേഹനം വസ്തി-
 നസ്യപ്രധമനാഞ്ജനം. ൪൨

രക്തത്തിന്റെ അതിസ്രുതികൊണ്ടും, രൂക്ഷാഹാരവിഹാരങ്ങളുടെ അതിസേവകൊണ്ടും, വിഷത്തിന്റെ പ്രഭാവംകൊണ്ടും, കൃശനായിരിക്കുന്ന വിഷാത്തന്മാർ പാതകോപം ഉണ്ടാവുകയും അതുനിമിത്തം പിന്നീടു് ഉന്മാദം, ആക്ഷേപകം (വാതവ്യാധിവിശേഷം), മനോഭ്രംശം, സ്മൃതിഭ്രംശം ഇവക ഉപദ്രവങ്ങൾ സംഭവിക്കുകയും ചെയ്യുന്നതാണ്. അവിടെ സ്നേഹനങ്ങളായ വസ്ത്യാദി പ്രയോഗങ്ങൾ ഹിതമാണ്.

പ്രധമനം (നസ്യവിശേഷം):—

ഘൃണാശ്ചാപി വക്ത്രാ സാ
 നാഡീ കൃണ്ണ തയാധമേൽ
 തീക്ഷ്ണം കോലമിതം വക്ത്ര-
 വാതൈഃ പ്രധമനം ഹിതം.”

നാഗദന്ത്യയോകഷ്ഠ-
 പിച്ഛവീവൃഷകട്ഫലം
 ഭല്ലാതകാസ്ഥികടുകാ-
 വിലപപ്രതിവിഷാഗ്നികാഃ, ൪൩

സക്ഷാരം തൈരപ്പുതം സിലം
വിഷവാതവികാരജിൽ.

നാഗദന്തി, കടുക്ക, കൊട്ടം, തിപ്പലി, ആടലോടകം, കമ്പിൾ, ചേർക്കുരു, കടുക്കരോഹണി, ക്രവളം, അതിവിടയം, കൊടുവേലി ഇവ കല്ലുമായി പാലും ചേർത്തു നെയ്തരിച്ചു സേവിച്ചാൽ വിഷവാതസംബന്ധമായ എല്ലാ ഉപദ്രവങ്ങളും തീരുന്നതാണ്.

പിഞ്ചേദേരണ്ഡതൈലം വാ
ഛോഗമാംസരസാനപിതം. ര ര

നെന്ദ്രകല്പം പുതതൈലം വാ
മേല്യമാംസരസാശനം.

ആട്ടിൻമാംസരസത്തോടുകൂടി ആവണക്കണ്ണു കുടിക്കുകയോ, മേല്യങ്ങളായ മാംസങ്ങളുടെ രസത്തോടുകൂടി ഭക്ഷിക്കുന്നവനായിട്ടു പുതതൈലങ്ങളെ കൂട്ടിച്ചേർത്തു സേവിക്കുകയോ ചെയ്യേണ്ടതാണ്.

കാപ്പാസമൂലം മരിചം
ഹരദ്ദേ നലദം നളം ര ൭

പിപ്പലീം സ്വർജികാം കഷ്യം
ജലേനാലോഡ്യ പായയേൽ
ഉന്മത്തം വിഷവാതേന
തഥാപസ്സാരിണം നരം. ര ന്യ

കുരുപ്പരുത്തിവേർ, കുരുമുളകു, മഞ്ഞൾ, മരമഞ്ഞൾ, രാമപ്പൂ, നളംപല്ലു, തിപ്പലി, തുവച്ചിലക്കാരം, കൊട്ടം ഇവ പച്ചവെള്ളത്തിൽ അരച്ചുകലക്കി കുടിച്ചാൽ വിഷവാതംകൊണ്ടുണ്ടായ ഉന്മാദാപസ്സാരങ്ങൾ മാറുന്നതാണ്.

വചാ ഹംസപദീ വ്യോഷ്-
ഭധിതമം ഹസ്തിപിപ്പലീം
ദേവദാരബലാബിലപ-
കൃമിജിൽ കഷ്യ*പുണ്ഡകം. ര ൭

* 'ട്രംഡകം' എന്നു പാഠാന്തരം.

ലോഗ്രാഫിക്സ് വിവിധഃ
ക്ഷീരം സപ്പിശ്ച പായയേൽ
നിമന്തി പാനാഭൃംഗാഭൃംഗം
ഘൃതം സർവ്വിഷാണി തൽ.

ര വ

വയമ്പു, ചെറുപ്പള്ളടി, ത്രികട, കപിതഥം, ആനത്തിപ്പലി, ദേവതാരം, കുറുനോട്ടി, കൂവളത്തിൻവേർ, വിഴാലരി, കൊട്ടം, പുണ്ഡരീകക്കരിമ്പു (ട്രംഡുകം പലകപ്പുയാനി), പാച്ചോറി, എലിച്ചെവി, അതിവിടയം ഈ മരുന്നുകൾ ഇടു കാച്ചിയ പാലം നെയ്യും കൂടിക്കുന്നതുകൊണ്ട് എല്ലാ വിഷങ്ങളും തീരുന്നതാണ്. വിശേഷിച്ചു മേൽപറയപ്പെട്ട വചാദിദ്രവ്യങ്ങളെക്കൊണ്ടു സംസ്കരിച്ചു ഘൃതത്തെ പാനാഭൃംഗങ്ങളോടുകൂടിയോ പെട്ടെത്തുന്നതും എല്ലാ വിഷവികാരങ്ങളോടും നല്ലതാണ്.

പ്രതികർമ്മാഭൃംഗാഭൃംഗം ച
രോഗേഷേപവം പരേഷു ച
ദോഷാനബന്ധമാലോച്യ
വിഷതന്ത്രവിരോധതഃ.

ര ന്

വിഷബാധനിമിത്തമുണ്ടാകുന്ന മറ്റു രോഗങ്ങളെ (ഇവിടെ പറയാത്തവ) അതാതുകൾക്കു വിധിച്ചിട്ടുള്ള ചികിത്സയെല്ലാമാറ്റിക്കൊള്ളേണ്ടതാണ്. അങ്ങനെ ചികിത്സിക്കുമ്പോൾ വാതാദിദോഷങ്ങളുടെ അനുബന്ധത്തെ നല്ലവണ്ണം ആലോചിക്കുകയും വിഷതന്ത്രവിരോധം ഉണ്ടാകാതിരിക്കത്തക്കവണ്ണം കരുതിക്കൊള്ളുകയും വേണ്ടതാണ്.

ദൃശ്യശബ്ദാഗ്രൈർസ്യ
വിഷശേഷം നിവർത്തയേൽ
അല്ലമപ്യവശിഷ്ടം ഹി
വ്യാധയേ മരണായ വാ.

ര റ

വിഷാത്മന്റെ ശരീരത്തിൽ അല്പംപോലും വിഷാംശം ശേഷിക്കുവാൻ ഇടയാകരുത്. വിഷം ശേഷിച്ചിരിക്കുന്നതായി കണ്ടാൽ ദൃശ്യശബ്ദാഗ്രങ്ങളെക്കൊണ്ടു വിഷശേഷത്തെ നശിപ്പിക്കണം. അവശിഷ്ടമായ വിഷം വളരെ കുറച്ചായിരുന്നാൽ പോലും അതു പലമാതിരി വ്യാധികളേയോ, മരണത്തെയോ ഉണ്ടാക്കുന്നതിനു സമർത്ഥമായി തീരുന്നതാണ്.

ദൃശ്യാഗദം:—യാതൊരു അഗദത്തെ കണ്ടമാത്രയിൽ എല്ലാ വിഷവികാരങ്ങളും തീരുന്നവൊ അതു ദൃശ്യാഗദം.

ശബ്ദാഗദം:—യാതൊരു അഗദഭ്രവ്യത്തിന്റെ ശബ്ദം കേൾക്കുന്നതുകൊണ്ടു വിഷവികാരങ്ങൾ നശിക്കുന്നവൊ അതു ശബ്ദാഗദം.

ക്ഷാരാഗദം.

ധവാശപകണ്ണിതിനിശ-
കരമാടകപീതനാൻ
പലാശാമ്രാതകകഭ-
പാരിഭദ്രകതിലപകാൻ. ൫൧

കപിതമകടജാങ്കോല-
പ്രഗഹാമല*കീളജാൻ
ശമീശ്ശേജ്ഞാതകൾമന്ത-
ഗോജീ†യമലകണ്ടകാൻ. ൫൨

ചിരിബലപാക്കകടപംഗ-
‡സമംഗാമധുശിഗ്രകാൻ
ഗോപലോണ്ടാഹിമാരെയ ച
ഭസ്മീകൃത്യാംസോ ഗവാം. ൫൩

ക്ഷാരകല്ലേന വിസ്രാവ്യ
പചേൽ ക്ഷിപ്തപാപ്തമുണ്ണിതാൻ
വിപ്പലീദപയ്യുകോശാമു-
സപ്തപണ്ണെലവാലുകാൻ. ൫൪

വരാംഗലോചമഞ്ജിഷ്ഠാ-
കഷ്ടവഞ്ചുളട്ടണ്ഡുകാൻ
വിളംഗാതിവിഷാനന്താ-
സഷ്ടപാതണ്ഡുലീയകാൻ. ൫൫

* “കോബുകം” എന്നും, † “മലയ്യ” എന്നും, ‡ “സശാക” എന്നും, § “കോഭാ” എന്നും പാഠാന്തരം.

സുരാഹപസരളപ്പക്ഷ-

ഗ്രഹധൂമകരണകാൻ
നാഗ്ദന്തീ സുതന്ത്രേണീ

നിമുളം വരണം വചാം.

൫ ന്നു

വൽമാനമയോബിലപം

ക്ഷാരവൽ പാകമാഗതം

തല്ലോഹകംഭേ നിഹിതം

കാതും സന്നിഹിതം സദാ.

൫ ൭

തേന ഭുവുഭിമാലിന്വേൽ

പതാകാസ്സരണാനി ച

ദർനന്ത്രവണസ്സൈ-

ന്നിവിഷം താനി കവതേ.

൫ ൮

പാനാൽ ക്ഷാരഗളയൈഷ-

വിഷം സ്ഥാവരജംഗമം

ശുലഗന്തോദരാജീണ്-

ശപാസകാസാശ് മശക്കരാഃ-

൫ ൯

ശോഹാരോഗ്രഹണീദോഷാ-

നരചിം ച നിയമ്ചരതി

അപി തക്ഷകതുല്യാനാം

സല്പാണാം ഭല്പനാശനഃ.

൬ ൦

മൈ, മരുതു, തോടുകാര, മലംകാര, നെന്മേനിവാക (കല്ലാലു), പ്ലാശ്, അമ്പഴം, നീർമരുതു, വേപ്പു, പാച്ചോററി (കമ്മട്ടി), വിളാർമരത്തിൻവേർ, കടകപ്പാല, അഴിഞ്ഞിൽ, ചെറുകൊന്ന, നെല്ലി, ഭൂമ്മരം, വന്നി, നറുവരി, മുളംപ്ലാശു, കൊഴുപ്പ, മലയകത്തി (ഇലവു), ഉണ്ടു (ആവൽ), എരുക്കു, പയ്യാനി, മുക്കററി. (പടർച്ചണ്ട), വെൺമുരിങ്ങ, കാട്ടിലന്ത, കരിവേലം ഈ മരുന്നുകളെ എല്ലാം അഗ്നിയൽ ഭവിപ്പിച്ചു ഭസ്മമെടുത്തു ആ ഭസ്മത്തിനെ (അഷ്ടാംഗവൃദ്ധയം സൂത്രസ്ഥാനത്തിൽ പറഞ്ഞിട്ടുള്ള ക്ഷാരകല്പനപ്രകാരം) ഗോമൂത്രത്തിൽ കലക്കിത്തെളിച്ചെടുത്തു പചിക്കണം. പചിച്ചു നല്ല തെളിയാകുമ്പോൾ തിപ്പലി, ആനത്തിപ്പലി, കോശാമ്രം, ഏഴിലമ്പാല, ഏലാവാലകം, (വരാംഗം) എലവർങ്ങം, (ചോ.ചം) എലവർങ്ങഭേദം, മഞ്ചട്ടി, കൊട്ടം, വഞ്ചി,

പലകവയ്യാനി, വിശ്വാലരി, അതിവിടയം, കൊടിത്തുവ, കടുക, ചെറുചീര, ദേവതാരം, ചരളം, ഇത്തി, പുകയറ, ഉങ്ങ്, നാഗ ഭന്തി, വലിയനാഗഭന്തി, ആററവഞ്ചി, നീർമാതളം, വയമ്പ്, വെള്ളത്താവണക്ക്, കൂവളം ഈമരുന്നുകൾ എല്ലാം നല്ലപോലെ പൊടിച്ചു മുൻപറഞ്ഞ ക്ഷാരജലത്തിൽ ഇട്ടിളക്കി പാകമാകുമ്പോൾ വാങ്ങി ഒരു ഇരുമ്പുപാത്രത്തിൽ ആക്കി സൂക്ഷിച്ചുവയ്ക്കുക.

ഈ ക്ഷാരാഗദം കൊണ്ട് ആലേപനം ചെയ്യപ്പെടുന്ന 'ദുന്ദുഭി' യുടെ ശബ്ദം കേൾക്കുന്നതുകൊണ്ടും, ആലിപ്തങ്ങളായ പതാകാ സ്തരങ്ങളുടെ ദർശനസ്തരങ്ങളാകുകൊണ്ടും, വിഷവികാരങ്ങൾ നശിച്ചുപോകുന്നു. പാനം ചെയ്യുന്നതായാൽ സ്ഥാവരജംഗമങ്ങളായ സകലവിഷങ്ങളും തീരുന്നതുകൂടാതെ, ശുദ്ധഗുണോദരാദികളായ ഉപദ്രവങ്ങളും ഇല്ലാതാകുന്നതാണ്.

ഈ ക്ഷാരാഗദം തക്ഷകതുല്യമായ സപ്പ്ങ്ങളുടെ ദുസ്സത്തെപ്പോലും അടക്കുന്നതാണ്.

സുഗന്ധാഖ്യാഗദം.

ശ്രീവേഷ്ടകമനോഹപാലം
 സസർവസവാളകം
 കഷ്യാംശം നാഗപുഷ്പസ്യ
 പ്രകഞ്ചം ത്രിവിംശകം. നൃ ൧

ഹരണവശ്വതുഷ്പഷ്ടിഃ
 കടന്നടചതുഷ്ടയം
 ശതാഹപാം ഷോഡശൈതാനി
 പുഷ്പേ സംഭൃത്യ പേഷയേൽ. നൃ ൨

ആശ്വേഷാസു ഗവാം മദ്യേ
 ശസ്രുമന്ത്രാഭിരക്ഷിതം
 കമാത്യാ സ്തായാ തത്ര
 മന്ത്രോദ്യം വിഷ്ണുനിമ്നിതഃ. നൃ ൩

“മാതാ മേ വിജയാ നാമ
 ജയോ നാമ പിതാ മമ
 *അജയസ്യ ച പുത്രോസേത
 †ജയേ ച വിജയാമി ച.” നൃ ൪

* “അഹം ജയസ്യം.” † “വിജയേ ച ജയാമി വഃ” ഇങ്ങനെ പാഠാന്തരങ്ങളുണ്ട്.

സുഗന്ധാഖ്യോദ്യമഗഭോ.

നിത്യം ദേഹവിലേപനാൽ

അഭംഗകരണോ യഭോ

വിവാദേ ച ജയാവഹഃ.

നൃ ൫

അമൃതം ലേപിതാശ്ചരത-

ഭൃദുഭിധപജതോരണാഃ

ദൃഷ്ടസൃഷ്ടശൃതാ ഘൃന്തി

വിഷം സ്ഥാവരജംഗമം.

നൃ ൩

ഭൂതബാലഗ്രഹോന്മാദാൻ

ഗേഹസ്ഥോച്ഛി നിവാരയേൽ.

തിരുവട്ടപ്പുഴ, മനയോല, അരിതാലം, ചെഞ്ചെലും, ഇരുവേലി ഇവ മൂന്നുകഴഞ്ചുവീരം, നാഗപ്പുവു് ഒരുപലം, ചിറേലം ഇരുപതുപലം, അരേണകം അറുപത്തിനാലുപലം, പലകപ്പുയാനി നാലുപലം, ശതകപ്പു പതിനാറുപലം ഇവ എല്ലാം പൂയം നക്ഷത്രത്തുനാളിൽ സംഭരിച്ചു കന്നുകാലികൾ കിടക്കുന്നസ്ഥലത്തു ശസ്രമന്ത്രാഭിരക്ഷിതമാക്കിട്ടു് ആയില്യംനാളിൽ (എടുത്തു്) ഒരു കന്യക കളിച്ചുവന്നു „മാതാ മേ...“ ഇത്യാദിമന്ത്രം ചൊല്ലി ആ കന്യകതന്നെ അരയ്ക്കണം. സുഗന്ധം എന്നു പേരോടുകൂടിയ ഈ അഗഭത്തെ പതിവായി ദേഹത്തു തേക്കുന്നവൻ യുദ്ധത്തിൽ ഏല്പെട്ടു് അസ്രാദികൾ ഏററു ദേഹം മുറിഞ്ഞു് അതുനിമിത്തം അവിടെ നിന്നും പിൻമാറുകയോ, ഏതെങ്കിലും വാദത്തിൽ ഏല്പെട്ടു് തോല്ക്കുകയോ ചെയ്യുന്നതല്ല.

ഈ അഗഭം പുരട്ടിയ ഛത്രാദികളെ കാണുകയോ, തൊടുകയോ, കേൾക്കുകയോ ചെയ്യുന്നതുകൊണ്ടു സ്ഥാവരജംഗമാത്മകങ്ങളായ എല്ലാ വിഷങ്ങളും നശിക്കുന്നു. ഈ അഗഭം ഇരിക്കുന്ന വീട്ടിൽപോലും ഭൂതബാലഗ്രഹാദികളുടെ ഉപദ്രവം ഉണ്ടാവുകയില്ല.

മഹാസുഗന്ധാഗഭം.

പ്രപഞ്ചസരീകസരള-

ദേവ്ദാരുകടന്നടം.

നൃ ൭

ജടാശതാഹപാതിവിഷാ
 തിലപണ്ണി സുഗന്ധികാ
 നീലീ യവഫലാ ഭാർങ്ഗീ
 മധുയഷ്ടൈഃ ശ്ലവാലകം. നൂ വ

തോയതോയദകാളീയ-
 തകരധ്യാമകതപചഃ
 നഖപത്മകപുന്നാഗ-
 പത്രകാളാൻസാരികാഃ. നൂ റ്

താലീസപത്രം മരിചം
 ജോംഗകം ചന്ദനദപയം
 ദ്വേലാദിസേവ്യദിശേപതാ
 ദിനിശാനളദപയം. ൭ ൦

ലാക്ഷാശീതശിവവ്യോഷ-
 ഫലിനീയാന്യഗൈരികം
 ശൈലേയകശിലാപുഷ്പ-
 ഗ്രന്ഥിലാചോരകാഭയാഃ. ൭ ൧

അക്ണ്ഡമൗണ്ണേയപൃഥമീകാഃ
 കടുകാചന്ദ്രരാജയഃ
 കലിംഗകഃ സജ്ജരസഃ
 കഷ്ണം ലവണപഞ്ചകം. ൭ ൨

ശ്രീപണ്ണികാശ്മരീശേല-
 ശിംശപാസിന്ദുവാരജാഃ
 ചമ്പകാശോകസുരസ-
 സുമനസ്സിലപകൊദ്ഭവാഃ. ൭ ൩

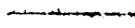
പാടല്യാസ്തുണശ്ശുല്യാശ്ച
 പ്രസവാഃ കുമാരോല്ലാപം
 തിനിശാർജ്ജുനശ്ശ്യാകം
 ധവപുഷ്പം സപങ്കജം. ൭ ൪

“സൈന്ധവം രചകഞ്ചൈവ
ബിന്ധമൗഢ്ഭീദമേവ ച
സാമുദ്രേണ സമായുക്തം
ജേതയം ലവണപഞ്ചകം.”

ഇവയും മുഞ്ഞ, ചെറുകമിട്ടു, നൂവരി, ഇരുവൃൾ, കരുനൊച്ചി, ചമ്പകം, അശോകം, തുളസി, കാട്ടുതുളസി(വേപ്പ്), പാച്ചോറി, പാതിരി, വള്ളിമുല്ല, ആമ്പൽ, കരിംകൂവളം, തൊട്ടകാര, നീർമരുതു, കൊന്ന, തൈ, ഇവയുടെ പുഷ്പങ്ങൾ, താമരപ്പൂവ്. ഈ എൺപത്തിഅഞ്ചുകൂട്ടം മരുന്നുകളും നല്ലപോലെപൊടിച്ചു ഗോമൂത്രം, നെയ്യ്, തേൻ ഇവചേർത്തു കഴച്ചു “ഗോശൃംഗ” ത്തിൽ (മരുന്നുകൾവെച്ചു സൂക്ഷിക്കത്തക്കവണ്ണം തയ്യാറാക്കി എടുത്തിട്ടുള്ള കാളക്കൊമ്പ് പാത്രം) ആക്കി സൂക്ഷിച്ചുവെക്കണം.

വിഷബാധനിമിത്തം തോൾ തളൻപോയവനും, ഇന്ദ്രിയശക്തി നശിച്ചവനും, മൂതകല്പനമായ മനുഷ്യനെ അതുകൊണ്ടു ജീവിപ്പിക്കണം. ഏറ്റവും ശക്തിയുള്ള ഈ അഗഭത്തിന്റെ വേരു മഹാസുഗന്ധമെന്നാണ്. ഒന്നുകൊണ്ടും തട്ടക്കാൻപാടില്ലാത്തതായ വാസുകിയുടെ വിഷാഗ്നിയേപ്പോലും ഈ ഔഷധത്തിന്റെ ശക്തികൊണ്ടു തട്ടക്കാവുന്നതാണ്.

ഈ മരുന്നുകൊണ്ടു് അനുലിപ്താംഗനായ രാജാവു രാജസമൂഹത്തിൽ ചെന്നാൽ മറ്റുള്ള രാജാക്കന്മാരെ അപേക്ഷിച്ച് അതഭേദസുപിയായും, സർവ്വനല്ലിയനായും തീരുന്നതാണ്.



അകാരാദി.

അ.

അകല്പം	= അസമത്വം (അശുഭം).
അകണ്ഠിതൻ	= വിഷാദമില്ലാത്തവൻ
അക്ഷം	= താന്നിമരം; താന്നിക്ക.
അഗ്നികാന്താന്തം	= സ്വാഹാന്തം.
അഘോരി	= വൃക്ഷാകൃതിയിൽ പടന്നുപിടിച്ചുനില്ക്കുന്ന ഒരു മുൾച്ചെടി.
അംഗസാദം	= അംഗങ്ങളുടെസാദം; സാദം=തളച്ചു.
അച്ഛിന്നം	= ധാരമുറയാതെ.
അഞ്ജനം	= സൌഖ്യവീരാദി (അഞ്ജനം ക്രിയതേയേന തദ്ദ്രവ്യം ചാഞ്ജനം സൂത്രം).
അഞ്ജയേൽ	= അഞ്ജിക്കണം (കണ്ണിൽ എഴുതണം).
അഞ്ജലീകാരി	= തൊഴുകണ്ണി.
അതിവിഷാ	= അതവിടയം.
അഭദ്രകാരുണ്യം	= ബഹുലമായകരുണ.
അദ്ധ്വാനം	= ശ്രമം (അദ്ധ്വാനം എന്നും).
അനന്യഗാമി	= അന്യരോഗമിക്കാത്തതു് (പ്രകൃതകാര്യത്തെവിട്ടു വേറെ കാര്യത്തിൽ പ്രവേശിക്കാത്തതു്).
അനുവർത്തിക്കുക.	= അനുക്രമമായിപ്രവർത്തിക്കുക.
അപമൃത്യു	= അകാലമരണം; യാദൃച്ഛമരണസംഭവങ്ങൾനിമിത്തമുണ്ടാവുന്ന മരണം.
അപരാഹ്ണം	= „പ്രാഹ്ണപൂർവ്വാഹ്ണമദ്ധ്യാഹ്ണാന്ത്യപരാഹ്ണം തതഃ പരം സായാഹ്ണമിതി പഞ്ചാംശാഃ ബുധൈരഹ്ണഃ പ്രകൃത്തിതാഃ ” എന്നതുകൊണ്ടു പന്ത്രണ്ടു നാഴിക പകലുള്ളപ്പോൾ തുടങ്ങി ആറു നാഴികപ്പകലോളമുള്ളകാലം,

അപസ്താരം	= അപസ്തൂതി. (മാനസികരോഗം).
അഭയാ	= കടുക്ക.
അഭിഷിഞ്ചേൽ	= അഭിഷേകം ചെയ്യണം.
അമരതര	= ദേവതാരം.
അമൃതോപമം	= അമൃതിനതുല്യം.
അരക്കു	= കോലരക്കു (ഛാക്ഷാ).
അരണ്യസഷ്പം	= കാട്ടുകടുക്
അക്വതം	= എരുക്കില.
അക്വത്രൻ	= ശനി.
അർജ്ജുനം	= നീർമരുതു്.
അല്പനിദ്രാവചക്ഷമഃ	= സംഭാഷണം, നിദ്ര ഇവയെ ആവശ്യത്തിനുവേണ്ടി വളരെ കുറച്ചുമാത്രം ചെയ്യുന്നതിനു സാമർത്ഥ്യമുള്ളവൻ.
അവിധേയൻ	= ആജ്ഞയെ അനുസരിക്കാത്തവൻ.
അശ്വഗന്ധം	= അമൃക്കരം.
അശ്വതഥം	= അരയാലു്.
അശ്വിനീദേവന്മാർ	= ദേവഭിഷക്കുകൾ.
അഷ്ടമർക്ഷം	= എട്ടാമത്തെരാശി.
അസക്തൻ	= അനേകംപ്രാവശ്യം.
അസ്ഥി	= എല്ലു് (മേദോജമായ അഞ്ചാമത്തെ ധാതു). സ്വരൂപം— „മേദോ യൽ സ്വാഗ്നിനാ പക്വം വായുനാ ചാതിശോധിതം തദസ്ഥിസജ്ഞാം ലഭതേ സഃ സാരഃ സർവ്വിഗ്രഹേ.“

ആ.

ആകാശതാർക്ഷ്യൻ	= ഗരുഡക്കൊടി.
ആഖ്യ	= എലി.
ആചാര്യകരുണാപുണ്ണസുധാഭാന	= ആചാര്യകരുണയാകുന്ന പുണ്ണസുധാഭാന; പുണ്ണസുധാഭാന=പുണ്ണചന്ദ്രൻ.

ആചാര്യനിയോഗം	= ഗുരുവിന്റെറകല്പന.
ആജ്ഞ	= ഘൃതം.
ആജ്ഞാപി	= ആജ്ഞാപിക്കപ്പെട്ടവൻ.
ആതകം	= രോഗം.
ആതപചർമ്മ	= വെയിൽകൊള്ളാനുള്ള ആഗ്രഹം.
ആത്മജൻ	= പുത്രൻ.
ആത്മജലം	= നരമൂത്രം.
ആധാരപുജ	= വീരപുജ (മൂലാധാരാദ്രാധാരപുജ).
ആരൻ	= ചൊവ്വ.
ആരാമം	= ഉപവനം.
ആദ്രം	= തിരുവാതിര.
ആയുസമ്മതം	= ശ്രേഷ്ഠന്മാരാൽ സമ്മതിക്കപ്പെട്ടത്.
ആവേശനം	= പ്രഭവശനം.
ആശീർഷപദം	= തലമുതൽ പാദംവരെ.
ആശ്ലേഷ	= ആയില്യം.
ആസ്യാംബു	= തുപ്പൽ (ഉമിനീർ).
ആഘൃത്യ	= ആഹരിച്ചിട്ട് (ഏടുത്തിട്ട്).

ഇ.

ഇക്ഷു	= കരിമ്പ്.
ഇക്ഷ്വാക	= പേച്ചര.
ഇന്ദീവരം	= കരിരുകുവളം.
ഇന്ദ്രവല്ലി	= ഉഴിഞ്ഞ.

ഇശ.

ഇശപരമുഖി	= ഇശപരമുല്ല.
----------	--------------

ഉ.

ഉഗ്ര	= വയമ്പ്.
ഉച്ചാടനംചെയ്ത	= ഓടിക്കുക.
ഉജ്ജ്വലദീപിക	= പ്രകാശമുള്ള ദീപം.
ഉത്തിഷ്ഠതേ	= ഉണരണം (ഏഴുനേല്ക്കുന്നു).

- ഉത്ഥായ = ഉണർന്നിട്ട് (ഏഴുനേരറിട്ട്).
- ഉദംബരം = അത്തിമരം.
- ഉലാരിക്കുക = എടുക്കുക.
- ഉന്മത്തപത്രം = ഉമ്മത്തില.
- ഉന്മുകം = തീക്കൊള്ളി.
- ഉപരാഗം = ഗ്രഹണം.
- ഉപശ്രുതി = കൂടെ കേൾക്കപ്പെടുന്നത് (പകരം ചൊല്ലി) ദൂതവചനാഭിപ്രായം വൈദ്യൻ വിഷാൽനൈക്കുറിച്ച് ചിന്തിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾത്തന്നെ യാദൃച്ഛികമായി വൈദ്യന്റെ ഗൃഹത്തിലോ പരിസരത്തിലോ ശ്രവണാഭികളാൽ അപ്പോൾ വൈദ്യൻ അറിയാൻ ഇടയാകുന്ന ശ്രദ്ധാശ്രമ സംഭവങ്ങളെ ഉപശ്രുതിയെന്നു പറയാം.
- ഉരുതൃണ്ഡം = വലിയ മുഖം (കൊക്കി).
- ഉരിതൃഷി = കറളേകം.
- ഉശീരം = രാമച്ചം.
- ഉഷസ്സ് = രാത്രിയുടെ അവസാനം (പുലരുവാൻ കാലം).

ഉഗ്ര.

- ഉഗ്രവ്യോരഗം = വൈശ്യജാതിസപ്തം.
- ഉഗ്രദൃശം = തുട.
- ഉഗ്രഭാവന്തഃ = ഉസാഹമുള്ളവർ.

ഏ.

- ഏകനായകം = പൊൻകരണ്ടി.
- ഏകാംശം = ഒരുഭാഗം.
- ഏരണ്ഡം = ആവണക്കി.

5

ഒരു.

ഔഷധഭേദം = സുപ്രഭ.

കി.

- കച്ചുരം = കച്ചോലം.
- കണ്ടകാവൃട്ടം = മുളളിലവു .
- കണ്ടകാരി = കണ്ടംകത്തിരി (കണ്ടകാരിച്ചുണ്ട).
- ക:ദംബതപക്വം = കടമ്പിൻതോലി.
- കദളീകന്ദതോയം = കദളിവാഴക്കിഴുങ്ങിൻനീരു.
- കപാലം = റാട്ട്.
- കപിലം = പിംഗലവണ്ണം.
- കരഞ്ജം = ഉങ്ങ്.
- കരളേകം = ഗരളവേഗം.
- കരൂത്തകദളി = കരൂകദളി.
- കണ്ണിക = ബീജകോശം.
- കലിംഗം = കുടകപ്പാലം.
- കാകോളജാലം = വിഷസമൃഹം.
- കാഞ്ചികം = കാടി.
- കാമല = ഒരുരോഗം---

“പാണ്ഡുരോഗീ ച യോഗ്യത്വം
 പിത്തളാനി നിഷേവതേ
 തന്ത്രം പിത്തമസ്സുമാംസം
 ദലപാരോഗായ കല്പതേ.”-ഇത്യാദി.

- കാരസ്കരം = കാഞ്ഞിരം.
- കാപ്പുസം = പരുത്തി.
- കിംഗുകം = മുരിക്ക്.
- കീടം = പുഴുവ്
- കീലാലം = ജലം.
- കുടജമൂലം = കുടകപ്പാലവേർ.
- കവ്യം = ചുമത്ത്.
- കന്നമുക്കി = മലയമുക്കി.
- കലസ്ഥം = മുതിര.

- കൃശ്യാണ്ഡം = കമ്പളം.
- കൃകലാസം = ഓന്ത്.
- കൃത്തിക = കാത്തിക.
- കൃത്രിമവിഷം = കൂട്ടുവിഷം.
- കൃഷ്ണം = കറുപ്പ്.
- കേകീ = മയിൽ.
- കേതകീഭളം = താഴുമ്പുവ് (കൈതപ്പുവ്, കൈയ്ക്കോല).
- കൊമ്പ് = ശൃംഗം (രക്തമെടുക്കാനുള്ളയന്ത്രം).
 „ശൃംഗലാസ്യംഭവേച്ഛമൃംഗം
 ചൂഷണേച്ഛാദേശാഘൃലം
 അഗ്രേ സിലാത്ഥകമിദ്രം
 സുനലം ചൂചകാകൃതി.“
- കൊഴിച്ചിൽ = കൊഴിഞ്ഞിൽ.
- കോദ്രവം = വരക്.
- കോശാതകീ = പട്ടൽപീരം.
- കോണ്ണാബു = ചെറുമുട്ടുള്ളവെള്ളം.
- കൌസുംഭപുഷ്പവണ്ണം = കയിമ്പിൻപുനിറം
- ക്ഷീരവൃക്ഷം = നാല്ലാമരം (അത്തി, ഇത്തി, അരയാ
 ല്, ചേരാല്).
- ക്ഷേപളപ്രതിക്രിയ = വിഷനാശനകർമ്മങ്ങൾ.
- ക്ഷേപളവേഗം = ഇശഗപരമല്ല (ഏരക്കു്—വത്സനാഭം).

ഗ.

- ഗന്ധം = ചന്ദനം.
- ഗന്ധസാരം = ചന്ദനം.
- ഗരം = കൂട്ടുവിഷം—
 „നാനാപ്രാണിംഗശമല-
 വിരലൈശ്ചധിഭസ്മനാം
 വിഷാണാഞ്ചാല്പവീത്രാണാം
 യോഗോ ഗര ഇതി സ്തുതഃ“.
- ഗരുഡചന്ദനം = ഗരുഡപ്പച്ചുകരം രണ്ടും.
- ഗരുത്താൻ = ഗരുഡൻ.
- ഗഹനം = കാട്ട്
- ഗളഭംഗം = ഗളനാശം, കഴുത്തുകഴയുക.

ഗിരിദശലം	= കന്മദം.
ഗിരിവ്രാതം	= പർവ്വതശ്രേണി.
ഗുണോബീജം	= കന്നിക്കരു.
ഗുഹ്യം	= മറയ്ക്കപ്പെട്ടത്.
ഗുപ്താഖ്യാതക്രമം	= ഗുരുനാഥൻ കല്പിച്ചപോലെ.
ഗുല്ഫം	= കാൽമടമ്പ്.
ഗുല്ഫം	= കുറിപ്പെട്ടി.
ഗുഹ്യം	= ശക്തം.
ഗുഹ്യം	= ചിററമുത്.
ഗുഹ്യം	= പുകയറ; ഇല്ലനക്കരി.
ഗോധാ	= ഉടുമ്പ്.
ഗോപീ	= നരനീണ്ടി.
ഗോപികാ	= നരനീണ്ടി.
ഗോമയജലം	= ചാണകനീര്
ഗോമായ	= കുറുക്കൻ.
ഗോത്രംഗേ സംഗ്രഹേൽ	= കന്മാരികൊമ്പുകൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ പാത്രത്തിൽ സൂക്ഷിക്കുക.
ഗോഷ്ഠദാഹിതം	= പശുക്കളുടെ കളമ്പടയാളത്തോടു കൂടിയതു.

ഏ.

ഘണ്ടാമൃഗവിഷാണം	= കണ്ടാമൃഗത്തിൻ കൊമ്പ്.
ഘാതകം	= നാല്, എട്ട്, പന്ത്രണ്ട് ഈ ഭാവങ്ങളിലെ അക്ഷരങ്ങൾ ഒരുമിച്ചുകൂടിയതു ഘാതകം.
ഘോരസം	= പാമ്പിന്റെ വകഭേദം (മണ്ഡലി).

ച.

ചക്രാരം	= ഉപ്പൻ (ചെമ്പോത്തു).
ചഞ്ചലേതരം	= ഉറപ്പായിട്ട്.
ചതുർവൃത്തം	= ചതുർവീവിഭക്ത്യന്തം.

- ചതുഃപ്രസ്ഥജലം = നാലിടങ്ങളിലിവെള്ളം.
- ചതുഷ്ഠഥം = നാൽക്കൊപ്പെരുവഴി.
- ചതുഃഷഷ്ടി = അറുപത്തിനാല്.
- ചന്ദ്രഭായം = ചന്ദ്രാകൃതിയിലുള്ള രണ്ടു ലിപികൾ.
- ചന്ദ്രശേഖരമൂലി = ഇഴശപരമൂലി.
- ചന്ദ്രാർബീജം = അർദ്ധചന്ദ്രാകൃതിയിലുള്ള ബീജാക്ഷരം.
- ചരണായുധപിഞ്ചരം = കോഴിത്തുവൽ.
- ചർമ്മ = തൊലി (തപശിദ്രിയം).
 ചർമ്മാഭഃ, ചർമ്മസാരം ഇത്യാദി രസ പശ്ചാദായമായി പറയപ്പെടുന്നു.
- ചർമ്മപത്രം = ഇലവർണ്ണം.
- ചർമ്മാദിമൂന്നുധാതുക്കൾ = രസം, രക്തം, മനംസം.
- ചാരണാ = തമിഴാമഭേദം.
- ചേർമരം = ചായ് (ഭല്ലാതകവൃക്ഷം).
- ചൈത്ര്യതലം = പള്ളി (ബുദ്ധാചയഭൂമി).

ഉ.

- ഉരത്രം = കട.
- ഉരദം = ഇല.
- ഉരദസ്സു = ഗായത്യാദി.
- ഉരണദേശം = മറയ്ക്കപ്പെട്ടസ്ഥലം.

ജ.

- ജടാ = ജടാമാഞ്ചി.
- ജടിലൻ = ജടയോടുകൂടിയവൻ.
- ജരം = വയറ്.
- ജംബാജബീജം = നീറ്റാളക്കരു.
- ജംബീരം = ചെറുനാരങ്ങ.
- ജംബൂമുഷ = ഞാവലിന്റെറവേരു.
- ജരാ = വാർദ്ധക്യചിഹ്നം (തൊലിക്കു ചുളുക്കു പററുക).
- ജലം = ഇരുവേലി.
- ജലദം = മുത്തങ്ങ.

- ജലബീജം = അപ്പൂ എന്ന ഭൂതത്തിന്റെ ബീജാക്ഷരം (വം).
- ജല്ലകം = അട്ട.
- ജാതവത്സമലം = അപ്പോൾ പ്രസവിച്ച പശുക്കിടാവിന്റെ മലം.
- ജീവന്തീ = അടവരിയൻ.
- ജ്ഞി = ജപരം.

ഡ.

- ഡഷം = രത്നം.

ട.

- ടംകണം = ചെറുൻകാരം.

ത.

- തകരം = തകരം (നതം).
- താമ്രമുണ്ണം = ചെമ്പുപൊടി.
- താരം = വെള്ളി.
- താർക്ഷ്യമുണ്ണം = പുകയറ; ഇല്ലനക്കരി.
- താർക്ഷ്യൻ = ഗരുഡൻ.
- തിന്ത്രിണിത്തൊലി = പുളിമരത്തിൽതൊലി.
- തുമിനം = മഞ്ഞു്.
- തുകുധാര = ധാരപ്പാത്രംകെട്ടിത്തുക്കിത്തരിൽ നിന്നും വീഴിക്കുക.
- തൃത്താ = തൃശ്ശിഭേദം (കാട്ടുതൃശ്ശി).
- തെക്കോട്ടുപോം = മുതിപ്പെട്ടം.
- തൊട്ടാരട്ടി = ചെവിപ്പാമ്പു്.
- തോദം = കുത്തിനോവു്.
- തോയഗ്രഹം = ജലമണ്ഡലം.
- തോരം = ശിംബിയാന്ത്യാദിശേഷം (ആഡകം)
- ത്രായന്തി = ബ്രഹ്മി.

- ത്രികട്ട = ചുക്ക, മുളക്, തിപ്പലി ഇവയ്ക്കു മൂന്നി നംകൂടിയുള്ള പേര്.
- ത്രികോണം = “ലഗ്നാൽ സുതം ച നവമഞ്ച വിദുസ്മി കോണം.”
- ത്രിജാതം = ഏലം, ഇലവർങ്ങം, പച്ചില ഇവയ്ക്കു ഉള്ള ഒന്നായപേരു.
- ത്രിഷണം = ത്രികട്ട.

ഭ.

- ഭക്ഷൻ = സമത്ഥൻ.
- ഭക്ഷിണാമൃത്തി = സതീഭേദന്ത്യാഗാനന്തരം ഭക്ഷിണാഭി മുഖനായി തപസ്സു ചെയ്യുന്നശിവൻ
- ഭഗവതഃയാഗം = തിഥിവാരുദയാഗവിശേഷം.
- ഭന്തക്ഷതങ്ങൾ = പല്ലുപെട്ട വ്രണങ്ങൾ.
- ഭ്രോണതോയം = തുമ്പച്ചാര.
- ഭിജാതി = ബ്രാവമണൻ.

ധ.

- ധരണീഗ്രഹം = പൃഥ്വിവീമണ്ഡലം.
- ധാതുക്കൾ = രസാദിസപ്തധാതുക്കൾ (ശരീരധാരണാൽ ധാതവദ്).
- ധാതുയോഗ്യം = ധാതുക്കൾക്കു യോഗ്യമായിട്ടുള്ളതു്.
- ധാത്രീഫലം = നെല്പിക്ക.
- ധാന്യം = കൊത്തമ്പാലരി.

ന.

- നകുലം = കീരി.
- നട്ടു = സ്തംഭിച്ചു (അനങ്ങാതെ).
- നന്ത്യാർവതം = നന്ത്യാർവട്ടം.
- നരവാരി = മനുഷ്യമൃതം.
- നരേന്ദ്രൻ = വിഷവൈദ്യൻ.
- നവരത്തണ്ഡുലം = നവരൂരി.

- നഷ്ടവിഷൻ = വിഷം രീനവൻ.
- നിബം = വേപ്പ്.
- നിയ്യാസം = പശ; കറ.
- നിശായം = മഞ്ഞളം, മരമഞ്ഞളം.
- നിഷ്കം = മാഷചതുഷ്ടയം --
 „ചതുർത്ഥമാഷകൈഃ ശാണഃ
 സ നിഷ്കോ/ഷ്ടകമേവ ച.“
 (സപണ്ണത്തിനും പറയാം).
- നീലീമുലം = അമരിവേർ.
- നൈടുത്യാം = തെക്കുപടിഞ്ഞാറേ കോണിൽ.

പ.

- പകന്ന = ത്രികോലകൊന്ന.
- പങ്ക്തി = ദശാക്ഷരമന്ദസ്തം.
- പങ്ക്തിപ്രസൂനം = ദശപഷ്പം (പൂച്ചാടുകുന്തില, മുൽ
 ചെവി, വിഷ്ണുകാന്തി, ഭൂവാ, ക
 യ്യാന്നി, ഉഴിഞ്ഞ, തിരുതാളി,
 നിലപ്പന, മുക്കററി, ചെറുവള).
- പഞ്ചഗവ്യം = „ശോമുതം ശോമയം ക്ഷീരം
 ദധി സപ്പിസ്തമൈവ ച,
 സമം യോജിതമേകത്ര
 പഞ്ചഗവ്യമിതി സ്മൃതം.“
 മതാന്തരം— „ശോമയാദൃപിഗുണം മുതം
 മുത്രാദഷ്ടഗുണം പയഃ
 ദധി പഞ്ചഗുണം പ്രോക്തം
 സപ്പിത്യാപി ചതുർഗുണം.“
- പത്മ്യാ = കടക്ക.
- പരിധാനം = വസ്ത്രം.
- പരിവേഷം = ഹൃദയമണ്ഡലങ്ങളുടെ ചുറ്റും വൃത്ത
 മാധി കാണുന്ന ഒരുമാതിരി വണ്ണ
 ഭേദം.
- പലിതം = നർ.
- പാടലീമുലം = ചാന്തിരിവേർ.

പാഠം	= പാടക്കിഴങ്ങു്.
പാഠ്യരവംകജം	= വെള്ളത്താമര.
പാഠ്യ	= ഒരു രോഗം.
പാരദം	= രസം.
പാരന്തീമൂലം	= തെറിവേർ; ചെത്തിവേർ.
പാശുപതം	= ഈശ്വരമല്ല (കൊടുമന്താരം-ശിവമല്ലീ).
പാചിമന്ദം	= വേപ്പു്.
പിഞ്ചരം	= ചീലി.
പിണർയ്ക്ക	= തിണക്കായ്ക്ക.
പുനൻവാ	= തമിഴാമ.
പുന്നാടകം	= തകർ.
പുരാണമരിചം	= പഴയ കരുമുളക്
പുല്ലുണ്ണി	= ഇത്തിരംകുണ്ണി.
പുളകം	= പൊള്ളൽ.
പൂഗം	= പാക്കു്, അടയ്ക്ക.
പൂരത്രയാ	= മുപ്പൂരം (പൂരം, പൂരാടം, പൂരരുദ്രാത്).
പൂർവ്വക്ഷം	= ശുദ്ധക്ഷം.
പുഷ്പകുപ്പാരി	= അവൽപ്പൊരി (അൽപ്പൊരി).
പുഷ്പരോമം	= മണ്ണും.
പേഷിക്കുക	= അരയ്ക്കുക.
പോരീവിഷ്ണു	= പന്നിക്കാപ്പും.
പോഷകം	= മൂന്നു്, ഏഴു്, പതിനൊന്നു് ഈ ഭാഗങ്ങളിലെ അക്ഷരങ്ങൾ ഒരുമിച്ചുകൂട്ടിയതു പോഷകം.
പ്രഗേ	= പ്രഭാതത്തിൽ.
പ്രവാ	= വാനീയശാല; തണ്ണീർപന്തൽ.
പ്രസ്രവം	= മൂത്രം.
പ്രാകാരം	= കോട്ട.
പ്രാണവായു	= പ്രാണനെ വഹിക്കുന്നവായു. ‘വായുശ്ചോ വക്ത്രസഞ്ചാരീ സ പ്രാണോനാമ ദേഹധൃക് സേവന്നം പ്രവേശയത്യന്തഃ പ്രാണാശ്ചോപ്യവലംബതേ’.

പ്രാണായാമപരാ
യണൻ

= പ്രാണവായുവിനെ നിയന്ത്രണം ചെയ്ത ശീലമുള്ളവൻ.

പ്രോക്ഷിപ്പക

= തളിക്കുക.

ഫി.

ഫലത്രം

= ത്രിഫല (കടുക്ക, നെല്ലിക്ക, താനിക്ക).

ബ.

ബകുളം

= ഇലഞ്ഞി.

ബന്ധുകം

= ലഗ്നം, അഞ്ചു, ഒൻപതു ഈ ഭാവങ്ങളിലെ അക്ഷങ്ങളെ ഒരുമിച്ചുകൂട്ടിയതു്.

ബഹ്വീ

= മയിൽ.

ബലാഹപം

= കുറുനോട്ടി.

ബസ്തമൂത്രം

= ആട്ടിൻമൂത്രം.

ബാലഗ്രഹം

= സ്കന്ദവിശാഖമേഷാദികൾ.

ബാലബിലപം

= ഇളയകൂവളക്കായ്.

ബാഹ്യാദികഞ്ച
കർത്തവ്യം

= ശൈലസ്നാനാദിബാഹ്യശുദ്ധി കർമ്മങ്ങൾ ചെയ്യണം.

ബീജവണ്ണങ്ങൾ

= ബീജാക്ഷരങ്ങൾ.

ബൃഹതീഭവയം

= ചെറുവഴുതിനയും, വെറുവഴുതിനയും.

ഭ.

ഭക്തരോധം

= ആഹാരത്തടവ്.

ഭൂതവിധഷിതന്മാർ

= ഭൂതാവിഷ്ണന്മാർ.

ഭൂമിതാലം

= നിലപ്പന.

ഭൂതഹകോടരം

= മരപ്പേട്.

ഭൃംഗം

= കൈതോന്നി, കയ്യണ്ണം.

ഭൂമരസംകാശം

= വണ്ടിൻനിറത്തിനുള്ളൂ.

മ.

മജ്ജാ = അസ്ഥിസാരമായ ആറാമത്തെ ധാതു സ്വരൂപം—
 „അസ്ഥി യൽ സ്വാഗ്നിനാപകപാ
 തസ്യ സാരോ ഭവേദ്ഘനഃ
 യഃ സ്പേദവൽ പൃഥഗ്ഭൂതഃ
 സ മജ്ജേത്യഭിധീയതേ”.

മജ്ജിഷ്ഠാ = മഞ്ചട്ടി.
 മണ്ഡലം = വൃത്തം.
 മതിഷ്ഠീമൂലം = ഉമ്മത്തിൻവേർ.
 മധുകം = ഇരട്ടിമധുരം
 മധുരത്രയം = ത്രിമധുരം.
 മനശ്ശില = മനയോല.
 മനീഷികൾ = വിദ്വാന്മാർ.
 മനു = മന്ത്രം.
 മന്ത്രദേവത = മന്ത്രങ്ങളുടെ ദേവത.
 മന്ദാരവാരം = ശനിയാഴ്ചയും, ചൊവ്വാഴ്ചയും.
 മയൂരശിഖ = മയിലോശിക.
 മരിചം = കരുമുളക്.
 മർമ്മം = ജീവസ്ഥാനം—
 „ജീവസ്ഥാനന്തു മർമ്മ സ്യാ-
 ജ്ജീവാഗാരം തദുച്യതേ
 മർമ്മസ്ഥാനന്തു ചോക്തം സ്യാദ
 ഭൂമദ്ധ്യാദിഷ്ഠനേകയാ”.

മലയോദ്ഭവം = ചന്ദനം.
 മാതൃഘാതീ = ഉമ്മത്തു്.
 മാതൃരം = വലിയകടലാടി.
 മാജ്ജാരവന്ദിനി = കപ്പമേനി.
 മാതന്താഘ്നപത്രം = ഏരുക്കിടി.
 മാലതീപത്രം = പിച്ചിയില.
 മാലൂരവല്ലഭം = കൂവളത്തിൻ വേരിന്മേഞ്ഞൊലി,

- മാംസം = മംസയാതു; പിശിതം, പലലം, പലം, ക്രവ്യം, ആമിഷം ഇത്യാദിനാമാന്തരങ്ങൾ. സ്വരൂപം—
“ശോണിതം സ്വാഗ്നിനാ പകപം വായുനാ ച ഘനീകൃതം തദേവ മാംസം ജാനീയാൽ”.
- മീനാങ്ങാണി = മത്സ്യാക്ഷി.
- മുക്കുടി = ഭ്രൂങ്ങൾ അരച്ചു ജലത്തിലൊ കാടിയിലൊമറൊ കലക്കി കാച്ചിക്കുറുക്കി എടുക്കുന്നതു്.
- മുനവുക്കു = അകത്തി (അഗസ്തി).
- മുന്നാളു = മുന്നാന്നാളു്.
- മുസ്സു = മുത്തങ്ങ.
- മൂന്നുകമ്പുളു = മൂന്നുമുട്ടുളു.
- മൂഷികവംശങ്ങൾ = കലചന്ദ്രാദിപതിനാറുമൂഷികഭേദങ്ങൾ.
- മൂത്രയോഗം = വാരർക്ഷയോഗവിശേഷം.
- മൂഘരവം = ചെറുചീര.
- മേദഃ = മേദസ്സു്. മാംസസാരഭൂതമായ നാലാമത്തെ ധാതു. നാമാന്തരങ്ങൾ—
വപാ, വസാ, മാംസസ്നേഹഃ. സ്വരൂപം—
“യന്മാംസം സ്വാഗ്നിനാ പകപം തന്മേദ ഇതി കത്വതേ”.
- മോതിരവള്ളി = ചുണ്ണാമ്പുവള്ളി.
- മോഹം = അജ്ഞാനം.

യ.

- യജ്ഞാലയം = യാഗശാല.
- യവയവാഗു = യവധാന്യംകൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ കഞ്ഞി.
- യവാഷകം = കൊടിത്തുവ.
- യഷ്ടി = വടി.
- യഷ്ടീ = ഇരട്ടിമധുരം.

ര.

രക്തം

= രണ്ടാമത്തെ ധാതു—
 „രസസ്തു ഹൃദയം യാതി
 സമാനമരുതേരിതഃ
 രഞ്ജിതഃ പാചിതസ്തുത്ര
 പിത്തേനായാതി രക്തതാം.
 രക്തം സർശരീരസ്ഥം
 ജീവസ്യാധാരമുത്തമം
 സ്തിശ്ലം ഗുരു ചലം സപാദ
 വിദശ്ലം പിത്തവദ്ഭവേത്”.

രക്തം വിമുച്യ

= രക്തം കളഞ്ഞിട്ട്.

രജനീ

= മഞ്ഞൾ (രാത്രിയെന്നു).

രണ്ടുമുഖമാമുരഗം

= ഇരുതലപ്പാമ്പ്.

രവം

= ശബ്ദം.

രസം

= പാരദം.

രസഃ

= രസധാതു (സപ്തധാതുക്കളിൽ ഒന്നാമ
 ത്തേതു). പശ്ചായങ്ങളൾ — രസികാ,
 ലസികാ, സ്പേദമാതാ, വപുഃ—
 സ്രവഃ, ചർമ്മാണ്ടഃ, ചർമ്മസാരഃ, രക്ത-
 സാരഃ, അശ്രുമാതൃകാ, ആഹാര
 സംഭവഃ ഇത്യാദി. സ്വരൂപം—
 „സമൃൽ പകപന്യ ഭൂതസ്യ
 സാരോ നിഗദിതോ രസഃ”.

രസായനം

= രസായനശാസ്ത്രം (ജരാവ്യാധിയെ ന
 ശിപ്പിക്കുന്നതു്).

„ദീപ്തമായുഃ സൂതിം മേധാ-

മാരോഗ്യം തരണം വയഃ

ദേഹേന്ദ്രിയബലം കാന്തിം

നരോ വിന്ദേദ്രസായനാൽ.”

രാജിലം

= സപ്തജാതിവിശേഷം.

തദ്ഭേദം.

„പുണ്യരീകരാജിചിത്രാംഗുലരാജി

ബിന്ദുരാജികുട്ടമകത്രണശോഷക

സംസപ്തകശോപതഹനുദർപ്പുഷ്പചക്രക

ഗോധുമകകിക്കസാദയഃ”.

രാമരം	= കായം.
രാസ്താ	= അരത്ത്.
രക്ഷണം	= പരപരപ്പ് (മെഴുക്കുമയമില്ലാത്തത്).
രൂപ്യം	= വെള്ളി.
രോമഹർഷം	= രോമാഞ്ചം.
രോഹിണീ	= കടുകുരോഹിണി.

ല.

ലത്തനം	= വെള്ളത്തുള്ളി.
ലാംഗലം	= കലപ്പ.
ലാംഗലീ	= മേന്തോന്നി,
ലാലാസ്രുതി	= ലാല ട്രൂക്കു്
ലിപ്തപാ	= ലേപനംചെയ്തിട്ടു്.
ലീനാഗ്രനാസികാത്മാ	= മനസ്സിനെ നാസാഗ്രഭാഗത്തായി ലയിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നവൻ.
ലൂതാ	= ചിലന്തി.
ലോഗ്രം	= പാച്ചോറി.
ലോഹാദികൾ	= ഇരുമ്പുമുതലായവ.

വ.

വചാ	= വയസ്സ്.
വജ്രനാഗം	= വസുനാഭി; ചതുരക്കുള്ളി.
വടം	= വടവൃക്ഷം (പേരൽ).
വടകം	= വടീ (വടികാ).
വസുനാഭി	= വിഷം— „സീന്ദുവാരുസദ്രക്പത്രോ വസുനാഭാകൃതിസ്തഥാ യൽപാശ്ഠേ ന തരോർവൃദ്ധി- വസുനാഭാസ്സ ഭാഷിതഃ”.
വയസ്സുർഭം	= വാൽകൃാഭാവം.
വരീ	= ശതാവരി.
വണ്ണലക്ഷണം	= അക്ഷരലക്ഷണം.

- വല്മീകം = പുറം.
- വഹ്നിശിഖാ = മേന്തോന്നി.
- വാകമൂലം = നെന്മേനിവാകവേർ.
- വാജിഗന്ധാ = അമൃക്കരം.
- വികാരഭേദങ്ങൾ = വികൃതിഭേദങ്ങൾ (ഉപദ്രവം).
- വിനതാസുതൻ = ഗരുഡൻ.
- വിപതി = പക്ഷിശ്രേഷ്ഠൻ.
- വിശ്വകഭൂ = സാർമേയം (പട്ടി).
- വിഷവേഗം = ഇഴശപരമുല്ല.
- വിഷസങ്കടം = വിഷംകൊണ്ടുള്ളസങ്കടം.

“വിഷപ്രകൃതികാലാന-
ദോഷദൃശ്യാദിസംഗമേ
വിഷസങ്കടമുദ്ദീഷ്യം
ശതസ്യൈകോ ന ജീവതി”

- വിഷസുപ്തകൻ = വിഷമേറുമയങ്ങിയവൻ.
- വിഷ്ണി = കരണവിശേഷം.
- വിളംഗം = വിഴാലരി.
- വൃശ്ചികം = തേളം.
- വേണുപാത്രം = മുളംകുഴൽ.
- വൈകുണ്ഠതോയം = തുമ്പത്തുറം.
- വൈരിമൂലം = ചൊറൻകരണ്ടിവേർ.
- വൃഗചേതസ്സു = വാക്ചർവ്വദയൻ.
- വ്യാപാദം = ദ്രോഹവീചാരം.
- വ്യാമ = അഭം (ആകാശം).
- വ്യാഷം = ത്രാകട്ട.
- വ്രീഹി = വ്രീഹിധാന്യം.

ശ.

- ശകനം = ഭാവിസൂചകനിമിത്തം.
- ശക്രവല്ലി = ഉഴിഞ്ഞ.
- ശംഖാഭിഷേകം = ശംഖപാദാ ഉള്ള അഭിഷേകം.
- ശതകൃതുലതാ = ഉഴിഞ്ഞ.

- ശതയൗതഘൃതം = നാല്പാമരക്ഷായത്തിൽ അനേകംതവണ സംസ്കരിച്ചെടുത്തഘൃതം (ശതയൗതസപ്തിസ്സ്യം).
- ശതമൂലീ = ശതാവരീ.
- ശംഖരം = ജലം.
- ശംഭുമൂലി = ഈശ്വരമൂല (എരുക്കു).
- ശരപുംഖം = കൊഴിഞ്ഞിൽ.
- ശല്യമാംസം = മുളുൻമാംസം.
- ശസ്ത്രം = മണ്ഡലാഗ്രകരപത്രാദികൾ.
- ശാകം = കീര, ചീര.
- ശാരിഖാ = നറുനീണ്ടി.
- ശാർദൂലാ = കുറിച്ചൂലി.
- ശിഗ്രുപത്രസം = മുരിങ്ങയിലച്ചാറ്.
- ശിംശപം = ഇരുപുരമരം; ഇരുമുള്ളമരം.
- ശിരീഷം = നെന്മേനിവാക.
- ശിരീഷപഞ്ചാംശം = വാകമരത്തിന്റെ തൊലി, ഇല, പൂവ്, വേര്, കായ് ഇവകൾ.
- ശിവമല്ലി = ഈശ്വരമല്ലി.
- ശീതം = ചന്ദനം.
- ശുക്രം = മജ്ജാസാരഭൂതമായ അന്ത്രയാതു. പശുയങ്ങൾ -- പുറംസ്തംഭം, രേതഃ, രേതനം, ബീജം, വീര്യം, പുരുഷതപം, പൌരൂഷം, ഇന്ദ്രിയം, അന്നവികാരം, മജ്ജാരസം, രോഹണം, ബലം, കിട്ടവർഷിതം, ആനന്ദപ്രഭവം, ധാതുരാജകം. സ്വരൂപം —
 „പാചിതാ പിത്തതാപേന
 രസാദ്യഃ ധാതവഃ ക്രമാൽ
 ശുക്രതപം യാന്തി മാസേന” —
 ഇത്യാദി.
- ശുണ്ഠീ = ചുക്ക്.
- ശുനാം = ശ്യാക്കളുടെ.
- ശുഭ്രഗ്രഹങ്ങൾ = ഗുരു, ബുധ, ശുക്ര, ചന്ദ്രന്മാർ.
- ശൂലീ = ഈശ്വരമൂല.

ശ്രംഗപാത്രം	= കൊമ്പുകൊണ്ടുള്ള പാത്രം.
ശ്യാമാ	= നാൽക്കൊപ്പകൊന്ന.
ശ്യാമം	= കരിവാളിപ്പ്.
ശ്യാനം	= പരുത്ത്.
ശ്യാതിമയൻ	= വേദസപത്രപൻ.
ശ്യാസവിഭാഗം	= ശരംനോക്കുക.
ശ്യാതാക്കം	= വെള്ള രുക്ക്.
ശ്യാതമരിചം	= മുരിങ്ങക്കുരു.

സ.

സംക്രമം	= ആദിത്യന്റെ ഒരു രാശിയിൽനിന്നു അടുത്ത രാശിയിലേക്കുള്ള പ്രവേശം.
സന്ധി	= അസ്ഥികളുടെ സംയോഗസ്ഥാനം. (ചേഷ്ഠാവത്തുകളെ സംബന്ധിച്ചുള്ളതും സന്ധികൾ രണ്ടുവിധം. ശാഖാഹനകടിപ്രദേശങ്ങളിൽ ചേഷ്ഠാവത്തുകൾ: മറ്റുള്ളവ സ്ഥിരങ്ങളാകുന്നു).
സന്ധ്യകൾ	= നാലുസന്ധ്യകൾ; പ്രാതഃസന്ധ്യ, മദ്ധ്യാഹ്നസന്ധ്യ, സായംസന്ധ്യ, അർദ്ധരാത്രസന്ധ്യ.
സരളം	= ചരളം.
സർപ്പം	= കടുകു.
സവ്യം	= ഇടത്തു്.
സാഗരൈരണ്ഡം	= കടലാവണക്കു്.
സാദം	= തളച്ചു്.
സാരിബാ	= നറുനീണ്ടി.
സീതകമലം	= വെള്ളത്താമര.
സീത	= പഞ്ചസാര.
സിന്ധുസ്തായി	= കടലാടി.
സിന്ധുതമം	= ഇത്തുപ്പു്.
സിരാവേധം	= ഞരമ്പുകൊണ്ടുള്ളതുക.

സുധാകല	= അമൃതകല.
സുരഭാരു	= ദേവതാരം.
സുരഭ്രൂഠഹം	= ദേവതാരം.
സുരസം	= തുളസി.
സുരാഹാ	= ദേവതാരം.
സൂർ്യവാരം	= ഞായറാഴ്ച.
സേവകം	= രണ്ടു്, ആറു്, പത്തു് ഈ ഭാവങ്ങളിലെ അക്ഷരങ്ങൾ. ഒരുമിച്ചു കൂടിയതു സേവകം.-
സൈന്ധവം	= ഇന്ത്യപ്പു്.
സോമനാദികായം	= നാഡീഹിംഗു (കായത്തിന്റെ ഒരുവികളേദം).
സ്തോഭകമ്	= ക്ഷോഭിപ്പിക്കുന്നപ്രവൃത്തി.
സ്ഥാവരം	= ഇളകാത്തതു്.
സുന്ദരി	= കള്ളി.
സ്തോടം	= പൊള്ളൽ.
സ്തോടികാ	= പുടയാർവള്ളി.
സുപകർമ്മാഭിരതൻ	= സ്വപ്രവൃത്തി (വിഷമിഹിത്വ) യിൽവേണ്ട താത്പര്യമുള്ളവൻ.
സ്വപരങ്ങൾ	= അച്ചുകൾ.
സ്വപരത്തോടുകൂടിയ വണ്ണങ്ങൾ	= അ മുതലായ അച്ചുകളോടുകൂടിയ കവ് മുതലായ ഹല്ലുകൾ (ക-ഖ ഇത്യാദി).
സ്വപണ്ണകാരം	= പൊൻകാരം.
സ്വപസ്തികം	= സ്വപസ്തികം എന്നു അടയാളം.
സ്വപാത്മതോയം	= മൃഗം (നരമൃഗം).
സ്വപാഹാന്തം	= സ്വപാഹാശബ്ദാന്തമായിട്ടു്.

ഹ.

ഹരിദ്രായുഗ്മം	= മഞ്ഞളും, മരമഞ്ഞളും.
ഹൃദ്യം	= ഹൃദയത്തിനു ഹിതമായിട്ടുള്ളതു്.



